

Styrelse/Nämnd: Teknik- och fritidsnämnden**Dag, tid:** 2025-10-28, kl. 09:30**Plats:** Sammanträdesrum Gillet**Ärenden:****Dnr:****Sida:****Ärenden**

- 1 Val av justerare
- 2 Förvaltningschefen informerar

Beslutsärenden

3	Verksamhetsplan för teknik- och fritidsnämnden 2026-2028	TFN.2025.11	2 - 17

Beredningsärenden

4	Yttrande över kommunrevisionens granskning avseende hantering av bisysslor	TFN.2025.330	18 - 45
5	Granskning gällande detaljplan för Ljusseveka 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad	TFN.2025.393	46 - 312
6	Trafiklösning vid nya polishuset	TFN.2025.409	313 - 319
7	Anvisning av medel till projekt Gasmotor Påslund, projektnummer 303020	TFN.2025.418	320 - 321
8	Stiftelsen Folkets park Värnamo årsredovisning för 2024 samt driftsbidrag för 2025	TFN.2025.411	322 - 335

Informationsärenden

9	Övrig information från förvaltningen		336 - 337
10	Övriga frågor		

Gottlieb Granberg
Ordförande

Maria Grimstål
Sekreterare

Tjänsteskrivelse - Verksamhetsplan för teknik- och fritidsnämnden 2026-2028

Ärendebeskrivning

Verksamhetsplan upprättats varje år och utgör underlag för kommunfullmäktiges beslut om driftbudget. Verksamhetsplan 2026–2028 ska lämnas senast 31 oktober 2025 till kommunledningsförvaltningens ekonomiavdelning.

Teknik- och fritidsnämnden behandlade ärendet 15 oktober och beslutade att bordlägga ärendet.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

- att** godkänna teknik- och fritidsförvaltningens förslag till verksamhetsplan för teknik- och fritidsnämnden 2026-2028,
- att** lämna verksamhetsplanen till kommunstyrelsen samt
- att** förklara paragrafen omedelbart justerad.

Helena Nyberg

Kvalitets- och utvecklingsansvarig

Jesper du Rietz

Förvaltningschef

Verksamhetsplan för Teknik- och fritidsnämnden 2026 - 2028

Antagen av nämnd: ÅÅMMDD

Datum: 2025MMDD, § x

Dokumentet gäller från: 2026-01-01

Dokumentansvarig: ordf Gottlieb Granberg, förvaltningschef Jesper du Rietz

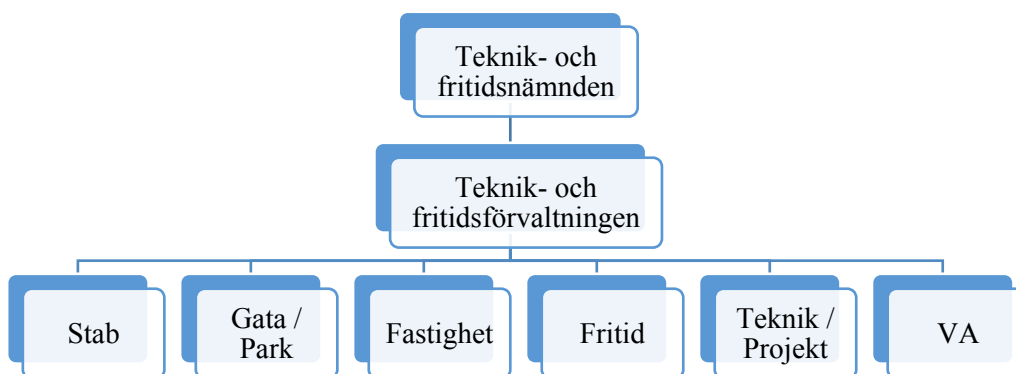
Innehåll

1. Nämndens uppdrag enligt reglemente	3
1.1 Organisationsbeskrivning	3
1.2 Uppdragets omfattning	3
2. Verksamhetsåren 2026 - 2028	4
2.1 Strategier och metoder	6
3. Utmaningar och framtida utveckling	6
4. Nämndens mål	7
4.1 En stark kommun	7
4.2 En attraktiv kommun	8
4.3 En grön kommun	9
4.4 En trygg kommun	10
5. Uppdrag utifrån politiska beslut	11
5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget	11
5.2 Tillkommande Uppdrag (nämnd/ks/kf) – ej aktuellt	11
5.3 Strategiska perspektiv – ej aktuellt	11
6. Nämndens Ekonomi	12
6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027-2028	12
6.1.1 Åtgärder för att uppnå en budget i balans	13
6.2 Investeringsbudget 2026 samt – plan 2027-2030	13
7. Nämndens HR	14
7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen	14
8. Omsättningstal och nyckeltal	15
9. Sammanfattning	15

1. Nämndens uppdrag enligt reglemente

- Vara huvudman för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar och fullgöra de uppgifter som anges i lagen om allmänna vattentjänster.
- Ansvara för all övrig renhållning/avfallshantering som inte faller inom kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljös (SÅM) uppdrag.
- Vara kommunal väghållare.
- Ansvara för anläggningsarbeten på allmänna platser såsom gator, vägar, parker och torg.
- Hantera bidrag till enskilda vägar.
- Bevaka kommunens rätt vid vägföreningar och vägsamfälligheter.
- Underhålla och förvalta kommunens fasta egendom och de byggnader som hör till denna. Ansvaret innefattar bland annat att underhålla och förvalta kommunens allmänna platser såsom gator, vägar, parker, planteringar, torg och lekplatser samt kommunens skogsegendom.
- Ansvara för kommunens lokalförsörjning. Ansvaret inbegriper förhyrning och uthyrning av lokaler och bostäder. I ansvaret ligger även drift och underhåll av kommunens inhyrda lokaler och fastigheter, såvida annat inte har avtalats. Ansvaret innefattar även kommunens byggnadsverksamhet varvid nämnden särskilt ska leda, samordna och genomföra kommunens samtliga ny-, till- och ombyggnader av byggnader.
- Ansvara för vattenvård av sjöar och vattendrag.
- Ansvara för drift och underhåll av förvaltningens maskiner och fordon.
- Ansvara för kommunens fritidsverksamhet, med undantag för kommunens fritidsgårdar. I ansvaret för fritidsverksamheten ligger bland annat att skapa förutsättningar för aktiv fritid samt ge stöd till föreningslivet.
- Ansvara för Hälsocenters verksamhet, bedriva hälsofrämjande verksamhet och tillhandahålla insatser för fysisk aktivitet på recept.

1.1 Organisationsbeskrivning

- Chef + kvalitetsutvecklare, skogsförvaltare (3)
- Stabsenhet (ca 10)
- Gata/parkavdelning (ca 48)
- Fastighetsavdelning (ca 38)
- Fritidsavdelning (ca 37)
- Teknik/projektavdelning (ca 11)
- VA-avdelningen (ca 24)

1.2 Uppdragets omfattning

Teknik- och fritidsförvaltningen leds av förvaltningschef med ledningsgrupp. Förvaltningen arbetar som en enhetlig organisation där stor del av styrkan ligger i organisationsöverskridande ansvar och ömsesidigt stöd. Förvaltningen leds med uppdragsstyrning där förvaltningens verksamhetsplan med budget och avdelningarnas verksamhetsplaner är de viktigaste styrdokumenterna. Avdelningschefer har

hög grad av handlingsfrihet i hur de löser uppdraget och disponerar resurser inom respektive ram. Förvaltningen har gemensam budget och det är det totala resultat som ligger i fokus.

2. Verksamhetsåren 2026 - 2028

Värnamo kommun ska växa samtidigt som det blir allt tydligare att människans påverkan ger allvarliga konsekvenser för natur och miljö. Detta ger större krav på all verksamhet inom förvaltningen att utvecklas för att i största möjliga mån stärka ett hållbart samhällsbyggande. Hela kommunen ska vara attraktiv att leva i och därför eftersträvas en jämn och hög kvalitet både i centralort och i kransorter.

Förvaltningens olika verksamhetsområden ställer olika krav på arbetsuppgifter som både kan vara tekniskt och fysiskt krävande. Vikten att ha kompetent och erfaren personal är av yttersta vikt för att klara en redundans i arbetet. HR-nyckeltal visar på god kompetensförsörjning och låg personalomsättning samt låg sjukfrånvaro som följer den målsättning som nämnden satt upp. Förvaltningens satsning på det nära ledarskapet och uppdragsstyrning ger god effekt på arbetsklimat och personalnöjdhet. Administrationen utvecklas med stöd av processutveckling för stärkt stöd både för drift och investeringar. Förvaltningen har under 2025 kompetensförstärkt med en miljösamordnare. Under verksamhetsperioden ser förvaltningen det som nödvändigt med fortsatt satsning på att utveckla miljösamordningen ihop med andra förvaltningar med fokus på framtagande av strategisk handlingsplan för förorenade områden och att arbeta i enlighet med planen. Med samordningseffekt att samtidigt utveckla cirkulär hållbar masshantering är målsättningen att inom verksamhetsperioden undersöka och eventuellt åtgärda de högst prioriterade kända förorenade områden där Värnamo kommun varit huvudman. Avslutningsplan för Stomsjödeponin går in i slutskedet under perioden och där sluttäckningen förväntas vara helt klar innan 2027. Nästa fas i avslutningsplanen är att ha en slutlig lösning för lakvattenhanteringen med mål att rena vattnet med minsta miljöbelastning till en så låg driftkostnad som möjligt. Diskussion pågår med ansvarig tillsynsmyndighet för framtida lösning.

Kommunen är ambitiös och innovativ inom skyfalls och översvämningsskartering och även nationellt erkända för arbetet. Det pågår ständigt projektering och arbete med att förstärka robusthet och förebygga översvämningar och samhällsskyddet. Under 2025 har byggnation av skyddsvall i Forsheda påbörjats som ett exempel och under verksamhetsperioden görs fortsatta satsningar inom området. Även utbyggnation av våtmarker ses som en del i arbetet.

Verksamheternas behov av att utvecklas innebär för teknik- och fritidsförvaltningen att nära dialog med övriga förvaltningar är central. Den demografiska utmaningen och en bedömd minskad befolkningstillväxt som kommunen står inför ställer krav på kort och långsiktig analys av ändamålsenliga verksamhetslokaler. Kommunen har ett ackumulerat behov av att erbjuda kvalitativa kontorslokaler för flera verksamheter. Förvaltningens fastighetsavdelning har påbörjat arbetet med lokalförsörjningsplan tillsammans med övriga förvaltningar för att få en tydligare bild över lokalbehov och att nyttja kommunens lokaler bäst för den verksamhet som behöver dem mest. Fokus på energibesparande åtgärder och att arbeta med styr och regleringssystem för att optimera fastigheterna är viktigt i förvaltningen av de kommunala fastigheterna.

Efter flera år med nybyggnation av främst förskolor, skolor och idrottshallar är det renovering- och ombyggnationsarbete i befintligt fastighetsbestånd som satsningar kommande år sker. Ombyggnationen av hus E och F på Expoområdet har tilldelats till entreprenör och arbetet planeras att påbörjas under hösten 2025 och fortgå under 2026-2027 och ger cirka 90 kontorsplatser till omsorgsförvaltningen. Status för Stadshuset utreds vidare under 2026 för att klarlägga behov av ombyggnation och renovering. Budget för ombyggnation av Finnvedens Gymnasium finns med i budgetförslag för verksamhetsåren 2026-2028 och förstudie av projektet är inlett.

Kommunen är ansvarig för allmänna platser samt parker och grönområden. Apladalen är Värnamo stads gröna lunga och forskning visar att stadsmiljöer med riklig grönska har många fördelar och där grönska främjar både mentalt och fysiskt välmående. När barn får leka i grönskande miljöer utvecklas

bättre koncentration och självdisciplin. Dessutom bidrar grönområden till att kyla ner städer och motverka höga inomhustemperaturer under värmeböljor. Vegetation förbättrar också luftkvaliteten. Förvaltningen har en god framförhållning och planering i driftuppdraget och enkätsvar från medborgare visar på positiv inställning på skötsel och levereras av god kvalitet. Det pågår arbete att färdigställa Trälleborgsskolans utemiljö tillsammans med utvecklingsprojekt kring ny stadsdelslekpark och Folkets Park. Alla barn har rätt till lek i en stimulerande, trygg och lämplig miljö och studier har visat att lekplatser påverkar barns fysiska, kognitiva och sociala utveckling. Eftersom det främst är barn som vistas på offentliga lekplatser är det viktigt att deras säkerhet upprätthålls. Förvaltningen säkerställer genom årliga besiktningar att kommunens lekplatser uppfyller gällande kravställning och att brister åtgärdas. I enkät Kritik på Teknik svarar nära 70% med positivt inställning till skötsel av kommunens lekparkar och lekplatser.

Teknik- och fritidsnämnden är väghållare av kommunens gatunät. Det finns behov av långsiktig strategi för infrastruktur och åtgärdsplan för trafik vilket genererar långsiktighet i hur kommunens trafiksystem ska utvecklas. Inte minst hur trafiken ska utvecklas mot långsiktig hållbarhet med beaktande av att hantera den barriär som järnvägsområden utgör samt definiera huvudstråk för både cykel och fordonstrafik är centralt i detta arbete.

Till följd av större kostnadsökningar för verksamheten i flera år har förvaltningens Gata/Park avdelning under 2024 och 2025 gjort flera ambitionsanpassningar och satsat på utveckling av driftverksamheten för att få budget i balans. Men försämrad skötselnivå märks relativt tidigt och riskerar bygga upp ett större underhållsbehov och kan också påverka kvalitén i framtiden. Enkätsvar visar på positiv inställning på leverans och skötsel men i takt med att nya objekt och anläggningar tillkommer inom förvaltningens ansvarsområde är det högst nödvändigt att ramtilldelningar ökas för att inte tappa upplevd standard och kvalitet inom både allmän plats och gatunät.

Förvaltningen ligger i fas i det stora investeringsuppdraget på anläggningssidan med stora exploateringar inom kommande verksamhetsperiod. Exploatering och byggnation av verksamhetsområde nytt polishus och anstalt samt verksamhetsområde Bor Norra är de stora projekten tillsammans med ny överföringsled till Bor inom perioden. Byggnationen av verksamhetsområden sker med egen regi och med upphandlade entreprenörer. Det stora exploateringsprojektet innebär också anläggningsarbete kring förstärkning av detaljplaner och utbyggnation fram till de nya exploateringsområdena både i infrastruktur och VA-ledningsnät. Inom verksamhetsåren 2026-2028 är det fortsatt stora satsningar inom ledningsförnyelsen för att trygga vatten och avloppsförsörjningen inom hela VA-kollektivet. Under perioden framskrider också arbetet med reservvattensystem och renovering av vattentornet för att trygga tillgång på dricksvatten. Reservvattensystem är i fortsatt process för att definiera lösning och erhålla tillstånd från Länsstyrelsen och Lantmäteriet med mål att byggas under verksamhetsperioden.

Den stora investeringstakten, högre räntekostnader samt ett större drift och underhållsbehov på VA-verken påverkar VA ekonomin negativt och medför behovet av beslut för höjning av VA-taxan under hösten 2025 inför budgetår 2026. Förvaltningen tar fram en underhållsplan för VA-verken för att kartlägga behovet.

Inom fritidssektorn fokuseras på att stödja föreningarna, folkhälsa och på att stärka friluftsliv och spontanaktivitet i kransorter och i Värnamo samt att utveckla hälsocenters roll. Till 2025 har det tillkommit tre idrottshallar inom centralorten. Förvaltningen ser ökad besöksstatistik i simhall och belägningsgrad på fritidsanläggningar och även att antalet deltagare inom ungdomsidrotten ökar. Kommunen har en hög ambition i satsning på friluftslivet och spontanidrott i hela kommunen vilket glädjande åter resulterat i en topplacering, tillsammans med fem andra kommuner, i rankingen av Sveriges Friluftskommun. Sveriges friluftskommun är ett pris som årligen delas ut av Naturvårdsverket för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv. Utmärkelsen utgår från en enkätundersökning till kommunerna och där Värnamo kommun i enkätsvar 2025 fick maxpoäng tillsammans med de fem andra kommunerna.

Förslag på ny detaljplan för Arena är ute på granskning. Finnvedsvallen har genomgått en större upprustning för att möta kraven för elitfotboll. Friidrottsverksamheten har tyvärr påverkats väsentligt

negativt genom ombyggnationen och byggnation av nya faciliteter för kast- och hoppgrenar i nära anslutning till Finnvedsvallen färdigställs under hösten 2025. Beroende på hur beslut om ny arena fattas så bör friidrottens intresse bevakas under början av verksamhetsperioden. Simhallen ökade underhållsbehov bevakas med årliga insatser och med större planerade renoveringsinsatser under perioden. Erfaren personal som hanterar den dagliga driften är av stor betydelse.

Under verksamhetsåren 2026-2028 fortsätter arbetet med satsningarna inom hela fritidssektorn både med utbyggnation men också med drift och underhåll av befintliga fritids- och friluftslivsanläggningar. Med ökad belägningsgrad kommer också ett ökat behov av underhåll. Även inom fritidssektorn har nämnden inte fått budgetkompensation i förhållande till utbyggnationstakten av nya objekt och anläggningar vilket är högst nödvändigt för att inte tappa i rankingen i Sveriges Friluftskommun men också i upplevd standard och kvalitet av anläggningarna från medborgare i takt med att de brukas mer och mer.

2.1 Strategier och metoder

Strategisk lokalförsörjningsplan och långsiktig underhållsplan av kommunens fastigheter är centrala planeringsdokument under verksamhetsperioden. Planerna stödjer att bättre kunna analysera behov och vägval på kort och lång sikt för ändamålsenliga verksamhetslokaler.

Förvaltningen har begärt uppdraget att ta fram strategisk handlingsplan för förorenade områden i samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen och med syfte att tydliggöra prioriteringar, resurser och ansvarsfördelning inom kommunen samt beskriva hur kommunen ska arbeta och utveckla sitt strategiska arbete med förorenade områden. När handlingsplanen är framtagen bör uppdrag tillsammans med årlig rambudget och personella resurser tilldelas en ansvarig nämnd eller nämnder för att arbeta enligt planen. Detta för att tillse att kompetensen finns inom Värnamo kommuns organisation för att bedriva arbetet från tillsyn till administration och genomförande utan att behöva köpa det från externa konsulter.

Kommunen är i behov av långsiktig strategi för infrastruktur och åtgärdsplan för trafik vilket genererar långsiktighet i hur kommunens trafiksystem ska utvecklas. Remissversion av trafikplanen har tagits fram av Samhällsbyggnadsförvaltningen och är publicerad på kommunens hemsida. Planen beskriver hur trafiken utvecklas på ett så genomtänkt sätt som möjligt över tid i hela kommunen. Ett stort fokus ligger på Värnamo stad och att få till ett så attraktivt och levande centrum för så många som möjligt. Planen främjar hållbart resande, trafiksäkerhet och säkra skolvägar. Planen väntas antas politiskt under 2025 och skapar förutsättningar för förvaltningen att arbeta vidare med ansvaret som väghållare.

Arbetet med att revidera plan för Vatten och Avlopp med fyra bilagor har pågått och väntas bli klara under 2025/2026. Målet är att skapa en långsiktigt hållbar infrastruktur för en växande befolkning och samtidigt fortsätta utveckla Värnamos attraktivitet och att vi skapar en trygg kommun tillsammans. VA-verksamheten är en synnerligen viktig infrastruktur och service åt kommunens invånare, verksamheter och företag. Kommunens VA-verksamhet ska leverera socialt och ekonomiskt hållbara system samtidigt som den bidrar till en ekologisk hållbarhet med en god vattenstatus. Att planera för VA-verksamhetens framtida utveckling är en nödvändighet för att uppnå detta.

Inom fritidssektorn fokuseras på att stödja föreningarna, folkhälsa och på att stärka friluftsliv och spontanaktivitet i kransorter och i Värnamo samt att utveckla hälsocenters roll. Styrande dokument för utveckling av friluftsliv behöver under verksamhetsperioden ses över och antas.

3. Utmaningar och framtida utveckling

Kommunen har omfattande behov som ger höga investeringskostnader inom överskådlig tid. Långsiktig planering av investeringar som sträcker sig översiktligt i tio år och detaljmässigt i fem år bör ske. Planeringen bör dessutom ha tydliga avtryck i den långsiktiga drift- och investeringsbudgeten.

Kommunens tillväxt och ambitionsnivå innebär även utmaningar gällande ekologisk hållbarhet, både i investeringsuppdragen och i driftverksamheten. Energiförbrukning, elproduktion, koldioxidutsläpp vid

maskinarbeten och transport, samhällsskydd och avfallshantering är exempel på områden som förvaltningen fokuserar kring.

Dialog med politik och övriga förvaltningar är centralt för att kommunen ska kunna växa enligt visionen. Kommunal service måste beaktas i alla detaljplaner och i synnerhet vid förtätning i centralorten. Nämndens kapacitet att hantera det stora investeringsuppdraget behöver beaktas, framför allt ingenjörskapacitet är avgörande för att lösa uppdraget.

Kommunen behöver operativt och systematiskt arbeta med identifierade förorenade områden och när det förekommer risk för markföroreningar vid markarbeten. Arbetet behöver intensifieras inom verksamhetsperioden för att nå nationella mål. Framtagande av handlingsplan i samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen är en del av arbetet och när planen är antagen politiskt bör årlig rambudget tilldelas då utredning och åtgärd sker med driftbudget och tenderar vara mycket kostnadsdrivande. Teknik- och fritidsnämndens breda verksamhet och stora behov inom området gör att samverkan och optimering blir bäst om nämnden tilldelas rambudget för att genomföra detta uppdrag för Värnamo kommuns räkning.

Förekommande inflation och indexhöjningar slår hårt mot nämndens ansvarsområde eftersom verksamheterna är intensiva med mycket maskinarbeten och transporter, elintensiva verksamheter, stora materielbehov med mera inom både drift- och investeringsuppdraget. Ställs detta i relation till att nämnden inte erhållit budgetkompensation för tillkommande uppdrag samt nya objekt och anläggningar är det av yttersta vikt att uppdrag, ekonomiska förutsättningar och ambitionsnivåer noggrant processas och att ramtilldelningar ökas för att inte tappa upplevd standard och kvalitet inom hela nämndens ansvarsområde.

4. Nämndens mål

4.1 En stark kommun

En stark ekonomi säkrar välfärden

Värnamo går in i en utmanade tid och många invånare och verksamheter får det tuffare ekonomiskt på grund av omvärldsläget. Värnamo kommunkoncern har en välskött ekonomi och ska fortsätta att utveckla en effektiv förvaltning, med klok användning av resurserna, för att klara kommunens uppdrag kring samhällsplanering, demokrati och välfärd. En av förutsättningarna och utmaningarna för att klara välfärdsuppdraget är kompetensförsörjningen.

Underrubriker: God ekonomisk hushållning, Välfärd, Tillgänglig och effektiv, Attraktiv arbetsgivare

Teknik- och fritidsnämnden tar ansvar för sin ekonomi och arbetar efter budget i balans. Med effektiv resursanvändning levererar nämnden hållbart med rätt kvalitet och servicenivå och utvecklar kontinuerligt inom uppdraget, både i investering och drift.

Nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en hållbar arbetsmiljö för alla medarbetare vilket innebär delaktig engagerad personal, personalvård och anställningar som är konkurrenskraftiga i förhållande till den privata sektorn. Det finns rätt kompetens för uppdraget och satsningar görs på kompetensförsörjning där det krävs.

Med fokus på uppföljning av verksamhet, ekonomi och personal arbetar nämnden med nuläget och styr samtidigt mot framtidens utmaningar.

Nämndmål:

Teknik- och fritidsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som tar ansvar för nämndens verksamhet, ekonomi och personal.

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikator till nämndmålet	2024-12-31	2025-08-31	2026	2027	2028
Bemannat i förhållande till behov (kvalitativ bedömning) (%)		95%	95%	95%	95%
Sjukfrånvaro (%)	3,44%	3,11%	<3,4%	<3,3%	<3,1%

Uppfyllnadsgrad förvaltningsmål (kvalitativ bedömning)		God	Bibehålla		
Budgetavvikelse (kr)		+3,5mkr	0	0	0

4.2 En attraktiv kommun

En attraktiv kommun med välmående näringsliv och hållbar tillväxt

För att leva upp till visionen om den mänskliga tillväxtkommunen behöver Värnamo vara attraktivt och stimulera hållbar tillväxt. Genom välmående näringsliv och växande arbetsmarknad skapas ekonomisk hållbarhet som ger valfrihet och möjligheter att investera i välfärd, trygghet och en grönare kommun. För att klara framtidens utmaningar behöver arbetskraft och kompetens motsvara de behov som finns både inom offentlig- och privat sektor.

Underrubriker: Företagande och jobb, Kultur och fritid, Stad och land, Kunskapskommunen, Omvärld och samarbete

Nämnd/bolagsmål:

Nämnden är parkförvaltare, väghållare och VA-huvudman och underhåller och bygger välkomnande och attraktiv allmän platsmark. Nämnden utvecklar en välfungerande infrastruktur som är hållbar nu och i framtiden och som binder ihop landsbygd och stad.

Kommunens alla verksamheter ska ha attraktiva och ändamålsenliga verksamhetslokaler.

Teknik- och fritidsnämnden satsar på utveckling av friluftslivet och en aktiv och värdeskapande fritid för alla åldrar. Invånarna ska ha attraktiva mötesplatser i det offentliga rummet som uppmanar till rekreation, fysisk aktivitet och kreativitet som ger förutsättning för ökad livskvalitet och en stärkt folkhälsa. Det är nära till natur och idrottsanläggningar är attraktiva för elit- men också breddidrott.

Verksamheten är kommunikativ och utvecklar lokala samarbeten som sker med tät dialog med övriga kommunala förvaltningar men också med föreningsliv, civilsamhälle och näringsliv. Det eftersträvas god samverkan regionalt och nationellt.

Nämndmål:

Teknik- och fritidsnämnden ska verka för en värdeskapande aktiv fritid, ökad livskvalitet och stärkt folkhälsa för alla åldrar.

Kommunen ska ha ändamålsenliga, attraktiva och funktionella infrastrukturer, verksamhetslokaler, idrottsanläggningar och mötesplatser utomhus och inomhus.

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikator till nämndmålet	2024-12-31	2025-08-31	2026	2027	2028
Kundnöjdhet gällande ändamålsenliga lokaler	-	-	75%	80%	85%
Underhåll och byggnation av verksamhetslokaler enligt investeringsuppdrag (kvalitativ bedömning – genomförda uppdrag av total budget)	95%	-	80%*	80%*	80%*
Medborgarundersökning: Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen, andel (%) (N00600)	79, % (2023)	-	Utfall 2025**	Enkät	Utfall 2027
Medborgarundersökning – Bra utbud av lekplatser, parklekar etc i kommunen, andel (%) (N00590)	83 % (2023)	-	Utfall 2025**	Enkät	Utfall 2027
Kritik på teknik– Positiv inställning till standard på gator och vägar	49% (2023)	48 %	48%**	Ingen enkät	Enkät
Kritik på teknik – Bedömning av upplevd standard på parker och lekplatser	83% (2023)	79 %	79 %**	Ingen enkät	Enkät
Deltagartillfällena i idrottsföreningar antal/inv 7-20 (U09800)	34,1 (2023)	-	34	34	34
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150min/vecka, (%) U01429	64,3% (2024)	-	66,1% (rikssnitt)	-	Utfall 2026
Beläggingsgrad idrottsanläggningar	75%	-	75%	75%	75%
Hur många som genomgått kurs på Hälsocenter har förändrat livsstil	76%	-	Öka		
Simkunnighet efter HT åk 2 (inkl sommarsimskola)	71%	80%	80%	80%	80%

*Med anledning av exempelvis godkännande av detaljplan, miljöprövningar, upphandling med mera är det svårt att uppnå 100 % måluppfyllnad varje år. Vissa projekt färdigställs efter årsskifte.

** Indikatorn vägs även i jämförelse med andra kommuners resultat i Kolada. Hög placering kan exempelvis överväga längre procent i resultatet.

4.3 En grön kommun

En god miljö är grunden för vår välfärd. Värnamo ska utvecklas så att både människor och miljö mår bra.

Värnamo har stora möjligheter att agera för ett hållbart samhälle genom ett långsiktigt och målmedvetet miljöarbete. Vi har ett ansvar att föregå som gott exempel, att verka som katalysator och göra det möjligt och enklare för invånare, verksamheter och företag att ställa om och leva mer hållbart. Genom samverkan skapas en grönare kommun med hög livskvalitet och låg miljöpåverkan.

Underrubriker: Klimatpåverkan, Lätt att göra rätt, Anpassning till ett förändrat klimat, Ekosystem och biologisk mångfald

Teknik- och fritidsnämnden vill bidra till en beteendeförändring och få allmänt intresse att bli enskilt intresse. Nämnden verkar för miljövänliga val och minskade utsläpp inom transport och drift. Vidareutveckling och byggnation av välplanerade gång- och cykelvägar i centralorten och med samverkan med andra aktörer bidrar till att fler väljer fossilfri trafik. Med skogen som en naturlig kolsänka tar nämnden ansvar som skogsägare med ett modernt och hållbart skogsbruk.

Nämnden verkar för minskad nedskräpning och ökad återvinning genom en välorganiserad avfallshantering både inomhus och utomhus.

Nämnden jobbar med naturen och anpassar efter klimatförändringarna genom förebyggande åtgärder mot skyfall och översvämning. Nämnden eftersträvar därför en välplanerad och utbyggd dagvattenhantering och gröna vägområden som även bidrar till skydd av ekosystem och ökad biologisk mångfald. Cirkulärt tänkande och hållbart byggande för framtiden sker i nyproduktion av fastigheter men också vid renovering- och ombyggnation där energiförbättrande åtgärder är prioriterade.

Nämndmål:

Teknik- och fritidsnämnden ska verka för minskad klimat- och miljöpåverkan genom fokus på avfallshantering, energieffektiva lösningar, hållbar trafik och ökad biologisk mångfald.

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikator till nämndmålet	2024-12-31	2025-08-31	2026	2027	2028
Minskad förbrukning av icke förnybart drivmedel (%)	100%**	-10%	Minska		
Optimering av energiförbrukning, el och fjärrvärme - årlig minskning (%)	-4%	7,6%	-5%	-5%	-5%
Utbyggnation av klimatanpassningsåtgärder för samhällsskydd enligt investeringsuppdrag (kvalitativ bedömning – genomförda uppdrag av total budget)	33%	-	80%*	80%*	80%*
Utbyggnation av klimatanpassningsåtgärder för verksamhetslokaler enligt investeringsuppdrag (kvalitativ bedömning – genomförda uppdrag av total budget)	99%	-	80%*	80%*	80%*
Ökad biologisk mångfald genom ökad andel ängsmark av kommunal gräsmark, %	-	5%	10%	12,5%	15%

*Med anledning av exempelvis godkännande av detaljplan, miljöprövningar, upphandling med mera är det svårt att uppnå 100 % måluppfyllnad varje år. Vissa projekt färdigställs efter årsskifte.

4.4 En trygg kommun

Där varje invånare ges goda möjligheter att leva utifrån sina förutsättningar och att leva livet hela livet.

En trygg kommun kännetecknas av att kommunens invånare känner sig trygga i att utvecklas och söka nya möjligheter. Detta omfattar både boende, sysselsättning, levnadsmiljö och fritid. Kommunen berikas av mångfald och känslan av att alla har en plats och alla får plats. Utmanande tider kräver större ansvar. Kommunen vill därför prioritera tidiga insatser för en långsiktig och hållbar trygghet.

Underrubriker: Välkomnande, tillgänglig och inkluderande, Barnens bästa först, En äldrevänlig kommun, Trygga miljöer och mötesplatser, Kris och säkerhet

Teknik- och fritidsnämnden tillhandahåller välfungerande teknisk försörjning och ansvarar för trygga och säkra mötesplatser både inomhus och utomhus.

Nämnden anpassar och bygger ändamålsenliga lokaler för kommunens alla verksamheter och levererar en trygg och säker infrastruktur både vid byggnation och i drift. Trygga och tillgänglighetsanpassade gång och cykelvägar till skola, arbete och fritidsaktiviteter är prioriterade.

Vårt viktigaste livsmedel, vatten, ska säkras på kort och lång sikt och kommunen ska ha ett välfungerande och miljövänligt omhändertagande av spill- och dagvatten.

Arbetet med förebyggande åtgärder mot skyfall och översvämning är en viktig del för att säkerställa och skydda kommunens verksamheter men också samhället i stort.

Nämnden är en samverkanspart med föreningsliv, civilsamhälle och näringsliv och verkar genom hela uppdraget för en långsiktighet, ökad livskvalitet, hållbar trygghet och stärkt folkhälsa genom hela livet.

Nämndmål:

Teknik- och fritidsnämnden verkar för ökad livskvalitet, trygghet och stärkt folkhälsa hela livet genom välfungerande teknisk försörjning, säker infrastruktur, säkra och tillgängliga mötesplatser både inomhus och utomhus.

	Tidigare år	Senaste utfall	Målnivåer		
Indikator till nämndmålet	2024-12-31	2025-08-31	2026	2027	2028
Utläckeage vattenledningar får inte överstiga 10% av producerad mängd.	13%	-	<10%	<10%	<10%
Ej mer än 10 analyser gällande både kemiska samt mikrobiologiska prover får visa tjänligt med anmärkning varje år	3	-	Max 10	Max 10	Max 10
Genomförda årliga besiktning av lekplatser	100%	100%	100%	100%	100%
Utbyggnation av allmänna platser, inklusive lekplatser, enligt investeringsplan och tilläggsuppdrag	74%	-	80%*	80%*	80%*
(kvalitativ bedömning – genomförda uppdrag av total budget)					
Underhållskvalitet vägar (kvalitativ bedömning med stöd av Rosy)		God	Bibehålla nivå		
Utbyggnation av gc-vägar, gatu- och vägnät och belysning enligt investeringsplan och tilläggsuppdrag.	75%	-	80%*	80%*	80%*
(kvalitativ bedömning – genomförda uppdrag av total budget)					

*Med anledning av exempelvis godkännande av detaljplan, miljöprovningar, upphandling med mera är det svårt att uppnå 100 % målnivåer varje år. Vissa projekt färdigställs efter årsskifte.

5. Uppdrag utifrån politiska beslut

5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget

Kommunfullmäktige ger uppdrag till en eller flera nämnder. Uppdragen ges för en begränsad tid. De som fått uppdragen följer upp dem i nämnd vid delår och helår. I uppföljningen beskrivs vilka åtgärder och aktiviteter som gjorts för att genomföra uppdraget.

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §110
Uppdragets benämning:	Överlåta driften av fritidsbiblioteket
Beslutsformulering:	Uppdra till teknik- och fritidsnämnden att se över möjligheten att överlåta driften av fritidsbibliotek till förening eller daglig verksamhet inom ramen för avsatta medel. Redovisas till kommunstyrelsen senast januari 2026.
Eventuell kommentar:	
Startdatum:	
Återrapporteras senast:	2026-01-31

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §110
Uppdragets benämning:	Fortsatt finansiering av Mötesplats Ung
Beslutsformulering:	Uppdra till teknik- och fritidsnämnden att i fortsättningen finansiera satsningen Mötesplats UNG i Värnamo kommun inom befintliga budgetmedel för Hälsocenter
Eventuell kommentar:	
Startdatum:	
Återrapporteras senast:	

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §110
Uppdragets benämning:	Fastställa energieffektivisering per kommunal fastighet
Beslutsformulering:	Att uppdra till teknik- och fritidsnämnden i samverkan med kommunstyrelsen fastställa mål för energieffektivisering per kommunal fastighet.
Eventuell kommentar:	
Startdatum:	
Återrapporteras senast:	2026-05-31

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige 250618 §110
Uppdragets benämning:	Översyn av befintliga lekplatser
Beslutsformulering:	Att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att göra en översyn av befintliga lekplatser med målet att det ska finnas lekplatser i samtliga kransorter, samt ersätta flera små lekplatser med färre större tematiska lekplatser inom centralorten i samverkan med näringsliv och civilsamhälle.
Eventuell kommentar:	
Startdatum:	
Återrapporteras senast:	2026-03-31

5.2 Tillkommande Uppdrag (nämnd/ks/kf) – ej aktuellt

5.3 Strategiska perspektiv – ej aktuellt

6. Nämndens Ekonomi

6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027-2028

Ekonomiska ramar för avdelningen och dess olika områden framgår i driftbudget.

Det finns en skattefinansierad budgetram som tillfaller avdelningarna gata/park, fritid och övrig fastighetsverksamhet (lantegendomar, regleringsfastigheter). Fastighetsförvaltningen finansieras via internhyrorna. VA är avgiftsfinansierade via taxor och ska följa dessa regelverk.

Det är väsentligt att driftbudget växer i takt med investeringsprojektens genomförande, dvs i takt med att kommunen växer. I projektblad för investeringsprojekten framgår vilket ökat behov av driftmedel projektet genererar. Full täckning i ram för tillväxten kan förmodat inte påräknas varför utveckling av metoder och teknik är nödvändig.

Budget för renhållning och hantering av nedlagda avfallsupplag

Uppdraget vid Teknik och fritidsförvaltningen kopplat till renhållning är bland annat inventering och utredning av nedlagda kommunala deponier, omhändertagande lakvatten och sluttäckning av Stomsjö ÅVC. Teknik- och fritidsförvaltningen har gjort en prognos för kommande kostnader för utredning och åtgärd av deponierna för att uppdatera avsättning för framtida åtgärder. Total kostnadsbedömning för åtgärd av deponierna kan inte göras före det att utredning är gjord.

Prognosen är gjord utifrån bästa möjliga bedömning och bör revideras årligen i takt med utförda utredningar och åtgärder. Sluttäckningen Stomsjö bedöms bli klar under 2026. Nästa steg är att utreda och projektera lakvattenhanteringen vid Stomsjö. Från och med hösten 2025 finns ingen avsättning för slammet vid reningsverket Påslund vilket innebär att kostnad för deponering av slam uppstår och detta behöver finansiering vilket tas upp i budgetberedningen.

DRIFTVERKSAMHET <i>Nettobelopp i miljoner kronor med en decimal</i>	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget 2025	Prel Budget 2026	Prel Budget 2027	Prel Budget 2028
Skattefinansierad verksamhet						
Kapitaltjänstkostnad						
Teknik- och fritidsnämnden	1,4	1,4	1,6			
Administration teknik- och fritidsförvaltningen	1,7	0,5	2,0			
Teknik- och projekt	1,3	0,9	1,5			
Fastighetsförvaltning	2,5	-1,0	1,6			
Övrig fastighetsverksamhet	1,5	2,9	2,2			
Fastighetsprojekt	0,0	0,0	0,0			
Parker	6,0	7,7	8,7			
Skog och kalkning	-3,0	-3,6	-2,9			
Gator och vägar	51,8	52,1	50,3			
Driftsbidrag	0,6	1,9	1,9			
Deponier och lakvatten	1,1	0,8	1,2			
Turistverksamhet	0,0	0,0	0,0			
Fritidsverksamhet	7,0	7,1	6,6			
Fritidsanläggningar	35,8	41,7	40,0			
Föreningar	7,3	7,2	8,9			
Summa skattefinansierad verksamhet	115,0	119,8	123,6			
Vatten och Avlopp	0,0	0,0	0,0			
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	0,0	0,0	0,0			
TOTAL NETTOKOSTNAD	115,0	119,8	123,6	133,7	133,8	133,9

6.1.1 Åtgärder för att uppnå en budget i balans

Indexhöjningar slår hårt mot verksamheten och dessutom har inte kompensation för ökat driftuppdag erhållits på mer än 10 år. Arbetet sker genom strikta och täta verksamhetsuppföljningar, ambitionsanpassningar, återhållsamhet med vakansuppföljningar och effektiviseringar. Teknik- och fritidsnämnden arbetar dock aktivt med att ha en budget i balans.

6.2 Investeringsbudget 2026 samt – plan 2027-2030

Teknik- och fritidsnämndens investeringsbudgetförslag för år 2025 och investeringsplan 2026-2029 utifrån kommunfullmäktiges beslut 18 juni 2025.

Projektnamn/Projektgruppering	Projektblad nr	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
<i>Belopp i miljoner kronor med en decimal</i>						
Skattefinansierade investeringar		218,0	284,3	267,8	115,2	104,4
Skattefinansierade investeringar KF		125,0	211,9	198,2	47,1	32,9
Skattefinansierade investeringar TFN		93,0	72,4	69,6	68,1	71,5
Avgiftsfinansierade investeringar		91,4	59,9	104,0	112,6	94,5
Avgiftsfinansierade investeringar KF		37,0	5,0	39,5	46,1	29,5
Avgiftsfinansierade investeringar TFN		54,4	54,9	64,5	66,5	65,0
SUMMA INVESTERINGAR		309,4	344,2	371,8	227,8	198,9

Projektnamn/Projektgruppering		Budget 2025	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
<i>Belopp i miljoner kronor med en decimal</i>						
Inkomster i anslutning till investeringar,		-9,0	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0
VA-anläggningsavgifter						
SUMMA INVESTERINGAR		-9,0	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0

7. Nämndens HR

7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen

Förvaltningen har en god kompetensförsörjning generellt och jobbar aktivt för att behålla kompetensen. Målet är att sänka sjukskrivningstalet till under 3% och i september 2025 är den ackumulerade sjukfrånvaron 3,01 %. Förvaltningen jobbar aktivt med nära ledarskap, särskilda hälsosatsningar med Hälsocenter och täta uppföljningar.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Tillsvidareanställda, antal	218	168	-50
Tillsvidareanställda, årsarbetare	214	165	-49
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	219	161	-58
Tidsbegränsat månadsanställda, antal	4	5	+1
Tidsbegränsat månadsanställda, årsarbetare	3	5	+2
Tidsbegränsat månadsanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	4	5	+1
Andel kvinnor, %	46,8	29,2	-17,6 procentenheter
Sysselsättningsgrad, %	98,2	98,3	+0,1 procentenheter

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Övertid exklusive PO, tkr*	1 136	1 348	+212
Övertid, timmar**	4 111	4 195	+84
Fyllnadstid exklusive PO, tkr*	16	51	+35
Fyllnadstid, timmar**	202	292	+90
Timlön exklusive PO, tkr*	885	944	+59
Timlön, timmar**	6 480	6 332	-148
Personalkostnad inklusive PO, exklusive pension och övriga lönejusteringar, tkr*	128 864	107 044	-21 820
Kostnader för inhyrd personal, tkr	852	75	-777

*Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31 avser timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Inklusive deltidssbrandmän. I personalomkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

**Timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Exklusive deltidssbrandmän.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Sjukfrånvaro, % *	5,85	3,64	-2,2 procentenheter
Andel sjukfrånvaro längre än 60 dagar, % *	59,3	44,67	-14,63 procentenheter
Sjuklön exklusive PO (månadsavlönade, timavlönade), tkr **	1 167	692	-475

*Sjukfrånvarotid januari 2024 - november 2024.

**Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31. I personalomkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Personalomsättning, %	10,9	6,9	-4,0 procentenheter
Personalomsättning exkl. pensionsavgångar, %	8,1	4,4	-3,7 procentenheter
Pensionsavgångar, antal faktiska	6	4	-2

Avser tillsvidareanställda.

Pensionsavgångar prognos (beräknat vid 65 års ålder)	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Antal	0	5	1	5	5

Avser tillsvidareanställda.

8. Omsättningstal och nyckeltal

9. Sammanfattning

Inflation och index påverkar i hög grad förvaltningens verksamhet och ekonomiska förutsättningar. Ambitionsnivåer och prioriteringar processas av förvaltning och nämnd så att uppdrag och ekonomisk ram är i balans.

Strategisk lokalförsörjningsplan och långsiktig underhållsplan av kommunens fastigheter är under utarbetning och blir viktiga dokument för långsiktig planering. Planerna kommer ge underlag för att bättre kunna analysera behov och vägval.

Strategisk utveckling av Värnamo stads infrastruktur, trafikplan inklusive åtgärdsplan, behöver utredas för att generera långsiktighet i hur kommunens trafiksystem ska utvecklas.

Långsiktig investeringsplanering med beaktande av kommunens investeringsutrymme som sträcker sig översiktligt i tio år och detaljmässigt i fem år.

Lokalisering av kommunal service och verksamhet behöver inarbetas i stadsutveckling och planering för detaljplaner bör ske med god framförhållning.

Fokus på att stödja folkhälsa genom att utveckla fritidsanläggningar, förutsättningar för spontanidrott, friluftsliv och genom att utveckla Hälsocentrets roll.

Kommunen behöver etablera reservvattensystem för att säkra tillgången på friskt vatten inför framtida oväntade händelser.

Kommunen behöver operativt och systematiskt arbeta med förorenade områden. Ett operativt uppdrag med finansiering för resurs bör tilldelas till Teknik- och fritidsnämnden för att arbeta med det systematiska arbetet som ska ske väl synkroniserat med, men avskilt från tillsynsmyndigheten.

Tjänsteskrivelse – Yttrande över kommunrevisionens granskning avseende hantering av bisysslor

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen i Värnamo kommun har gett revisionskonsultföretaget EY i uppdrag att granska kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor.

Kommunrevisionen önskar skriftligt svar av kommunstyrelsen och nämnderna på de rekommendationer som framgår av revisionsrapporten senast den 30 november 2025.

HR-avdelningen och förvaltningscheferna har tagit fram svar på rekommendationerna i rapporten.

En av åtgärderna i revisionens granskning har varit att göra kontroller i bolagsregistret gentemot alla anställda i kommunen. Här noterades att tre personer vid teknik- och fritidsförvaltningen var registrerade i bolagsregistret gentemot olika bolag. Noterbart är att vid förvaltningens kontroll påvisades att dessa tre medarbetares bisysslor som noterades var anmälda och godkända av förvaltningen. Vidare gjorde förvaltningen kontroll av fakturor från dessa bolag och kontrollen visade att ingen felaktig beröring eller hantering har gjorts.

Det är önskvärt att organisationen får bemöta kritik vid granskning och att svaren på kritiken vägs in, innan vidare hantering görs.

Se även under rubrik "Utredning".

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.330

Dnr:

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att se teknik- och fritidsförvaltningens svar till kommunrevisionen som sitt eget samt

att lämna svaret till kommunstyrelsen för vidarebefordran till kommunrevisorerna.

Jesper du Rietz
Förvaltningschef

Gottlieb Granberg
Ordförande

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.330

Dnr:

Utredning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen är kommunövergripande i kontrollen. Avseende rutiner och genomförande granskas barn- och utbildningsnämnden särskilt.

Den sammanfattande bedömningen som anges i granskningen är att kommunstyrelserna och nämnderna endast till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett korrekt sätt.

EY har utifrån granskningsresultatet gett följande rekommendationer. Efter varje rekommendation beskrivs de åtgärder som planeras.

Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner

En del i att säkerställa att medarbetarna anmäler bisyssla är att vid medarbetarsamtalet använda den medarbetarsamtalsmall som är framtagen. I mallen finns en obligatorisk fråga om medarbetaren har någon bisyssla eller om den har förändrats sedan förra medarbetarsamtalet. Från och med 2025 ska medarbetarsamtalet och den individuella utvecklingsplanen dokumenteras i verksamhetssystemet Heroma. Det ska dokumenteras om det finns någon bisyssla eller om befintlig bisyssla har förändrats.

Kontroll kan göras på förvaltningsnivå om medarbetare som angett att de har en bisyssla har anmält den. HR-avdelningen kan vart annat år genomföra en internkontroll genom stickprov per förvaltning.

Fastställa ansvaret att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar

En översyn kommer genomföras och förtydligande kommer göras i delegationsordningarna.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.330

Dnr:

Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltnings- eller bolagsledning i förväg

Inför beslut om att tillåta en bisyssla där medarbetare, och deras närstående eventuellt har transaktioner mellan kommunen och leverantören ska alltid bedömning göras av förvaltningschef. Vid en tillåten bisyssla enligt ovan ska ansvarig förvaltning genomföra stickprov på fakturaunderlag för att säkerställa korrekt underlag.

Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen och innehåller en motivering.

En bisyssla som ska förbjudas i enlighet med Allmänna bestämmelser ska alltid inför beslut förhandlas enligt 11–14 §§ MBL (lagen om medbestämmande i arbetslivet) med arbetstagarens fackliga organisation. Förhandlingen avslutar alltid i ett skriftligt protokoll med en motivering till beslutet. Vid beslut om förbud av förtroendeskadlig bisyssla enligt LOA (lagen om offentlig anställning) krävs ingen förhandlingsskyldighet men däremot en ett skriftligt beslut med en motivering till beslutet.

Båda delarna kommer förtydligas i rutin för bisyssla.

Ytterligare åtgärder

Utöver redan angivna åtgärder kommer en övergripande översyn av rutin för bisyssla att genomföras samt ett ställningstagande om rutinen ska vara en riktlinje. Det kommer även att genomföras kompetenshöjande insatser om bisyssla till chefer. Det kommer tas fram underlag om bisyssla som cheferna tar upp på APT (arbetsplatsträff).

**Värnamo kommun
Kommunrevisionen**

21 augusti 2025

Till:

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Kulturnämnden

Medborgarnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

Omsorgsnämnden

Servicenämnden

Teknik- och fritidsnämnden

För kännedom till:

Fullmäktige

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

EY har på vårt uppdrag biträtt i rubricerad granskning.

På revisionsmötet den 21 augusti 2025 har vi i egenskap av revisorer fått en genomgång av revisionsrapporten från EY.

Vi ser allvarligt på granskningens resultat. Granskningen visar att det finns betydligt fler bisysslor än vad som var känt hos kommunen. Vi ser stora brister i såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor. Sammantaget visar detta på ett behov av att vidta åtgärder för att säkerställa följsamhet till såväl Lag om offentliga anställda som kommunens interna rutiner.

Härmed överlämnar vi revisionsrapporten till kommunstyrelsen och berörda nämnder för yttrande.

Kommunrevisionen önskar skriftligt svar av kommunstyrelsen och nämnderna på de rekommendationer som framgår av revisionsrapporten senast den 30 november 2025. Revisorerna kommer att bevaka fortsatt utveckling.

Värnamo som ovan,

Susanne Andersson
Revisionens ordförande

Östen Sjölin
Vice ordförande

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Värnamo kommun

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Genomförande och avgränsning	5
1.4. Revisionskriterier	5
2. Rutiner och riktlinjer	6
2.1. Kommunövergripande styrdokument	6
2.2. Organisationens ansvarsfördelning	7
2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor	7
2.4. Bedömning av bisyssla	8
2.5. Bedömning	10
3. Dataanalys och stickprov	12
3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda	12
3.2. Bisysslor och inköp	14
3.3. Stickprov	15
3.4. Bedömning	16
4. Slutsatser	17
5. Källförteckning	20
Bilaga 1 - Revisionskriterium	21

Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunrevisorerna i Värnamo kommun granskat kommunens hantering och kontroll av bisysslor. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Det finns ändamålsenliga rutiner och mallar för att informera anställda om skyldigheten att anmäla bisysslor. Utifrån resultatet i genomfört stickprov ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs tillräckligt.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte har fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisysslor fullt ut. Det framgår inte av delegationsordningarna vem som har rätt att besluta om godkännande eller förbud av bisysslor.

Det är positivt att det finns systemstöd för uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det både saknas ett definierat ansvar för kontroller, samt systematiska kontroller av anställdas bisysslor.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Genomförd kontroll av anställdas bisysslor visar att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Eftersom kommunen enligt uppgift endast hade information om 208 registrerade bisysslor vid tidpunkten för granskningen indikerar detta stort mörkertal.

Slutligen visar genomförd dataanalys att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.

- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Många offentliganställda chefer och medarbetare har bisysslor. Även om det stora flertalet bisysslor är oproblematiska och också kan vara berikande för det ordinarie arbetet finns det bisysslor som kan skada förtroendet för den enskilda kommunen, och ytterst för den offentliga verksamheten i stort. En studie av Statskontoret (2019)¹ visar att många kommuner har rutiner för att hantera bisysslor i form av riktlinjer, information och dokumentation. Däremot framgår att kommuner sällan granskar anställdas bisysslor.

Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för densammes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Därutöver finns i kollektivavtalet vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor för arbetstagare.

Arbetsgivare har en skyldighet att informera sina anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej tillåts. Den anställda ska också på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma bisysslornas beskaffenhet. Arbetsgivaren ska därefter besluta om bisysslan är otillåten och skriftligt motivera sitt beslut. Med otillåtna avses förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande bisysslor.

Med bakgrund i genomförd risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna bedömt att en granskning avseende kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor ska genomföras.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?
- ▶ Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?
- ▶ Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor?
 - o Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?
- ▶ Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?

¹ Statskontoret 2019. *Offentligt anställdas bisysslor. En studie av hanteringen av bisysslor i myndigheter, kommuner och regioner.* 2019-11-07.

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts mellan mars 2025 och augusti 2025.

Granskningen är kommunövergripande i kontrolldelen. Avseende rutiner och genomförande granskas barn- och utbildningsnämnden särskilt.

Dokumentstudier har skett av kommunövergripande rutiner, mallar och stödmaterial för hantering och bedömning av bisysslor. En intervju har genomförts med ansvariga för hanteringen av bisysslor på kommunledningsförvaltningen och inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Därtill har vi genomfört en kartläggning av de anställdas bisysslor i förhållande till Retrievers² företagsregister avseende åtaganden eller intressen i föreningar eller handels- och aktiebolag. Kartläggningen berör samtliga medarbetare som var registrerade i kommunens löneregister den 1 februari 2025. Statistik över hur bisysslor fördelar sig presenteras i rapporten. Underlaget, det vill säga de anställda som har en bisyssla registrerad enligt Retriever, utgör populationen för stickprovet. Det innebär att för samtliga stickprov finns det åtminstone en bisyssla.

Inom ramen för granskningen har ett stickprov genomförts för att följa upp efterlevnaden av riktlinjerna och de administrativa rutinerna. Denna del har inbegripit att kontrollera att de anställdas bisysslor samlas in, godkänns eller förbjuds och förvaras i enlighet med rutinerna. Stickprovsgranskningen omfattar tio stickprov och avser barn- och utbildningsnämnden. Syftet med stickprovet är inte att upparbeta ett statistiskt säkerställt underlag utan att få en uppfattning om huruvida de interna rutinerna efterlevs.

I genomförandets sista fas har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden alternativt andra intressen. Analysdelen är kommunövergripande.

1.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Lagen (1994:260) om offentlig anställning
- ▶ Kollektivavtalet, AB 24

För att läsa mer om revisionskriterierna, se bilaga 1.

² Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

2. Rutiner och riktlinjer

2.1. Kommunövergripande styrdokument

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om kommunen har ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor. För att en rutin eller riktlinje ska bedömas som ändamålsenlig ska den i detta sammanhang:

- ▶ vara dokumenterad,
- ▶ innehålla en definition av begreppet bisyssla,
- ▶ innehålla information om anställdas skyldighet att anmäla bisyssla,
- ▶ innehålla information om vilka slags förhållanden som kan anses som otillåtna bisysslor,
- ▶ innehålla konsekvenser vid otillåten bisyssla.

En rutin ska även innehålla information om tillvägagångssätt för att anmäla, bedöma och besluta om bisyssla. Med ändamålsenliga kontroller avses riskbaserade systematiska kontroller.

Det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen antog den 22 november 2023 en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Enligt intervju används rutinen av samtliga förvaltningar. Förvaltningarna uppges inte ha antagit egna rutiner för hantering av bisysslor utifrån rutinen.

I rutinen definieras en bisyssla som en tillfällig eller stadigvarande syssla som utövas vid sidan om ens huvudanställning och som inte är hänförlig till privatlivet. Rutinen beskriver även kriterierna för när en bisyssla kan anses förtroendeskadlig, arbetshindrande eller konkurrerande med kommunens verksamheter.

En bisyssla ska enligt rutinen anmälas av medarbetare i personalsystemet Heroma. Bisysslans art och omfattning ska beskrivas. Om medarbetaren underlåtit att anmäla en bisyssla som är oförenlig med dennes uppdrag kan detta leda till disciplinära åtgärder. Detta gäller dock endast om ansvarig chef uttryckligen informerat den anställda om skyldigheten att anmäla eventuell bisyssla. Vid oklarheter om bisysslans inverkan på medarbetarens tjänst ska ansvarig chef rådfråga HR-avdelningen.

Det har genomförts interna kontroller av registrering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen genomförde som en del av kommunstyrelsens internkontrollplan 2020 en kontroll av att medarbetare anmäler eventuella bisysslor. Enligt uppföljning av internkontrollplan 2020 genomfördes en kartläggning under samma år av antalet medarbetare med anmälda bisysslor per förvaltning. Kartläggningen visade att 171 medarbetare hade anmält en bisyssla år

2020. Det gjordes dock ingen bedömning om detta var ett litet eller proportionerligt antal bisysslor i relation till antal anställda.

Kontrollen resulterade i två åtgärder. Dels att en påminnelse skulle gå ut i kommunens nyhetsbrev till chefer om att bisysslor ska registreras i Heroma. Dels att definitionen av vad en bisyssla är ska vara densamma och känd bland chefer såväl som medarbetare. Det framgår inte vem som var ansvarig för åtgärden.

Enligt intervju kan HR-avdelningen i dagsläget digitalt kontrollera antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda. Kontroller av antalet bisysslor görs dock enligt uppgift inte regelbundet, utan endast på förekommen anledning, exempelvis vid interna kontroller. Det totala antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda uppges av intervjuade vara 208 stycken vid tidpunkten för granskningen.

2.2. Organisationens ansvarsfördelning

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om ansvariga nämnder har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor.

Det finns inga ansvariga på förvaltningarna för hantering av bisysslor

Enligt intervju finns ingen tjänsteperson som är särskilt ansvarig för hantering och kontroll av bisysslor på förvaltningarna eller på HR-avdelningen. Intervjuad från barn- och utbildningsförvaltningen uppges att ärenden som gäller anmälan och bedömning av bisysslor koordineras av förvaltningens personalsamordnare.

Av rutin för hantering av bisysslor framgår att HR-chef ansvarar för revideringar av rutinen. HR-chef ansvarar även för att informera förvaltningarna vid förändringar i lag och kollektivavtal som berör bisysslor. HR-partner ska se till att rutinen följs upp varje mandatperiod.

Därtill finns vägledning till chefer på kommunens intranät avseende hantering av bisysslor. Av vägledningen framgår att medarbetares chef ansvarar för att under det årliga medarbetarsamtalet fråga om en medarbetare har en bisyssla. Frågan ska ställas oavsett om medarbetaren tidigare har anmält en bisyssla eller inte.

Det framgår varken av kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har rätt att godkänna eller förbjuda en bisyssla.

2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Chefer ansvarar för att medarbetare känner till sin skyldighet att informera om bisyssla

Enligt checklista för introduktion av nyanställda ska ansvarig chef informera en anställd om att denne ska fylla i information om eventuell bisyssla i Heroma. Det framgår dock inte på vilket sätt ansvarig chef dokumenterar att medarbetaren fått denna information.

Enligt mall för medarbetarsamtal ska chefer fråga en medarbetare om denne har en bisyssla eller om karaktären på en anmäld bisyssla har förändrats sedan föregående års medarbetarsamtal. Mallen beskriver att medarbetaren ska anmäla ny bisyssla eller förändring av bisyssla i Heroma.

Det framgår av granskningen att medarbetarsamtal som hållits fram till april 2025 som regel inte har dokumenterats. Från och med april 2025 ska samtliga medarbetarsamtal dock dokumenteras digitalt i Heroma. Enligt mall för medarbetarsamtal ska dokumentationen sparas i fem år.

Dokumentation av bisysslor görs digitalt

Enligt rutin för hantering av bisyssla ansvarar medarbetare för att registrera eventuell bisyssla i Heroma. Enligt underlag från Heroma ska följande information om bisysslan beskrivas:

- ▶ verksamhetsområde,
- ▶ typ av uppdrag,
- ▶ uppdragsgivarens namn och organisationsnummer,
- ▶ kortfattad beskrivning av vad bisysslan avser,
- ▶ omfattning i antal timmar per år,
- ▶ datum från när bisysslan började gälla och eventuellt slutdatum.

Det framgår också av Heroma när en medarbetare senast dokumenterade eventuell bisyssla.

Det framgår av vägledning till chefer hur dessa kan se information om medarbetares inrapporterade bisysslor. Chefer kan utifrån informationen även se hur många av dennes medarbetare som har besvarat frågan om de har en bisyssla.

Kontroll av i vilken grad medarbetares bisysslor dokumenteras har genomförts i granskningens stickprovskontroll, se kapitel. 3.3.

2.4. Bedömning av bisyssla

Detta avsnitt besvarar revisionsfrågan om kommunens riktlinjer stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna.

Rutin för hantering av bisyssla beskriver hur bedömning ska göras

Efter att en medarbetare registrerat en bisyssla bedömer ansvarig chef, enligt intervju, om ifylld information är tillräcklig för att en bedömning ska kunna göras. Enligt underlag från Heroma har ansvarig chef möjlighet att besluta om bisysslan är "tillåten", "förbjuden" eller "behöver komplettering". Beslutet behöver inte skriftligen motiveras för att kunna tas i systemet. Av intervjuade framgår att chefer alltid måste bedöma en bisyssla på nytt om en medarbetare registrerar ny information om bisysslan.

Av vägledning till chefer på kommunens intranät framgår att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer generellt sett inte ska betraktas som bisysslor. Dock kan sådana uppdrag i vissa fall bedömas som förtroendeskadliga och därmed förbjudas. I vägledningen, den kommunövergripande rutinen eller annat underlag framgår i övrigt inga exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta chefers bedömning.

Förvaltningschef ska enligt rutin för hantering av bisysslor besluta om huruvida en bisyssla som bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande och/eller arbetshindrande ska förbjudas. Beslutet ska fattas efter samråd med ansvarig chef och HR. Det framgår inte av rutinen vem som ansvarar för att godkänna medarbetares bisysslor. Beslut om godkännande eller förbud av förvaltningschefers bisysslor ska tas av kommundirektör.

Beslut om förbud av bisyssla ska enligt rutinen motiveras. Om en bisyssla bedöms som konkurrerande eller arbetshindrande ska detta förhandlas med medarbetarens fackliga organisation inför eventuellt beslut. Det framgår inte av rutinen att motiveringen ska göras skriftligen.³

Det genomförs ingen utbildning om bisysslor

Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att medarbetare ska få utbildning och information om hur registrering av bisysslor ska göras. Enligt intervjuade diskuteras ämnet i regel inte på arbetsplatsträffar eller andra förvaltningsövergripande träffar.

Chefer uppges få information om hantering av medarbetares bisysslor vid introduktion av sin anställning. Det genomförs dock inte löpande utbildningar för chefer om hur bisysslor ska bedömas.

³ Enlig 7 c § i Lag (1994:620) om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering.

2.5. Bedömning

Rutiner och riktlinjer

Vi bedömer det som positivt att det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Vi bedömer att rutinen för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på att rutinen innehåller en definition av vad som anses vara en bisyssla samt information om medarbetares skyldighet att anmäla bisyssla. Rutinen innehåller också information om på vilka grunder en bisyssla kan förbjudas. Av rutinen framgår vem som har rätt att fatta beslut om att förbjuda en bisyssla. Dock framgår inte vem som har rätt att besluta att godkänna en bisyssla eller hur detta ska göras. Det bedömer vi som en brist.

Enligt lagen om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering. Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering måste ges. Detta bedöms som en brist.

Vidare bedömer vi att utbildning och information till medarbetare brister. Utöver information på det årliga medarbetarsamtalet får medarbetare ingen utbildning om vad en bisyssla är, hur bedömning ska göras eller hur dokumentation ska ske.

Kontroller

Vi bedömer det som positivt att det genomförts interna kontroller av förekomsten av bisysslor per förvaltning. Vi ställer oss dock frågande till om resultatet tillvaratagits på ett ändamålsenligt sätt. Exempelvis gjordes ingen kontroll eller rimlighetsbedömning av om antalet identifierade bisysslor var proportionerligt mot det antal som kan förväntas finnas utifrån antal anställda i förvaltningarna. Det genomförs inte några regelbundna kontroller av medarbetares bisysslor, vilket vi bedömer som en brist.

Ansvar

Vi bedömer att ansvariga nämnder inte har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor. Nämnderna har fastställt att chefer ska årligen följa upp om medarbetare har en bisyssla på medarbetarsamtalet. Dock finns inga utsedda tjänstepersoner på förvaltningarna som ansvarar för kontroll av bisysslor. Det finns heller inget fastställt ansvar i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning som anger vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.

Dokumentation

Vi bedömer att ansvariga chefer inte har tillräcklig kännedom om medarbetarnas bisysslor. Medarbetare ansvarar för att informera sin chef om sin bisyssla vid nyanställning, vid förändringar samt vid det årliga medarbetarsamtalet. Genomfört stickprov (se avsnitt 3.3) visar dock att chefer i de flesta fall inte har kännedom om

anställdas bisysslor. Vi ser positivt på att medarbetarsamtal och information om bisysslor numera dokumenteras digitalt. Detta möjliggör enligt vår mening en enhetlig hantering och uppföljning av anställdas bisysslor.

Stöd till chefer

Vi bedömer slutligen att kommunens riktlinjer till viss del stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna. Bedömningen grundas på att rutin för hantering av bisysslor beskriver vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det framgår dock inte tydliga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Det finns inte heller några exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta bedömning.

3. Dataanalys och stickprov

3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Kontroll av antal bisysslor per förvaltning

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en kontroll av anställdas bisysslor i barn- och utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, medborgarförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen, serviceförvaltningen, teknik- och fritidsförvaltningen, samt kommunledningsförvaltningen. Informationen om anställdas bisysslor är inhämtad från Retrievers⁴ aktiebolags-, handels- och föreningsregister.

I tabellen nedan framgår antalet anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar som har en eller flera bisysslor. Bisysslor är i detta sammanhang synonymt med att vara registrerade i bolag, föreningar eller i organisationer med annan associationsform. Sammanställningen omfattar samtliga medarbetare på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar med en tillsvidareanställning, timanställning eller tidsbegränsad månadsanställning den 1 februari 2025⁵.

Tabell 1. Statistik över antal bisysslor för anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar

Antal bisysslor	Antal anställda med bisysslor	Totalt antal bisysslor
1	247	247
2	85	170
3	18	54
4	9	36
5	1	5
6	1	6

⁴ Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

⁵ Av totalt 4056 medarbetare är 2956 tillsvidareanställda, 213 tidsbegränsat månadsanställda, 816 timavlönade och 71 deltidsbrandmän.

7	2	14
Summa	363	532

Av tabellen framgår att 363 anställda har sammantaget 532 registrerade bisysslor. Endast fyra anställda har fem eller fler bisysslor vid sidan av sin anställning.

Tabell 2. Fördelning av bisysslor inom granskade nämnder

Antal	Förekommer som
13	Bolagsman
0	Extern firmatecknare (ej tillika styrelsemedlem)
1	Extern verkställande direktör (ej tillika styrelsemedlem)
66	Innehavare
7	Kommanditdelägare
0	Komplementär
0	Prokurist
151	Styrelseledamot. Av dessa är 14 styrelseordförande, sju vice VD och tio VD.
288	Styrelsesuppleant. Av dessa är en vice VD och två VD.
532	Summa

I ovan tabell framgår vilken befattning de anställda i granskade nämnder och bolag har inom respektive bisyssla. Av identifierade bisysslor omfattar 44 engagemang *bostadsrättsföreningar*. Mest förekommande som bisyssla är engagemang i ett aktiebolag, 379 engagemang. I tabellen nedan presenteras fördelningen av anställdas bisysslor per förvaltning.

Tabell 3. Bisysslor per förvaltning

Förvaltning	Antal bi-sysslor	Antal anställda med bisysslor	Antal anställda per förvaltning	Andel anställda med bisysslor i förhållande till anställda per förvaltning
Barn- och utbildningsförvaltningen	220	152	1564	9,7 %
Kommunledningsförvaltningen	40	23	131	17,6 %

Kulturförvaltningen	6	4	31	12,9 %
Medborgar-förvaltningen	43	27	180	15,0 %
Omsorgsförvaltningen	122	90	1527	5,9 %
Samhällsbyggnads-förvaltningen	40	23	156	14,7 %
Serviceförvaltningen	24	19	283	6,7 %
Teknik- och fritidsförvaltningen	37	25	184	13,6 %
Summa	532	363	4056	8,9 %

Sammantaget har 363 av 4056 anställda i granskade nämnder en bisyssla enligt registeranalys med utgångspunkt i Retrievers register. Detta motsvarar cirka nio procent av alla anställda.

Likt tidigare granskningar i jämförbara kommuner finns märkbara skillnader i andelen anställda med bisysslor mellan kommunens förvaltningar. Omsorgsförvaltningen har lägst andel anställda med bisysslor, 5,9 procent. Högst andel anställda med bisysslor i förhållande till antal anställda återfinns i kommunledningsförvaltningen, 17,6 procent.

Det måste också påtalas att vid registerkontrollen registreras också uppdrag som ingår i tjänsteutövningen för vissa medarbetare såsom bisysslor. Hit räknas främst engagemang i kommunalt ägda bolag. Det är därmed sannolikt att ett antal tjänstepersoner som ingår i denna granskning har uppdrag i sådana bolag inom ramen för sin kommunala tjänst.

3.2. Bisysslor och inköp

Baserat på identifierade bisysslor har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden.

I tabellen nedan framgår inköp per förvaltning där det har genomförts inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang i form av en bisyssla. Avseende de granskade nämndernas verksamheter är inköpen registrerade från den 1 januari 2024 och 26 mars 2025.

Tabell 4. Inköp där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang

1 januari 2024 - 26 mars 2025	Antal leverantörer	Antal fakturor	Belopp, kr
Barn- och utbildningsförvaltningen	13	723	15 498 202
Kommunledningsförvaltningen	6	24	6 507 997
Kulturförvaltningen	1	1	7 200
Medborgarförvaltningen	0	0	0
Omsorgsförvaltningen	0	0	0
Samhällsbyggnadsförvaltningen	0	0	0
Serviceförvaltningen	0	0	0
Teknik- och fritidsförvaltningen	3	582	6 787 076
Summa	23	1 330	28 800 475

Från den 1 januari 2024–26 mars 2025 har vi identifierat inköp från 23 leverantörer där anställda inom den förvaltning som genomfört inköpet har engagemang i form av en bisyssla. Flest återfinns inom barn- och utbildningsförvaltningen med 13 olika leverantörer. För medborgarförvaltningen, omsorgsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen har inga inköp identifierats hos leverantörer där någon anställd inom förvaltningen har en bisyssla.

Sammantaget för granskade nämnder har inköp genomförts till ett belopp av cirka 28,8 miljoner kronor. Ingen av dessa leverantörer är kommunala bolag. Inköp från en leverantör avser drygt 13,7 miljoner kronor, bisysslan har i detta fall ej varit känd av arbetsgivaren.

3.3. Stickprov

Detta delkapitel besvarar revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om ansvariga chefer upprättar och förvarar information om bisysslor per anställd.

För att närmare granska befintliga rutiner avseende dokumentation av bisysslor har en stickprovskontroll genomförts. Syftet med kontrollen har varit att identifiera vilken dokumentation som finns gällande den anställdes bisyssla och om rutinerna är fungerande i praktiken.

Inom ramen för stickprovsgranskningen har vi efterfrågat dokumentation om bisysslor för tio anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen där vi identifierat en bisyssla i genomförd dataanalys. Underlaget till stickprovet har identifierats genom ett delvis riskbaserat urval. Två stickprov har valts ut utifrån att ett högt respektive lägre belopp fakturerats den egna förvaltningen. Resterande åtta har slumpmässigt plockats ut.

Av tio stickprov där en bisyssla identifierats genom dataanalysen finns endast tre bisysslor dokumenterade. I två av fallen framgår att bisysslan godkänts, vilket datum den godkändes och vem som godkänt bisysslan. I ett fall har medarbetaren själv beslutat att godkänna bisysslan. I det tredje fallet saknas bedömning av bisysslan helt.

3.4. Bedömning

Av genomförd kontroll framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift från HR-avdelningen som framkommer i granskningen finns idag 208 registrerade bisysslor hos kommunen. Detta indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt av förvaltningsledningen i förväg. Förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligt beteende med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vidare bedömer vi att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta baseras på att det i bara två av tio fall i stickprovet framgår att granskad bisyssla är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den.

4. Slutsatser

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna endast till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Vi noterar att kommunen inte antagit riktlinjer för hantering av bisysslor, men ser positivt på att en kommunövergripande rutin finns som beskriver hanteringen av anställdas bisysslor.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Vi bedömer vidare att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera anställda om deras skyldighet att anmäla bisysslor genom checklista för nyanställda och i mall för medarbetarsamtal. Med anledning av stickprovsresultatet ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs i tillräcklig utsträckning.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelse och nämnder inte fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisyssla fullt ut. Vi ser det vidare som en brist att det av kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens delegationsordningar inte framgår vem som har rätt att besluta att godkänna eller förbjuda en bisyssla. Vi ser positivt på att det finns systemstöd som möjliggör uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det saknas systematiska kontroller av anställdas bisysslor. Det finns heller inget definierat ansvar för kontroller.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta utifrån att endast två av tio bisysslor i stickprovet innehåller information om att bisysslan är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Av genomförd kontroll av anställdas bisysslor och engagemang i granskade nämnder framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift finns 208 registrerade bisysslor hos kommunen vid tidpunkten för granskningen, vilket indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Revisionsfråga	Svar
Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?	Nej. Vi bedömer att ansvaret inte fullt ut är fastställt. Ansvarig chef ska årligen följa upp medarbetares bisysslor på medarbetarsamtalet. Det finns dock inga utsedda

	tjänstepersoner på förvaltningarna med ansvar för kontroll av bisysslor. Det framgår inte i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.
Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?	Delvis. Rutiner för hantering av anställdas bisysslor bedöms till stor del som ändamålsenliga. Dock saknas dokumentation om systematiska kontroller.
Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor? ○ Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?	Nej. Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer i de flesta fall inte har kännedom om anställdas bisysslor. Vi bedömer att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister.
Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?	Delvis. I rutin för hantering av bisysslor framgår vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det ges dock inga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Rutinen ger heller inga exempel på kontrollfrågor som kan ställas om en bisysslas karaktär som stöd till bedömning. Det framgår inte av rutinen för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering ska ges vid beslut att förbjuda en bisyssla.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.
- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

Värnamo kommun den 21 augusti 2025

Linnéa Johansson
Projektledare, EY

Carl Ädelroth
Verksamhetsrevisor, EY

Lars Eriksson
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY
Kundansvarig, EY
Kvalitetssäkrare, EY

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Förhandlingschef, kommunledningsförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Kommundirektör

Analyserade dokument

- ▶ Checklista för introduktion av nyanställda, u.å.
- ▶ Delegationsordning för barn- och utbildningsnämnden, 2023-12-06
- ▶ Delegationsordning för kommunstyrelsen, 2023-08-17
- ▶ Information på intranätet till chefer angående bisysslor, u.å.
- ▶ Information på intranätet till medarbetare avseende bisysslor, u.å.
- ▶ Introduktionsmaterial för nyanställda, information på intranätet, u.å.
- ▶ Mall för medarbetarsamtal, u.å.
- ▶ Protokoll kommunstyrelsen, 2021-02-16
- ▶ Rutin för hantering av bisyssla, 2023-11-22
- ▶ Tjänsteskrivelse om redovisning av internkontroll för kommunstyrelsen 2020, 2021-02-05
- ▶ Utdrag ur Heroma avseende registrering och bedömning av bisyssla, u.å.

Stickprov

- ▶ Sammanställning av vilka medarbetare som har dokumenterade bisysslor
- ▶ Utdrag från Heroma om medarbetares bisysslor

Bilaga 1 - Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Kommunallagens 6 kap. 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Lagen (1994:260) om offentlig anställning

Enligt 7 § lagen om offentlig anställning (LOA) klargörs att en offettliganställd arbetstagare inte får ha någon anställning, uppdrag eller utöva sådan verksamhet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet i arbetet eller kan skada myndighetens anseende. Lagen klargör också att arbetsgivaren har en skyldighet att informera de anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej bedöms vara tillåten.

Utöver detta ska den anställda enligt 7 § på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som anses nödvändiga för att en bedömning av bisysslan ska vara möjlig. Därefter ska arbetsgivaren besluta huruvida bisysslan är att betrakta som otillåten. Enligt 7 c § ska arbetsgivaren skriftligen motivera detta beslut.

Kollektivavtalet, AB 24

I Allmänna bestämmelser (AB) regleras hanteringen av bisysslor ytterligare. Bland annat klargörs i 8 § Mom. 1 AB 17 att arbetstagare som har en bisyssla ska anmäla denna och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att kunna göra en bedömning av bisysslan. Arbetsgivaren ansvarar i sin tur för att medvetandegöra arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisyssla. Vidare klargörs att arbetsgivaren kan förbjuda en bisyssla i de fall denna bedöms:

- a) Verka hindrande för arbetsuppgifterna.
- b) Innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens.
- c) Påverka arbetstagarens handläggning av ärenden i sitt arbete hos arbetsgivaren.

I Mom. 2 anges att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer inte är att räkna som bisyssla. I kommentarerna till AB (lydelse 2020-11-01) anges att arbetsgivaren minst engång per år i samband med utvecklingssamtal bör informera arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisysslor samt utöver detta informera på lämpligt sätt, till exempel vid arbetsplatsträffar och vid introduktion.

Kommunala riktlinjer och rutiner

Rutin för hantering av bisyssla

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram "Rutin för hantering av bisyssla", som reviderades senast den 22 november 2023. Rutinens syfte är att beskriva hur anställdas bisysslor inom Värnamo kommun ska hanteras och bedömas.

I rutinen definieras en bisyssla som varje aktivitet som utförs vid sidan om huvudanställningen, så länge aktiviteten inte kan relateras till den anställdes privatliv. Förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer kan räknas som bisysslor i de fall de bedöms som förtroendeskadliga.

Rutinen beskriver därtill att anställda är skyldiga att anmäla sina bisysslor till arbetsgivaren. Underlåtenhet kan leda till disciplinära åtgärder. Bisysslor ska anmälas via personalsystemet Heroma, där medarbetare beskriver bisysslans art och omfattning. Ansvarig chef ska konsultera HR vid osäkerheter i bedömning av en bisyssla.

Rutinen beskriver att följande tre kategorier är grunder för eventuellt förbud av bisysslor:

1. Förtroendeskadlig: En bisyssla som riskerar att påverka allmänhetens förtroende för kommunen och den anställda.
2. Arbetshindrande: En bisyssla som riskerar att inverka hindrande för den anställdes arbetsuppgifter. Det kan exempelvis handla om att bisysslan och den anställdes arbetsuppgifter kolliderar i tid eller leder till en alltför tung arbetsbörda.
3. Konkurrerande: En bisyssla som innebär att den anställda är verksam inom en sektor som har likartad verksamhet som kommunen. Detta oaktat om den anställda har något bestämmandeinflytande i den konkurrerande verksamheten, eller om denne kan påverka valet av verksamhet eller hur verksamheten är finansierad.

Om en bisyssla bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande eller arbetshindrande, ska den omedelbart förbjudas. Beslutet fattas av förvaltningschefen i samråd med HR.

Tjänsteskrivelse - Granskning gällande detaljplan för Ljusseveka 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad

Ärendebeskrivning

Detaljplanen är utställd på granskning under perioden 3 oktober till 7 november 2025. Planens huvudsyfte är att pröva förutsättningarna för att uppföra ett nytt idrottsområde med tillhörande parkeringsmöjligheter samt tillfartsväg i ett centralt läge i Värnamo stad.

Successivt förväntas området öster om Prostsjön att exploateras ytterligare om det visar sig lämpligt för byggnation. Exempelvis skulle det kunna bli en samlingspunkt för flera olika idrotter som då kan samnyttja vissa faciliteter så som parkering och gatustruktur. Utvecklingsmöjligheterna innebär att det är viktigt att ta hänsyn till säkra och effektiva stråk för hållbara kommunikationer så som kollektiv-, gång- och cykeltrafik men även att tillgängliggöra området för motortrafik.

Detaljplanen har sedan tidigare varit ute på samråd och granskning där allmänheten har haft möjlighet att lämna in yttrande på planförslaget. Den har även antagits av kommunfullmäktige under 2024. Därefter blev planen överklagad och hamnade för beslut hos Mark- och miljödomstolen. Under början av 2025 beslutade Mark- och miljödomstolen att upphäva kommunens tidigare antagandebeslut.

Grunden till domstolens beslut om att upphäva antagandebeslutet vara att kommunen inte tillräckligt tydligt hade motiverat varför kommunen ansåg att planen inte medförde en betydande miljöpåverkan utifrån kriterierna i §§ 10-13 i Miljöbedömningsförordningen.

Kommunen har fortsatt ambitioner om att anta detaljplanen efter att ha kompletterat handlingarna utifrån kriterierna i Miljöbedömningsförordningen.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.393

Dnr:

I och med de kompletteringar som har gjorts behöver planen återigen ställas ut på granskning för att ge allmänheten möjlighet att yttra sig på de ändringar och kompletteringar i handlingarna som har genomförts.

Utöver tidigare underlag har planhandlingarna kompletterats med en mer omfattande miljökonsekvensbeskrivning där underlag kring miljöbedömning, lokaliseringsutredning och masshantering gjorts mer omfattande. Även ytterligare naturvärdesinventeringar har utförts i området.

Teknik- och fritidsförvaltningen, såsom beställare, har varit delaktig i processen med detaljplanearbetet och har fått möjlighet att framföra eventuella synpunkter under arbetets gång.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att inte ha några synpunkter på planförslaget.

Linus Enochson
Projektör

Henrik Lönngren
Avdelningschef teknik
och projekt

Detaljplan för del av fastigheten
LJUSSEVEKA 2:1 med flera
(Arenan) i Värnamo stad

Dnr PLAN 2022.1568

Planbeskrivning

Ankom: 2025-09-15 Ärende: PLAN 2022.1568 Handling: 781559

Handlingar

Till denna detaljplan hör följande handlingar:

- Planbeskrivning
- Plankarta med bestämmelser
- Undersökning av betydande miljöpåverkan 2025
- Fastighetsförteckning
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande 1
- Granskningsutlåtande 1 rev 2025
- Miljökonsekvensbeskrivning

Utredningar som tagits fram som underlag till detaljplaneförslag:

- Geoteknisk undersökning (PM och MUR), Värnamo planerad fotbollsstadion
- Naturvärdesinventering 2022
- Naturvärdesinventering 2024
- VA- och dagvattenutredning
- Trafikutredning, alternativ för infartsväg
- Kulturmiljöutredning
- Rapport: Mobilitet Ljusseveka 2:1
- Bullerutredning
- PM Geoteknik, Stabilitet och riskhantering

Innehållsförteckning

HANDLINGAR.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	3
<i>Användningsbestämmelser för allmän plats</i>	<i>3</i>
<i>Användningsbestämmelser för kvartersmark</i>	<i>3</i>
<i>Egenskapsbestämmelser</i>	<i>4</i>
DETALJPLANENS SYFTE.....	6
TIDSPLAN OCH PLANFÖRFARANDE	6
PLANENS FÖRENLIGHET MED 3 OCH 5 KAP MILJÖBALKEN.....	7
PLANENS LÄGE, AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN	7
PLANERINGSUNDERLAG	8
<i>Översiktsplan</i>	<i>8</i>
<i>Detaljplaner med mera.....</i>	<i>8</i>
<i>Lokaliseringsutredning</i>	<i>9</i>
<i>Riksintresse</i>	<i>10</i>
<i>Övriga kommunala beslut</i>	<i>10</i>
FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER	12
<i>Fysisk miljö.....</i>	<i>12</i>
<i>Geotekniska förhållanden.....</i>	<i>19</i>
<i>Kulturmiljö/Fornlämningar</i>	<i>19</i>
<i>Trafik.....</i>	<i>20</i>
<i>Hälsa och säkerhet</i>	<i>24</i>
<i>Hydrologiska förhållanden</i>	<i>31</i>
<i>Teknisk försörjning</i>	<i>34</i>
MILJÖMÅLEN	37
<i>Miljökvalitetsnormer</i>	<i>40</i>
<i>Undersökning av betydande miljöpåverkan</i>	<i>41</i>
GENOMFÖRANDEFRÅGOR	43
<i>Organisatoriska frågor</i>	<i>43</i>
<i>Tekniska frågor.....</i>	<i>43</i>
<i>Fastighetsrättsliga frågor.....</i>	<i>44</i>
<i>Ekonomiska frågor.....</i>	<i>44</i>
KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE	45

Motiv till detaljplanens regleringar

Boverket har efter ett bemyndigande av regeringen utformat nya föreskrifter för detaljplaner och planbeskrivningar (Boverkets författningssamling 2020:5 och 2020:8). Ambitionen är att detaljplaneinformationen ska tillgängliggöras digitalt. Från 01.01.2022 är det krav på att nya detaljplaner upprättas även i ett digitalt format och med Boverkets nya planbestämmelser.

Detaljplaner är fortsatt juridiskt bindande i sitt fysiska format.

Här redovisas kortfattat syftet med varje planbestämmelse som finns föreslagna i detaljplan.

Användningsbestämmelser för allmän plats

GATA

Gata. Syftet med bestämmelsen är att förse idrottsanläggningen med trafik. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

NATUR

Natur. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att markanvändningen förblir naturmark och att kommunen är huvudman för naturmarken. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

GATA₁

Kollektivtrafikgata. Syftet med bestämmelsen är att kunna binda ihop vägnätet och skapa en slinga för kollektivtrafik. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

P-PLATS

Parkering. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra utrymme för parkering för att uppfylla parkeringsbehovet. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

Användningsbestämmelser för kvartersmark

R₁

Idrottsanläggning. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för byggnation av en idrottsanläggning. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 3 PBL.

E

Tekniska anläggningar. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra och säkra plats för byggnation av tekniska anläggningar. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 3 PBL.

Egenskapsbestämmelser

Utformning av
allmän platsgc-väg₁

Gc-väg. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att delar av området möjliggörs för gc-väg för allmän gång- och cykeltrafik. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

dike₁

Dagvattendike. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra plats och var hantering av dagvatten kan ske. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

dagvatten₁

Dagvatten. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att inget dagvatten kan filtreras ner till grundvattnet. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 12§ PBL.

träd₁

Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att de träd som är livskraftiga inte fälls utan anledning. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

n₁

Naturmarken ska bevaras och får inte användas för upplag. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att de levnadsmiljöer som finns för växter och djur inte förstörs. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

Markreservat för
allmännyttiga ändamål,
allmän platsl₁

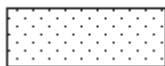
Markreservat för allmännyttiga ändamål, allmän plats. Syftet med bestämmelsen är att uppmärksamma och tillgängliggöra mark för allmännyttiga luftledningar. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 6 § PBL.

u₁

Markreservat för allmännyttiga ändamål, allmän plats. Syftet med bestämmelsen är att uppmärksamma och tillgängliggöra mark för allmännyttiga underjordiska ledningar. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 6 § PBL.

Stängsel, utfart och
annan utgång

Utfartsförbud. Syftet med bestämmelsen är att begränsa var utfarter från parkering till gata får ske. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 9 § PBL.

Begränsning av markens
utnyttjande

Marken får inte förses med byggnad. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning byggnad får uppföras. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

Höjd på byggnadsverk

h₁ 23,0

Högsta nockhöjd, angivet i meter. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra en byggnation av byggnader till angiven högsta nockhöjd. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

h₂ 40,0

Högsta totalhöjd, angivet i meter. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra en byggnation av annat än byggnader till angiven högsta totalhöjd. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

Utnyttjandegrad

e₁ 50

Största sammanlagda byggnadsarea av fastighetsarea. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning fastigheten får bebyggas, genom att tillåta största sammanlagda byggnadsarea. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

Utförande

b₁

Minst 20 procent av ska vara genomsläpplig. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning som får hårdgöras för att minska risken för höga temperaturer. Detta görs genom att ställa krav på hur stor andel av fastighetsarean som ska vara genomsläpplig. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 10 § PBL.

b₂

Dagvatten ska hanteras med täta skikt. Syftet med bestämmelsen är att säkra att förorenat vatten når grundvattentäkten innan det har renats. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 10 § PBL.

Utförande

m₁

Dagvattnet inom användning ska hanteras med täta skikt. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att förorenat dagvatten från verksamheten inte rinner ut i naturen utan att renas. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 12 § PBL.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 60 månader från det datum planen vinner laga kraft. Syftet med en kort genomförandetid är att förhållandena i en expanderande tätort snabbt kan förändras och därmed behöver planläggningen vara flexibel. Bestämmelsen har stöd i 4 kap 21 § PBL.

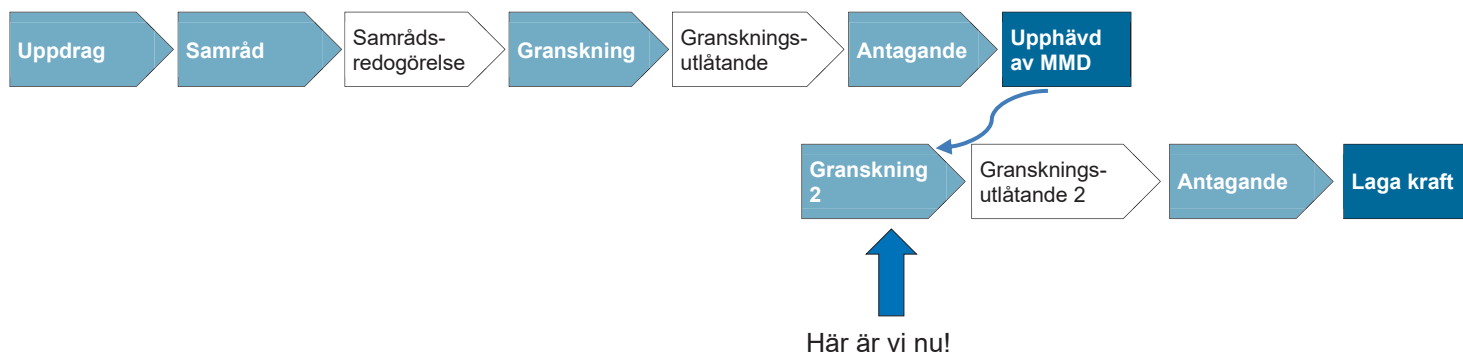
Detaljplanens syfte

Planens huvudsyfte är att pröva förutsättningarna för att uppföra ett nytt idrottsområde med tillhörande parkeringsmöjligheter samt tillfartsväg i ett centralt läge i Värnamo stad. Planen ska även säkra tillräckligt stora områden för att på ett säkert och effektivt sätt kunna hantera och rena dagvatten från idrottsanläggningen.

Successivt förväntas området öster om Prostsjön att exploateras ytterligare om det visar sig lämpligt för byggnation. Exempelvis skulle det kunna bli en samlingspunkt för flera olika idrotter som då kan samnyttja vissa faciliteter så som parkering och gatustruktur. Utvecklingsmöjligheterna innebär att det är viktigt att ta hänsyn till säkra och effektiva stråk för hållbara kommunikationer så som kollektiv-, gång- och cykeltrafik men även tillgängliggöra området för motortrafik.

Utformningen och gestaltningen av området är av stort allmänt intresse för att upplevas naturnära och passa in i omgivningen.

Tidsplan och planförfarande

Den preliminära tidsplanen är:

- Samråd hösten 2022
- Granskning vintern 2022/2023
- Antagande kommunfullmäktige våren 2023
- Upphävd av Mark- och miljödomstolen april 2024
- Granskning 2 hösten 2025
- Antagande av kommunfullmäktige våren 2026

Då planförslaget inte är förenligt med kommunens översiktsplan samt har en betydande miljöpåverkan enligt 6 kapitlet i Miljöbalken kommer planen att handläggas med utökat förfarande och kommer att antas Kommunfullmäktige.

Planens förenlighet med 3 och 5 kap Miljöbalken

Planförslaget bedöms vara förenligt med Miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser för mark och vatten som finns i 3 kapitlet. Den tänkta markanvändningen medför inte heller att miljö-kvalitetsnormerna enligt 5 kapitlet överträds eller att människor utsätts för varaktig störning.

Planens läge, areal och markägoförhållanden

Planområdet är cirka 15 hektar stort och ligger 1,2 km norr om centrala Värnamo mellan Prostsjön och Ljussevekaleden. Område omfattar delar av fastigheterna Ljusseveka 2:1, Värnamo 14:62, Krycklefors 2 och Nylund 1:1 som ägs av kommunen samt en mindre del av fastigheten Värnamo 14:64 som ägs av Värnamo församling.

Området gränsar i väst till planområdet för pågående planarbete med Prostsjöområdet. Anslutningsvägen kommer att gå från idrottsanläggningens sydöstra hörn ner mellan tekniska förvaltningens förråd och BUFAB ut till Nydalavägen, där tanken är att anlägga en cirkulationsplats.

Planområdets avgränsning markerat med blå linje.

Planeringsunderlag

Nedan redovisas eventuellt påverkade riksintressen samt relevanta ställningstaganden och beslut av Värnamo kommun.

Översiktsplan samt fördjupningar

Området ligger inte inom ett av de utvecklingsstråk som är utpekade i kommunens översiktsplan som antogs 2019 utan är där utpekade som tätortsnära natur och rekreation. Med tätortsnära natur och rekreation menas områden av speciell betydelse för tätortens rekreativsmöjlighet. Åtgärder inom området som påverkar dess betydelse för friluftsliv, rekreation negativt ska undvikas.

I fördjupningen av översiktsplanen för Värnamo stad omnämns området för både inomhus och utomhus idrott. Dels då det i närheten redan idag finns flertalet fotbollsplaner och befintlig idrottsanläggning så som Finnvedsvallen. Men även att området är lämpligt för att samordna inomhusidrotter som bland annat simhall och ishall. Det finns flera fördelar med att samla olika idrottsanläggningar på samma plats bland annat möjligheten till samnyttjande av parkering.

Det finns även ställningstagande i FÖP:en kring att Ljussevekaområdet ska utredas som framtida område för utomhusidrott. Vilket planförslaget får i linje med.

Detaljplaner med mera

Följande befintliga detaljplaner berörs direkt av planförslaget. För de markområden som ingår i det nya detaljplaneförslaget upphör nedanstående planer att gälla vid den tidpunkt då den nya detaljplanen vinner laga kraft.

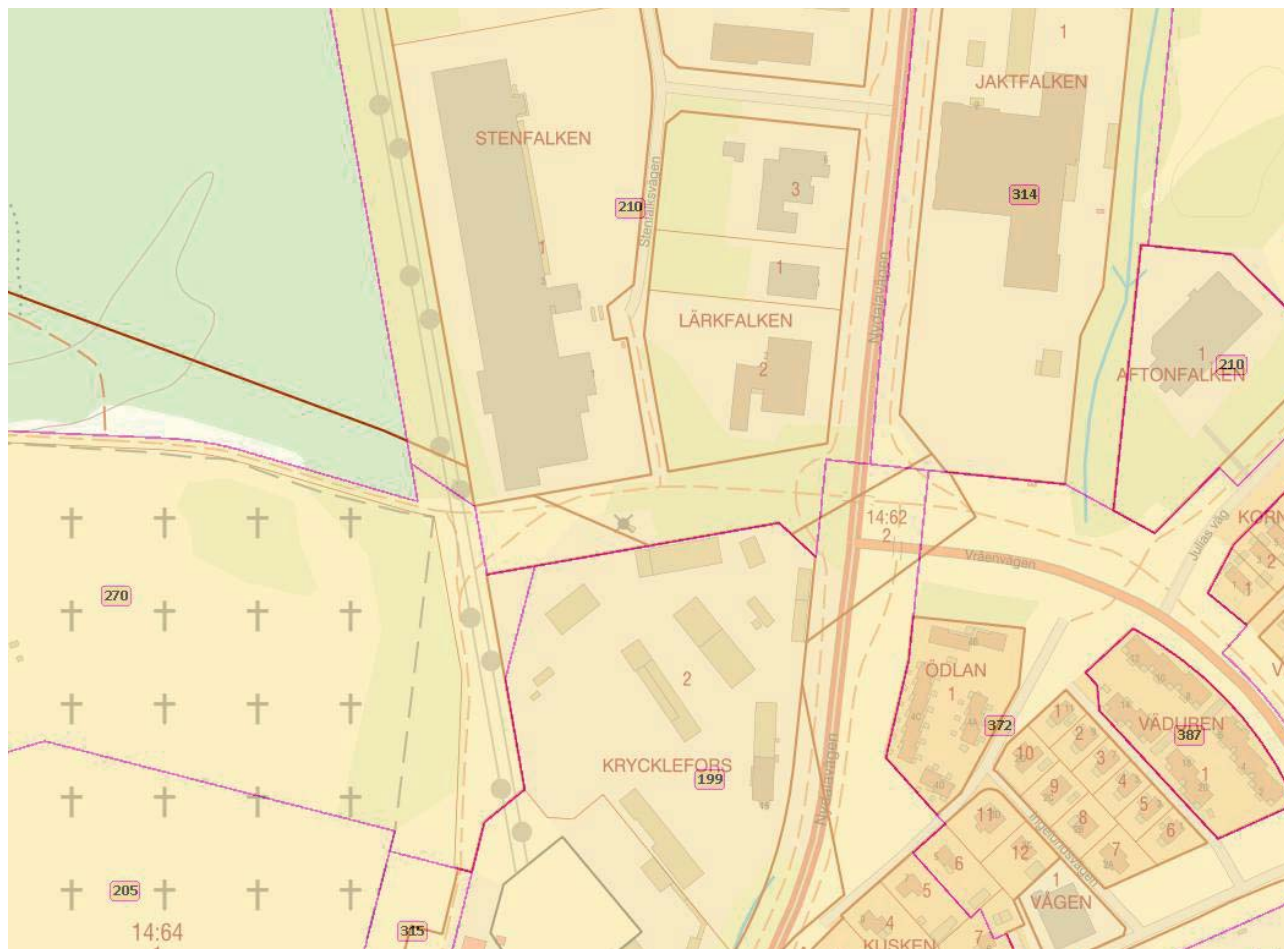
F 199 – Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för KV. Drabanten mm, i Värnamo stad, 1980-05-20.

F 210 – Förslag till ändring av stadsplanen för KV Stenfalken, Jaktfalken mm, i Värnamo stad, 1981-06-30.

F 270 – Detaljplan för ny begravningsplats på STG 1226 m fl, i Värnamo stad, 1993-08-02.

F 314 – Detaljplan för Jaktfalken 1 m fl, i Värnamo stad, 2003-05-22.

F 372 – Detaljplan för fastigheten Drabanten med flera, i Värnamo stad, 2017-10-17.

Bilden visar en översikt av den del av planområdet som idag innehåller gällande detaljplaner.

Äldre stads- och byggnadsplaner gäller sedan Plan- och bygglagens införande som detaljplaner.

För alla gällande detaljplaner som berörs av planförslaget har genomförandetiden gått ut.

Omkringliggande detaljplaner medger användningar för begravningsplats, natur/park, industri, bildservice, högspänningsledning och till viss del även bostäder. För de områden inom planområdet där det finns gällande detaljplaner medges park/plantering/naturmark/naturområde, gata/torg och högspänningsledning.

Lokaliseringsutredning

Kommunen har gjort en lokaliseringsutredning där man har undersökt flera möjliga områden för en ny arena för elitfotboll. I denna utredning har man utgått från en rad olika kriterier för att bedöma vilket område som är mest lämpat. Utifrån denna

utredning kom kommunen fram till att området för planförslaget är den mest lämpade platsen för placering av en ny idrottsanläggning med tillhörande faciliteter.

I samband med framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen har lokaliseringsutredningen fördjupats med en lika artad bedömning för två alternativa lokaliseringar för att kunna användas som underlag till både "Undersökning och betydande miljöpåverkan" samt miljökonsekvensbeskrivningen. I den fördjupade lokaliseringsutredningen har Ljusseveka, Gröndal yttre och Alandsryd studeras mer ingående för att kunna bedömas på ett likartat sätt i miljökonsekvensbeskrivningen.

Riksintresse

Planförslaget ligger inom totalförsvarets stoppområde för höga objekt och kommer att skickas till totalförsvaret på samråd och granskning även om planförslaget inte medger en totalhöjd över 45 meter. För övrigt berörs området inte av några riksintressen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen i Växjö upphävde kommunens beslut om att anta detaljplanen på grunderna att kommunen inte har bedömt planen som ett "annat stadsbyggnadsprojekt" och därmed inte gjort bedömningarna kring betydande miljöpåverkan utifrån kriterierna i 10–13 §§ i Miljöbedömningsförordningen (MBF).

Domstolen bedömde dock att detaljplanen kunde anses vara ett projekt i kategorin "annat stadsbyggnadsprojekt" vilket medförde att bedömningar enligt kriterierna i 10–13 §§ i Miljöbedömningsförordningen.

Kommunen har valt att komplettera planhandlingarna med detta bedömningar samt en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för planen och återigen ställa ut planen för en ny granskning och ett nytt antagande.

Uppdateringen av *Undersökning av betydande miljöpåverkan* (UBM) med bedömningar enligt 10–13 §§ i MBF samt en MKB för detaljplanen har tagits fram av konsult och ligger som underlag/bilagor till dessa granskningshandlingar.

Övriga kommunala beslut

Kommunfullmäktige fattade 2022-02-24 beslut att ge uppdrag till tekniska utskottet att uppföra en ny arena för elitfotboll. Som underlag till beslutet har bland annat en lokaliseringsutredning tagits fram som förordar en placering vid Ljussevekaområdet. Av kommunfullmäktiges beslut framgår att arenan ska lokaliseras till detta område under förutsättning att detaljplanen kommer fram till att det är möjligt.

Tekniska utskottet beslutade 2022-03-15 att föreslå Kommunstyrelsen ge Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja detaljplan för ny fotbollsarena samt anslutningsvägar.

Kommunstyrelsen fattade 2022-04-05 beslut om att ge Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja detaljplan för ny fotbollsarena samt anslutningsvägar.

Förutsättningar, förändringar och konsekvenser

I denna del av planbeskrivningen beskrivs förutsättningarna för planområdet, de fysiska förutsättningarna vid och inom planområdet, liksom de regler och juridiska förutsättningar som har stor påverkan på detaljplanen. Förändringarna som möjliggörs av planen och anledningarna till förändringarna beskrivs ämnesvis. Även konsekvenserna av ändringarna beskrivs löpande i denna del.

Fysisk miljö

Mark och vegetation

Förutsättningar

Området är idag ett skogs- och sumpskogsområde som till stor del består av en våtmark/mosse. Genom området rinner två bäckar som sammanstrålar till en för att sedan rinna ut i Lagan strax söder om campingen utanför planområdet.

Konsekvenser

Genomförandet av detaljplanen kommer innebära stora förändringar i marken inom området. Befintlig vegetation får ge vika där anläggningen, tillfartsväg samt parkeringsytor planeras. Däremot är en del mark planlagd för naturmark för att säkerställa att delar av växters och djurs livsmiljöer bevaras.

Enligt den geotekniska utredningen som har gjort av WSP behöver marken med torv antingen grävas ur och återfyllas med krossmassor, nedpressas med överlast eller pålas för att möjliggöras för en byggnation av en idrottsanläggning.

Dragningen av anslutningsvägen har avvägts för att kunna förlägga största delen av vägen samt parkering på fast mark vilket underlättar både byggnationen och ekonomiskt samt minskar påverkan på våtmarken. Den vegetation och grönstruktur som finns i kilen mellan BUFAB och tekniska förvaltningens förråd kommer till stor del att försvinna då infartsvägen till anläggningen kommer att gå där för att ansluta till Nydalavägen med en cirkulationsplats.

Bebyggelse

Förutsättningar

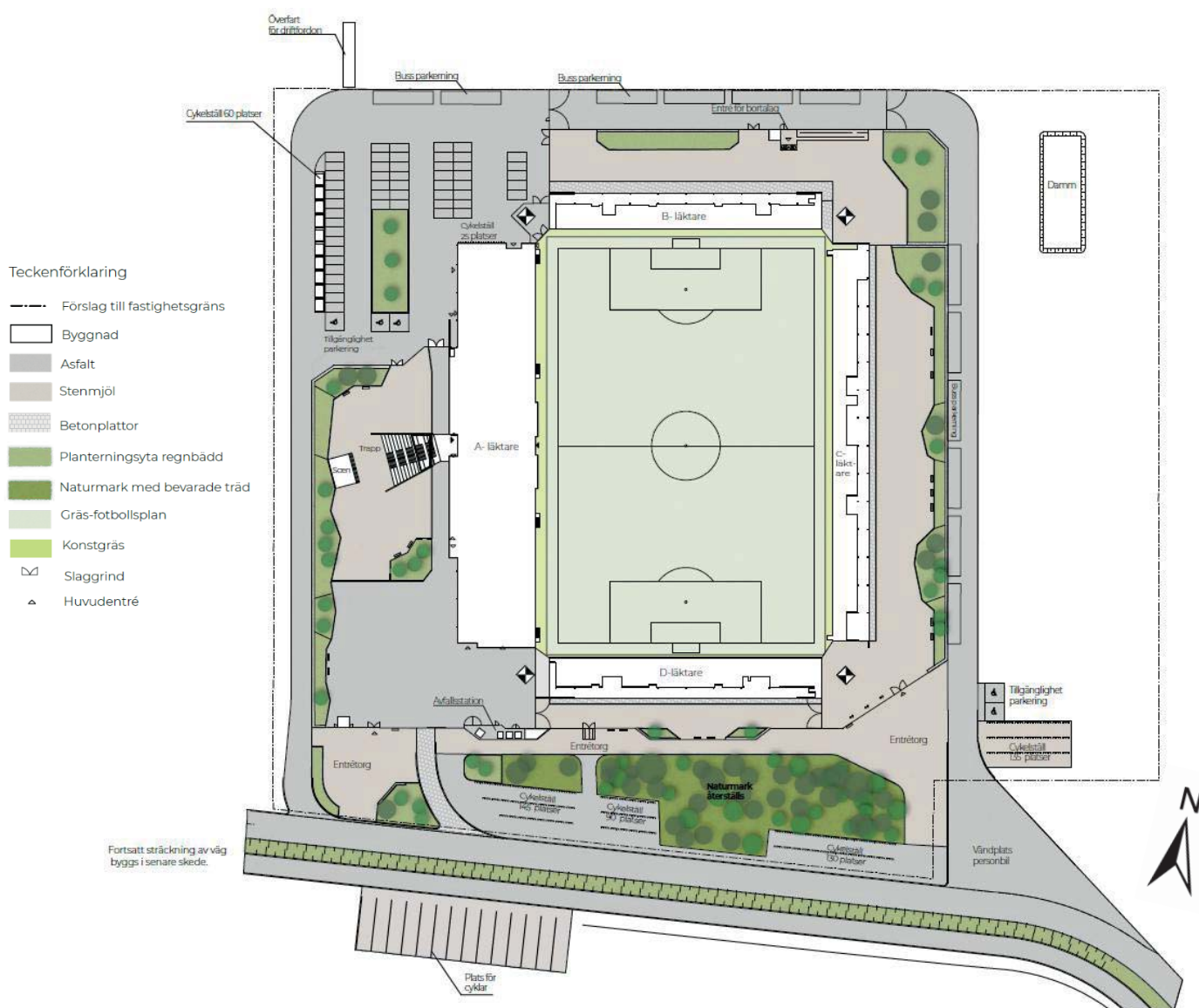
Vid den planerade idrottsanläggningen finns idag ingen bebyggelse. Närmsta bostadsbebyggelse till anläggningen finns cirka 60 meter nordväst om planområdet och består av ett fåtal enbostadshus i form av villor. Vid den planerade cirkulationsplatsen på Nydalavägen finns ett större industriområde samt ett bostadsområde med flerbostadshus cirka

25 meter från planområdet.

Det pågår även ett planarbete med att ta fram en detaljplan för 200–250 bostäder med blandad upplåtelseform samt möjlighet till förskola väster om planområdet.

Konsekvenser

Planförslaget medger stora förändringar inom området då platsen idag är helt oexploaterad och planförslaget innebär en idrottsanläggning med tillhörande faciliteter så som tillfart, parkering och dagvattenhantering. Enligt kommunstyrelsens beslut 2022-04-05 §125 är avsikten att skapa plats för en allsvensk fotbollsarena för upp till cirka 6500 åskådarpplatser fördelat på både sitt- och stälktare, samt plats för media. Störst förändring kommer att ske i området där anläggningen är planerad. Men även längs med området för anslutningsvägen

Förslag på situationsplan för fotbollsarenan, framtagen av WSP.

och cirkulationsplatsen på Nydalavägen kommer förändringar att påverka omgivande bebyggelse.

Den befintliga och framför allt den tillkommande bostadsbebyggelsen kan komma att påverkas av genomförandet av planförslaget. Vid evenemang kan besöksströmmar bildas förbi befintlig och tillkommande bebyggelse vilket kan upplevas som störande. Även ljud och ljus från idrottsanläggningen kan bli ett störningsmoment för närliggande bostadsbebyggelse. Därför är det viktigt med ett skyddsavstånd mellan bostäderna och anläggningen. En ökning i trafikmängden på Nydalavägen och den tillkommande anslutningsvägen med cirkulationsplats kommer att ske, särskilt under de dagar som större evenemang anordnas på anläggningen, vilket även kan påverka bebyggelse kring den sydöstra delen av planområdet.

Arbetsplatser och service

Förutsättningar

De närmaste arbetsplatserna och service till området finns i anslutning till Nydalavägen och den planerade anslutningsväg med cirkulationsplats i sydöstra delarna av planområdet. Nordväst om planområdet finns befintliga fotbollsplaner som används för träning.

Konsekvenser

Inom planområdet kommer det finnas ett antal arbetsplatser för underhåll och administration av idrottsanläggningen och den/de föreningar som kommer att ha sin verksamhet inom planområdet. Den tänkta idrottsanläggningen är mer än bara en idrottslokal, där kan även finnas lokaler för gym, rehabilitering och behandlingar av olika slag. Där kan även finnas möjlighet till någon slags servering så som restaurang eller café. Detaljplanen begränsar inte vilken sorts av verksamheter som kommer bedrivas inom området så länge de är förenliga med användningen idrottsanläggning.

Tillgänglighet

Förutsättningar

I Program för ökad tillgänglighet i Värnamo kommun, antagen av Kommunfullmäktige 2012-11-29, § 222, anges som målsättning:

Värnamo kommun ska så långt det är möjligt göra den fysiska miljön tillgänglig oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar människor har. Kommunen ska också se till att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.

Området samt dess byggnader ska i största möjliga mån anpassas för att underlätta för människor med funktionsnedsättning enligt riktlinjer i gällande lagstiftning samt Boverkets byggregler. Området idag är relativt otillgängligt

även om höjdskillnaderna inom området är små, då marken inom området är oexploaterad och sank. Det finns ett gångstråk i västra delen av området men även detta stråk är på vissa ställen blött och svårframkomligt.

Konsekvenser

Det finns goda förutsättningar för att klara tillgängligheten då nivåskillnaden inom området är små och stora delar av det sankna området kommer att förbättras för att möjliggöra för en idrottsanläggning inom planområdet. Tillgänglighetsfrågorna bevakas i samband med bygglovsprövning.

Rekreation

Förutsättningar

Delar av planområdet och dess närmsta omgivningar används idag för stadsnära rekreation. Vid planområdets belägenhet finns skogsstigar som nyttjas bland annat för löpning, orientering och promenader. På nära avstånd från planområdet ligger den stadsnära sjön Prostsjön som fungerar som ett omtyckt stråk att ta sig runt året runt och som lockar till sig badgäster på sommarhalvåret.

Konsekvenser

Skogsstigen genom planområdet kommer att påverkas av planerad exploatering. De som tidigare har använt stråket får nu välja mellan att ta sig förbi idrottsanläggningen eller att söka sig närmare Prostsjön. Slingan runt Prostsjön lämnas orörd i planförslaget, liksom den närmsta naturen i anslutning till slingan. Kommunen bedömer att det finns många positiva synergieffekter med att ha ett grön- och rekreationsområde i nära anslutning till den nya idrottsanläggningen.

Naturmiljö

Förutsättningar

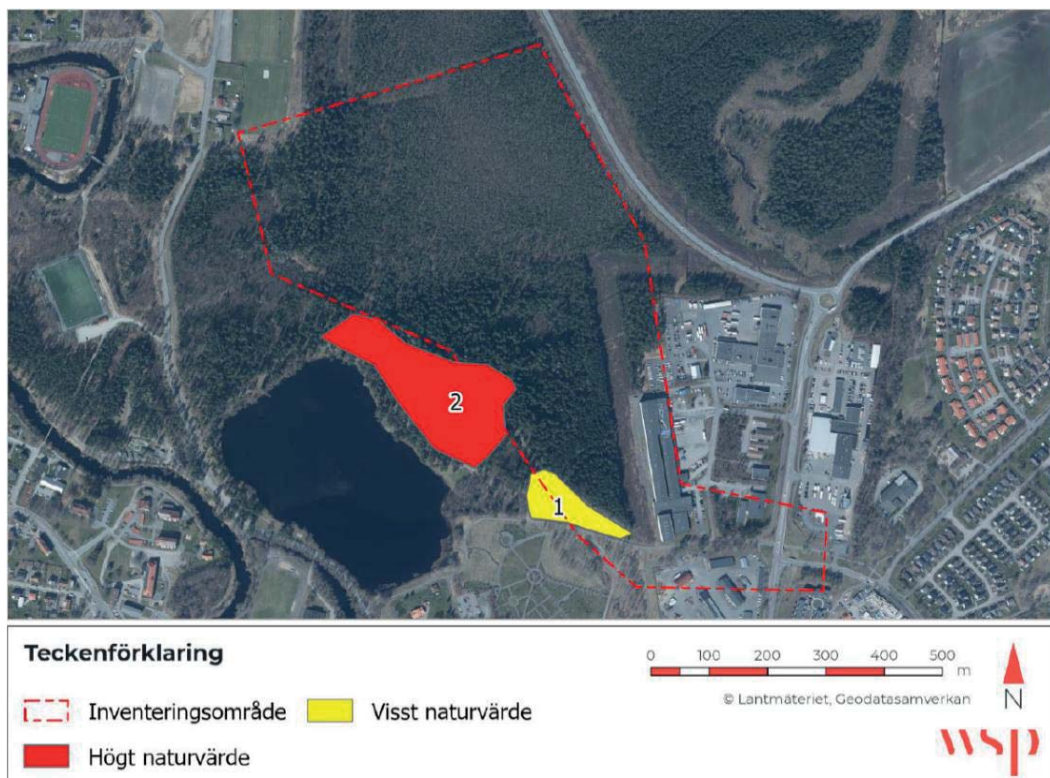
En naturvärdesinventering har tagits fram av WSP. Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har.

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) och har utförts med följande tillägg: Naturvärdesklass 4 och detaljerad redovisning av artförekomst samt detaljeringsgrad detalj. Inventeringen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, ett fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden.

Inventeringens samlade bedömning är att större delen av inventeringsområdet saknar naturvärde. Merparten av området utgörs av produktionsskog med likåldriga granar och tallar. Produktionsskogen är utdikad och nyligen gallrad. Mossen som

utgör inventeringsområdets norra del är också utdikad och mycket torr, vilket är negativt. Tallarna här är höga för att växa på en mosse vilket ytterligare tyder på stor påverkan av utdikningen. Två naturvärdesobjekt finns i inventeringsområdets västra del, men de har större delen av sin yta utanför inventeringsområdet, se urklipp nedan.

Biotopen i område 1 bedöms ha visst biotopvärde kopplat till den gynnsamma strukturen rik förekomst av asp. Artvärdet bedöms som obetydligt med hänvisning till frånvaro av naturvårdsarter. Sammantaget ger detta visst naturvärde.¹

Biotopen i område 2 bedöms ha högt biotopvärde kopplat till gynnsamma strukturer som grova träd, grov död ved, pansarbark, blockig mark och flerskiktad och olikåldrig skog. Artvärdet bedöms som påtagligt med hänvisning till förekomst av ett par naturvårdsarter. Sammantaget ger detta högt naturvärde.²

Hösten 2024 togs ytterligare en naturvärdesinventering fram av WSP för att komplettera den första. Särskilt fokus i denna utredning lades på eftersök av tidigare rapporterade och andra naturvårdsarter. Inventeringen redovisar naturvårdsarter och naturvärdesbiotoper enligt den uppdaterade standarden för naturvärdesinventering (SIS 199000:2023) och med

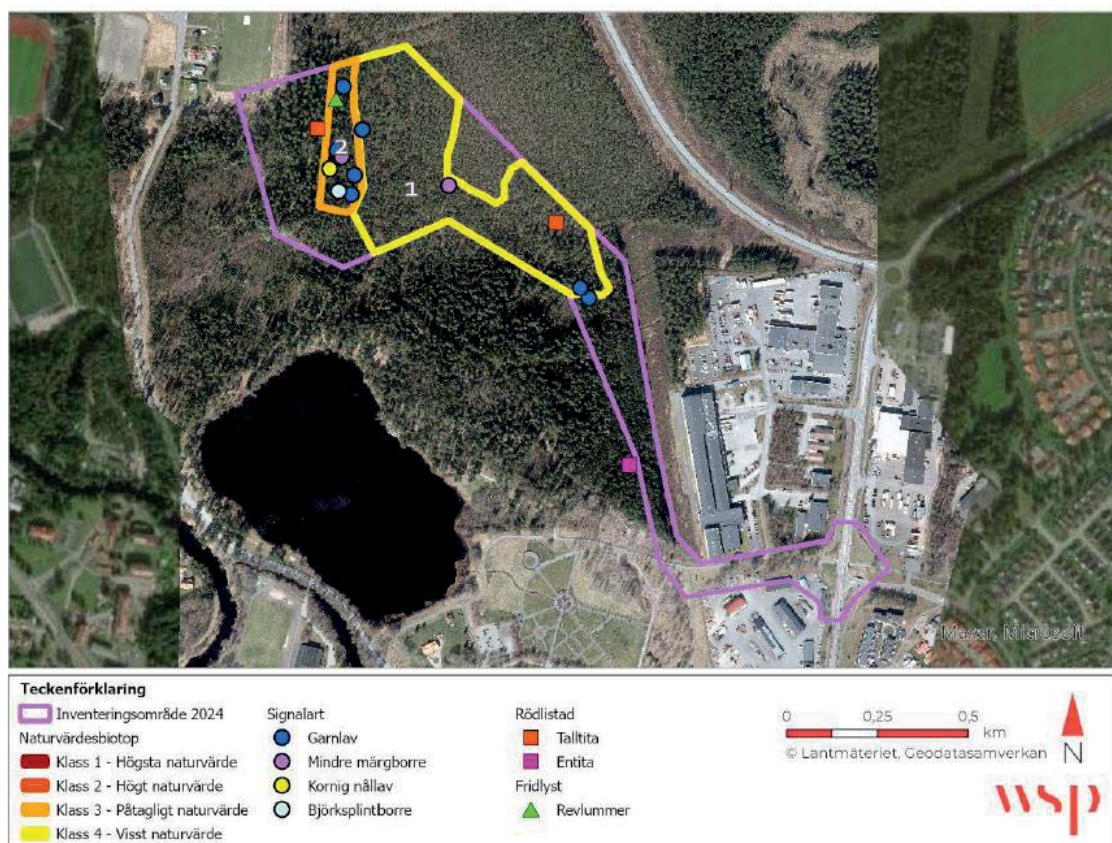
¹ Naturvärdesinventering av Ljusseveka 2:1 M.FL., 2022-09-14, s. 14-15.

² Naturvärdesinventering av Ljusseveka 2:1 M.FL., 2022-09-14, s. 16.

detaljeringsgrad medel. Den innehåller bedömningar ur naturhänseende samt en detaljerad redovisning av artförekomst.

Detaljeringsgrad medel innebär att naturvärdesbiotoper ner till en minsta karteringsenhet på 1000 m² ska avgränsas och redovisas.

Den kompletterande naturvärdesinventeringen visar att inom planområdet finns två naturvärdesbiotoper som kommer påverkas av planens genomförande. Område 1 från den kompletterande inventeringen visar på visst naturvärde och område 2 på påtagligt naturvärde.

Kartan visar identifierade naturvärdesbiotoper och naturvärdsarter inom planområdet.

Biotopen i område 1 bedöms hysa ett visst naturvärde. Barrskogar med längre kontinuitet är ovanligt i landskapet. Våtmarker, även med sämre status, har betydelse för biologisk mångfald och tillsammans med förekomsten av död ved bedöms området ha en påtaglig särskild ekologisk funktion. Flera värdearter finns inom området men förekomsterna är små och av mindre betydelse.³

Biotopen i område 2 bedöms hysa ett påtagligt naturvärde. Barrskogar med längre kontinuitet är ovanliga i landskapet.

³ Naturvärdesinventering Ljusseveka 2:1 M.F.L., 2024-11-14, s. 15.

Områdets luftfuktighet, förekomsten av äldre träd och död ved bedöms ge området en påtaglig särskild ekologisk funktion. Dock är området litet och uppnår inte god status på grund av mänsklig påverkan bland annat genom dikning. Flera värdearter finns med tämligen gott signalvärde och i måttliga förekomster.⁴

Konsekvenser

Detaljplanen kommer att påverka i olika grad påverka tre av de biotoperna som har identifierats i de båda naturvärdesinventeringarna.

Biotop 1 från NVI som gjorde 2022 kommer i liten grad att påverkas av genomförandet av planen då infartsvägen till anläggningen kommer korsa den östra delen av området.

Biotoperna från NVI som gjorde 2024 kommer däremot att påverkas i sin helhet av genomförandet.

Mer utförlig information kring hur biotoper med mera påverkas finns att läsa i MKB:n till detaljplanen.

Kommunen bedömer att det allmänna intresset av den planerade idrottsanläggningen väger tyngre än att bevara biotoperna i sina helheter. Planförslaget skapar också ett visst skydd för den naturmark som är utpekad på plankartan.

Byggnadskultur och gestaltning

Konsekvenser

En ny idrottsanläggning på platsen kommer att medföra att nya stora byggnader kommer att uppföras på platsen. Det är oundvikligt att anläggningen kommer att avvika i skala i förhållande både till befintliga villor norr om planområdet som till den planerade bostadsbebyggelsen väster om planområdet, vilket gör att det är viktigt att bibehålla ett visst respektavstånd till annan bebyggelse.

Anläggningen förväntas att bli en destination för ett stort antal människor och det är därför viktigt att den får en stark egen arkitektonisk identitet eftersom den kommer att förknippas med Värnamo under lång tid framöver. Det är önskvärt att byggnaderna upplevs som sammanhållna volymer för att ge ett harmoniskt uttryck åt flera håll. Det är också viktigt att den får en utformning som fungerar både i vardagssituationen då endast ett mindre antal människor rör sig på platsen såväl som vid matcher och andra evenemang då anläggningen ska utgöra en festlig inramning för händelsen. För att skapa en platspecifitet åt anläggningen kan med fördel den intilliggande skogsmarken

⁴ Naturvärdesinventering Ljusseveka 2:1 M.FL., 2024-11-14, s. 16.

och solitära träd eller trädpartier användas som platsskapande element. Bibehållna trädridåer kan också bidra till att ta ner skalan på anläggning mot intilliggande bebyggelse.

Geotekniska förhållanden

Förutsättningar

Enligt SGU:s jordartskarta består området av isälvsediment av grovsilt-finsand, glacial grovsilt-finsand, lera-silt, samt avgränsande mosstorv. Torvens mäktighet är mellan 0,0 – 3,8 meter där torven helt saknas i västra delen av planområdet och mäktigheten ökar i östlig riktning.

Under torvlagret finns siltig lera med en mäktighet mellan 1,1 – 15,0 meter. I väst är tjockleken på den siltiga leran begränsad varefter lagrets tjocklek ökar i östlig riktning.

Under den siltiga leran finns ett lager med siltig sand/sandig silt med en mäktighet som är större än 11,0 meter. Bedömningen har gjorts att lagret är jämntjockt över hela området och kan ha en åtskillig större mäktighet än 11,0 meter.

Vid den geotekniska utredningen utförd av WSP har ingen sondering bedömts nå berg. Enligt SGU:s jorddjupskarta anges det totala jorddjupet inom området variera inom 20–50 meter.

Konsekvenser

För att byggnation inom området ska vara lämpligt behöver förändringar i marken göras. Lösmarksområden med torv och organisk jord behöver utskiftas och återfyllas med packningsbara massor alternativt nedpressas med överlast eller pålas.

Det är viktigt att massor som eventuellt tillförs området är kontrollerade så att inga föroreningar tillförs området.

På grund av den geotekniska förhållandena inom området är det mest lämpligt att placera idrottsanläggningen med byggnader så långt västerut som det går för att minska risker för sättningar i marken som kan påverka anläggningen negativt.

Kulturmiljö/Fornlämningar

Förutsättningar

Kommunens antikvarie har gjort en fältinventering samt en arkivstudie över planområdet som har utmynnat i en ”Miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet”. Den visar att det finns en äldre färdväg i riktningen nordväst-sydöst som används och utgör därmed ingen kulturlämning. Men den har ett historiskt värde i egenskap av en kulturmiljö i området. Färdvägen återfinns på flera äldre kartor.

Enligt utredningen finns inga registrerade kulturlämningar i Riksantikvarieämbetets databas fornsök inom eller i närheten av undersökningsområdet. Det har inte påträffats några dokumenterade kulturlämningar i arkiv, dokumentationer eller i andra källor.

En arkeologisk utredning genomfördes 2000 i en del i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Området ligger på ca 150–165 meter över havet. Höjdnivån för möjliga boplatslägen är 150 meter i regionen. Det påträffades inga fynd i samband med utredningen. Det genomfördes inga åtgärder som att gräva provschakt. Det finns inga åtgärder i den arkeologiska utredningen om eventuella framtida exploateringar planeras att genomföras inom det aktuella undersökningsområdet.⁵

Fornminnen skyddas av Kulturmiljölagen (1988:950), vars syfte är att försäkra tillgången till en mångfald av kulturmiljöer nu och i framtiden. Om fornfynd påträffas ska kontakt omedelbart tas med Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Konsekvenser

Planförslaget innebär att den äldre färdvägen som används idag kommer att försvinna eller flyttas för att göra plats för idrottsanläggningen.

Trafik

Motortrafik

Förutsättningar

Inom planområdet finns idag inga vägar eller parkering för motortrafik mer än den bit av Nydalavägen där cirkulationsplats och anslutningsväg planeras. Närmaste befintliga väg för motortrafik till idrottsanläggningen är Prostsjövägen som ligger cirka 150 meter väster om planområdet. Mellan denna befintliga väg och planområdet finns ett pågående arbete med att ta fram en detaljplan för ett nytt bostadsområde.

Enligt kommunens hastighetsplan, antagen av Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen 2015-02-17, är högsta tillåtna hastighet på Nydalavägen idag 60 km/h och på Prostsjövägen 40 km/h, vilket enligt hastighetsplanen även bör bli hastighet för de tillkommande vägarna inom det nya bostadsområdet väster om planområdet.

I enlighet med kommunens mål om en hållbar utveckling och

⁵ Miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet för del av fastigheterna Ljusseveka 2:1 samt Värnamo 14:62, 2022-09-01, Kommunantikvarie

pågående förtätning bör hållbara trafikslag såsom kollektivtrafik, gång och cykel ges företräde i planeringen. För de som inte har möjlighet att resa hållbart till idrottsanläggningen behöver emellertid parkeringsplatser tillgodoses. I kommunens parkeringsnorm saknas tal för idrottsanläggningar, det får avgöras i varje enskild detaljplan.

I enlighet med Boverkets byggregler (BFS 2011:6) ska minst en tillgänglig och användbar gångväg finnas mellan tillgängliga entréer till byggnader, bostadskomplement, parkeringsplatser, angöringsplatser för bilar, friytor och allmänna gångvägar i anslutning till tomten. Där det är möjligt ska tillgängliga och användbara gångvägar utformas utan nivåskillnader. Kan inte nivåskillnader undvikas ska de utjämnas med ramper. En angöringsplats för bilar ska finnas och parkeringsplatser för rörelsehindrade ska kunna ordnas inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till publika lokaler, arbetslokaler och bostadshus.

Konsekvenser

Detaljplanen medger en anslutningsväg till idrottsanläggningen för motortrafik från Nydalavägen där det planeras en cirkulationsplats. Detta för att lösa trafiksituationen och den tillkommande trafiken i och med genomförandet av detaljplanen. Det är även viktigt att ta höjd för kommande utveckling av området längs med anslutningsvägen när cirkulationsplatsen dimensioneras.

För att skapa ett effektivt stråk och möjligheten för en ny kollektivtrafiklinje planeras en kollektivtrafikgata från anläggningen ut till det planerade bostadsområdet väster om idrottsanläggningen. Kollektivtrafikgatan kommer att kopplas ihop med gatunätet i det planerade bostadsområdet som ligger väster om planområdet.

Kommunen har i sin översiktsplan tagit ställning till att prioritera de hållbara trafikslagen framför motortrafiken. Utifrån detta ställningstagande samt närheten till centrum och befintliga kommunala parkeringsplatser anser kommunen att enbart ett fåtal (ca 30 st) parkeringsplatser i direkt anslutning till idrottsanläggningen behövs för att uppfylla tillgängligheten. Dessa parkeringsplatser är främst till för de som jobbar på anläggningen till vardags samt för till exempel media vid större evenemang. Även handikapparkering behöver finnas i anslutning till entréer.

Inom ett kortare avstånd från idrottsanläggningen planläggs en parkeringsyta. Ytan är tänkt att även kunna nyttjas av eventuell framtida exploatering i området samt som pendlingsparkering. Fördelarna med att placera parkeringen där är att en bättre

trafiksituation skapas. Dels för att det ger en spridning av trafikflödet vid anslutningen till Nydalavägen, dels att tillgängligheten för oskyddade trafikanter ökar om inte parkering för motortrafiken finns precis intill anläggningen.

Kommunens trafikplanerare har med utgångspunkt i nuvarande trafiksituation, där verksamheten som planeras använda den nya idrottsanläggningen idag har sin verksamhet på Finnvedsvallen, analyserat möjlig påverkan av genomförandet av detaljplanen på anslutande vägnät, både kommunala och statliga.

Finnvedsvallens nuvarande publikkapacitet ligger på 5000 personer. Inför, under och efter matcherna på Finnvedsvallen har inga större trafikproblem uppstått vare sig under IFK Värnamos första år i allsvenskan eller tidigare säsonger då laget spelat i bland annat Superettan. Antalet parkeringar i anslutning till Finnvedsvallen är idag strikt begränsade vilket medfört att många gått eller cyklat till arenan eller parkerat i mer perifera delar i centralorten.

I det nya planförslaget är avsikten att möjliggöra en ny idrottsanläggning som rymmer 6000 åskådare. Bortalagens supportrar tar sig till Värnamo med olika trafikslag men storstadslagen kommer vanligtvis med buss i organiserade supporterresor. Vid nya arenan möjliggörs 300 parkeringsplatser för personbilar utifrån kommunens inhämtade erfarenheter från den befintliga Finnvedsvallen. Liksom Finnvedsvallen kommer den nya idrottsanläggningen att ha mycket gynnsamma förutsättningar för gång, cykel och kollektivtrafik.

Kommunens bedömning är således att genomförandet av detaljplanen inte kommer att bidra till att belastningen på anslutande vägnät, både kommunalt och statligt, överskrider de nivåer som finns på under pik-tider samt att antalet parkeringsplatser i planförslaget är förenliga med planens syfte.⁶

Planen underlättar framkomst för gång- och cykeltrafikanter samt kollektivtrafik och gynnar därmed såväl social som ekologisk hållbarhet. Biltrafikanter som inte är i behov av särskild handikapparkering ges möjlighet att parkera på mark med bättre lämpade markförhållanden inom gångavstånd från idrottsanläggningen.

Gång- och cykeltrafik

Förutsättningar

I norra delen av planområdet saknas gång- och cykelstråk. I kilen mellan BUFAB och tekniska förvaltningens förråd finns

⁶ Mobilitet Ljusseveka 2:1, Trafikplanerare Värnamo kommun, 2022-12-15

idag ett viktigt och gent gång- och cykelstråk som kopplar ihop vråenområdet med centrum genom ett bilfritt stråk. Det finns även ett antal mindre stigar, söder ifrån, till området för den nya idrottsanläggningen som även efter exploatering kan användas.

Konsekvenser

I enlighet med översiktsplanen ska i all planering av gång- och cykeltrafik beaktas som två olika trafikslag med olika förutsättningar och behov. Viktiga målpunkter inom tätorter ska kunna nås via gång- och cykelväg och att nya skapas med god standard och säkerhet.

Med utgångspunkt i dessa ställningstaganden samt att det vid evenemang behövs flera separata vägar till idrottsanläggningen för att kunna separera grupper av människor, är det lämpligt att planera för gång och cykel från flera olika håll. För att skapa ett attraktivt område för flera olika målgrupper är det viktigt att det finns möjlighet att ta sig till området utan bil från flera olika målpunkter.

Vid planering och byggnation av gång- och cykelvägar är det viktigt att göra dem tillgängliga, välkommande och trygga för en bred målgrupp så att det hållbara resandet inom Värnamo stad

Skiss över möjliga vägar för besökare att ta sig till den nya idrottsanläggningen cyklandes, till fots eller via ett framtida kollektivtrafikstråk.

ökar. Om inte det beaktas bildas öde platser och stråk som kan upplevas som otrygga och otillgängliga.

Kollektivtrafik

Förutsättningar

Till Värnamo station är avståndet cirka 1 km fågelvägen. Stationen är knutpunkt mellan tågtrafik, regional busstrafik och stadsbusstrafik.

Vid en utbyggnad av ett idrottsområde bör förutsättningarna att ta sig kollektivt beaktas i en större helhet. Detta för att både lokalbefolkningen och besökare utifrån ska erbjudas goda alternativ till hållbara färdslag. Genom att planera för en god kollektivtrafik, till och igenom idrottsområdet, möjliggörs också en attraktivare kollektivtrafik för långt många fler än bara arenabesökare. Det rimmar också väl med Värnamo kommuns Fördjupade översiktsplan där flera förtätningsprojekt, från de centrala delarna av Värnamo ut mot idrottsområdet planeras.

Konsekvenser

Med en anslutning mot detaljplanen för bostadsområdet Prostsjön skapas ett större underlag för ett helt nytt kollektivtrafikstråk i Värnamo. En tänkbar helhet skulle kunna vara ett kollektivtrafikstråk som binder samman idrottsområdet med Mossle via sjukhuset/stationen åt ena hållet och vidare bort mot Vråenvägen/Julias väg i det andra.

Som helhet för idrottsområdet skulle därför ett starkt kollektivtrafikstråk skapa många goda synergier, utöver alternativa resmöjligheter, som ökad jämställdhet, ökad jämlikhet, ökad trygghet och bättre integration.

Hälsa och säkerhet

I detaljplanen är det viktigt att tydliggöra det allmänna intresset hälsa och säkerhet och att utforma planen så att planområdet blir lämpligt att använda för sitt ändamål.

Radon

Förutsättningar

Området bedöms ligga på normal eller låg risk för markradon. I den geotekniska undersökningen gjord av WSP är bedömningen att marken inom planområdet klassas som lågradonmark.

Konsekvenser

Inför nybyggnation bör kompletterande mätningar utföras då de lokala variationerna kan vara betydande. Detta hanteras vid bygglov.

Buller

Förutsättningar

Buller är oönskat ljud som mäts i decibel. Det ljud som uppfattas av människan mäts normalt i så kallad decibel A, skrivet som "dB(A)". Buller beräknat i ett genomsnitt per dygn kallas ekvivalent bullernivå. Decibelskalan är logaritmisk. För den typ av buller som alstras på en idrottsanläggning saknas aktuella föreskrifter. Vid liknande anläggningar har jämförelser med industribuller gjorts. Kommunens har i planarbetet utrett trafikbuller och industribuller.

Trafik på väg eller järnväg bedöms som trafikbuller. Trafik inom och i anslutning till verksamhetsområden som industrier, hamnar, rangerbangårdar eller lastterminaler kan i vissa fall bedömas som industri- och verksamhetsbuller.

Industribuller avser omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär vid planläggning.

Det finns en trafikmätning på Prostsjövägen vid badplatsen från 2020, där antalet bilrörelser är uppmätta till 565 per dag. Det finns även en trafikmätning på Nydalavägen strax norr om Vråenvägen, där antalet bilrörelser är uppmätt till 5498 per dag, år 2021.

Konsekvenser

Trafikmängden på Prostsjövägen beräknas inte öka i och med genomförandet att denna detaljplan, då trafiken till anläggningen inte kommer belasta vägen mer än med kollektivtrafik. Däremot kan en ökning av trafiken ske på Nydalavägen, då vägen till anläggningen planeras ansluta vid korsningen Nydalavägen/Vråenvägen. För att anslutningen ska vara genomförbar behöver en cirkulationsplats skapas vilket bidrar till en sänkt hastighet. Även om trafikmängden på Nydalavägen ökar och bidrar till en marginell ökning av bullret, kan en cirkulationsplats och sänkt hastighet minimera ökningen av bullret för bostäderna som ligger närmast platsen.

En bullerutredning som visar påverkan från planerad idrottsanläggning på befintlig och planerad bostadsbebyggelse har tagits fram av WSP. Utredningen visar att det är möjligt att uppfylla riktvärdena enligt både Naturvårdsverkets och Boverkets vägledningar. Vad gäller störning från idrottsverksamhet har bedömningen gjorts att det föreligger liten risk för störning. För att minska risken för störning kan fläkthuvar och högtalare riktas mot öster, även störning från transport och bussar kan minskas genom att planera en vändplan på arenans östra sida. Enligt beräkningarna av trafikbuller bör bostäder kunna planeras fritt inom pågående intilliggande

detaljplan om hänsyn tas till trafikbuller vid placering av uteplatser. Behov av bullerskydd, med avseende på trafikbuller, för förskoleområde bör utredas i samband med utformning av skolbyggnaderna.⁷

Belysning

Förutsättningar

Idag finns det en konstgräsplan väster om Prostsjövägen, Finnvedsvallen i nordväst och ett antal belysta träningsplaner norr om föreslagen idrottsanläggning. Dessa anläggningar används till stor del under kvällar och helger för träningar och matcher av olika slag, vilket innebär att belysningen används.

Konsekvenser

I och med att en ny idrottsanläggning planeras inom planområdet kommer ljusbilden för ett större område att förändras. En så pass stor anläggning som nu planeras kommer bidra till en betydligt större ljusförorening för omkringliggande område. Den tillkommande idrottsanläggningen har en totalhöjd på 40 meter vilket innebär att det är den högsta nivån för placering av belysning. För att begränsa störande ljus i området kan åtgärder inom anläggning utföras, bland annat begränsa ljusstyrkan samt förlägga verksamhet på anläggningen under tid då minimalt med belysning behövs. Dock är dessa åtgärder inget som kan hanteras i detaljplanen.

Höga temperaturer

Konsekvenser

Då området idag består av enbart natur kan en temperaturökning ske i och med att planerad idrottsanläggning byggs. Anläggningens utformning kan innebära att lokala värmeöar bildar inom området, men då anläggningen även efter byggnation ligger i ett grönområde bedömer kommunen riskerna för höga temperaturer som små/överkomliga. För att minska bildandet av värmeöar har bestämmelsen kring att minst 20 procent av fastigheten ska vara genomsläpplig. De ytor som är genomsläppliga kan bestå av gröna områden så som planteringar eller natur både inom kvartersmark för idrottsanläggning samt parkering.

Risk för olyckor

Förutsättningar

Väg 151 (Ljussevekaleden) är utpekad av Trafikverket som trafikled för farligt gods. Utmed trafikleder för farligt gods finns riktlinjer för hur nära olika anläggningar kan placeras för att inte farligt gods ska utgöra allt för stor risk. Hallandsmodellen är en modell som visar hur stort skyddsavstånd som behövs mellan

⁷ Bullerutredning, Värnamo Fotbollsarena, WSP, 2023-01-04

led för farligt gods och olika verksamheter. Enligt Hallandsmodellen ska bebyggelse inom 150 meter riskbedömas.

Konsekvenser

Området för den nya idrottsanläggningen ligger mer än 300 meter från väg 151 (Ljussevekaleden). Detta innebär att risken för påverkan vid en eventuell olycka med farligt gods på väg 151 bedöms vara så låg att ingen ytterligare riskbedömning krävs.

Markföroreningar

Förutsättningar

Miljöavdelningen har tittat på de objekt i registret för misstänkt förorenad mark som finns i närheten av det aktuella detaljplaneområdet.

- BUFAB, Stenfalken 1

Sanering är utförd på BUFAB fastighet. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har godkänt slutrapport över genomförda åtgärder och bedömt att nödvändiga insatser är slutförda.

Bilden visar de objekt som finns i registret för misstänkt förorenad mark.

- Kommunförrådet, Krycklefors 2

Övning med brandskum har förekommit på kommunförrådets fastighet. En riskklassning har utförts av Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) och övningsplatsen har tilldelats

riskklass 3 (risk för påverkan kan inte uteslutas) på en 5-gradig klassningsskala. Tillförlitligheten i underlaget är mycket osäker. För riskklass 3 gäller generellt att risken kan ha överskattats eftersom försiktighetsprincipen har tillämpats. Påverkan från PFAS bedöms framför allt utgöra en risk för grundvattnet. Planområdet ligger inom område för kommunalt VA och då dricksvattnet genomgår offentlig kontroll bedöms risken för påverkan i planområdet mycket liten.

- Flexokliché, Lärkfalken 3

Bolaget har genomfört en inventering enligt MIFO fas 1 och fastigheten har bedömts ha riskklass 3 (måttlig risk). Verksamheten startade 1983 på Lärkfalken och producerar fotopolymerklichéer. De använde Peranol (innehåller perkloretylen), cirka 2 000 l per år under perioden 1983–1990, idag används i stället lösningsmedlet Flexosol (100 % VOC). Inga kända utsläpp av perkloretylen enligt uppgifter från bolaget. Planområdet ligger inom område för kommunalt VA och då dricksvattnet genomgår offentlig kontroll bedöms risken för påverkan i planområdet mycket liten.

- Svenstigs, Pilgrimsfalken 1

Bolagets verksamhet (bilverkstad och bilförsäljning) och eventuella föroreningar med anledning av denna bedöms inte påverka planområdet.

- Finnvedens Bil, Jaktfalken 1

Tekniska förvaltningen har genomfört en inventering enligt MIFO fas 1 och fastigheten har bedömts ha riskklass 4 (låg risk). Inventeringen omfattade deponiverksamhet, men det är mycket tveksamt om någon deponiverksamhet har bedrivits på platsen. Drivmedelshantering utgör främsta föroreningsrisken idag. Eventuella föroreningar bedöms inte påverka planområdet.

- Aftonfalken 1

Utredning av misstänkt förorenad mark pågår. Inget tyder på att de föroreningar som konstaterats sprider sig i planområdets riktning.

- Nylunds avfallsupplag, Nylund 1:1

Utredning av misstänkt förorenad mark pågår. Inget tyder på att de föroreningar som konstaterats sprider sig i planområdets riktning.

Konsekvenser

Vid grävning inom planområdet bör man vara uppmärksam på eventuella förorenade fyllnadsmassor. Det är också viktigt att

planera för en resurseffektiv masshantering genom att avsätta ytor i planområdet och i ett tidigt skede ta fram en masshanteringsplan.

Ingen undersökning av föroreningar har utförts i samband med den geotekniska utredningen för planområdet. Däremot har WSP gjort översiktliga utredningar av föroreningar och radon för ytjorden inom området för idrottsanläggningen, utan att hitta några föroreningar eller något förhöjt radonvärde i samband med den geotekniska utredningen för angränsande pågående detaljplanen. Bedömningen är att inte heller detta område innehåller några föroreningar eller förhöjda värden för radon.

Föroreningsspridningen genom naturlig jord är små då det inom området både finns både torv och lera vilka fungerar som täta lager i avseende på föroreningsspridningen till den underliggande akvifären och eventuell föroreningsspridning mot vattentäkten.

Tillgänglighet för
räddningstjänsten

Förutsättningar

Närmaste brandvattenpost till planområdet ligger vid Stenfalksvägen cirka 140 meter öster om anslutningsvägen till idrottsanläggningen och är A-klassad. Väster om planområdet finns ett flertal brandvattenposter längs med Kvarnängsgatan på andra sidan Lagan.

Normen för brandvatten gällande denna typ av anläggning är 20 l/s för brandpostuttag enligt p 114.

Konsekvenser

Brandvattenposter samt infrastrukturen för det kommer att behöva byggas ut i samband med genomförandet av detaljplanen för att kunna säkra och förse området med brandvatten med tillräcklig kapacitet. Åtkomsten för räddningsinsatser möjliggörs via befintligt och tillkommande vägnät.

I detaljplanen är det viktigt att säkra områden för ledningar med mera för att skapa goda förutsättningar för ett effektivt ledningsnät.

Då idrottsanläggningen kommer hamna nära det inre vattenskyddsområdet är det viktigt att utforma området så att inget släckvatten rinner ner i marken och når grundvattnet, det kan få allvarlig påverkan på den underliggande vattentäkten och då även stadens dricksvatten.

Förutsättningar

Tillgången till friskt dricksvatten behöver värnas. Alla kommunala vattentäkter i Värnamo kommun omges av ett skyddsområde som länsstyrelsen har fastställt. Det aktuella planområdet ligger inom yttre skyddsområde för grundvattentäkt, vilket bland annat innebär att täkt av grus, sand, lera eller jord eller schaktning inte får ske till lägre nivå än cirka en meter över högsta grundvattenyta⁸. Vid schaktning krävs tillstånd av Länsstyrelsen. Källarvåning bör därför undvikas. Behöver man avvika från Länsstyrelsens gällande föreskrifter, vid bland annat sanering av förorenad mark eller vid anordning av källarvåning, ska undantag meddelas av Länsstyrelsen efter hörande av samhällsbyggnadsbyggnadsnämnden och vattenverkets huvudman. Uttag från grundvattentäkten sker från den undre akvifären. Kommunen har även skickat in en ansökan om dispens från skyddsföreskrifter inom vattenskyddsområde. Dispens har meddelats av Länsstyrelsen 12 maj 2023, arbete som dispensen berör ska påbörjas inom 2 år. Då åtgärderna som dispensen medgav inte har påbörjats så har dispensen upphört att gälla och kommunen behöver antingen ansöka om förlängd dispens-tiden eller söka en helt ny dispens.

Konsekvenser

För att inte försämra tillgången på friskt dricksvatten i Värnamo stad är det viktigt att allt tillkommande dagvatten från området fångas upp och renas innan det släpps ut i recipienten. En dagvattenutredning har tagits fram som visar hur det är möjligt och lämpligt att hantera tillkommande dagvatten med tanke på befintlig vattentäkt. Planbestämmelse kring att dagvatten ska hanteras med täta skikt finns med på plankartan för att säkra att inte olämpligt dagvatten infiltreras ner till grundvattnet.

Utifrån framtagna utredningar bedöms risken för att en förorening från markytan ska nå den undre akvifären och därmed påverka dricksvattentäkten vara liten. Den beräknade spridningshastigheten är också så långsam att det bör finnas tid att åtgärda eventuella utsläpp. Om dagvattenhanteringen inom område med planbestämmelsen dagvatten inte hanteras med täta skikt inom området finns det däremot en risk för en negativ påverkan på grundvattentäkten och tillgången på friskt dricksvatten.

⁸ Länsstyrelsens i Jönköpings län föreskrifter m.m. om skydd för grundvattentillgångar för Värnamo, Värnamo kommun, beslutade den 3 december 1986.

Hydrologiska förhållanden

Vattenområden, MKN

Planområdet ligger inom grundvattentäkten Värnamo-Ekeryd som idag har klassningen god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status.

Länsstyrelsen har utarbetat miljökvalitetsnormer för de vattenförekomster som är definierade inom vattenförvaltningsarbetet. Recipienten, den del av Lagan som berörs av aktuellt planområde, benämns i VISS Lagan: Vidöstern-Härån. Denna del av Lagan är ca 18 km lång. Sträckan rinner från sammanflödet med Härån i Karlsforsdammen och mynnar i sjön Vidöstern.

Enligt den senaste statusklassningen bedöms den ekologiska statusen som måttlig. Klassningen baseras på kvalitetsfaktorerna fisk, hydrologisk regim-vattenkraft och konnektivitet. Beslutade kvalitetskrav innebär att god ekologisk status ska uppnås senast 2039. Kvalitetsfaktorerna fisk och konnektivitet påverkas av dammar, barriärer och slussar för vattenkraft och leder till ett fragmenterat vattendrag där fisk och bottenlevande djurs vandringsmöjligheter begränsas samt hämmar flödet av bl.a näringsämnen. Avseende näringsämnepåverkan, försurning och särskilda förorenande ämnen är statusklassningen God.

Kemisk ytvattenstatus har klassningen Uppnår ej god. Kvalitetskraven är God kemisk ytvattenstatus med undantag för ämnena kvicksilver och bromerad difenyleter (PBDE). Halterna för dessa två ämnen överskrider i alla Sveriges vattenförekomster och de anses på sin omfattning och spridningsvägar vara tekniskt omöjligt att sänka till nivåer motsvarande god status. Halterna får dock inte öka.

Planförslaget ligger även inom det yttre vattenskyddsområdet och nära det inre vattenskyddsområdet för Ljusseveka, fastställt av Länsstyrelsen. Tillgången på friskt dricksvatten behöver värnas om. Vattenskyddsområdet skyddar dricksvattentäkten som utgörs av en större grundvattenförekomst under stora delar av Värnamo stad. I och med att planområdet ligger inom det yttre vattenskyddsområdet får inte schaktning ske till lägre nivå än cirka en meter över högsta grundvattenyta utan tillstånd från länsstyrelsen.

Det översta grundvattenmagasinet finns över det täta lagret av slitig lera, i främst lagret med torv. I detta magasin bedöms grundvattennivån ligga ungefär i nivå med markytan, dvs i nivå med mossplanet. Torvmarken bedöms få sitt vatten primärt från regn. Grundvattennivån i det övre magasinet bedöms ha endast svag lutning mot de diken som avvattnar det övre magasinet i

sydvästlig riktning mot Lagan. Under torrare perioder, t.ex. på sommaren, i kombination med att mossen är avvattnad med diken, kan grundvattenytan troligtvis återfinnas något lägre under sådana perioder.

Den undre akvifärens grundvattenyta är ungefärligt i nivå med omgivande ytvatten; Lagan och Prostsjön, ca 8–9 meter under markytan i nivå + 144,0 till +145,5. Vid avklingningsförsök (DPT-försök) utförda vid CPT-sondering i det underliggande friktionslagret ses portrucknivåerna motsvara en trycknivå kring +144. Trycknivån i den undre akvifären ligger alltså avsevärt lägre än i det övre grundvattenmagasinet. Det undre magasinet ligger i jordlagren under det täta lagret med siltig lera, med betydligt mer genomsläppliga (permeabla) jordlager, främst sandig silt och siltig sand. Detta lager har stor utsträckning i plan och höjd.⁹

Spridningshastigheten mellan den övre och undre akvifären har uppskattats till ca $1 \cdot 10^{-9}$ m/s. Transporttiden genom barriären kan då uppskattas till ca 15 år. Måttet visar att det tar lång tid både för vatten och eventuella föroreningar att passera det täta lagret med siltig med lera mellan akvifärerna.

Det är cirka 200 meter mellan planområdet och närmaste strandlinje. För Prostsjön gäller strandskydd 100 meter från strandlinjen, både utöver vattnet och in över land. Planområdet omfattas därmed inte av strandskydd.

Inom området för detaljplanen finns idag ett antal diken som har grävts för att avvattna våtmarken. I och med planens genomförande kommer dessa diken behöva flyttas. Flytten av dikena medför att det blir en vattenverksamhet vilket kräver en vattendom. Ansökan om vattendom görs genom att ta fram ett underlag och sedan utföra ett samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6§ i Miljöbalken.

Risk för högt
Vattenstånd
och skyfall

Förutsättningar

Området för planen är idag relativt blött då stora delar består av mossmark. Det är ett naturligt område för vattenansamling, men hur blött området är beror på årstid, temperatur och nederbördsmängd.

I dagvattenutredningen framtagen i samband med detaljplanen har även skyfallshanteringen redovisats. Där underlaget bygger på ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4.

⁹ PM Geoteknik, Stabilitet och riskhantering, WSP, 2023-01-17

Området är flackt med höjdskillnader på ca 5 m mellan lägsta och högsta punkt inom planområdet. De högst belägna partierna ligger i nordvästra delen (ca +153,9 m ö h) och de lägsta partierna ligger i sydöstra delen vid befintlig GC-tunnel under Nydalavägen. GC-tunneln utgör en lågzon där markhöjden som lägst är ca +148,8 m ö h. Bortsett från lågzonen vid GC-tunneln ligger markhöjderna omkring +152 m ö h vid industriområdet. Området i stort innehåller ett flertal diken vilka avvattnar industriområdet och naturmarken. Planområdets norra del samt marken öster därom utgörs av mossmark med flera mindre lågpunkter.

SMHI:s definition av skyfall är när det regnar minst 50 mm på en timme eller 1 mm/minut. Skyfall inträffar i regel sommartid när luftlagren värmts upp och då en större andel fukt ansamlas i de höga luftlagren innan den slutligen tvärt faller till marken. Detta sker oftast när kallare luftmassor förs in. Eftersom extremnederbörd i regel följer på en varm och torr period (då varm luft kan hålla kvar en stor mängd fukt) är det mycket osannolikt att till exempel ett hundraårsregn inträffar samtidigt som det pågår ett hundraårsflöde i Lagan. Höga flöden i Lagan antas ske vid snösmältning och vid mycket långvariga regnhändelser över stora områden uppströms.

Värt att nämna är att korta extrema nederbördshändelser av typen hundraårsregn kan uppstå mycket lokalt och på en förhållandevis begränsad yta.

Konsekvenser

Vid en exploatering av området kommer den mängd vatten som marken kan hålla att minska och avrinningen inom området förändras, vilket leder till att en ökad vattenmängd kan uppkomma någon annanstans om inga åtgärder genomförs. För avledning av vatten som kommer nordväst om planområdet föreslår dagvattenutredningen att avleda detta vatten väster om idrottsanläggningen i det naturområde som kommer finnas mellan idrottsanläggningen och det planerade bostadsområdet.

Vid ett kraftigt skyfall kan dagvattenbrunnar och ledningssystem att gå fulla och vatten kommer att brädda ut över markytan samt söka sig till lågpunkter. Det är därför viktigt att framtida bebyggelse höjdsätts så att vattnet rinner bort från byggnaderna.

Kommunen planerar även för en skyfallsyta i öster om väg 151, och i den planen finns en tänkt skyfallsled genom planområdets mittersta del. Den planerade skyfallsledens sträckning söder om väg 151 samt norr och väster om Nylunds industriområde är baserad på befintliga vattenvägar/diken som löper mot

Prostsjön. Det bedöms emellertid vara möjligt att skyfallsledens sträckning kan gå norr om föreslagna parkeringsytor, men det behöver finnas en passage vidare mot Prostsjön som säkerställer att framtida bebyggelse klara ett skyfall.¹⁰

Vid hårdgöring av större ytor inom planområdet kommer flödena i befintligt dike öka om inte åtgärder genomförs. Även risken för att förorenat vatten når recipienten finns om inte åtgärder för att fördröja och rena dagvattnet genomförs.

Teknisk försörjning

Dagvattenhantering

Förutsättningar

Planområdet består enligt jordartskartan av mossetorv, glacial grovsilt-finsand samt lera-silt. Detta innebär att infiltrationsmöjligheterna är varierande. Mossetorv och lera-silt innebär mycket begränsad infiltrationsförmåga, medan glacial grovsilt-finsand innebär hög genomsläpplighet.

Enligt geotekniskt PM (WSP 2022-02-17) är jordlagerföljderna följande: torv 0–3,8 m. Mäktigheten ökar i östlig riktning. Därefter siltig lera 1,1–15 meter följt av siltig sand/sandig silt > 11 meter.

I Nylunds industriområde finns ledningsnät för dagvatten, i övrigt saknas dagvattenledningar inom planområdet. Den del av planområdet som ansluter till Nylunds industriområde ligger inom verksamhetsområde för dagvatten medan större delen av naturmarken ligger utanför verksamhetsområde för dagvatten. Större delen av de hårdgjorda ytorna i industriområdet avvattnas från brunnar och ledningar via diken till ett ledningsnät som ligger längs Stenfalksvägen. Ledningen har dimensionerna 600 mm och 800 mm. Vissa hårdgjorda ytor kan antas avvattnas via diken mot Prostsjön.

I naturområdena avvattnas marken till stor del också via de diken som rinner utanför och via planområdet. Utlopp sker dels via dike direkt mot Lagan och dels via dike till Prostsjön. Det finns en pumpstation i Nylunds industriområde belägen i den ca 500 kvm stora lågzonen vid GC-tunneln. Enligt kommunens VA-enhet hanterar pumpstationen enbart dagvatten som uppkommer i lågzonen. Från pumpstationen pumpas dagvatten upp till en brunn och en självfallsledning med dimension 1400 mm ca 35 m söder om GC-tunneln.¹¹

¹⁰ Dagvattenutredning, Fotbollsarena Värnamo, 2022-08-30, s.31-33

¹¹ Dagvattenutredning, Fotbollsarena Värnamo, 2022-08-30, s.6-7

Konsekvenser

Inom planområdet har mark för omhändertagande av dagvatten planerats för att kunna rena och fördröja så att det inte påverkar recipienten. En dagvattenutredning har tagits fram som visar på möjliga och lämpliga lösningar för rening och fördröjning av dagvattnet innan det kan släppas ut till recipienten.

Under permanentskedet förutsätts dagvattnet ledas i täta diken och omhändertas av dagvattensystemet. Täta diken förhindrar dels eventuella föroreningar från anläggningen att nå den övre akvifären, dels en permanent avsänkning av den övre akvifären.¹²

För parkeringsytor föreslår dagvattenutredningen för rening av dagvatten, översilningsytor och höjdsättning så att dagvattnet avrinner mot en vegetationsyta innan det leds vidare. För körytor samt gång- och cykelväg föreslås täta öppna vägdiken för både rening och fördröjning.

Dagvattenanläggningar, såsom ledningar, diken, kanaler och fördröjningsmagasin, i nyexploaterade områden ska dimensioneras enligt funktions- och dimensioneringskrav i Svenskt Vattens publikation P110, "Avledning av dag-, drän- och spillvatten" (2016). Separata system för spillvatten- och dagvatten ska anläggas, där dräneringsvatten ska anslutas till dagvattenledning.

Dagvattenanläggningen inom planområdet är dimensionerat för ett 20-års regn, vid ett 100-års regn kan även andra ytor tillåtas att översvämmas.

Vatten och avlopp

Förutsättningar

Kommunens plan för vatten och avlopp i Värnamo kommun fastställdes 29 november 2018. Värnamo kommun ska ha en VA-försörjning som har som utgångspunkt att påverkan på miljön ska vara minsta möjliga och i att invånarnas hälsa ska vara tryggad. VA-försörjning ska ombesörja de behov som kommunens befolkningsutveckling genererar och de behov av anpassning som klimatförändringarna kommer innebära. VA-försörjning omfattar dricksvatten- och avloppsförsörjning där dagvatten (ytavrinnande vatten vid nederbörd) räknas in som en typ av avloppsvatten.

Området ligger i dagsläget strax utanför kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Inom området finns idag inga ledningar för vatten och avlopp, däremot finns det i plangränsen i väster mot det kommande bostadsområdet en

¹² PM Geoteknik, Stabilitet och riskhantering, WSP, 2023-01-17

större vattenledning.

Området ligger inom det yttrevattenskyddsområdet vilket innebär att allt dagvatten och övrigt vatten som kommer uppifrån (släckvatten mm) behöver renas innan det kan släppas ut för avrinning till recipienten.

Konsekvenser

Det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp kommer att utökas som att idrottsanläggningen ingår. Det är viktigt att ledningarna dimensioneras både för idrottsanläggningen och det tillkommande bostadsområdet väster om planen samt för en eventuellt större utbyggnad av området mellan Prostsjön och väg 151 (Ljussevekaleden). En VA-utredning har tagits fram föra att visa hur avlopp och vatten ska lösas till och inom området. I utredningen har man även tagit höjd för en framtida utbyggnad av området söder om anläggningen.

Värme

Idag finns ingen infrastruktur för värme inom området. Vid genomförandet av detaljplanen behöver ledningsnätet för fjärrvärme byggas ut så att det kan försörja även den nya idrottsanläggningen. Det är viktigt att vid en utbyggnad av ledningsnätet även dimensionerar för fler verksamheter i närområdet så att problem inte uppstår i ett senare skede.

El och tele

Inom Värnamo stad är det Värnamo energi som ansvarar för elen vilket även gäller för detta planområde.

E:on äger dubbla regionsnätsluftledningar 50 kV som sträcker sig i nord sydlig riktning längs med parkeringen utanför planområdet. För arbeten under eller intill ledningen krävs medgivande från E:on innan åtgärden påbörjas samt att eventuella kostnader som kan uppstå ska bekostas av exploatören.

Värnamo energi har idag högspänningskablar genom området som kommer att behöva ersättas av nya, förslagsvis i ny GC-vägs sträckning.

Avfall

Avfallshantering och möjlighet till källsortering/återvinning ska ordnas inom kvartersmark.

Miljömålen

Riksdagen har antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål som drar upp riktlinjer för dagens och morgondagens miljöarbete i Sverige. Dessa har sedan utvecklats inom varje länsstyrelse, efter regionala förutsättningar. De miljömål som anses beröras av planen är:

- Begränsad klimatpåverkan

Byggnationen av arenan kommer leda till växthusgasutsläpp för bland annat produktion av byggdelar, arbetstrafik, anläggning av väg och drift. En klimatdeklaration för klimatpåverkan av projektet behöver tas fram i samband med byggnationen.

- Frisk luft

Utsläpp från transporter kommer tillfälligt öka i samband med byggskedet, vilket kommer släppa ut luftföroreningar som innehåller partiklar, kväveoxider och organiskt material.

Byggnationen av arenan kommer medföra transporter till och från verksamheten vilket delvis bidrar till luftföroreningar. Framtida transporter kan inom MKB:s tidshorisont innebära mer fossilfria sådana.

- Bara naturlig försurning

Detaljplanen bedöms inte påverka miljön avsevärt med (onaturlig) försurning, men utsläpp från transporter påverkar. Detaljplanen bedöms inte nämnvärt påverkas av försurning (då exempelvis kända fornlämningar saknas inom området).

- Giftfri miljö

Miljömålet berör vikten av att i projektets byggskede och drift inte släppa ut kemikalier, gödning eller andra föroreningar i omkringliggande miljö. Täta dagvattenlösningar med rening är en skyddsåtgärd för att hindra detta.

Gällande materialval är det viktigt att se över att dessa följer produktvalsprincipen och försiktighetsprincipen (och övriga hänsynsregler) och gällande kemikalielagstiftning för att undvika indirekta utsläpp i materialtillverkning på annan ort, av hälso- och miljöfarliga kemikalier.

- Säker strålmiljö

Berör arenans besökare och användare i driftskedet, framför allt gällande UV-strålning som en riskfaktor. Skuggiga miljöer vid

arena samt att behålla och plantera träd är skyddsåtgärder för att motverka exponering.

- Ingen övergödning

I den tillfälliga ökningen av transporter och utbyggnad av verksamheten kommer begränsade utsläpp av kväveoxider öka, vilket kan bidra till övergödning generellt.

Dagvattenutredningen föreslår att dagvatten från tillkommande delar av området kan hanteras med täta lösningar och rening innan vattnet går ut i befintliga diken och når recipienter. Utifrån föroreningsberäkningarna överskrids inte Värnamo kommuns riktvärden för förorenat dagvatten.

- Levande sjöar och vattendrag

Planområdet ligger i närheten av ån Lagan och Prostsjön som är recipienter för dagvattnet i området. Vatten som släpps vidare till recipienter kommer först renas.

Förutsättningarna för friluftslivet bedöms påverkas avsevärt då planområdet i nuläget består av skogsmark. Friluftsliv- och rekreativsmöjligheter längs Prostsjön bedöms dock inte påverkas för allmänheten.

Massor som förs in i planområdet måste kontrolleras för att inte råka föra in invasiva arter.

- Grundvatten av god kvalitet

Planområdet ligger i närheten av ån Lagan och Prostsjön som är recipienter för dagvattnet i området. Vatten som släpps vidare till recipienter kommer först renas.

Hänsynstagande till vattentäkten har gjorts med utredningar och hänsynstaganden därefter.

Bergskross kan användas som ersättning för naturgrus.

VA-ledningar dras till omkringliggande områden.

- Myllrande våtmarker

Delar av området består idag av en igenvuxen våtmark (torvmosse). Intrång i torvmosse har tidigare redan gjorts i och med väg 151 som delar av det påverkade området från huvuddelen av mossen. I och med genomförande av detaljplanen kommer begränsade delar av mosse grävas ur och återfyllas för att göra marken byggbar och lämplig för föreslagen exploatering. Exploateringen motverkar att kunna återställa våtmarken. Den naturmark som planläggs möjliggör för

bevarande av delar av de levnadsmiljöer för växt- och djurliv som finns i området.

Generellt bör inte våtmarker som inte redan är starkt påverkade exploateras. Som en sista utväg kan påverkan lindras genom kompensationsåtgärder, exempelvis genom restaurering av skadade miljöer eller tillskapande av nya livsmiljöer.

Naturvårdsverket har tagit fram en handbok (publicerad i februari 2016) om kompensation vid förlust av naturvärden.

- Levande skogar

Den skog som idag finns inom området kommer att få stor påverkan av ett genomförande av detaljplanen. Delar kommer att helt försvinna för att ge plats till en ny idrottsanläggning med tillhörande faciliteter och andra delar kommer att gallras för att göra det möjligt att skymta anläggningen från väg 151.

~~Planområdet består av skogsmark inom våtmark vilket innebär att exploateringen påverkar målet.~~

- God bebyggd miljö

~~Planförslaget möjliggör för ett idrottsområde relativt när Värnamo centrum vilket skapar möjlighet god tillgänglighet och ett hållbart resande till anläggningen.~~

Detaljplanen innefattar planer för att utöka möjligheten för kollektivtrafik och kommer göra området i Ljusseveka mer tillgängligt som tätortsnära natur. Genom att behålla delar av naturmiljön i den byggda miljön säkras en del ekosystemtjänster. Dagvattenhantering är delvis i regnträdgårdar och skapar således både en attraktiv miljö i staden samt rening av vatten och hantering av höga flöden.

Naturvärden påverkas negativt i och med exploateringen. Kulturvärden påverkas mindre då det inte finns kända fornlämningar inom området.

- Ett rikt växt- och djurliv

Utbyggnaden kommer att påverka växt- och djurlivet i närområdet. Påverkan sker främst inom det direkta området där arenan anläggs, men också som en effekt av att dela på landskapet. Buller, luftföroreningar och utsläpp från transporter kommer påverka området som inte har någon direkt påverkan av dessa i nuläget.

En ny dagvattendamm kan möjligen tillföra en större variation till nytta för växt- och djurliv.

Kraven på att hantera invasiva arter enligt EU-förordningen kan vara gynnsam för området långsiktigt och gentemot miljömålet.

Exploateringen bedöms påverka den biologiska mångfalden negativt.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer anger de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med, utan fara för påtagliga olägenheter. Idag finns det miljökvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften,
- olika parametrar i vattenförekomster,
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten,
- omgivningsbuller.

Luft

Värnamo kommun har under perioden 1986–87 fram till 2019 genomfört olika mätningar av luftkvalitén i Värnamo tätort och på andra enstaka platser i kommunen. För att tillgodose kraven på kontroll av utomhusluften har Värnamo kommun därefter deltagit i det samverkansområde som Jönköpings läns Luftvårdsförbund står bakom. En första utvärdering av resultaten har publicerats under 2015. Av denna framgår att nivån ”nedre utvärderingströskel” överskrids vid några tillfällen, vilket motiverar fortsatt kontroll av luftkvalitén. Något överskridande av miljökvalitetsnorm förekommer inte.

Mätningar/beräkningar har utförts vid de mest belastade/ogynnsamma platserna i Värnamo tätort. Aktuell planområde bedöms inte vara påverkat av oacceptabla halter av luftföroreningar.

Vatten

Genom att rena dagvattnet i två steg, via översilningsytor följt av gräs- eller krossdiken samt via granulatfyllda rörmagasin alternativt makadammagasin bedöms inte planområdet bidra till en ökad föroreningsbelastning på recipienten. Planförslaget bidrar totalt sett till en förbättring av möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna, MKN för recipienten (Lagan: Vidöstern-Härån). Ingen enskild kvalitetsparameter bedöms heller försämrats om föreslagna renande åtgärder genomförs.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Enligt miljöbalken (MB 6:5) ska kommunen undersöka om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. I undersökningen ska omständigheter identifieras som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, vilka är beskrivna i Miljöbedömningsförordningen (2017:966) 5 §. Om genomförandet av en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen genomföra en strategisk miljöbedömning för planen (MB 6:1).

I april 2024 upphävde mark- och miljödomstolen (MMD) i Växjö detaljplanen för Ljusseveka med hänvisning till att planen är ett s.k. ”annat stadsbyggnadsprojekt”. I och med denna kategorisering ställs krav på en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning som även omfattar kriterier ställda i miljöbedömningsförordningen 10–13 §§.

I denna UBM har påverkan bedömts som liten/ingen, medel eller stor. Resultatet varierar mellan liten/ingen och medel. Ingen av punkterna har bedömts som stor. På grund av punkterna som kategoriserats som medel, och planens omfattning i area, dras följande slutsats:

Slutsatsen av behovsbedömningen är att genomförandet av planen bedöms medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i Plan- och bygglagen 4 kap eller i Miljöbalken 6 kap. Den nya verksamheten påverkas av en betydande miljöpåverkan. Detta leder till att en Miljökonsekvensbeskrivning för projektet har tagits fram och finns som en bilaga till övriga planhandlingar.

Sammanfattningsvis från undersökningen av betydande miljöpåverkan så påverkas miljömålen; begränsad klimatpåverkan, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt växt- och djurliv, frisk luft, bara naturlig försurning, giftfri miljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet och säker strålmiljö.

Utifrån undersökningen har följande frågor utretts i planen: geoteknik, naturvärden, trafik, hydrologi, dagvatten och VA samt kulturmiljö.

Fördjupade utredningar tagits fram som bekräftar bedömningen som kommunen gjort inför samrådet. Främst eventuell påverkan på grundvattentäkten har identifierats som den potentiellt största risken för miljöpåverkan. Eventuell påverkan på grundvattentäkten är också kopplat till dagvattenhanteringen.

Ett PM i geoteknik har tagits fram för att klargöra vilka risker för grundvattentäkten samt stabiliteten som föreligger i permanentsskedet/driftsskedet av en idrottsanläggning på platsen.

I PM:et framgår att risken för påverkan på grundvattnet är lågt, då det inom området finns både torv och lera som fungerar som täta lager avseende föroreningsspridning till den underliggande akvifären och eventuell föroreningsspridning mot vattentäkten.

Vattenuttaget från dricksvattenverket nordväst om området skapar en permanent avsänkning för det undre akvifären, vilket innebär att det är av stor betydelse att ytliga verksamheter inte sprider föroreningar som når den undre akvifären.

De täta jordlagren mellan övre och nedre akvifären innebär dock i området ett bra skydd mot sådan spridning. Den stora tryckskillnad för grundvattennivåerna mellan de två akvifärerna som finns idag, visar just på mycket hög täthet i mellanliggande jordlager (torv, lera och i viss mån silt).

Att föroreningar skall följa pålars mantelyta och på så vis få en ny spridningsväg ned till underliggande akvifär bedöms också som osannolik, då dessa jordar är så plastiska att de redan kort efter slagning åter tätar mycket väl även mot pålarnas mantelytor.¹³

Utredningar gällande naturvärden och arkeologi har visat att endast begränsade värden finns i området. Utredningsbehovet för frågor kring trafik och VA har också varit begränsat.

Miljökonsekvenserna är av sådan komplexitet att de redovisas löpande i planbeskrivningen men även i en separat miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

¹³ PM Geoteknik, Stabilitet och riskhantering, WSP, 2023-01-17

Genomförandefrågor

Genomförandedelen i planbeskrivningen ska redovisa de organisatoriska, fastighetsrättsliga, tekniska och ekonomiska åtgärder som behövs för att åstadkomma ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen.

Organisatoriska frågor

Tidplan för detaljplaneprocessen

Detaljplanen handläggs med utökat planförfarande. Efter samråd och granskning antas planen av Kommunfullmäktige. Kommunen verkar för att planen blir antagen våren 2026.

Genomförandetid

Genomförandetiden för detaljplanen är 60 månader från det datum planen vinner laga kraft.

Tekniska frågor

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för alla allmänna platser inom detaljplanen. Kommunalt huvudmannaskap innebär att kommunen bygger ut de allmänna gatorna, ledningarna samt natur- och parkområdena. Kommunen bekostar erforderlig fastighetsbildning av den kvartersmark som eventuellt ska säljas.

Respektive fastighetsägare ansvarar för kvartersmarken. Omkostnader för utveckling och drift ansvarar fastighetsägaren för.

Fastighetsägaren ansvara även för att de tillstånd och dispenser som krävs för byggnation och drift av anläggningen inom vattenskyddsområdet.

Kostnaderna för inkoppling av VA med mera betalas av exploatören i enlighet med gällande taxa.

I miljökonsekvensbeskrivning framgår att vid avverkning ska död ved anläggas till faunadepåer inom naturmarken för att återskapa vissa av de livsmiljöer som försvinner i och med exploateringen. Ansvarig för att detta görs ligger på huvudmannen för de allmänna platserna.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggningar med mera

Kommunen äger större delen av all mark inom planområdet. En mindre del av Värnamo församlings fastighet Värnamo 14:64 ingår i planområdet.

När detaljplanen har fått laga kraft kan fastighetsrättsliga åtgärder som är nödvändiga för genomförandet av detaljplanen påbörjas, vilket främst innebär avstyckning av fastigheter.

Rätt till inlösen av rättighet

Den del av fastigheten Värnamo 14:64 som i planen ligger inom allmän plats GATA behöver överföras till kommunen fastighet.

Servitut

Inom planområdet finns två servitut, ett för kraftledningen intill Nylunds industriområde som ägs av E.ON Elnät Sverige AB samt en för tele ledningar som ägs av Telia AB.

Det område som idag innehåller servitut av något slag kommer att säkras med en administrativ bestämmelse om tillgänglighet i detaljplanen. Övrigt där servitut behövs är det upp till ledningsägare att ansöka om servitut.

Ledningar

Befintliga allmännyttiga underjordiska ledningar och luftledningar föreslås inom allmän platsmark. Respektive ledningsägare ska bevaka planprocessen samt ansvarar för att säkra sina ledningar med lämplig rättighet.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Framtagande av detaljplan bekostas av Värnamo kommun. Ingen planavgift tas ut vid bygglov.

Eventuella kostnader för flytt/ändring av E:ons regionnätluftledningar som kan uppstå i samband med utbyggnaden av planen ska bekostas av exploatören.

Konsekvenser av planens genomförande

En plan som möjliggör för en ny idrottsanläggning i föreslaget läge bedöms ge följande konsekvenser:

Påverkan på naturvärden och biologisk mångfald bedöms medföra en måttlig till stor negativ konsekvens för område med påtagligt naturvärde. Inom område med visst naturvärde bestående av en våtmark bedöms detaljplanen medföra en måttlig negativ konsekvens.

Den rekreativsmiljö som finns på platsen idag kommer att minskas. Dock kan genomförande av detaljplanen bidra till att nytt nav för idrott och rekreation bildas med ett centralt läge i Värnamo stad.

En ny anslutningsväg till Nydalavägen kommer att bidra till en viss framtida ökning av trafik på Nydalavägen. Dock kan en ny utformning av korsningen Nydalavägen/Vråenvägen med en cirkulationsplats bidra till en bättre trafiksituation och en lägre hastighet. Konsekvenserna av en ökad trafik kan ge ökat trafikbuller och koldioxidutsläpp längs med Nydalavägen.

Möjligheten till en ny kollektivtrafikslina från centrum via idrottsanläggningen till Vråenområdet och vidare kan bidra till en kortare restid och ökat reseunderlag.

Detaljplanen med anslutningsvägen till Nydalavägen möjliggör för fler exploateringar längs med vägen i framtiden vilket kan bidra till ett nytt område för exploatering centralt i Värnamo stad.

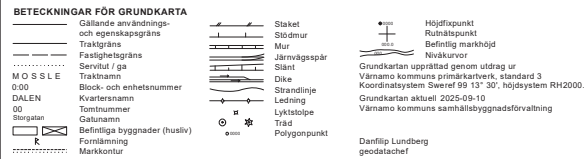
Risken för påverkan på grundvattentäkten bedöms som liten, dock inte försumbar. Då de täta jordlagren mellan övre och nedre akvifären innebär generellt ett bra skydd mot eventuell spridning. Den stora tryckskillnad för grundvattennivåerna mellan de två akvifärerna som finns idag, visar på mycket hög täthet i mellanliggande jordlager (torv, lera och i viss mån silt). För att reducera risken för påverkan på grundvattentäkten till en acceptabel nivå har bestämmelse om täta skikt införts på plankartan. Vilket skapar goda möjligheter att bibehålla miljö kvalitetsnormerna för grundvatten och ytvatten.

September 2025
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Sanna Petersson
Planeringsarkitekt

Henrik Storm
Stadsarkitekt

Ankom: 2025-09-15 Ärende: PLAN 2022:1568 Handling: 781559

94

Skala 1:2000 (A1)

0 20 40 60 80 100 200m

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

DETALJPLAN FÖR DEL AV FASTIGHETEN LJUSSEVEKA 2:1 MED FLERA (ARENAN) I VÄRNAMO STAD

2025-09-04

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Detaljplan för del av fastigheten LJUSSEVEKA 2:1 med flera
(Arenan) i Värnamo stad

KUND

Värnamo kommun

KONSULT

WSP Sverige AB

Laholmsvägen 10

302 66 Halmstad

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Värnamo kommun

Sanna Petersson, sanna.petersson@varnamo.se

Henrik Storm, henrik.storm@varnamo.se

WSP

Eric Johansson, eric.johansson@wsp.com

Britt-Marie Strandberg, britt-marie.strandberg@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
FOTBOLLSARENA VÄRNAME

UPPDRAGSNUMMER
10340387

FÖRFATTARE
Hanna Bergström

DATUM
2025-09-04

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Britt-Marie Strandberg

Godkänd av
Eric Johansson

INNEHÅLL

1	SAMMANFATTNING	5
2	INLEDNING	8
2.1	BAKGRUND	8
2.2	KUNSKAPSKRAVET	8
2.3	LOKALISERING, BESKRIVNING AV PLANOMRÅDET OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING	9
2.4	PLANPROCESSEN OCH NUVARANDE PLANERINGSLÄGE	10
3	METOD OCH BEDÖMNINGSGRUNDER	10
3.1	STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING	10
3.2	BEDÖMNINGSMETODIK	11
3.3	BEDÖMNINGSGRUNDER	13
3.4	OSÄKERHETER	13
3.5	UNDERLAG TILL MKB	14
4	STUDERADE OCH RIMLIGA ALTERNATIV	14
4.1	ALTERNATIV LOKALISERING	14
4.2	ALTERNATIV UTFORMNING	17
4.3	DETALJPLANEFÖRSLAGET	17
4.4	NOLLALTERNATIVET	19
5	ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING	19
5.1	UTSKIFTNING OCH NEDPRESSNING AV MASSOR	23
5.2	TIDPLAN	23
6	MILJÖFÖRUTSÄTTNINGAR, MILJÖMÅL OCH ANNAN PLANERINGSHÄNSYN	23
6.1	ÖVERSIKTSPLAN	23
6.2	DETALJPLAN	26
6.3	ANGRÄNSANDE PLANERING	27
6.4	FÖRORENAD MARK	28
6.5	VATTENSKYDD SOMRÅDE	28
6.6	NATURA 2000, NATURRESERVAT	35
6.7	STRANDSKYDD	36
6.8	BIOTOPSKYDD	37
6.9	RIKSINTRESSEN	37
6.10	KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMNINGAR	41
6.11	FRILUFTSLIV	44
6.12	SKOGSBRUKSMARK	47
6.13	MARKAVVATTNING	48
6.14	MILJÖKVALITETSNORMER	50

6.15	TRANSPORT AV FARLIGT GODS SAMT SEVESO-ANLÄGGNINGAR	52
6.16	MILJÖMÅL	54
7	AVGRÄNSNING AV MILJÖBEDÖMNING	55
7.1	TIDSMÄSSIG AVGRÄNSNING	55
7.2	GEOGRAFISK AVGRÄNSNING	55
7.3	AVGRÄNSNING AV MILJÖASPEKTER	55
8	MILJÖBEDÖMNING	56
8.1	NATURMILJÖ OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	56
8.2	DAGVATTEN OCH YTVATTEN	71
8.3	GRUNDVATTEN	83
8.4	MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN	88
8.5	RIKSINTRESSEN	91
8.6	KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMNINGAR	93
8.7	FRILUFTSLIV	95
8.8	STADS- OCH LANDSKAPSBILD	98
8.9	NATURRESURSER	102
8.10	BULLER	105
8.11	RISKER	114
9	EKOSYSTEMSTJÄNSTER	122
9.1	EKOSYSTEMTJÄNSTER FÖR PLANOMRÅDET	128
9.2	DETALJPLANENS PÅVERKAN PÅ EKOSYSTEMSTJÄNSTER	129
10	KUMULATIVA EFFEKTER	130
11	MÅLUPPFYLLELSE AV MILJÖMÅL	131
11.1	MILJÖKVALITETSMÅL	131
12	SAMLAD BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN	138
12.1	ÖVERENSTÄMMELSE MED MILJÖBALKEN	139
13	SAMRÅD	141
14	PRÖVNING ENLIGT MILJÖBALKEN	142
14.1	VATTENVERKSAMHET	142
14.2	VATTENSKYDDSFÖRESKRIFTER	142
14.3	12:6-SAMRÅD	142
15	UPPFÖLJNING OCH KONTROLL	142
15.1	UPPFÖLJNING OCH GENOMFÖRANDE AV PLANEN	142
15.2	PÅVERKAN UNDER BYGGSKEDET	143
15.3	SAMORDNING	144

1 SAMMANFATTNING

Detaljplanens syfte

Detaljplanens huvudsyfte är att pröva förutsättningarna för att uppföra en idrottsarena med tillhörande parkeringsmöjligheter samt tillfartsväg i ett centralt läge i Värnamo stad. Detaljplanens genomförande kommer att anpassas så att ingen miljöpåverkan uppstår på kommunens grundvattentäkt då arenan kommer att vara belägen inom yttre skyddsområdet.

Huvudsyftet är att idrottsarena ska nyttjas som en fotbollsarena. En fotbollsarena (beroende på utformning) anses även kunna medföra påverkan på miljön med hänsyn till behov av bevattning samt eventuell användande av bekämpningsmedel och gödning. Därför bör en fotbollsarena betraktas som ett "värsta scenario" inklusive olika alternativ som det skulle kunna innefatta (t.ex. konstgräs).

Bakgrund

I juni 2023 beslutade kommunfullmäktige att anta detaljplanen för en ny idrottsarena för t.ex. fotboll i området Ljusseveka 2:1. I april 2024 upphävde Mark- och miljödomstolen (MMD) i Växjö detaljplanen, efter att två naturskyddsföreningar överklagat planen då de ansåg att bedömningen i stämde att projektet inte innebar en betydande miljöpåverkan. Mark- och miljödomstolen hanterade dock inte frågan om betydande miljöpåverkan utan upphävde detaljplanen på formella grunder då domstolen kom fram till att projektet och detaljplanen avsåg ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt".

Med bakgrund från domen och hänvisningen till ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" ställs det krav på en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning som även omfattar kriterier ställda i miljöbedömningsförordningen 10–13§§.

Värnamo kommuns undersökning av betydande miljöpåverkan (UBM), som tidigare visat att anläggningen av arenan inte skulle innebära betydande miljöpåverkan, behövde därför ses över och innebar att en uppdaterad UBM (2025) utfördes. Eftersom ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" enligt 4 kap 34 § PBL förutsätts kunna antas innebära betydande miljöpåverkan krävs en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap Miljöbalken samt Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Alternativ inklusive nollalternativ

Inom miljöbedömningen ska även rimliga alternativ till föreslagen plan konsekvensbedömas. Det har varit mest betydelsefullt att fokusera på om det finns alternativa lokaliseringar som både kan möta syftet med exploateringen samt ha en mindre påverkan på miljön.

Jämförelsen av alternativa lokaliseringar utgår från den lokaliseringsutredning som utfördes 2021 och reviderades 2024. Gröndal yttre och Alandsryd utanför Gröndalsleden utgör alternativa lokaliseringar till Ljusseveka. Därtill har en alternativ infartsväg övervägts och arenaområdet flyttats norrut för att undvika naturområdet med högt naturvärde.

Nollalternativet utgörs av att den nuvarande allsvenska fotbollsarenan Finnvedsvallen kommer att vara kvar på nuvarande plats. Finnvedsvallen ligger inom gränsen för inre vattenskyddsområdet i anslutning till Lagan vilket innebär en risk för översvämning. Bristen på möjlighet till expansion kan hämma och begränsa verksamhetens konkurrenskraft och vidare utveckling, exempelvis avseende på de krav som ställs på lag som spelar i Allsvenskan.

I nollalternativet kommer marken i Ljusseveka att förbli oförändrad med skogsmark vilket innebär att rekreation och naturvärden inte påverkas. Kopplat till miljöhänsyn ökar inte exploateringen inom yttre skyddsområdet för vattentäkten.

Avgränsning

Avgränsningen innefattar en identifiering av de miljöaspekter och intressen i området som behöver utredas för att kunna beskriva viktiga miljökonsekvenser. Genom avgränsningen identifieras vilka av miljöaspekterna som kan komma att påverkas betydligt. Avgränsningen av MKB:n har skett kontinuerligt under arbetet med detaljplanen och är baserad på de utredningar och inventeringar som genomförts.

De aspekter som bedömts vara relevanta i denna MKB är:

- Vattenskyddsområdet
- Naturmiljö
- Dagvatten
- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Riksintressen
- Kulturmiljö och fornlämningar
- Landskapsbild
- Skogsbruksmark
- Buller
- Risker

Effekter och konsekvenser

Jämfört med nollalternativet som utgörs av skog på en utdikad våtmark, medför detaljplanen konsekvenser som är små avseende ytvatten, kulturmiljö och buller. Dagvatten planeras att renas i täta diken med makadam samt via översilningsytor och bedöms inte medföra att miljökvalitetsnormerna i Lagan inte kan uppfyllas. Kulturmiljöns upplevelsemässiga värde påverkas av att den gamla färdvägen går delvis förlorad. Det bedöms att störning genom buller främst uppkommer i samband med t.ex. matcher.

Måttlig negativ konsekvens bedöms uppkomma för grundvatten. Bedömningen baseras på att området för detaljplanen har en naturlig skyddsbarriär i förhållande till Värnamos dricksvattentäkt. Det faktum att området är beläget inom yttre skyddsområdet för vattentäkten bidrar till att den även skyddas mer grundligt, vilket bl.a. innebär att användning av gödning kräver dispens från vattenskyddsföreskrifterna. Skyddsåtgärder i form av täta lösningar för fotbollsplanen och hårdgjorda ytor, gör att infiltration av förorenat vatten förhindras. Särskilda skyddsåtgärder planeras i samband med anläggningsarbetena.

Det bedöms även att detaljplanen medför en måttlig negativ konsekvens för friluftslivet, stads- och landskapsbilden och naturresurser eftersom skogen ersätts av arenan, parkeringsplatser och vägar.

Detaljplanen har anpassats för att behålla naturmark och träd inom planområdet. Utformningen är också anpassad för att undvika naturvärdesobjekt i största möjliga mån. Påverkan på naturvärden och biologisk mångfald bedöms därmed medföra en måttlig till stor konsekvens för ett område med påtagligt naturvärde. Inom området med visst naturvärde bestående av en våtmark bedöms detaljplanen medföra en måttlig negativ konsekvens.

Detaljplanen bedöms inte medföra någon skada på riksintressen och den riskerar inte heller att försämra möjligheten att bibehålla miljökvalitetsnormerna för grundvatten och ytvatten.

Risker

Förorening av vattentäkten bedöms vara den mest betydande risken. Riskförebyggande åtgärder kommer därför att vidtas under byggtiden. Tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken kommer att sökas för bl.a. bortledning av grundvatten.

Arenan, parkering och vägar kommer att förses med täta lösningar så att grundvattnet inte riskerar att förorenas under driften av verksamheten.

Miljömål

Sammanfattningsvis bidrar ett genomförande av detaljplanen till en begränsad påverkan på måluppfyllelsen av miljömålen.

Uppföljning

Under driftskedet bör utsläppshalter i utgående vatten från dagvattenanläggningar följas upp.

Uppföljning av störningar under byggskedet utredas mer detaljerat i samband med projektering och inför byggstart då miljökrav kommer att ställas vid upphandling av entreprenör.

2 INLEDNING

2.1 BAKGRUND

I juni 2023 beslutade kommunfullmäktige att anta detaljplanen för en ny idrottsarena för t.ex. fotboll i området Ljusseveka 2:1. Detaljplanens huvudsyfte är att pröva förutsättningarna för att uppföra en idrottsarena med tillhörande parkeringsmöjligheter samt tillfartsväg i ett centralt läge i Värnamo stad. Planen ska även säkra tillräckligt stora områden för att på ett säkert och effektivt sätt kunna hantera och rena dagvatten från idrottsanläggningen.

Valet av Ljusseveka beslutades med stöd av en lokaliseringsutredning (2021), där sju olika lokaliseringar utreddes. I undersökningen om betydande miljöpåverkan (UBM) 2022 utgjorde Ljusseveka platsen som bedömdes och resulterade i slutsatser att projektet inte kunde medföra en betydande miljöpåverkan.

I april 2024 upphävde Mark- och miljödomstolen (MMD) i Växjö detaljplanen, efter att två naturskyddsföreningar överklagat planen då de inte höll med om kommunen bedömningen om att projektet inte innebar en betydande miljöpåverkan.

Mark- och miljödomstolen hanterade dock inte frågan om betydande miljöpåverkan utan upphävde detaljplanen på formella grunder då domstolen kom fram till att projektet och detaljplanen avsåg ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt": "Mark- och miljödomstolen bedömer mot denna bakgrund att planområdet tas i anspråk för ett sådant "annat stadsbyggnadsprojekt" som avses i 4 kap. 34 § andra stycket 2 Plan- och bygglagen."

Med bakgrund från domen och hänvisningen till ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" ställs det krav på en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning som även omfattar kriterier ställda i miljöbedömningsförordningen 10–13§§.

Värnamo kommuns UBM, som tidigare visat att anläggningen av arenan inte skulle innebära betydande miljöpåverkan, behövde därför ses över och innebar att en uppdaterad UBM (2025) utfördes. Eftersom ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" enligt 4 kap 34 § PBL förutsätts kunna antas innebära betydande miljöpåverkan krävs en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap Miljöbalken samt Miljöbedömningsförordningen (2017:966).

En uppdaterad lokaliseringsutredning (2024) är ett resultat av att detaljplanen i överprövande instans inte vann laga kraft samt att ett mer komplett underlag behövdes tas fram. Vid upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning ingår att redovisa olika alternativa lokaliseringar samt dess konsekvenser för att kunna ta ställning till om detaljplanen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan eller ej.

Detaljplanen syftar för att i första hand anlägga en fotbollsarena. Däremot kommer detaljplanen inte vara avgränsad till en fotbollsarena utan till en idrottsarena. Även om en annan idrottsanläggning skulle kunna byggas, prövas detaljplanen med avseende på en fotbollsarena. Dels är syftet att anlägga en fotbollsarena, dels anses en fotbollsarena (beroende på utformning) vara en anläggning som anses medföra påverkan på miljön med tanke på eventuellt användande av bekämpningsmedel, gödsling, bevattning osv. Därför bör en fotbollsarena betraktas som ett "värsta scenario" inklusive olika alternativ som det skulle kunna innefatta (t.ex. konstgräs).

2.2 KUNSKAPSKRAVET

Miljöbalkens grundläggande hänsynsregler som innebär att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska ha en tillräcklig kunskap om hur människors hälsa och miljö påverkas och

kan skyddas. Verksamhetsutövaren har en skyldighet att skaffa sig den kunskap som behövs för att utföra de åtgärder som krävs för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för miljön.

Erfarenhet från de som arbetar med sammanställningen av MKB har 4 år respektive mer 30 års erfarenhet av arbete kopplat till miljö.

2.3 LOKALISERING, BESKRIVNING AV PLANOMRÅDET OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING

Planområdet utgör en del av den tätortsnära naturen i norra delen av Värnamo stad och är beläget norr om Prostsjön. I närområdet finns befintliga träningsplaner och den nuvarande matchplanen Finnvedsvallen.

Detaljplanen har föregåtts av en lokaliseringsutredning (2021 och 2024) där kommunen har undersökt olika områden för en ny idrottsanläggning. Utredningen visade sammantaget att området för planförslaget var det mest lämpliga stället för en ny idrottsanläggning.

Området är cirka 15 hektar stort och består idag av oexploaterad skogsmark på en utdikad våtmark.

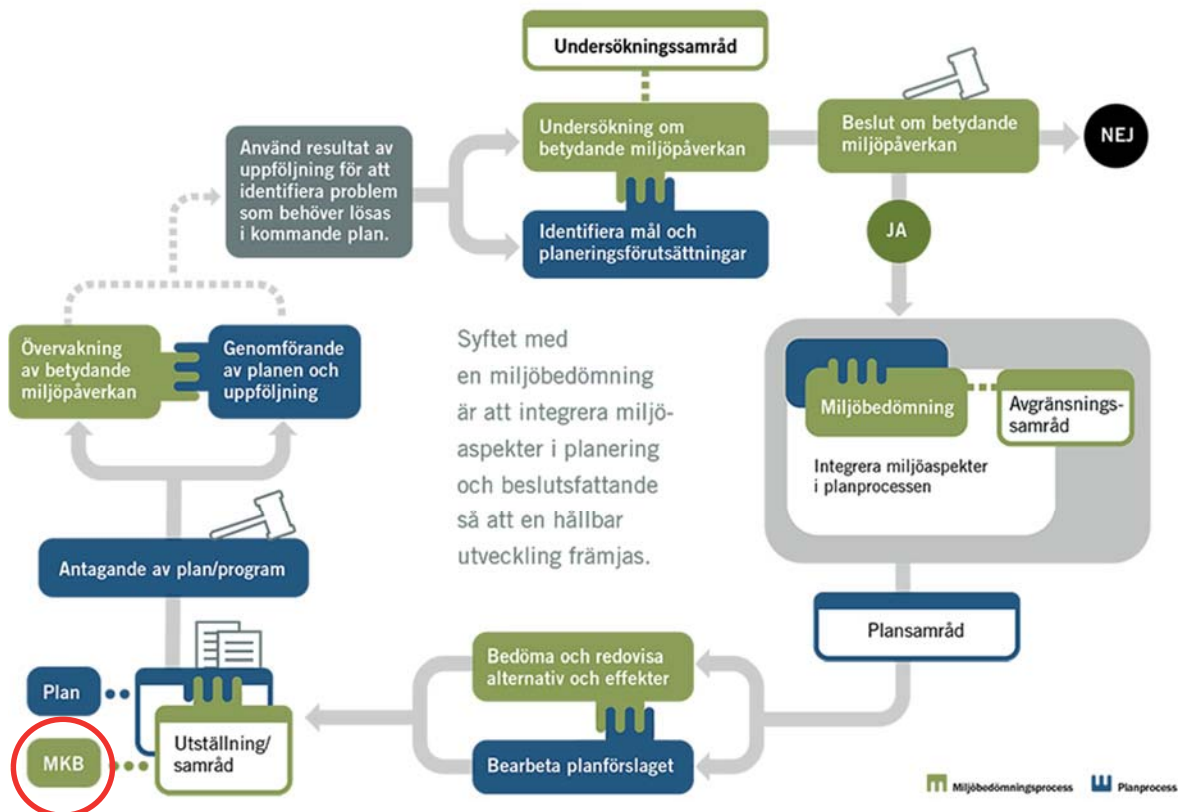
Figur 1. Det aktuella planområdet i Ljusseveka 2:1 m.fl.

2.4 PLANPROCESSEN OCH NUVARANDE PLANERINGSLÄGE

Planprocessen från planansökan till det att en detaljplan vinner laga kraft innehåller en rad steg. Aktuell detaljplan handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900). Planen och aktuell MKB tillhör detaljplanens samrådshandling enligt PBL.

I figuren nedan illustreras miljöbedömning för detaljplaner och aktuell MKB:s del i processen har markerats med en röd ring.

MILJÖBEDÖMNING FÖR PLANER OCH PROGRAM

Figur 2. Beskrivning av planprocessen och miljöbedömningsprocessen.¹

3 METOD OCH BEDÖMNINGSGRUNDER

3.1 STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING

När en kommun upprättar en plan som krävs enligt lag eller annan författning ska det göras en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bestämmelser om miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning finns i 6 kapitel miljöbalken.

Det främsta syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att hållbar utveckling främjas, det vill säga inte enbart att beskriva konsekvenserna av planens genomförande, se Figur 2 ovan. De metoder som används för miljöbedömningen bör således

¹ Naturvårdsverket. Miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken. Strategisk miljöbedömning för planer och program. Hämtad 2025-04-09 från: <https://www.naturvardsverket.se/49cf61/globalassets/vagledning/miljobalken/miljobedomningar/process-strategisk-miljobedomning-b.png>

väljas både med utgångspunkt att kunna identifiera och värdera planens betydande miljöpåverkan och med avsikt att utröna vilka miljöaspekter som, och på vilket sätt dessa, bör integreras i planen för att en hållbar utveckling ska främjas.

Enligt PBL 4 kapitel 34 § ska en MKB upprättas om detaljplanen kan antas medge en användning av mark, byggnader eller andra anläggningar som innebär en betydande påverkan på miljö, hälsa eller hushållningen med naturresurser. Om en MKB ska upprättas, ska kraven i 6 kapitel 11 och 12 §§ miljöbalken tillgodoses.

MKB:n ska redovisa den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma till följd av detaljplanens genomförande. En MKB ska identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som ett genomförande av detaljplanen kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. MKB:n ska möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön. För att bedöma miljökonsekvenserna, jämförs de med ett nollalternativ som beskriver den troliga utvecklingen på platsen om planförslaget inte skulle genomföras.

Vid upprättande av en MKB ska kommunen ge tillfälle till synpunkter på MKB och förslaget till plan och vid beslutet om att anta en plan ska kommunen, ta hänsyn tas till MKB:n och inkomna synpunkter (6 kapitel 9 § miljöbalken). Efter processens slut och när detaljplanen antas, vidtar uppföljning och eventuell övervakning av den betydande miljöpåverkan som planen kan antas ge upphov till (6 kapitel 19 § miljöbalken).

3.2 BEDÖMNINGSMETODIK

Med bedömningsmetodik menas det tillvägagångssätt som används för att identifiera, beskriva och bedöma projektets konsekvenser på människor och/eller miljö. I MKB:n används begreppen påverkan, effekt och konsekvens. Nedan följer en förklaring till dessa och andra begrepp som förekommer i MKB:n:

- **Påverkan** är den fysiska förändring som projektet orsakar, exempelvis att en viss markareal tas i anspråk, att en väg eller verksamhet alstrar oönskat ljud eller genererar utsläpp av växthusgaser.
- **Effekt** är förändringen i miljövärden som påverkan medför, exempelvis förändrad landskapsbild, förlust av värdefulla naturmiljöer, högre omgivningsbuller eller klimatförändringar.
- **Konsekvens** är effektens/effekternas betydelse för olika intressen, exempelvis upplevelsen av landskapet, den biologiska mångfalden i området, att boendemiljön i området försämras eller ökad risk för översvämningar.
- Med **skyddsåtgärder** avses åtgärder som vidtas för att förebygga eller minimera negativa miljöeffekter. Det kan till exempel vara att sätta upp bullerskydd eller att vägtrummor anläggs så att de inte utgör vandringshinder för vattenlevande djur. Skyddsåtgärder fastställs i detaljplanens plankarta.
- Med **försiktighetsmått** avses andra skadeförebyggande åtgärder som kan komma att arbetas in i projektet i senare skeden, exempelvis försiktighetsmått för byggskedet.
- **Direkta effekter** till följd av projektet kan vara till exempel markintrång eller grumling av vattendrag. **Indirekta effekter** är följd effekter till direkta effekter eller effekter som uppstår på grund av att projektet är en utlösande faktor till andra projekt eller händelser. En direkt effekt av en ny väg kan till exempel vara att åtkomsten till jordbruksmark försvåras, vilket leder till förändrat bruk av marken. Indirekta effekter av detta kan vara att livsmiljön för växt- och djurarter förändras eller att landskapet upplevs annorlunda.

- **Nollalternativ** beskriver den sannolika utvecklingen i området som förväntas uppstå om planförslaget inte genomförs.

Identifiering, beskrivning och bedömning av effekter och konsekvenser görs med hänsyn till relevanta bedömningsgrunder. De skiljer sig åt för olika miljöaspekter, men utgörs av bland annat lagkrav, vedertagna normer, riktvärden och skyddsbestämmelser.

Vid bedömningarna av miljökonsekvenserna används nuläget miljötillstånd som referens. Konsekvenserna värderas efter vilken betydelse de har för olika intressen enligt skala i Tabell 1.

Tabell 1. Generell skala för värdering av miljökonsekvenser i relation till nuläget.

Konsekvens	Beskrivning av konsekvens
Positiv konsekvens	Detaljplanen medför en förbättring för människors hälsa och/eller miljö och bidrar till uppfyllelse av miljömål.
Ingen/försumbar konsekvens	Detaljplanen medför inte någon effekt, varken positiv eller negativ, på miljökvaliteten/miljövärdet.
Liten negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av liten omfattning som inte medför någon betydande försämring eller skada på miljökvaliteten/miljövärdet. Det kan också vara en påverkan på ett vanligt förekommande värde eller en påverkan inom gällande regelverk och gränsvärden.
Måttlig negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av måttlig omfattning som medför en försämring av eller skada på miljökvaliteten/miljövärdet. Det kan också vara påverkan på ett vanligt förekommande men känsligt värde.
Stor negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av stor omfattning som medför en markant försämring av eller skada på miljökvaliteten/miljövärdet. Det kan också vara påverkan på ett unikt värde.

Värderingen görs genom en sammanvägning av intressets värde och känslighet i relation till omfattningen av påverkan, se Tabell 2. Konsekvensbedömningarna åtföljs alltid av beskrivande texter med motiveringar till bedömningarna. I bedömningarna vägs också inarbetade och föreslagna skyddsåtgärder in.

Tabell 2. Konsekvenserna värderas utifrån påverkans omfattning och intressets värde eller känslighet.

Påverkan	Intressets värde		
	Litet/lågt värde	Måttligt värde	Stort/högt värde
Positiv påverkan	Positiv konsekvens	Positiv konsekvens	Positiv konsekvens
Ingen/försumbar påverkan	Ingen/försumbar konsekvens	Ingen/försumbar konsekvens	Ingen/försumbar konsekvens
Liten påverkan	Liten konsekvens	Liten-måttlig konsekvens	Måttlig konsekvens
Måttlig påverkan	Liten-måttlig konsekvens	Måttlig konsekvens	Måttlig-stor konsekvens
Stor påverkan	Måttlig konsekvens	Måttlig-stor konsekvens	Stor konsekvens

3.2.1 Specifik bedömningsmetodik

Några kategorier som genomgår miljöbedömningar i följande miljökonsekvensbeskrivning har inte samma bedömningsmetodik som den presenterad i Tabell 1 ovan.

Miljö kvalitetsnormer för vatten bedöms inte enligt skalan i Tabell 1 med fem olika nivåer av konsekvenser. Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken får en myndighet eller kommun inte tillåta en verksamhet eller åtgärd om den leder till **otillåten försämring av vattenmiljön** eller riskerar att **hindra att en miljö kvalitetsnorm uppnås** – även om andra åtgärder vidtas för att minska påverkan. Med hänsyn till detta bedöms miljö kvalitetsnormer enligt en skala på 2 konsekvenser – om den leder till en otillåten försämring av vattenmiljön och riskerar hindra att en miljö kvalitetsnorm uppnås, eller inte.

Riksintressen bedöms inte heller enligt skalan i Tabell 1 med fem olika nivåer av konsekvenser. Anledningen är att områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken ska skyddas så långt som möjligt från åtgärder som kan **påtagligt skada** natur- eller kulturmiljön. Utöver detta så ska områden som är av riksintressen för totalförsvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken, och som behövs för totalförsvarets anläggningar, skyddas mot åtgärder som kan **påtagligt försvåra** tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med hänsyn till detta bedöms riksintressen enligt en skala på 2 konsekvenser – om det uppstår påtaglig skada eller påtagligt försvårande av åtkomst, eller inte.

Risker beskrivs generellt under sina respektive avsnitt. **Risker för olyckor** bedöms inte enligt skalan i Tabell 1 med fem olika nivåer av konsekvenser, eller en annan skala heller. Anledningen är att olycksriskerna inte ingår i de förhållanden som kan förutses och bedömas fullt ut.

3.3 BEDÖMNINGSGRUNDER

För att beskriva och värdera de förändringar som ett genomförande av planen kan medföra används olika juridiska, eller på annat sätt vedertagna, mål, riktlinjer och regelverk. Dessa kallas med en gemensam term för bedömningsgrunder.

Bedömningsgrunder kan vara av såväl övergripande som specifik karaktär:

- **Övergripande** bedömningsgrunder används främst för att bedöma om planen främjar en långsiktigt hållbar utveckling och om planen tar tillräcklig miljöhänsyn.
- Den andra typen av bedömningsgrunder är mer **specifika** till sin karaktär och är relaterade till en viss miljöaspekt. Dessa utgörs bland annat av olika normer, preciserade mål, riktvärden och myndighetsrekommendationer. Specifika bedömningsgrunder används för att mer precist identifiera och värdera planens betydande miljöpåverkan.

De bedömningsgrunder som använts vid bedömningarna redovisas först under respektive sakområde i kapitlet 8 Miljöbedömning (t.ex. 8.1.1 Bedömningsgrunder för naturmiljö).

3.4 OSÄKERHETER

MKB-arbetet har genomförts enligt gällande praxis och lagstiftning. MKB:n genomförs utifrån bedömningar om en framtida situation men det finns en osäkerhet i hur samhället utvecklas framöver.

Det är alltid osäkert om all information som behövs för en korrekt bedömning har varit tillgänglig. Bedömningar av framtida miljökonsekvenser är alltid behäftade med en viss osäkerhet. Hur stor denna är varierar mellan olika aspekter och ökar med tidsperspektivet.

Bedömningarna i MKB:n riskerar att bli subjektiva även om flera olika personer har läst dokumentet och haft synpunkter på text och innehåll.

MKB:s bedömning gällande påverkan under byggtiden är förenat med viss osäkerhet. Detaljplanen reglerar inte områden för etableringsytor och arbetsvägar utan ytor för detta kommer lösas inom berörda fastigheter som ägs av verksamhetsutövaren vid genomförandet. Det finns i nuläget inte något förslag på entreprenadens genomförande med möjliga etableringsytor (men arbetsväg förväntas bli tillfartsvägen som byggs). Därför finns det en risk för att bedömningen av påverkan under byggtiden inte stämmer till fullo.

3.5 UNDERLAG TILL MKB

Det underlag som använts till föreliggande MKB utgörs i huvudsak av:

- Planhandlingar (plankarta/planbeskrivning, Dnr PLAN 2022 1568.)
- Miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet, Värnamo kommun, 2022-09-01
- Naturvärdesinventering, WSP, 2022-09-14
- Naturvärdesinventering, WSP, 2024-11-14
- Bullerutredning, WSP, 2023-01-04
- Dagvattenutredning, WSP, 2022-08-30
- VA-utredning, WSP, 2022-08-30
- Markteknisk undersökningsrapport, WSP, 2022-02-16
- Lokaliseringsutredning v2, Värnamo kommun, 2024-12-20
- PM Alternativstudie infartsväg, WSP, 2022-08-31
- PM Geoteknik, stabilitet och riskhantering, WSP, 2023-01-17
- PM Geoteknik, projekteringsunderlag, WSP, 2022-06-17
- Schaktning inom vattenskyddsområde – tekniskt underlag till dispensansökan, WSP, 2022-12-01

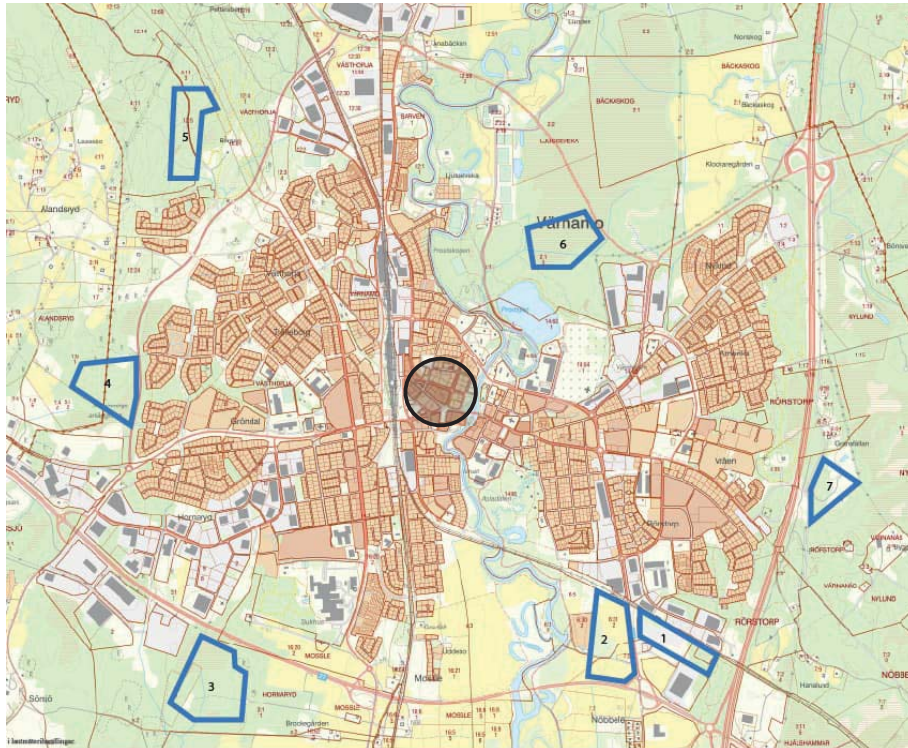
4 STUDERADE OCH RIMLIGA ALTERNATIV

4.1 ALTERNATIV LOKALISERING

Inom miljöbedömningen ska även rimliga alternativ till föreslagen plan konsekvensbedömas. Det har varit mest betydelsefullt att fokusera på om det finns alternativa lokaliseringar som både kan möta syftet med exploateringen samt ha en mindre påverkan på miljön.

Jämförelsen av alternativa lokaliseringar utgår från den lokaliseringsutredning som utfördes 2021 och reviderades 2024.

Nedan följer en sammanfattande beskrivning av exploateringsområdet i planförslaget samt de alternativa lokaliseringarna av exploateringsförslaget som utretts. Tre av de alternativa lokaliseringarna har valts ut och studerats mer ingående. Jämförelsen av de tre alternativen har gjorts kvantitativt (för de aktuella 12 kategorier som utretts).

Figur 3. Karta som visar planens huvudalternativ-planförslag (6 - Ljusseveka) samt alternativa lokaliseringar sekundärt (4 – Gröndal yttre och 5 – Alandsryd utanför Gröndalsleden) och tertiärt/förkastade (1 - Öster om Malmö. (f.d. reningsverkstomten), 2 - Väster om Malmö., 3 - Söder om väg 27, 7 - Bredasten). Inom svart ring visas Värnamo centrum, runt Bruno Mattssons plats.

Av ovanstående platser utfördes mer ingående studier av Ljusseveka, Gröndal yttre och Alandsryd.

4.1.1 Huvudalternativ-planförslaget - Ljusseveka

Området som föreslås i det aktuella planförslaget ligger i Ljusseveka (nr 6 i Figur 3), i närområdet till befintliga Finnvedsvallen, fem fotbollsplaner och Finnvedens gymnasium som erbjuder, i kombination med elevers gymnasiestudier, en nationell idrottsbildning (NIU) i samarbete med IFK Värnamo.

Platsen ligger nordost om Värnamo stad, sydväst om väg 151 och avståndet till centrum är cirka 1 km. Platsen berörs av riksintressen Totalförsvaret - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB), Totalförsvaret - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB) samt Flygplats - MSA ytor: Växjö (3 kap 8 § MB). (I närheten finns det även riksintresse för naturvård: Lagan nedströms Hörledammen.)

Hela området ligger inom det yttre vattenskyddsområdet grundvattentäkten i Ljusseveka. Skogsmarken bedöms ha ett visst till påtagligt naturvärde inom planområdet. Inga kända fornlämnningar finns utpekade i vare sig inom planområdet eller i närheten.

Området utgörs idag av skogsmark och utdikad mossmark med användningsområde för friluftsliv främst väster om planområdet (ca 100 m) där det finns en slinga kring Prostsjön. Arenan medför ökning av buller i samband med matcher och träningar samt från en större mängd trafik i området. Både människor, djur och växtliv kan komma att påverkas av detta. De senare kan påverkas mer med tanke på att området består av skogsmark.

Naturvärden som kommit fram vid två naturvärdesinventeringar visar att det finns två områden inom planområdet med visst naturvärde och ett med påtagligt naturvärde. Det finns även flertal fåglar som inventerats samt en fridlyst men vanligt förekommande växtart (revlumner).

Landskapsbilden påverkas främst inom det nuvarande skogsområdet. Detta gäller både exploateringen i sig och driften med höga stolpar med strålkastare. Platsen innebär dock en visuellt mer skyddad och undangömd plats i jämförelse med alternativ Gröndal yttre och delvis alternativ Alandsryd utanför Gröndalsleden, med tanke på siktlinjer från Gröndalsleden.

4.1.2 Alternativ – Gröndal yttre

I alternativet (nr 4 i Figur 3) jämförs en lokalisering sydväst om Värnamo stad - Gröndal yttre, som är belägen väster om Gröndalsleden och två större villaområden på andra sidan vägen, samt norr om en återvinningscentral. Området ligger 900 m från Park arena vid Gröndalsskolan och cirka 2 km från centrum.

Denna plats utgörs huvudsakligen av skogsbruksmark som avverkats relativt nyligen. Området är också delvis markerat som våtmark i syd och öst. Inga naturvärden är inrapporterade i Artportalen² men det kan finnas naturvärden där. Det finns några fornlämningar i det norra delen av området. De som ligger inom alternativet är två kvadratiska stensättningar. Platsen omfattas av samma riksintressen som huvudalternativ-planförslaget: Totalförsvaret - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB), Totalförsvaret - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB) samt Flygplats - MSA ytor: Växjö (3 kap 8 § MB).

Platsen innebär en mindre visuellt undangömd och skyddad plats i jämförelse med övriga alternativ på grund av dess närhet till väg och bostadsområden. Platsen ligger utanför riskavstånd (ca 300 m) från transportled för farligt gods.

Befintliga bostadsbyggnader ligger cirka 60 meter från den alternativa lokaliseringen. Det innebär en ökning av buller i samband med matcher, träningar, lossning av gods samt från en större andel trafik i området.

4.1.3 Alternativ - Alandsryd utanför Gröndalsleden

Det tredje alternativet är lokaliserat norr om Värnamo stad (nr 5 i Figur 3). Platsen utgörs av skogsmark intill ett friluftsområde med slingor för gång, löpning och cykling, discgolf, orientering, wakeboard, längdskidor med mera. Avståndet till centrum är cirka 2 km.

Platsen omfattas av samma riksintressen som huvudalternativet (Ljusseveka) dvs: Totalförsvaret - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB), Totalförsvaret - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats (3 kap 9 § MB) samt Flygplats - MSA ytor: Växjö (3 kap 8 § MB).

Inga naturvärden är inrapporterade i Artportalen². Området består av skogsmark och det kan finnas naturvärden där.

Platsen ligger utanför riskavstånd (ca 300 m) från transportled för farligt gods på Gröndalsleden. Landskapsbilden kommer att påverkas vid en byggnation i den nuvarande skogs- och friluftsmiljön.

Befintliga bostadsbyggnader ligger ca 150 m från den alternativa lokaliseringen. Det innebär en ökning av buller i samband med matcher och träningar samt från en större andel trafik i området.

² <https://www.artportalen.se/>

4.2 ALTERNATIV UTFORMNING

I ett tidigt skede prövades en placering närmare väg 151 men då markförhållanden var sämre där flyttades placeringen (ca 30–40 m) till nuvarande placering.

I ett tigit skede av planen fanns tanken att ha anslutningen till området via väg 151 för att minska längden på tillfartsvägen. Förslaget nekades dock av Trafikverket varför den nuvarande anslutningen ändrades till Nydalavägen.

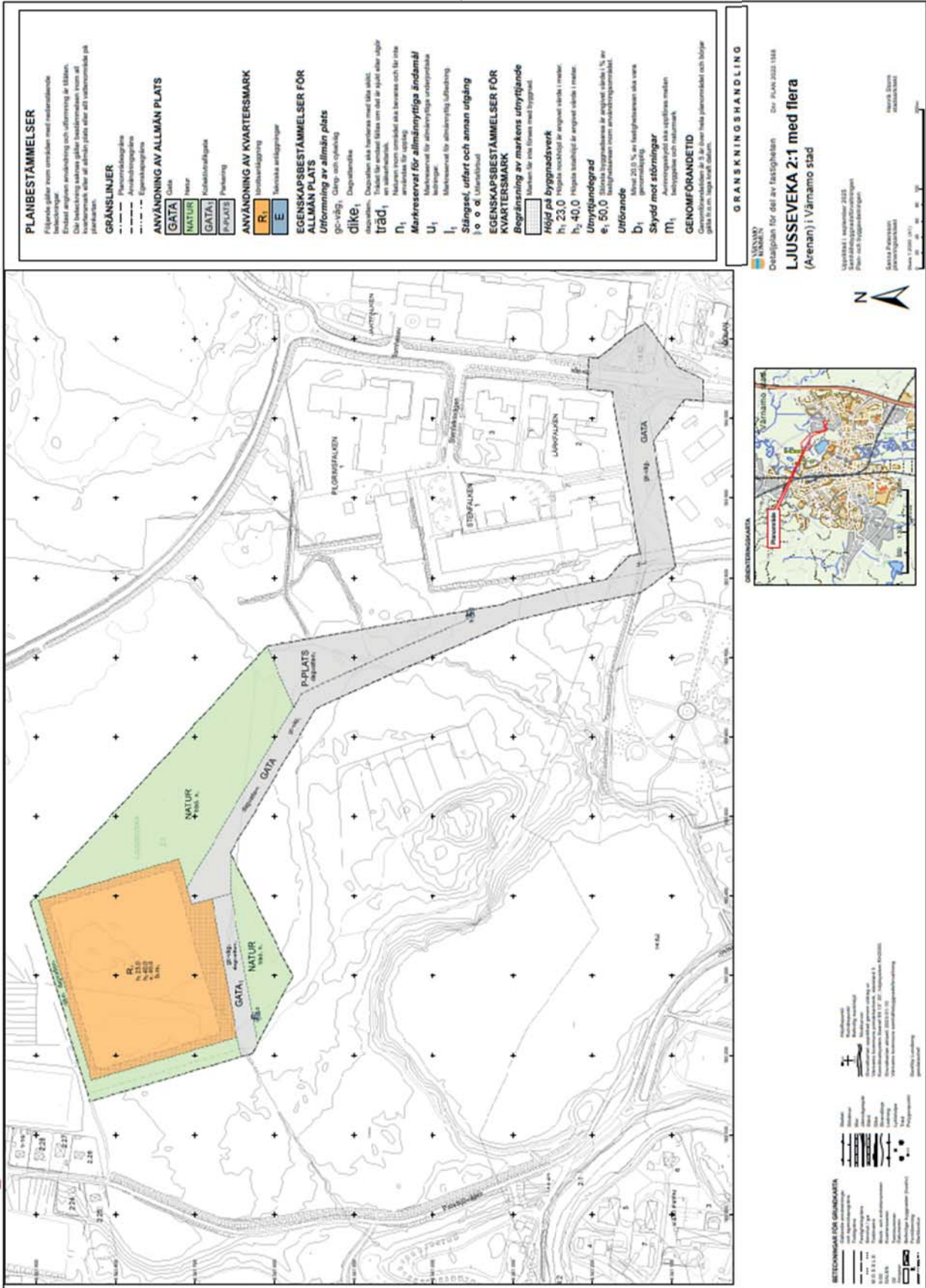
4.3 DETALJPLANEFÖRSLAGET

Detaljplaneförslaget möjliggör elitfotboll med en fotbollsarena som uppfyller kraven för Allsvenskan. Byggrätten har begränsats till 22 m för högstanockhöjd på byggnader, 43 m för högsta totalhöjd och 50 % som största byggnadsarea.

Detaljplaneförslaget ligger inom det yttre skyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt vilket gör det viktigt att dagvatten tas omhand på rätt sätt. Planförslaget ställer därför krav på att dagvattnet ska hanteras med täta skikt för att inte riskera att föroreningar når grundvattnet samt att det ska uppföras avrinningsskydd mellan bebyggelse och naturmark.

Vid naturvärdesinventeringar av området har det identifierats biotoper med betydande naturvärden och för att bevara dem i så stor utsträckning som det är möjligt har bestämmelser om att träd endast får fällas om de är sjuka eller utgör en säkerhetsrisk samt att naturmarken inte får användas som upplag lagts till i detaljplanen.

Genomförandetiden för detaljplanen är satt till 5 år för hela planområdet och börjar gälla från laga kraft datum av detaljplanen.

Figur 4. Plankarta.

4.4 NOLLALTERNATIVET

Den nuvarande verksamheten inom IFK Värnamo har förekommit nära aktuell plats i Värnamo stad sedan 1912. I ett nollalternativ kommer verksamheten att vara tvungen att anpassas för att möta framtida behov utifrån nuvarande plats, ytor och övriga förutsättningar utan möjligheter till expansionsmöjligheter. Finnvedsvallen är den nuvarande fotbollsplanen och den ligger inom gränsen för inre vattenskyddsområdet och precis intill Lagan vilket innebär en risk för översvämning. Bristen på möjlighet till expansion kan hämma och begränsa verksamhetens konkurrenskraft och vidare utveckling, exempelvis avseende på de krav som ställs på lag som spelar i Allsvenskan.

Att inte ha möjlighet att bygga en plan anpassad för elitfotboll gör att verksamheten blir mer beroende av externa klubbar samt att transporter mellan Värnamo och andra "fotbollsstäder" skulle öka. Även transporter kopplade till vanliga träningstillfällen kan bli nödvändiga.

I nollalternativet kommer den befintliga verksamheten att fortsätta inom det nuvarande verksamhetsområdet tills dess att verksamheten kan tvingas omlokalisera. En upprustning har gjorts av Finnvedsvallen för att klara de krav som Svenska Fotbollsförbundet ställt på IFK Värnamo.

I nollalternativet kommer marken i Ljusseveka att förbli oförändrad med skogsmark vilket innebär att rekreation och naturvärden inte påverkas. Kopplat till miljöhänsyn ökar inte exploateringen inom yttre skyddsområdet för vattentäkten. Nollalternativet i förhållande till miljöpåverkan beskrivs under respektive avsnitt under kapitel 8.

5 ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING

Värnamo kommun har för avsikt att anlägga en fotbollsarena på del av fastigheten Ljusseveka 2:1 i nordöstra delen av Värnamo tätort. I anslutning till arenan kommer det även att anläggas tillfartsväg och parkeringsytor samt VA-ledningar. Den planerade arenans läge och planerade arbeten framgår i Figur 5.

Detaljplanen utgår från en idrottsarena och är därmed inte avgränsad till en fotbollsarena. Men även om en annan idrottsanläggning skulle kunna byggas används en fotbollsarena som utgångspunkt i detaljplanen. Dels är huvudsyftet att anlägga en fotbollsarena, dels anses en fotbollsarena (beroende på utformning) medföra en större omgivningspåverkan med hänsyn till eventuellt användande av bekämpningsmedel, användning av gödning, bevattning osv. Därför bör denna användning användas som ett "värsta scenario" och de alternativa utformningar som det skulle kunna innefatta (t.ex. konstgräs).

Avseende planerade arbeten är det inte möjligt att beskriva exakt hur eller i vilken ordning arbetsmoment kan komma att utföras. Den slutliga lösningen kan inte redovisas i nuläget eftersom projektet kommer att utföras som en totalentreprenad, vilket innebär att entreprenören ansvarar för både projektering och utförande av byggprojektet. Detta är således anledningen till att alternativa lösningar redovisas i föreliggande MKB.

Området för arenan är ca 180 x 230 meter 4,3 hektar (ha) med en infartsväg inkluderande en parallell gång- och cykelväg som är ca 1,2 km lång, samt en tillhörande allmän parkering, vilken är omkring 240 x 60 meter stor (1,6 ha). Infartsvägen ansluter till Nydalavägen i sydöst. Hela planområdet är cirka 16 ha.

Platsen för den planerade arenan är belägen inom den yttre skyddszonen för Värnamo kommuns vattenskyddsområde. Även arenans tillfartsväg, parkeringsytor och VA-ledningar är huvudsakligen belägna inom yttre skyddszonen. En vattenledning från arenaområdet norrut till Ljusseveka vattenverk kommer dock att till stor del förläggas inom inre skyddszonen.

På grund av att detaljplanen befinner sig inom yttre skyddszonen för vattenskyddsområdet har all projektering utformats utifrån att det ska vara täta lösningar. Detta innebär att ingen infiltration ska ske från exempelvis fotbollsarenan (som har en tät och cirkulär bevattningslösning) eller från diken, som också är täta³.

Figur 5. Förslagen utformning i detaljplan för fotbollsarena samt infartsväg. Anläggningsdelar. 1: Läktare, 2: Gräsplan, 3: Tillfartsväg, 4: Parkeringsytor. 5: Bevattningsdamm. 6: Pumpstation, 7: Byggväg, 8: Ledning för byggvatten och byggspill. 9: Överföringsledning från damm i tidigare lertäkt. Övriga ytor (ljusgröna): Natur.

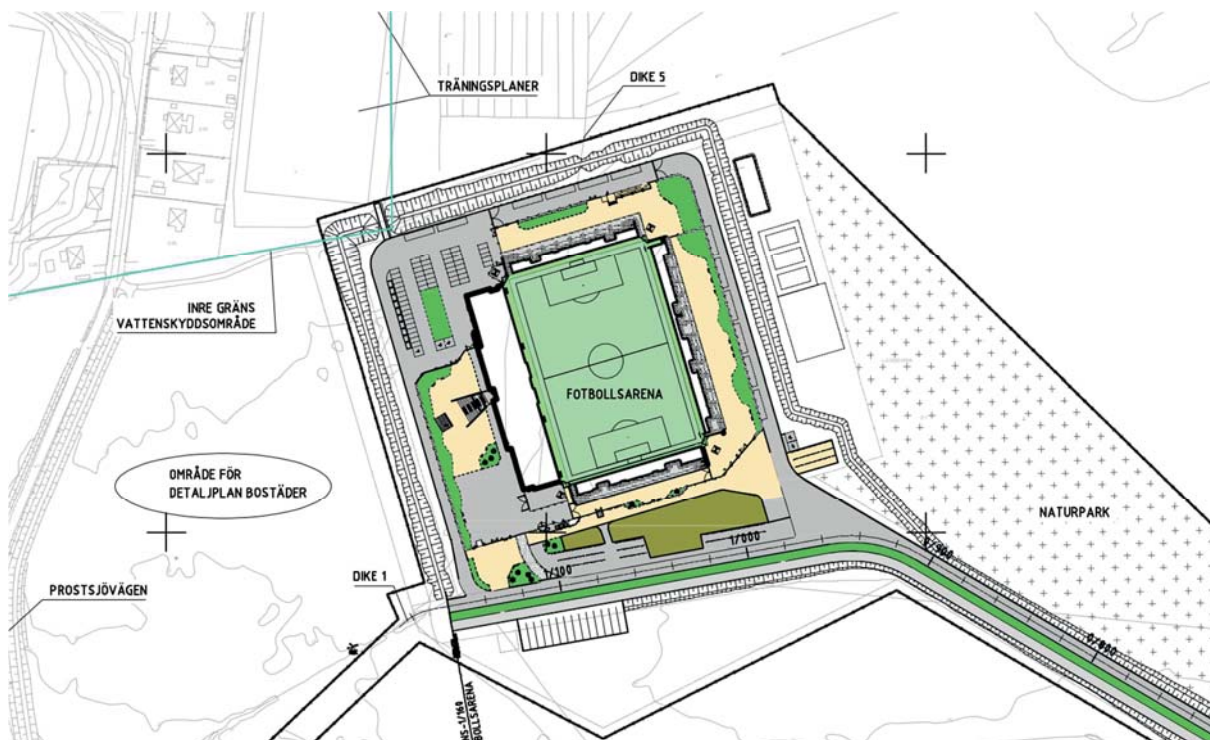
Arenaområdet är utformat med en fotbollsplan och omkringliggande läktare på samtliga fyra sidor. I den södra delen, i anslutning till tillfartsvägen, finns ingång till arenaområdet. Runt fotbollsplan och läktare planeras hårdgjorda ytor samt körvägar för bussar och driftfordon.

Runt arenaområdets norra och västra kant planeras befintligt dike, som ansluter från norr, att flyttas och anslutas till dike för tillfartsvägen som löper i västlig riktning (i Figur 6 och Figur 55 syns ny sträckning för dike och i Figur 51 det befintliga diket).

I arenans nordöstra kant planeras en damm för lagring av vatten för bevattning (se nr 5 Figur 5), som vid behov kan komma att fyllas på med vatten från den befintliga dammen⁴ vid fotbollsplanerna norr om arenaområdet. Det kommer därför att anläggas en ledning till den befintliga dammen (se nr 9 i Figur 5). Bevattningsdammen kommer ingå i ett långsamt cirkulerande system. Bevattning av fotbollsplanen kommer huvudsakligen att ske underifrån (förutom vid matcher då viss bevattning kommer ske ovanifrån för att minska friktionen på planen). Förbrukningen av vatten minimeras dels genom att vattnet cirkuleras, dels genom att bevattningen underifrån medför en minimerad avdunstning.

³ Dagvatten ska ledas vidare via täta diken vidare till recipienter.

⁴ Dammen består av en vattenfylld tidigare lertäkt.

Figur 6. Ritning från förfrågningsunderlag. De mörkgröna delarna inom arenaområdet utgörs av regnvattenträdgårdar och den gröna streckade linjen längs med vägen utgörs av ett dike. Allmän parkering för publik och allmänheten, utanför denna bild, sydöst om arenan.

Planerad tillfartsväg ansluter i sydöst till Nydalavägen. GC-vägen planeras ansluta i sydöst till befintliga GC-vägar.

Längs med tillfartsvägens mitt, på dess östra sida mot befintligt industriområde, planeras en parkering för arenans gäster som ansluter till arenaområdet via GC-väg som löper parallellt med tillfartsvägen, se grön markering i Figur 7.

I samband med byggnationen av tillfartsväg planeras även ledningar för dagvatten, spillvattenledningar samt trycksatta dricksvattenledningar att dras parallellt med vägen.

Figur 7. Ritning från förfrågningsunderlag. De mörkgröna delarna inom parkeringen är regnvattenträdgårdar och den gröna streckade linjen längs med vägen utgör ett dike.

Värnamo kommun planerar även att tillskapa en skyfallsyta utanför planområdet, öster om väg 151. Skyfallsytan ska kunna avvattnas via en skyfallsled som sträcker sig genom mitten av planområdet och med utlopp i Prostsjön, se Figur 57. Skyfallsleden ingår inte i projektet, men tas hänsyn till i projekteringen.

Figur 8. Planerat skyfallsstråk via planområdet.

5.1 UTSKIFTNING OCH NEDPRESSNING AV MASSOR

Schakt, dvs. utskiftning, av torv och annan organisk jord kommer att ske under grundvattenytan och sedan fyllas med naturmaterial (t.ex. moränjord och krossmaterial eller endast krossmaterial). Vid alternativet med utskiftning krävs mer externa massor för fyllning. Massor från projektet kan inte återanvändas trots förväntat överskott eftersom torv inte är stabilt nog för grundläggning av en byggnad.

En uppskattning är att cirka 14 000 m³ torv kommer behöva skiftas ut för hela området för fotbollsplanen innanför läktare. Mängden torv är uppskattad utifrån att den är i blött tillstånd när den skiftas ur. Efter avvattning blir vikten och volymen mindre eftersom torv består av växtmaterial (liknande en tvättsvamp vars vatten pressas ut).

Nedpressning av torven är ett alternativ som entreprenören kan komma att välja istället för utskiftning. Nedpressning av massor (torven i detta fall) sker först för att sedan fylla på ovanpå med externa massor (inköpta eller återanvända från annat projekt). Eftersom nedpressning innebär att massorna inte stabiliserar sig direkt kräver detta alternativ att ytorna belastas med massor under en längre tid. Detta kan vara ett alternativ för främst parkeringsytor och andra biytor runt om fotbollsarenan. Mindre mängd massor krävs än alternativet ovan.

5.2 TIDPLAN

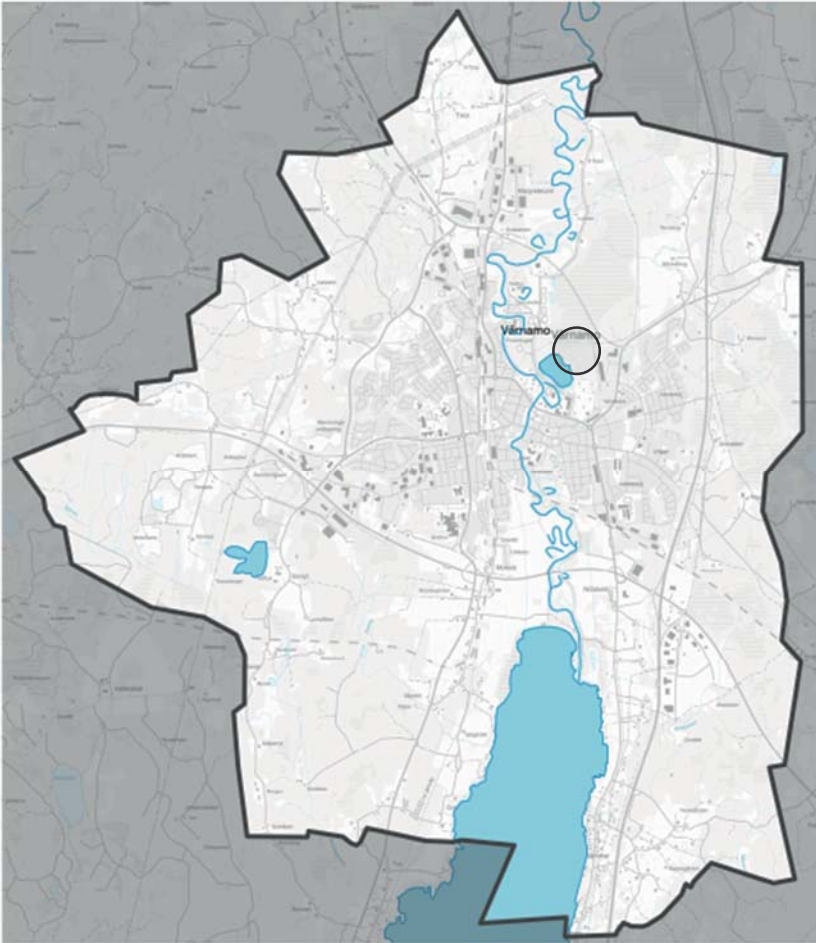
Total byggtid för arenan och tillhörande ytor och vägar har uppskattats till ca 2-3 år.

6 MILJÖFÖRUTSÄTTNINGAR, MILJÖMÅL OCH ANNAN PLANERINGSHÄNSYN

6.1 ÖVERSIKTSPLAN

Planområdet omfattas av gällande översiktsplan, översiktsplan "Mitt Värnamo 2035", som vann laga kraft den 29 maj 2019. Den fördjupade översiktsplanen⁵ (FÖP) antogs av kommunfullmäktige 22 juni 2022. I den beskrivs hur Ljusseveka efter lokaliseringsutredningen tagits fram som en plats för en ny arena för elitfotboll. Det finns stora ytor för både sim- och ishall och ytor som kan samnyttjas som t.ex. parkering. Närheten till Prostsjön ger enligt planen goda förutsättningar för utveckling av fritidsliv och rekreation i anslutning till det blivande idrottsområdet. Dessutom är ligger området centralt i Värnamo med både grundskola och gymnasium på korta avstånd. Platsen ligger inte inom ett utvecklingsstråk, men i närhet till ett stråk. Vidare anger FÖP att det behöver utredas vidare om Ljusseveka kan vara platsen för samlad inomhus- och utomhusidrott, både på grund av utrymmesskäl, men också i samband med att nytt vattenskyddsområde för Ljusseveka vattentäkt tas fram.

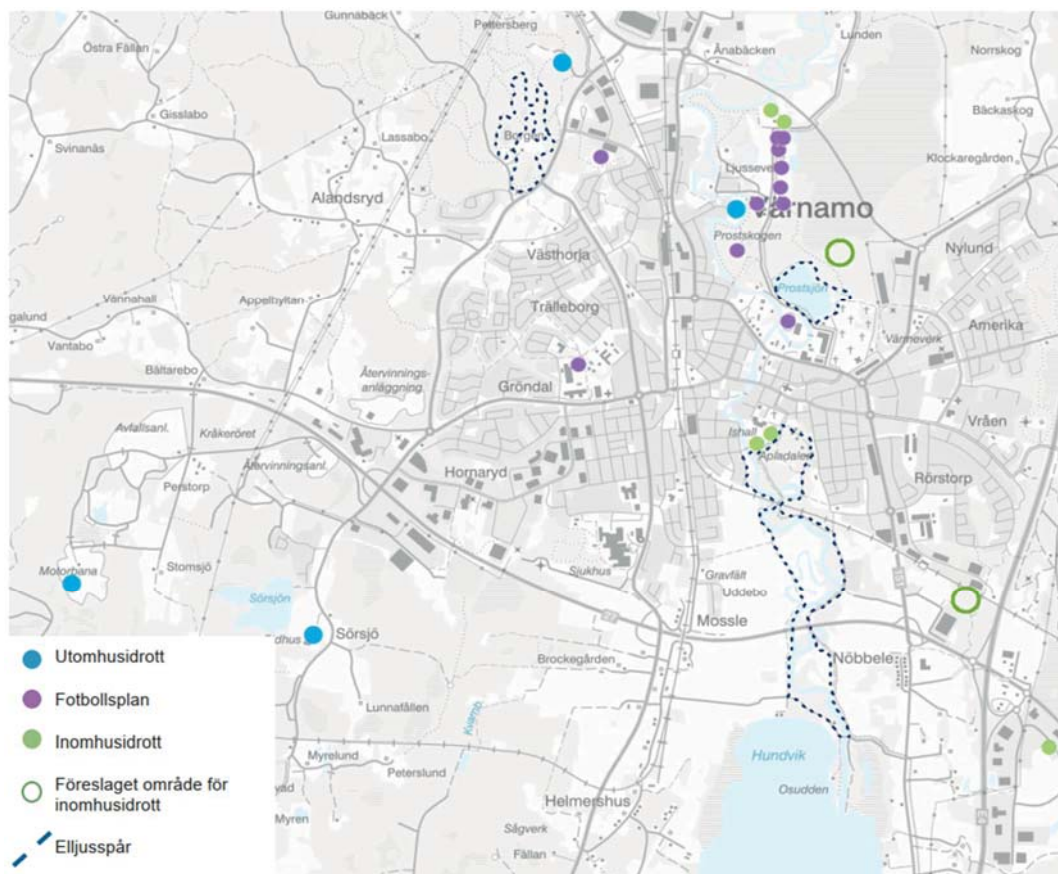
⁵ Värnamo Stad. Fördjupning av översiktsplanen. Antagen av kommunfullmäktige 22 juni 2022 § 86.

Figur 9. Karta över det område som ingår i översiktsplanen för Värnamo Stad⁵. Svart ring är ungefärligt för aktuellt område.

Figur 10. Strukturbild från Fördjupning av översiktsplanen för Värnamo stad. Planen är framtagen med inriktningen på att bli en tät och blandad stad med fokus på hållbara trafikslag⁵. Svart ring är ungefärligt för aktuellt område.

Figur 11. Platser för idrott i Värnamo stad. Från FÖP Värnamo (skriv in källa). Efter kartan gjorts har tillägg, t.ex. Park arena.

6.2 DETALJPLAN

Planområdet är inte tidigare planlagt, se Figur 12.

6.4 FÖRORENAD MARK

Det finns inga kända risker för tidigare markföroreningar eftersom området är oexploaterat.

Miljöavdelningen på Värnamo kommun har undersökt de objekt i registret för misstänkt förorenad mark som finns i närheten av det aktuella detaljplaneområdet. Objektet ligger sydöst om planområdet och består av flertal verksamheter. Noterat är att det finns från E (ej riskklassade) till klass 2 (stor risk).

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN 2022:1568 Handling: 751180

Figur 13. Fastigheter i närheten av detaljplaneområdet som finns i registret för misstänkt förorenad mark.

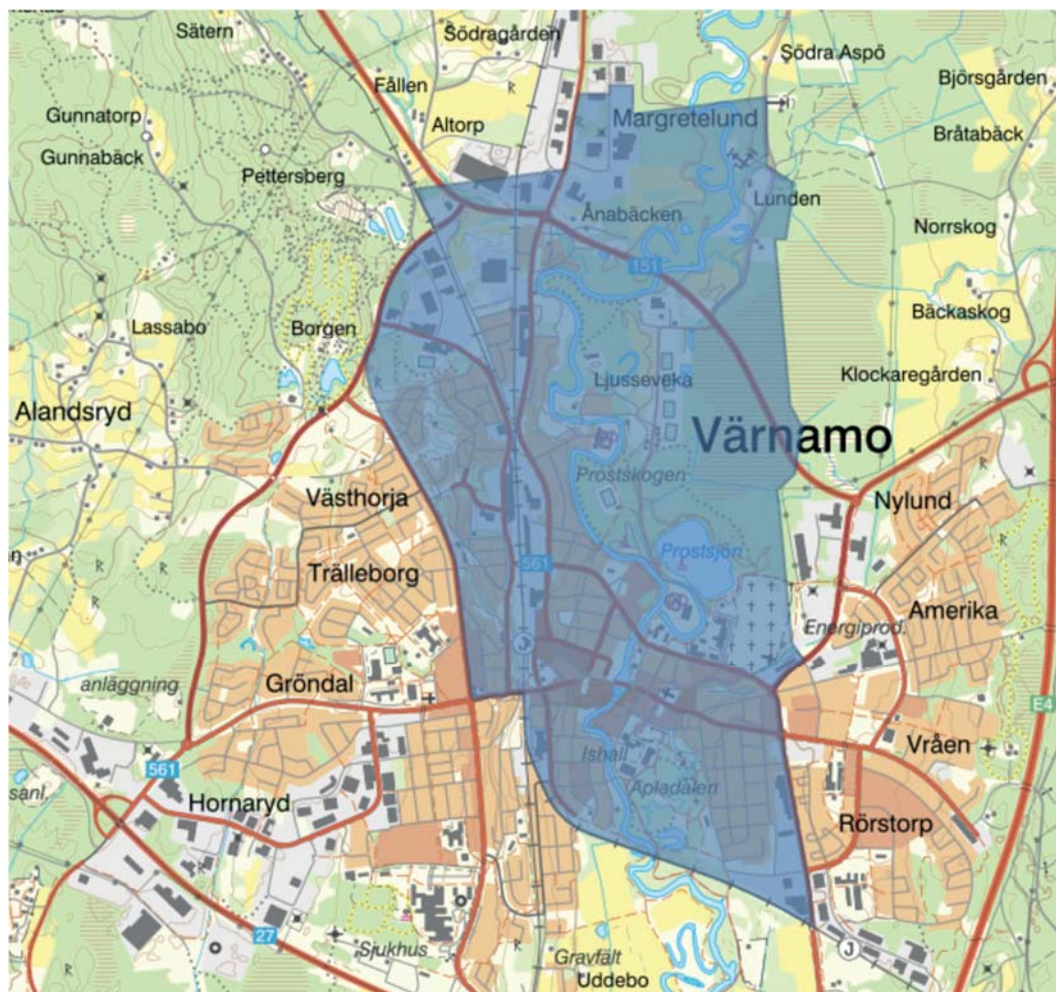
Vid grävning inom planområdet bör man vara uppmärksam på eventuella förorenade fyllnadsmassor och följa skyddsåtgärder i entreprenaden.

De andra verksamheterna som finns på industriområdet i närheten bedöms inte bidra till kumulativa miljöeffekter tillsammans med planerad verksamhet.

6.5 VATTENSKYDD SOMRÅDE

Inom grundvattenförekomsten Värnamo-Ekeryd finns fyra gällande vattenskyddsområden. Ljusseveka är ett av dessa vattenskyddsområden och ligger till stor del inom Värnamo stad. Vattenskyddsområdet är cirka 6,7 km² och sträcker sig från Margretelund i norr till järnvägen söder om Apladalen, se Figur 14. Ljusseveka vattentäkt har stor kapacitet och försörjer Värnamo kommuns invånare med dricksvatten. Kommunen har ett behov av en reservvattentäkt och planer finns på att bygga en råvattenledning från sjön Hindsen⁷ öster om Värnamo till Ljusseveka.

⁷ Vattenverket i Värnamo är byggt för grundvatten men eftersom Hindsen är en källsjö och håller hög kvalitet fungerar beredning av vattnet i vattenverket.

Figur 14. Skyddade områden enligt miljöbalken – vattenskyddsområde Ljusseveka⁸.

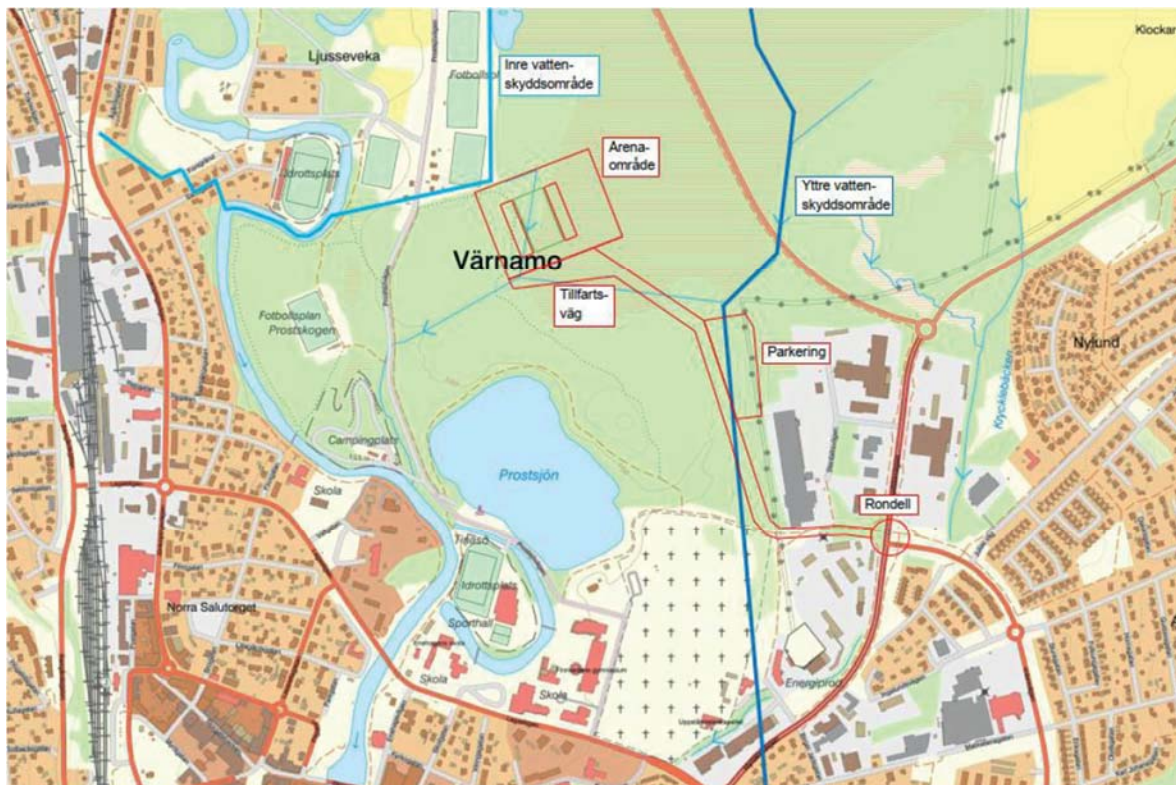
6.5.1 Vattenskyddsföreskrifter

Inom Ljusseveka vattenskyddsområde omfattas det inre skyddsområdet av föreskrifter från 1968⁹ och det yttre skyddsområdet av skyddsföreskrifter från 1986¹⁰. Utdrag från vattenskyddsföreskrifterna presenteras nedan. Gränserna som är aktuella för arenan visas i Figur 15.

⁸ Vatteninformationssystem Sverige. Vattenkartan. Hämtad 2024-08-19 från: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

⁹ Jönköping 1968. Grafiska AB Kindbergs. Jönköpings läns allmänna kungörelser. Landskansliet. N:r 28 1968. Ang. skyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten i Ljusseveka i Värnamo stad. Beslutad den 2 februari 1968.

¹⁰ Länsstyrelsen Jönköping. Jönköping läns författningssamling. 06 FS 1986:29: Länsstyrelsen i Jönköpings län föreskrifter m.m. om skydd för grundvattentillgångar för Värnamo, Värnamo kommun. Beslutad den 3 december 1986. ISSN: 0347-1551.

Figur 15. Arenaområdets placering i förhållande till vattenskyddsområdets inre (ljusblå linje) och yttre (mörkblå linje) skyddsområde.

6.5.1.1 Inre vattenskyddsområdet (1968)

Följande är ett utdrag från vattenskyddsföreskrifterna för det inre vattenskyddsområdet.

Utdrag från vattenskyddsföreskrifter för inre vattenskyddsområdet (1968):

1 §

- a) Beträffande förvaring, hantering och transport av petroleumprodukter och andra brandfarliga varor hänvisas till Kungl. Kommerskollegium utfärdade tillämpningsföreskrifter till förordningen den 1 december 1961 (nr 568) om brandfarliga varor. Anordning för förvaring, hantering och transport skall vara så utförd att vätskan beräknas icke kunna komma lös.
- b) Anordningarna, som avses under a), skall skötas och underhållas så att de fungerar på avsett sätt. Förekommande spill eller läckage skall omedelbart rapporteras till hälsovårdsnämnden.
- c) Vid varje ovan- eller underjordisk utomhuscistern samt utomhus beläget påfyllningsrör för brandfarlig vätska skall finnas varningsskylt med upplysning om att cisternen är belägen inom skyddsområde för vattentäkt.
- d) Regelmässig uppställning av fordon avsett för transport av brandfarlig vätska får ske först efter anmälan till hälsovårdsnämnden som i samråd med vattenverkets huvudman har att pröva huruvida skyddsåtgärder erfordras.
- e) Stationärt uppställd med flytande bränsle driven maskin skall förses med uppsamlingskärl för spill under motor och bränslebehållare. Kärlen skall rymma hela den vid maskinen förekommande bränslemängden och vara så beskaffade att uppsamlat bränsle med säkerhet hindras tränga ner i marken. Innehavande av sådan maskin skall tillse att uppsamlingsanordningen ej genom vattenfyllning eller på annat sätt bringas ur funktionsdugligt skick.
- f) Förvaring, hantering och transport av andra för grundvattnet skadliga ämnen såsom smörj- och transformatorolja, tjärprodukter, fenoler, organiska lösningsmedel, gifter för bl.a. skadedjurs bekämpning och växtutrotning, dammbindningsmedel samt industriella råvaror, produkter och avfallsämnen skall se i överensstämmelse med Kammarkollegiums motsvarande föreskrifter för brandfarliga varor, i den mån inte hälsovårdsnämnden medger lindring i kraven.

- g) Anläggning för förvaring av stallgödsel, djururin o. d. ävensom ensilageanläggning får anordnas endast i den mån det är möjligt att vidtaga helt betryggande åtgärder mot grundvattenförorening. Anläggningarna skall vara täta, och deras innehåll får ej genom bräddning, t.ex. vid regntillfällen nedtränga i marken. Skyddsanordningar skall utföras enligt av hälsovårdsnämnden i varje särskilt fall lämnade anvisningar.
- h) Naturgödsel och andra gödningsämnen ävensom djurbekämpnings- och växtutrottningsmedel samt dammbindande ämnen får endast användas i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av fastigheter för jordbruk och skogsbruk samt för sedvanligt underhåll av vägar.
- i) Avloppsvatten får ej utsläppas på en eller i marken. Avloppsledningar med tillhörande brunnar skall utföras av täta rör och med täta fogar.
- j) [saknas]
- k) Sopor, latrin och annat avfall som kan skada grundvattnet får ej avstjälpas eller nedgrävas inom skyddsområdet utan skall regelbundet borttransporteras.
- l) Grus- och sandtäkt samt större schaktningsarbete får icke ske till lägre nivå än +150,0 m.ö.h. motsvarande ca 1 m över beräknas högsta grundvattenyta. Återfyllning av grus- eller sandtag får ej ske med sådant material att grundvattenförorening eller väsentlig minskning av grundvattenbildning och grundvattenframrinning kan bli följden. Länsstyrelsen prövar efter hörande av hälsovårdsnämnden och vattenverkets huvudman huruvida grus- eller sandtäkt samt schaktningsarbete i större omfattning kan tillåtas under ovan nämnda nivå. I grus- och sandtäkt samt schaktgrop får regelmässigt uppställas med flytande bränsle drivet fordon eller arbetsredskap först efter anmälan till hälsovårdsnämnden, som i samråd med vattenverkets huvudman har att pröva huruvida skyddsåtgärder erfordras.

2 §

Om tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i 1 § stadgas i 2 § hälsovårdsstadgan.

3 §

Förseelser mot föreskrifterna i 1 § b) – k) bestraffas såsom i 13 kap 14 § andra stycket vattenlagen sägs.

Beslutet skall omedelbart lända till efterrättelse och gälla intill dess annorlunda förordnas.

6.5.1.2 Yttre vattenskyddsområdet (1986)

Följande är ett utdrag från vattenskyddsföreskrifterna för det yttre vattenskyddsområdet.

Utdrag från vattenskyddsföreskrifter för yttre vattenskyddsområdet (1986):

Inom skyddsområdet gäller de särskilda bestämmelser om förvaring, hantering och transport av brandfarliga vätskor samt uppställning av stationär maskin och motorfordon m.m. som statens industriverk utfärdat till skydd mot vattenförorening (SIND-FS 1981:2 och 1981:3).

Länsstyrelsen meddelar härutöver nedan angivna **skyddsföreskrifter** att gälla inom skyddsområdet.

§ 1

Inom skyddsområdet skall följande föreskrifter gälla:

- a) Förvaring, hantering och transport av oljor, tjärprodukter, organiska lösningsmedel, gifter för skadedjurs- och växtbekämpning, dammbindnings- och isupptättningsmedel samt andra för grundvattnet skadliga ämnen skall ske i överensstämmelse med industriverkets motsvarande bestämmelser för brandfarliga vätskor i den mån inte miljö- och hälsoskyddsnämnden efter särskild prövning i samråd med vattenverkets huvudman medger lindring i kraven.
- b) Anläggning för förvaring av stallgödsel, djururin eller ensilage får anordnas endast i den mån det är möjligt att vidta betryggande åtgärder mot grundvattenförorening. Sådan anläggning skall vara tät, och dess innehåll får ej genom bräddning komma ut på marken. Skyddsanordningar skall utföras enligt anvisningar, som miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar i varje särskilt fall.
- c) Naturgödsel och andra gödningsmedel, djur- och växtbekämpningsmedel samt vägsalt och dammbindningsmedel får användas endast i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av fastigheter för jordbruk och skogsbruk samt för sedvanligt underhåll av vägar.

- d) Avloppsvatten får ej utsläppas på eller i marken. Om det kan ske utan risk för förorening av grundvattnet får dock miljö- och hälsoskyddsnämnden i samråd med vattenverkets huvudman medge utsläpp av avloppsvatten inom yttre skyddszonen. Avloppsledning och därtill hörande brunnar skall utföras av täta rör.
- e) Sopor, latrin eller annat avfall får ej uppläggas eller nergrävas.
- f) Tåkt av grus, sand, lera eller jord eller schaktning inom yttre skyddszonen får ej ske till lägre nivå än ca en meter över högsta grundvattenyta.

Undantag från föreskrifterna i första stycket meddelas av länsstyrelsen efter hörande av miljö- och hälsoskyddsnämnden efter hörande av vattenverkets huvudman.

Återfyllning får ej ske med sådant material att grundvattenförorening eller väsentlig minskning av grundvattenbildningen eller grundvattenframrinningen kan bli följden.

Grundvattenytan bestäms genom avvägning och efter jämförelse med observerad grundvattenyta. Utgångspunkt för avvägningen skall vara något av de kvarstående borrhör, som höjdbestämts vid undersökningarna för vattentäkten.

§ 2

Om ansvar m.m. för den som bryter mot bestämmelserna i 1 § stadgas i 21 kap. 1 § vattenlagen.

6.5.1.3 Nya vattenskyddsföreskrifter

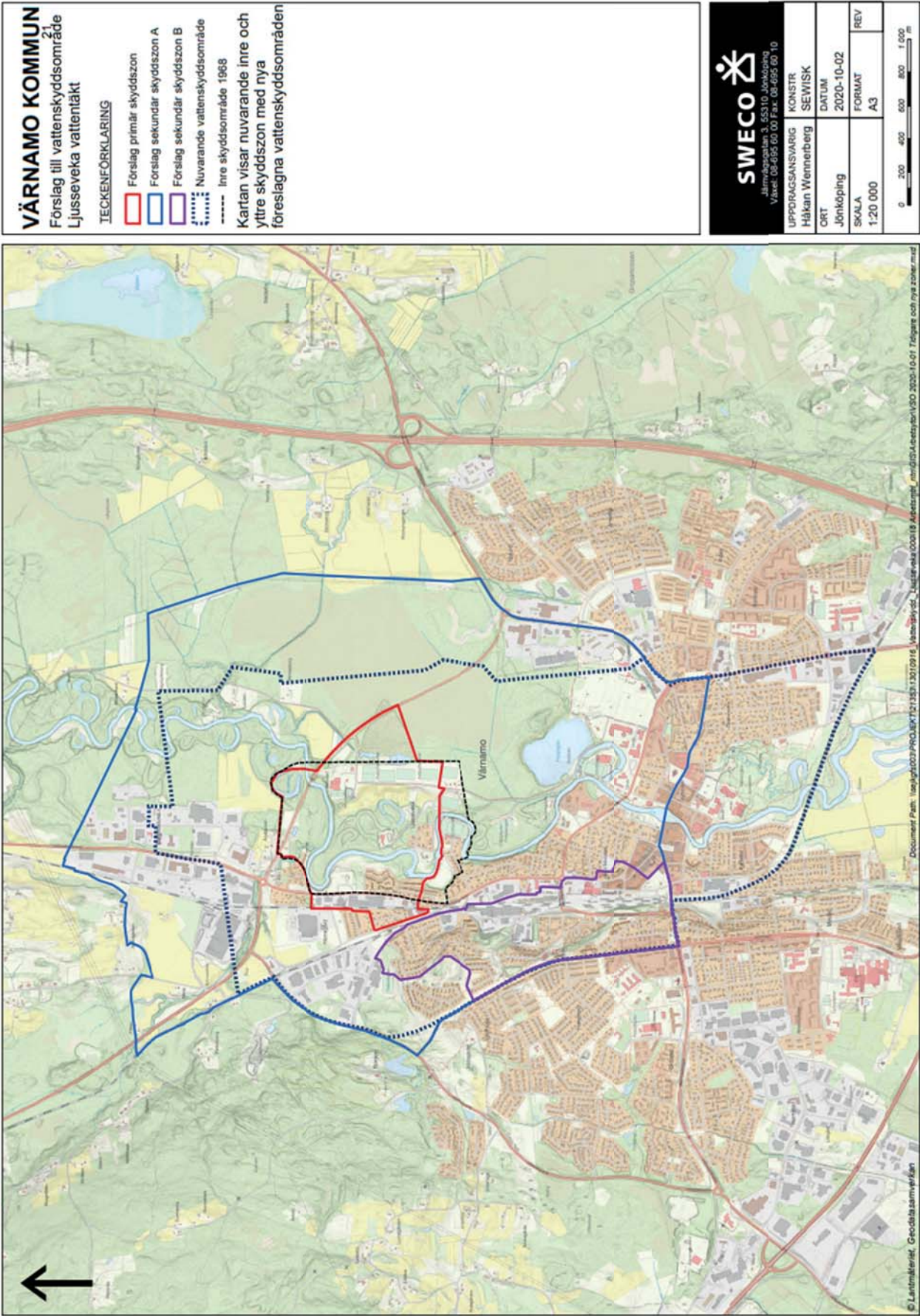
Eftersom vattenskyddsföreskrifterna (1968 och 1986) är antagna innan miljöbalken trädde i kraft (1999) anses de vara föråldrade och behöver uppdateras. Under sommaren och hösten 2025 avser Teknik- och fritidsförvaltningen att samråda med allmänheten om ett nytt förslaget vattenskyddsområde och sammanställa synpunkter. Efter detta behöver förslaget lämnas vidare till kommunfullmäktige för att fastställa förslaget vattenskyddsområde för att Länsstyrelsen ska kunna ta beslut om vattenskyddsområdet.¹¹

Arbetet med att revidera vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna har sammanställts i en rapport från SWECO¹². Rapporten utkom 2020 med förslag på nya indelningar av skyddszoner, se Figur 16. Planområdet för arenan skulle hamna inom sekundär skyddszon A.

I rapporten gavs även förslag på nya skyddsföreskrifter. I fallet med gödsling skulle det innebära att användning av växtnäringsämnen inte omfattas av några specifika skyddsföreskrifter inom sekundär skyddszon A. Annan lagtext såsom miljöbalken med dess föreskrifter, skulle gälla. Gällande bekämpningsmedel skulle de föreslagna föreskrifterna innebära att användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel kräver tillstånd.

¹¹ Värnamo kommun. Sammanträdesprotokoll 2025-05-13. Teknik- och fritidsnämnden. § 112 Dnr: TFN.2025.176. Förslag till nytt vattenskyddsområde och nya vattenskyddsföreskrifter för Ljusseveka vattentäkt.

¹² SWECO. Rapport. Konsekvensbedömning av förslag till vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter. Värnamo kommun. Ljusseveka. Uppdragsnummer 13010916. 2020-10-13.

Figur 16. Nuvarande vattenskyddsområde samt förslag.

6.5.2 Dispenser vattenskyddsområde

För att anläggande av arena och tillfartsväg ska kunna utföras, krävs dispens från de befintliga vattenskyddsföreskrifterna. Dispenserna behövs f.n. både för anläggningen, dvs. schakt i vattenområde, och för driften som kan innebära användning av gödsling och bekämpningsmedel (i framtiden kanske inte dispens för drift krävs).

6.5.2.1 Dispens för schakt

Som en del av anläggningsarbetena kommer schaktning att utföras. Då grundvattenytan är ytligt belägen inom stora delar området kommer schaktningsarbeten att behöva utföras under denna. Därav uppkommer behov av dispens från vattenskyddsområdets föreskrifter §1 f (1986) och §1 l (1968). Både inre- och yttre skyddsområdena berörs eftersom en ledning behöver anläggas till vattenverket, vilket är inom inre vattenskyddsområde.

Dispens från skyddsföreskrifterna inom vattenskyddsområdet (inre och yttre), gällande schaktning i samband med arenabyggnationen, gavs 2023-05-12¹³ men upphör att gälla om inte åtgärden påbörjats inom två år, det vill säga i maj 2025. Ansökan om förlängning av dispensen har inlämnats men beslut har inte erhållits ännu.

6.5.2.2 Dispens för drift

Vid driften kommer gödsling behöva användas för att underhålla fotbollsplanen. Eftersom både bekämpningsmedel och gödsling strider mot vattenskyddsföreskrifterna för yttre vattenskyddsområdet (1986) §1 c, krävs dispens. I §1 c, angående gödning, förordas det att gödningsmedel endast får användas för normalt nyttjande av fastigheter för jordbruk och skogsbruk samt för sedvanligt underhåll av vägar.

Dispens kommer ansökas om i samband med drift av anläggningen.

6.5.2.3 Särskilda skäl

Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken kan länsstyrelsen eller kommunen meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl. De åtgärder som omfattas av krav för dispens från vattenskyddsföreskrifterna är nödvändiga för att genomföra planerad verksamhet.

Byggnationen av fotbollsarenan, eller annan idrottsanläggning, anses av Värnamo kommun vara av ett angeläget allmänt intresse. Fotbollsarenan är inriktad på elitnivå men förväntas även bidra till en positiv utveckling för gymnasium i närheten med möjlighet till idrottsinriktning, samt till den verksamhet som finns i närheten idag med flertal träningsplaner, varav vissa med konstgräs, samt nuvarande Finnvedsvallen.

Fritidsavdelningen inom Tekniska förvaltningen har uttryckt behov av nytt samlat idrottsområde i Värnamo stad. I utredningen Framtidens behov av fritidsanläggningar i Värnamo kommun framgår att på grund av befolkningstillväxt och ålderstigna anläggningar behöver kommunen i framtiden att behöva satsa på fritidsanläggningar. Utredningen visar att till 2035 kommer kommunen att behöva inleda arbetet med att planera för ny simhall, ishall och nya sporthallar med läktarkapacitet.

Vidare framgår av utredningen att nya större anläggningar såsom sim- och ishall bör lokaliseras nära varandra inom ett gemensamt område för att samordna funktioner och bemanning och skapa andra gemensamma fördelar såsom energimässiga.

¹³ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Dispens från skyddsföreskrifter inom yttre och inre skyddsområde för grundvattentillgång på fastigheten Ljusseveka 2:1, Värnamo kommun. 2023-05-12. Ärendebeteckning: 521-9295-2022.

Själva arenan byggs med täta lösningar för diken, cirkulärt system för bevattning samt skyddsåtgärder och försiktighetsmått under byggnation.

Det finns redan idag en stor andel exploaterade områden inom det yttre vattenskyddsområdet i form av bostäder, vägar, järnväg och verksamheter, se Figur 14.

6.6 NATURA 2000, NATURRESERVAT

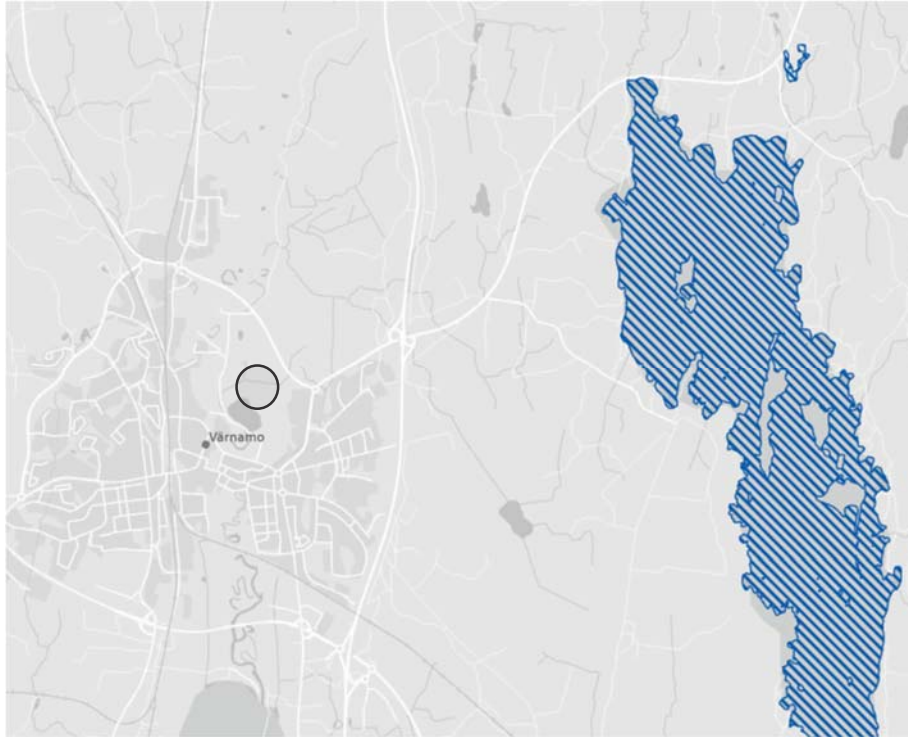
Natura 2000 är ett nätverk av viktiga naturområden som syftar till att skydda arter och naturtyper med särskild betydelse i Europa. Detta initiativ är en del av EU och bygger på art- och habitatdirektivet, vilket är ett styrmedel för att främja den biologiska mångfalden och skydda hotade arter och livsmiljöer. För att uppnå detta ska alla EU-länder identifiera särskilda områden, så kallade Natura 2000-områden. Inom varje område ska nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa att de skyddade värdena bevaras och stärks. Direktiven är implementerade i den svenska lagstiftningen genom 7 kap. miljöbalken.

Planområdet berör inte något naturreservat eller Natura 2000-område. Närmsta Natura 2000-område är sjön Hindsen. Hindsen är en oligotrof (närlingsfattig) klarvattensjö på cirka 1269 hektar, som tillhör naturtypen närlingsfattiga slättsjöar. Den har två utlopp och en lång omsättningstid, vilket är ovanligt i området. Sjön är viktig ur naturvårdssynpunkt och klassas som ett nationellt särskilt värdefullt vatten. Området kring sjön består mestadels av skogsmark med inslag av myr- och åkermark samt viss bebyggelse. Sjön är hem för flera skyddade arter, bland annat storlom, fiskgjuse och blågrönalgen sjöhjortron.

Hindsen har tidigare påverkats av förorening, men har nu god ekologisk status med låga nivåer av närlingsämnen. Vattenkvaliteten är god, men vissa föroreningar, såsom kvicksilver och PBDE, överskrider gränsvärden. Aspekter som kan påverka sjöns och dess omgivningars naturvärden negativt är bland annat förändrad flödesregim, skogsbruk utan skyddszoner och påverkan från främmande arter.

Hindsen ingår i Lagans vattensystem. För att skydda sjön finns olika åtgärder, som reglering av vattenuttag och skyddszoner längs stranden. Fiske i sjön styrs av en fiskevårdsförening, och vid åtgärder i området ska skyddszoner beaktas. Uppföljning av naturtyper och arter sker regelbundet för att säkerställa att bevarandemålen för Natura 2000-området uppfylls.¹⁴

¹⁴ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Bevarandeplan för Natura 2000-område. Hidsen. Reviderad/fastställd 2016-12-12/2006-09-26.

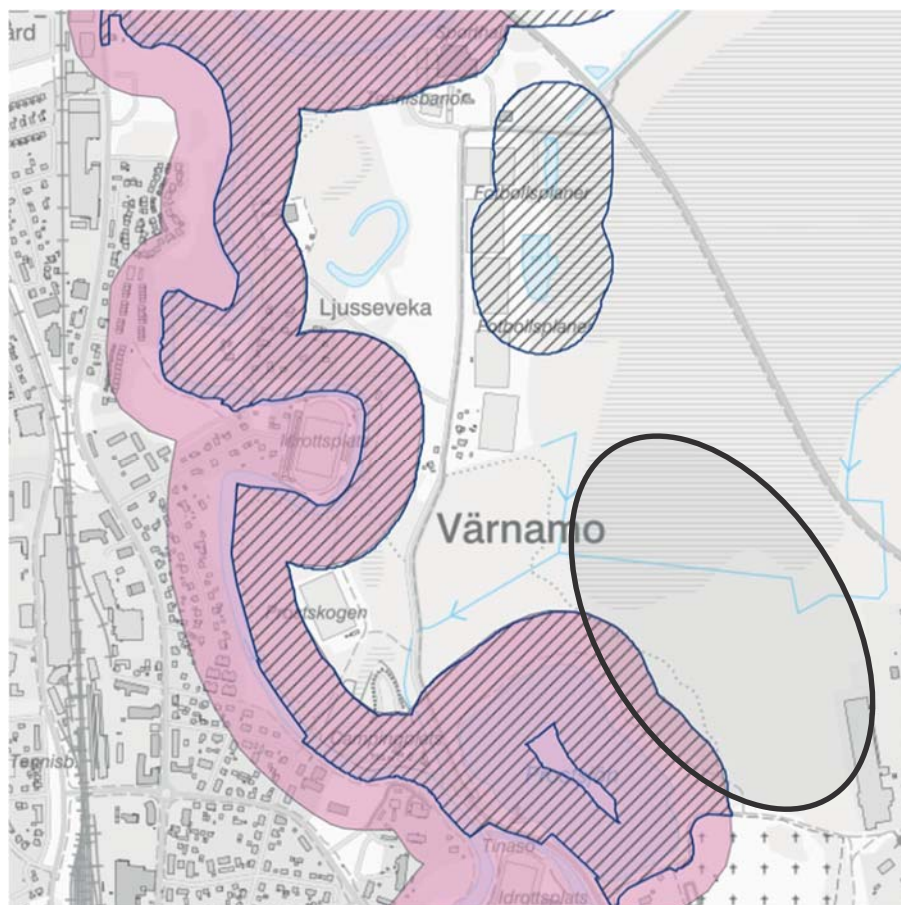

Figur 17. Ytan i blått avser Natura 2000-område Hindsen. Svart ring visar ungefärlig plats för planområdet.

6.7 STRANDSKYDD

Strandskydd regleras i 7 kap. 13–18 §§ miljöbalken och gäller vid hav, sjöar och vissa vattendrag. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden och samtidigt bevara goda livsmiljöer för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddsområden utgör en viktig del av den gröna infrastrukturen och förser oss med en rad ekosystemtjänster vad gäller till exempel rekreation, biologisk mångfald och vattenrening. Strandskyddsområdet är normalt 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet.

Planområdet befinner sig utanför strandskyddet för Prostsjön och Lagan, se Figur 18.

Figur 18. Strandskydd i närområdet för Ljusseveka¹⁵ Streckat område är rådande strandskydd och rosa där kommunen ställer sig bakom viss utveckling inom strandskyddat område. Svart ring visar där planområdet är. Notera från bild av planområdet mer specifikt, t.ex. Figur 1, att planområdet är helt utanför strandskyddsområdet.

6.8 BIOTOPSKYDD

Biotopskyddsområden utgörs av mindre mark- och vattenområden med höga naturvärden, enligt 7.kap. 11§ miljöbalken. Syftet med biotopskyddsområden är att skydda värdefulla naturmiljöer, vilket förbättrar förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Skyddet bidrar till att Sverige uppfyller FN:s överenskommelse om biologisk mångfald, samt de nationella miljökvalitetsmålen som riksdagen antagit. Skyddsbestämmelserna innebär att verksamhetsutövare inte får bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl kan dispens från förbudet ges.

I planområdet finns inga kända objekt som omfattas av det generella biotopskyddet.

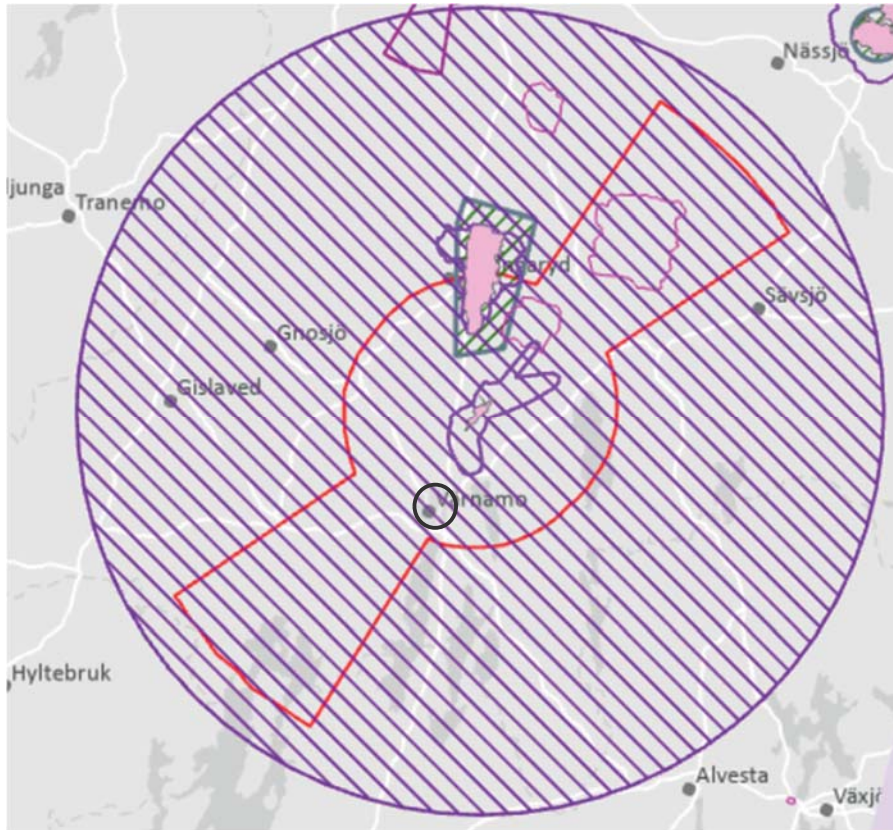
6.9 RIKSINTRESSEN

Riksintressen som gäller inom planområdet täcker stora områden och är inte lokalt specifika för Ljusseveka. Riksintressena är:

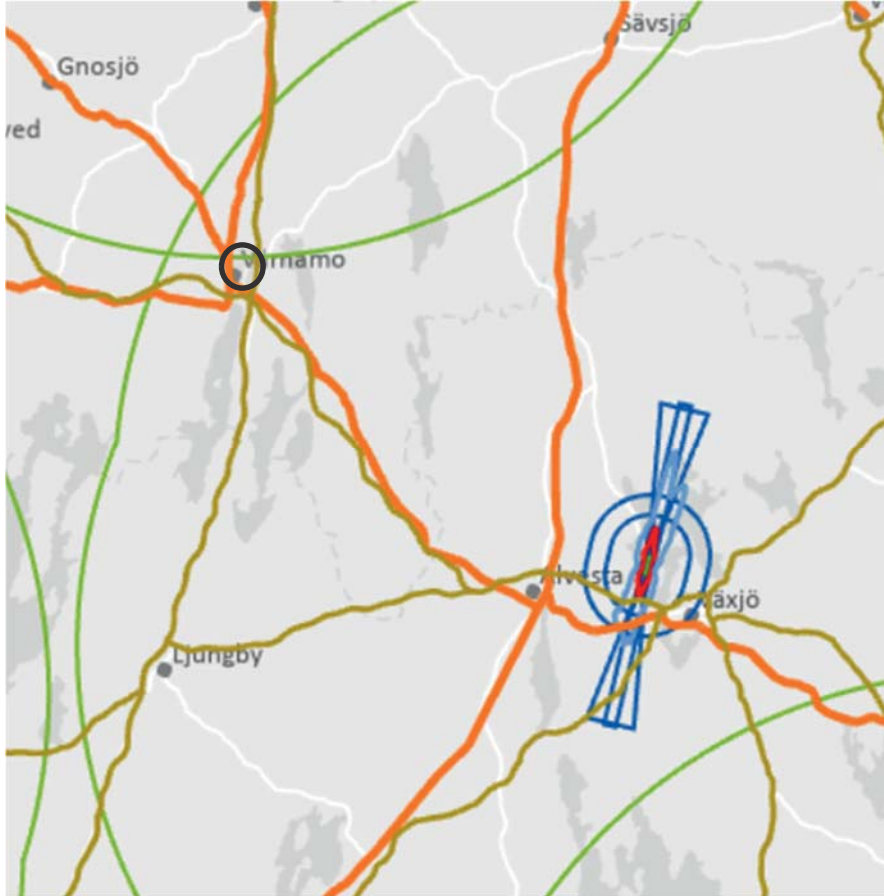
- Totalförsvar - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats. (3 kap 9 § MB)
- Totalförsvar - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats. (3 kap 9 § MB)
- Flygplats - MSA ytor¹⁶: Växjö (3 kap 8 § MB)

¹⁵ Naturvårdsverket. Kartverktyget Skyddad natur. <https://www.naturvardsverket.se/verktyg-och-tjanster/kartor-och-karttjanster/kartverktyget-skyddad-natur/>

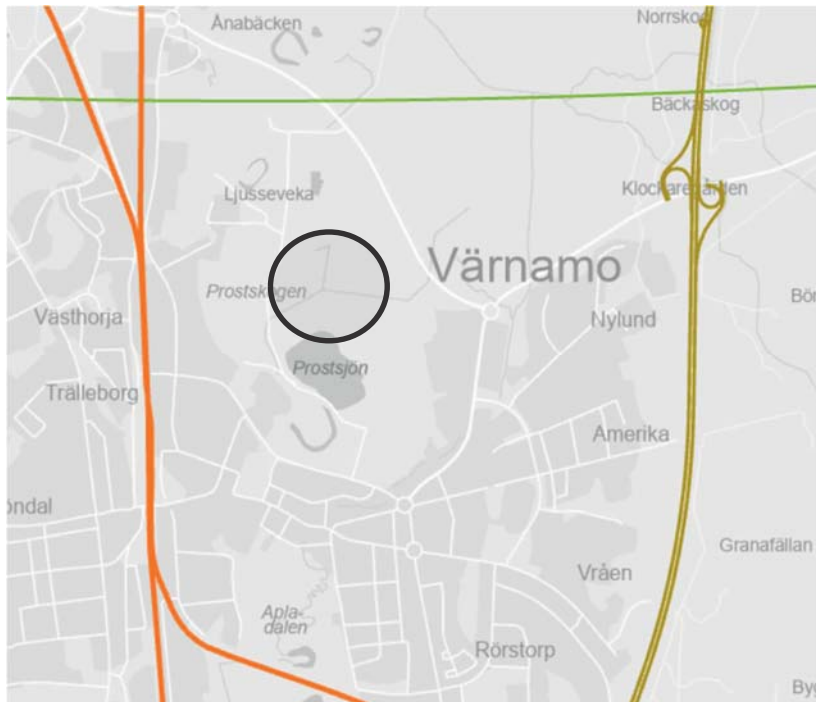
¹⁶ Hinderfri yta för flygplats

Figur 19. Riksentressen enligt 3 kap 9 § MB. Värnamo syns i svart ring, och ingår inom Totalförsvär – MSA-områden: Hagshults övningsflygplats (lila ring över hela området) samt Totalförsvär - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats (orange/röd figur).

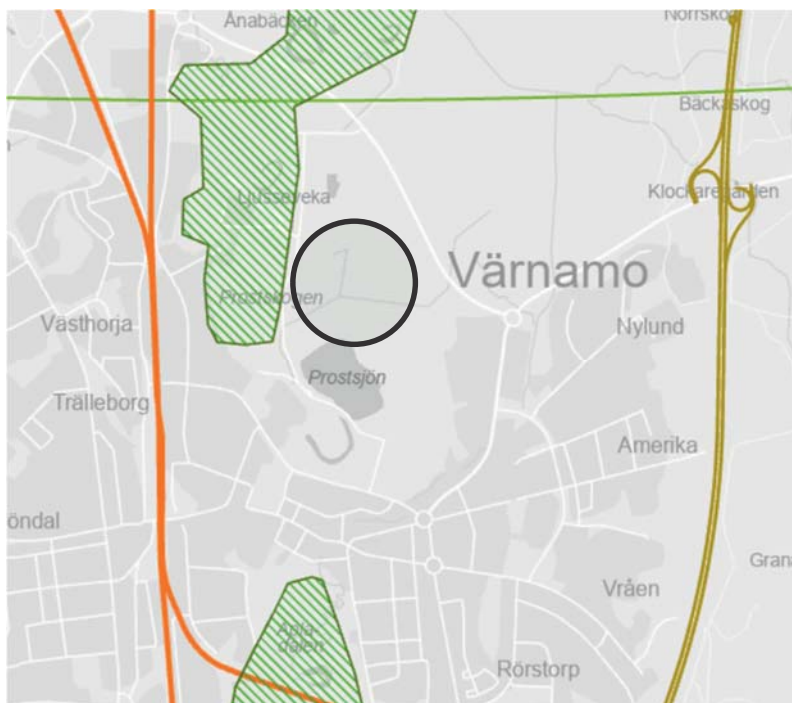

Figur 20. Riksentressen enligt 3 kap 8 § MB. Den svarta cirkeln visar var aktuellt område är placerat. MSA ytor för flygplats (Växjö) syns som den gröna linjen som omringar Värnamo (t.v.), tillhörande Växjö Småland Airport som syns i blått. Den andra gröna linjen för MSA ytor är inom del av Värnamo men utanför aktuellt område, och de orangea (järnväg) och ljusbrun (väg) är också utanför planområde, se Figur 21.

Figur 21. Rikspolisstyrelsen enligt 3 kap 8 § MB. Planområdet är inom MSA ytor för flygplats (Växjö) som inte syns i bild, se Figur 20, utanför MSA ytor till norr (grön linje) och har avstånd till Järnväg - befintlig: Göteborg-Kalmar till väst (orange) och Väg - befintlig: E4 genom Jönköpings län (ljusblå).

Nordväst och sydväst om planområdet ligger ett område som är av riksintresse för naturvård benämnt Lagan nedströms Hörledammen, se figuren nedan.

Figur 22. Rikspolisstyrelsen enligt 3 kap 6 § MB. Naturvård: Lagan nedströms Hörledammen (gröna områden) är utanför aktuellt planområde (se svart ring). (Rikspolisstyrelsen enligt 3 kap 8 § MB syns också i bild, se Figur 21)

Av värdebeskrivning framgår följande: *Lagans meandrar och delta utgör ett exempel på en pågående landskapsbildande geologisk process. Här finns både erosions- och ackumulationsformer genom meanderbildning på ett flodplan samt en deltabildning. Området är även av vikt för tolkningen av isavsmältningen vilket betyder att successionen av processer som finns inom området och som förklarar utvecklingssammanhanget från isavsmältning till nutid är viktiga att bevara. Lagans meandrande lopp har också stor betydelse för landskapsbilden.*

Förutsättningar för bevarande är att de geovetenskapliga värdena inte utsätts för påtaglig skada genom att de områden där pågående processer finns bibehålls i sitt naturliga tillstånd och lämnas opåverkade.

6.10 KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMNINGAR

Med kulturmiljöer avses miljöer, karaktärer, strukturer och enskilda objekt som tydligt speglar vår historia och som berättar om människors livsmönster under olika tider. Objekt, strukturer och karaktärer som belyser platsens historia såsom ett äldre odlingslandskap, bebyggelse, äldre vägsystem, fornlämningar eller rester av industriella verksamheter kan betraktas som en kulturell och social resurs. Kulturmiljön omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn eller sägner som är knutna till en plats.

Figur 23. Fornlämningar i närområdet i Värnamo Stad¹⁷. Se teckenförklaring i bild. Inga fornlämningar är registrerade i det aktuella planområdet (se svart ring).

Inom planområdet finns inga utpekade fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar. Utanför planområdet (ej markerad i kartan ovan), väst om Finnvedsvallen, finns ruiner från Ljusseveka kvarn:

Ljusseveka kvarn uppfördes i slutet av 1890-talet. Verksamheten upphörde i mitten av 1900-talet. Idag är platsen en naturskön miljö med forsande vatten i ån Lagan och kvarngrunden kvar som en kulturlämning.

¹⁷ Riksantikvarieämbetet. Fornsök. Hämtad 2025-02-06 från: <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Kvarngrunden består av huggna stenar med rester av en hjulgrav. Väster om kvarngrunden finns stenfundament efter en bro över Lagan.¹⁸

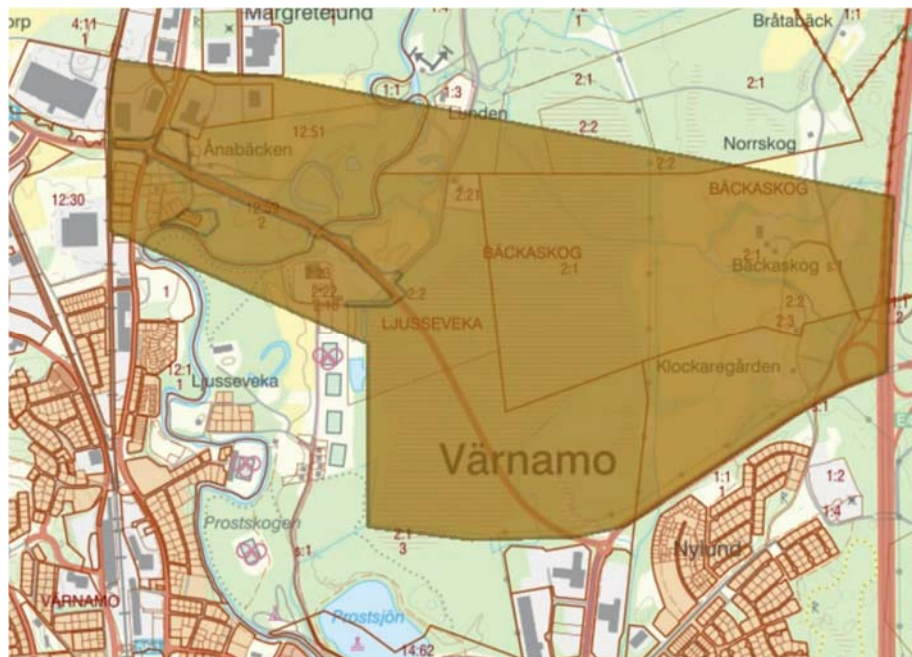
Figur 24. Ljusseveka kvarn. Foto: Naturkartan.

Det har inte påträffats några dokumenterade kulturlämningar i arkiv, dokumentationer eller i andra källor. Detsamma gäller för kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller anläggningar inom området. En arkeologisk utredning utfördes år 2000¹⁹ i den nordvästra delen av undersökningsområdet men det påträffades inga fynd i aktuellt planområde i samband med utredningen.²⁰ Se Figur 25 för området som undersöktes, varav en del av arenaområdet.

¹⁸ Naturkartan. Jönköpings län. Ljusseveka kvarn och Forsen vid Finnvedsvallen. Hämtad 2025-03-23 från: <https://www.naturkartan.se/sv/jonkopings-lan/ljusseveka-kvarn>

¹⁹ Jönköpings läns museum. Ljussevekaleden. Väg 151. Delen förbi Värnamo. Värnamo socken och kommun. Jönköpings län. Arkeologisk rapport 2000:28. Mikael Nordström.

²⁰ Värnamo kommun. Miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet. Tillhörande detaljplan för fastigheten: Ljusseveka 2:1, del av samt Värnamo 14:62, del av, Värnamo.

Figur 25. Område som undersöktes år 2000 i Jönköpings läns museums rapport.

Marken tillhörde ursprungligen prästgården som ligger vid den sydöstra delen av Prostsjön. Protskogen avgränsades på historiska kartor som utmark och användes huvudsakligen till skogsbruk och betesmark. I modern tid finns det dock inte kvar några större arealer av den äldre kulturmiljön - betesmarken. Protskogen såldes 1974 till Värnamo kommun. På en ägoindelningsskarta från 1757 benämndes den västra delen av planområdet som "Värnamo Byeskog" och beskrivs som "trädbevuxen utmark". På kartan finns även beskrivningar om markanvändningen "Måssar" och "Kiärr oviktig mark". Markanvändningen har troligtvis varit begränsad till skogs- eller mossbevuxen utmark och det finns inga uppgifter om att det har varit bebyggelse på plats från det historiska kartmaterial som finns i arkiv, dokumentation eller andra påträffade källor.²⁰

En ekonomisk karta från 1955 visar att en utdikning har gjorts (riktning nordväst-sydöst) i den nordvästra delen av undersökningsområdet. Avsikten har troligtvis varit att dränera vatten från mossmarken.

Det enda objekt som påträffats i historiska kartor är en mindre färdväg i riktning mellan Prostsjön och Ljusseveka.

Figur 26. Den äldre färdvägen med sträckning mellan Ljusseveka via Prostsjön och Prostgården²⁰.

Figur 27. Den äldre färdvägen är fortfarande i bruk, här i form av en anslutande stig med en spång.²⁰

6.11 FRILUFTSLIV

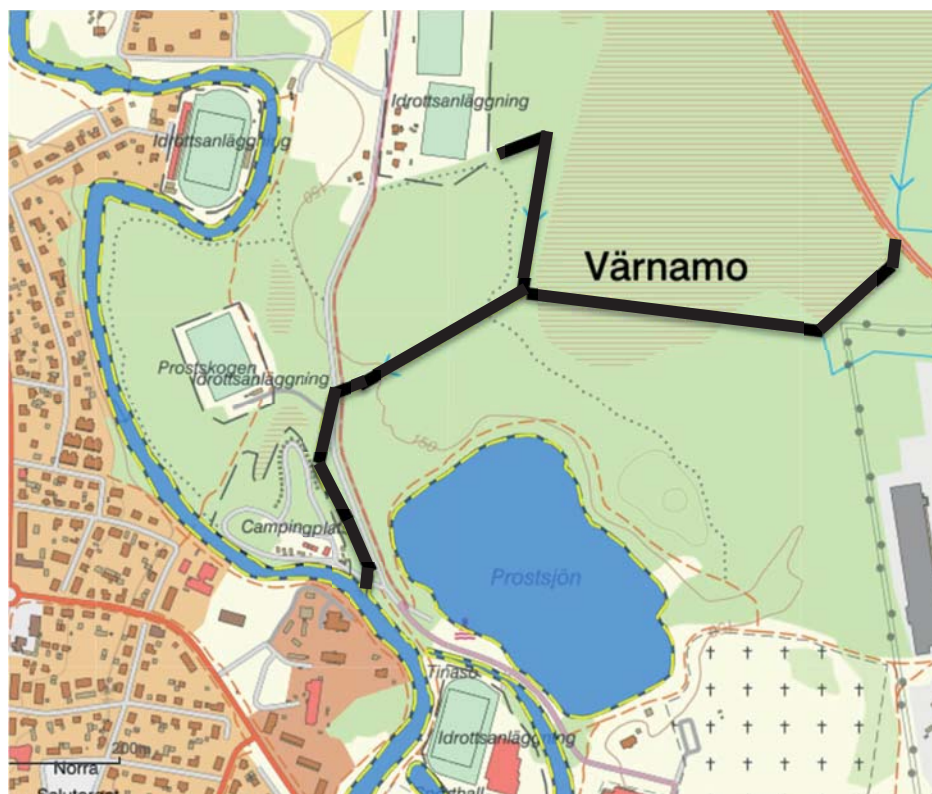
Fiskevårdsområde

Lagaån (nedströms Karlfors damm till Vidöstern) och Prostsjön ingår i Vidösterns fiskevårdsområde tillsammans med sjön Vidöstern, Färsjön, från Vidöstern till kraftverksdammen i Hallsjön samt Toftaån upp till sjön Flåren.²¹

I Figur 28 nedan syns områden som ingår i fiskevårdsområdet, markerat med gul streckad linje. Figuren inkluderar också ett skogsdike, norr om Prostsjön och inom detaljplaneområdet.

²¹ Fiskekartan. Hämtad 2025-03-05 från: <https://fiskekartan.se/?ko=58&sp=false>

Skogsdiket (se svart markering i Figur 28) ingår inte i fiskevårdsområdet, vilket har stämts av med Fiskevårdsområdets kontaktperson samt tidigare ordförande.²²

Figur 28. Markerade områden (streckat gult) som ingår i Vidösterns fiskeområde.²¹ Svart bred linje för diken ingår ej i Vidösterns fiskeområde.

Rekreatiönsstråk

Det går vissa stråk i närheten av detaljplanområde. Dessa består av Nydalaleden, som går längs med Prostsjövägen, samt Prostsjörundan som går runt hela Prostsjön.²³ Det går även en liten slinga parallellt med och genom området för själva arenan. Se Figur 29 för alla tre stråken.

²² Personlig kommunikation. 2025-03-05 till 2025-03-06.

²³ Naturkartan. Värnamo kommun. Hämtad 2025-03-06 från: <https://www.naturkartan.se/sv/varnamo>

Figur 29. Gul streckad linje – Nydalaleden. Brun streckad linje – Prostsjörundan.²³ Det finns även en stig/stråk som går från kyrkogården till fotbollsplanerna i norr - se grå streckad linje som slingrar sig fram från brun streckad linje till gul streckad linje.

Utanför planområdet, väst om Finnvedsvallen, finns det ruiner från Ljusseveka kvarn. Vid forsen finns en flytbrygga. Där uppmuntrar Naturkartan till picknik, fiske samt möjlighet att lägga i eller ta upp kanoter.¹⁸

Figur 30. Flytbryggan vid Ljusseveka kvarn. Foto: Värnamo kommun.

6.12 SKOGSBRUKSMARK

Planområdet består av skogsbruksmark som ägs av Värnamo kommun. Det finns ingen data för utförd avverkning inom aktuellt område, se Figur 31.

Figur 31. Utförd avverkning (i gul/gröna markeringar) som skett för mer än 10 år sedan²⁴.

6.13 MARKAVVATTNING

Inom området för detaljplanen finns två olika tillstånd till markavvattning. Notera att dessa inte är registrerade som markavvattningssamfälligheter.

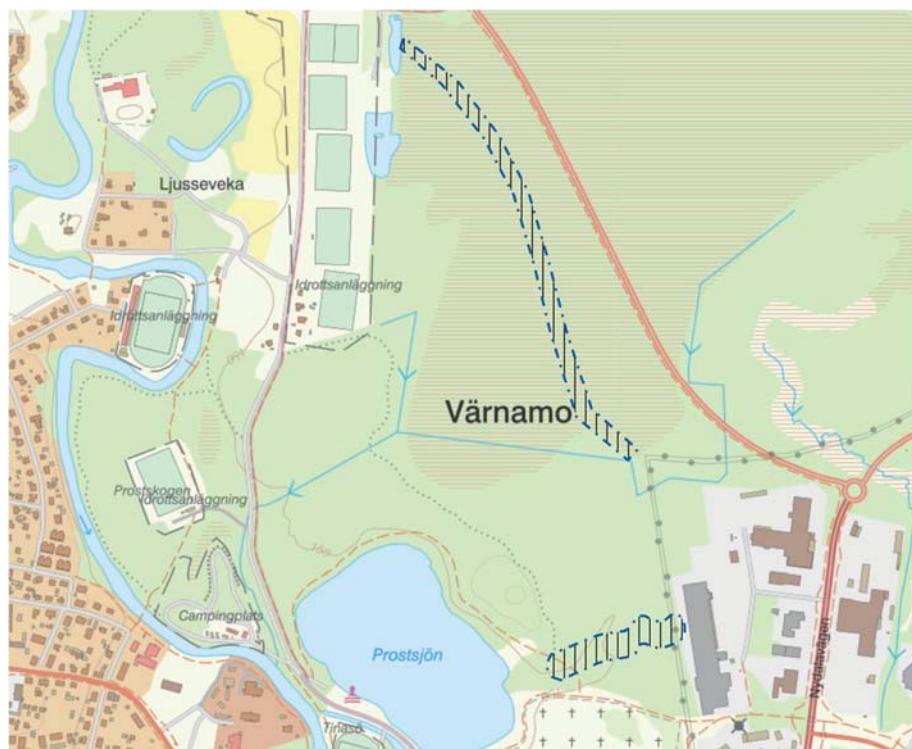
Diket i norr ligger utanför det föreslagna planområdet, men inom fastigheterna Ljusseveka 2:1 och 2:2. Syftet var vid byggnationen av väg 151 att förhindra att vatten skulle tränga in i vägkroppen och orsaka tjälskador. Vägdiket är ca 3 km med tätskärmar av gummiduk, geotextil och makadam (för att förhindra att utfyllnaden med stenmaterial skulle fungera som ett stort dräneringsdike). Trafikverket utförde en MKB med bedömningen att vägdiket inte innebar betydande miljöpåverkan.²⁵ Markeringen på kartan, se Figur 32, är felaktig och vägdiket ligger längre österut längs vägen och kommer inte att beröras av den planerade verksamheten.

Länsstyrelsen lämnade 1986 tillstånd enligt naturvårdslagen för att fördjupa befintligt dike i söder för att kunna ta emot dagvatten från industriområdet Nylund i sydöst och avleda vattnet till Prostsjön²⁶. Diket kommer korsas av den nya vägen som ska leda in till arenan. Diket behöver därför läggas i en trumma under vägen. Bedömningen är att diket kommer att beröras men inte påverkas i sin funktion.

²⁴ Skogsstyrelsen. Skogliga grunddata. Hämtad 2025-03-23 från: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

²⁵ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Beslut. 2011-06-23. Beteckning: 531-739-11. Tillstånd till markavvattning enligt 11 kap 13 § miljöbalken (1998:808) på fastigheterna Ljusseveka 2:1 Och 2:2 i Värnamo kommun.

²⁶ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Naturvårdsenheten. Tillstånd till markavvattning. Länsstyrelsens avgörande. 1986-12-03. Beteckning: 11.1296-1928-86.

Figur 32. Mörkblå streckade linjer visar tillstånd till markavvattningsens sträckning - i norr genom markerad våtmark (2011-08-18, Dnr: 531-739-11) och i söder (1998-11-06, Dnr: 11.1296-1928-86).²⁷

Markavvattning är en åtgärd som utförs för att avvattna mark med syftet att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning är en tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Värnamo kommun bedömer att de åtgärder som planeras att utföras inte utgör markavvattning och kommunen har därför inte för avsikt att söka tillstånd till markavvattning.

Befintliga diken kommer att flyttas men inte fördjupas eller breddas. Det innebär att det inte medför en ökad avvattning av området. Vägdikena kommer att vara täta och endast avvattna ytorna inom planområdet. Även det nya diket som förläggs i den östra delen av arenaområdet kommer att vara tätt och endast avleda dagvatten (som enligt miljöbalken definieras som avloppsvatten) från detaljplaneområdet. Ett befintligt dike kommer att flyttas för att ge plats för byggnader och anläggningar inom planområdet. Den förändrade placeringen behövs inte för, och syftar inte till, att skydda området från vatten utöver vad nuvarande diken gör.

Två förslag till utgrävning av torv och efterföljande utfyllning respektive nedpressning presenteras i denna MKB, se 5.1. Oavsett vilket av förslagen som blir aktuellt så utförs urgrävning och återfyllnad/nedpressning som en geoteknisk lösning för att få stabila grundläggningsförhållanden. Ingen av de planerade anläggningarna måste för sin funktion skyddas mot vatten.

Det betongtråg som ska anläggas under fotbollsplanen görs i syfte att kunna bevattna planen underifrån. Genom ett tätt och cirkulärt bevattningssystem möjliggörs en resurseffektiv bevattning och spridning av oönskade ämnen kan på detta sätt förebyggas. Syftet med betongtrådet är alltså inte att skydda mot vatten.

²⁷ Länsstyrelsen i Jönköpings läns publika Webbkartan. Hämtad 2025-03-03 från: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=82af5da19f4c47d497c96a3261d82304>

De planerade åtgärderna syftar således inte till att öka avvattningen av området och åtgärderna behövs inte heller för att skydda området mot vatten. Åtgärderna bedöms mot bakgrund av ovan därför inte utgöra markavvattning.

6.14 MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer (MKN) är bindande nationella föreskrifter om lägsta godtagbara kvalitet på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Syftet med miljökvalitetsnormer är att skydda människors hälsa och miljön, samt att förebygga och avhjälpa miljöproblem.

Enligt 2 kap. 10 § plan- och bygglagen ska miljökvalitetsnormerna (MKN) i 5 kapitlet miljöbalken följas vid all planläggning. MKN är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999. Normerna ska grunda sig på vetenskapliga kriterier som speglar vad människan och naturen tål utan hänsyn till ekonomiska och tekniska förhållanden.

I dag finns miljökvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

6.14.1 Luft

Miljökvalitetsnormerna syftar till att skydda människors hälsa och miljön samt att uppfylla krav som ställs genom Sveriges medlemskap i EU. Regeringen har utfärdat en förordning med miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft, luftkvalitetsförordningen (2010:477).

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet (förutom arbetsplatser, vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik).

Det finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.²⁸

Kontroll av luftkvaliteten görs i samarbete med Jönköpings läns luftvårdsförbund. Resultatet från beräkningarna visade att miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid (NO₂), partiklar (PM10) och bensen klarades vid senaste mätningen. Värnamo hade dock halter över miljökvalitetsmålen gällande bensen.²⁹

6.14.2 Grundvatten

Området är beläget i södra delen av grundvattenförekomsten Värnamo-Ekeryd (WA88135799, SE636264-139799), se figuren nedan.

²⁸ Naturvårdsverket. Miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Hämtad 2025-07-03: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/luft-och-klimat/miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/>

²⁹ Värnamo kommun. Luften utomhus. Hämtad 2025-07-03 från: <https://kommun.varnamo.se/bygga-bo-miljo-och-trafik/bostader/boendemiljo/luften-utomhus.html>

Figur 33 Grundvattenförekomsten Värnamo-Ekeryd. Området för den nya fotbollsarenan är markerat med en röd ring på den vänstra bilden.

Grundvattenförekomsten har god kvantitativ status och god kemisk status och detta är även de fortsatta kraven.

Vattenkemidata från 2023 och 2024 från Ljusseveka vattentäkt visar halter av bekämpningsmedel, BAM (2,6-Diklorbensamid) och DMS (dimetylsulfamid) som båda är nedbrytningsprodukter från bekämpningsmedel.

6.14.3 Ytvatten

Ytvattenrecipienten för det aktuella området är Lagan på sträckan Vidöstern – Härån (WA29855054, SE634365-139410), se Figur 34.

Denna sträcka av Lagan rinner från sammanflödet med Härån i Karsforsdammen och mynnar i sjön Vidöstern. Meanderslingor och korvsjöar är karaktäristiska för ån. Ån passerar genom skyddsområdet för vattentäkten i Ljusseveka samt genom Värnamo stad. Avrinningsområdet är 1162 kvadratkilometer stort.

Delsträckan är biotopkarterad, vilket innebär att man genom fältbesök har kartlagt den påverkan som finns i vattendraget. Sträckan domineras av lugnflytande partier och tre procent av sträckan är kraftigt rensad och/eller rätad/omgrävd. Miljön närmast vattendraget består i de norra delarna av barr- och blandskog medan de södra delarna domineras av bebyggelse och anlagda ytor.

Figur 34. Ytvattenförekomsten Lagan Vidöstern-Härån.

Den ekologisk statusen är måttlig och ån uppnår inte god kemisk status. Bedömningen baseras på att vattenförekomsten är påverkad av konnektivitets- och flödesförändringar som bedöms ha effekt på vattenlevande organisms status.

God kemisk status uppnås inte pga. kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE)
Gränsvärdena för kvicksilver och PBDE överskrider i alla Sveriges undersökta ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Utsläpp av kvicksilver och PBDE har under lång tid skett i både Sverige och utomlands vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa ämnen. Kvalitetskravet är god kemisk status med undantag för kvicksilver och PBDE.

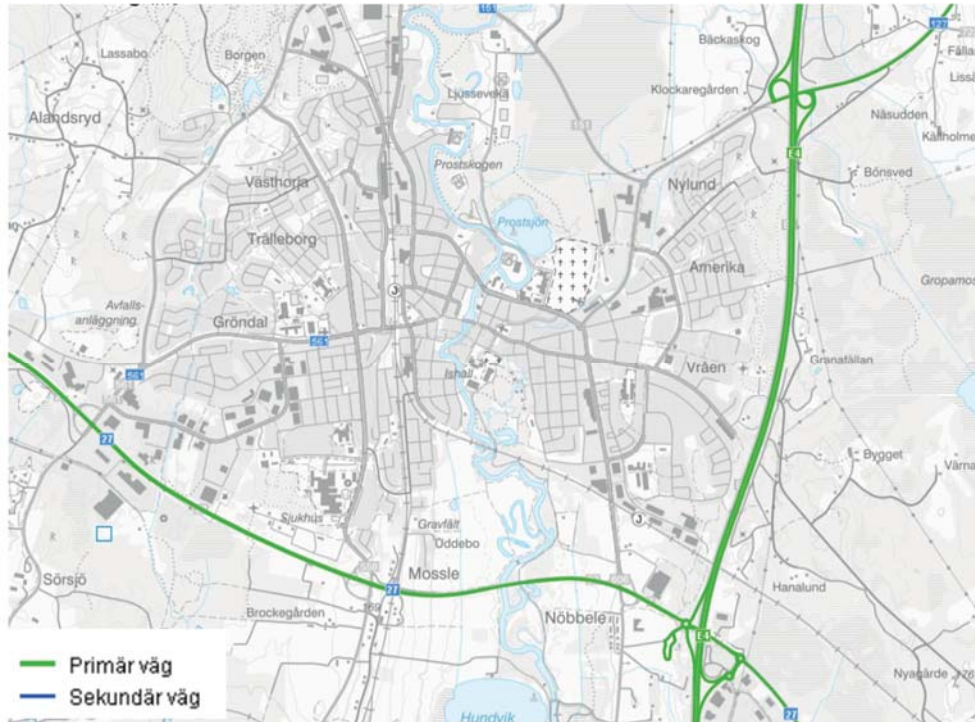
Lagan innefattas inte i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:6) om fiskvatten som ska skyddas och berörs således inte av förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

6.14.4 Omgivningsbuller

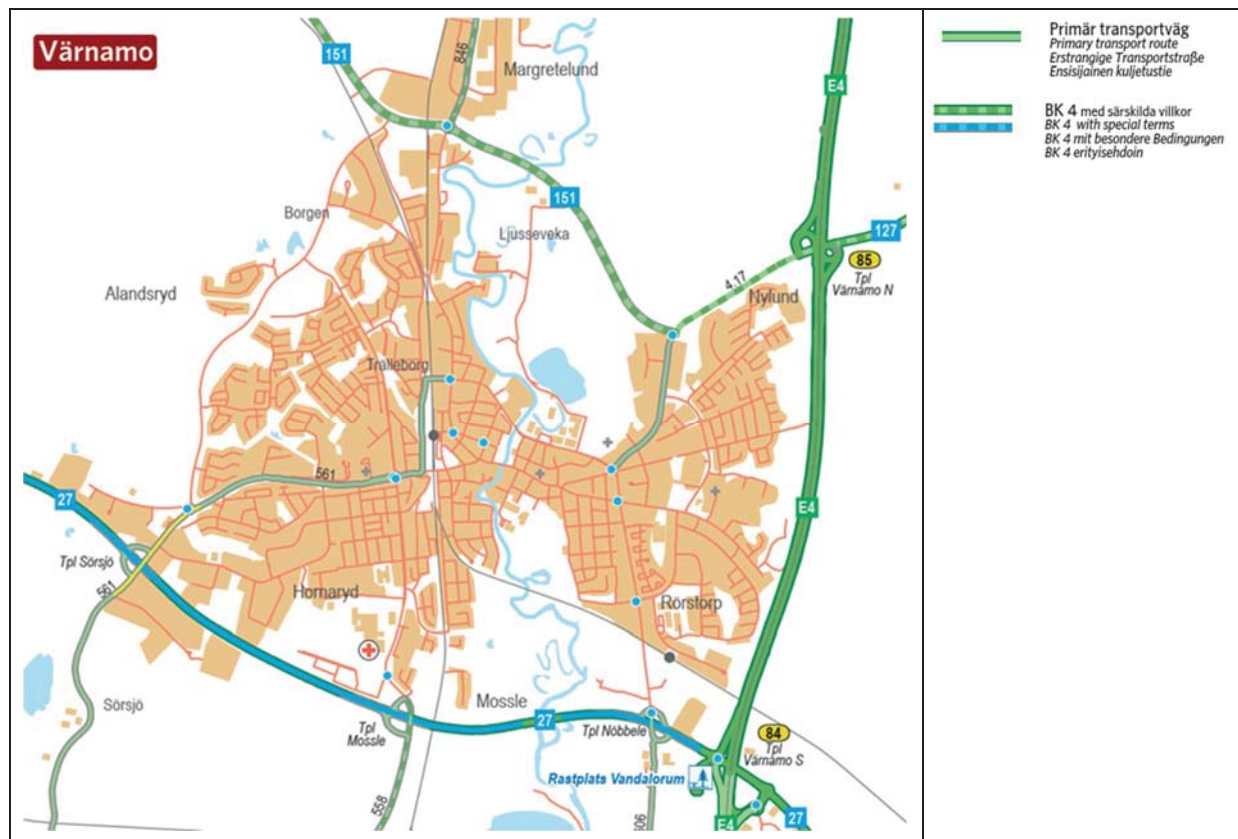
Miljökvalitetsnormen omfattar omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Kartläggning (var femte år) gäller dock endast kommuner med mer än 100 000 invånare, vilket innebär att Värnamo inte omfattas av kraven

6.15 TRANSPORT AV FARLIGT GODS SAMT SEVESO-ANLÄGGNINGAR

Rekommenderade vägar för farligt gods i närheten av aktuell del av Värnamo är enligt Trafikverket E4:an och väg 27, se Figur 35. I Figur 36 redovisas Trafikverkets väginformation 2025 med samma rekommendationer för farligt gods.

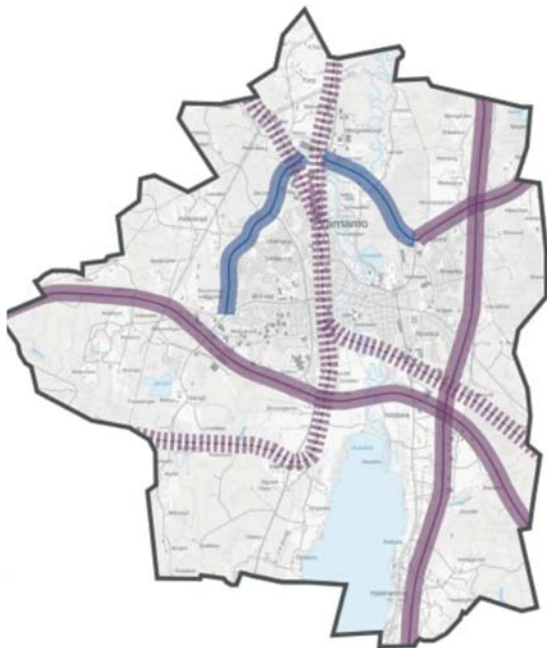

Figur 35. Vägar rekommenderade av länsstyrelsen för transport av farligt gods.³⁰

Figur 36. Väginformation 2025, Jönköpings län. Källa: Trafikverket

³⁰ Trafikverket. Nationell vägdata (NVDB). Hämtad 2025-02-17 från: <https://nvdbpakarta.trafikverket.se/map>

Figur 37. Från Värnamos FÖP. De lila linjerna i kartan visar de av länsstyrelsen utpekade farligt godsleder som berör Värnamo stad (streckade linjer är järnväg). De blå linjerna visar stadens två ringleder, där farligt gods transporteras. Inom 150 m från utpekade leder bör en riskanalys göras.

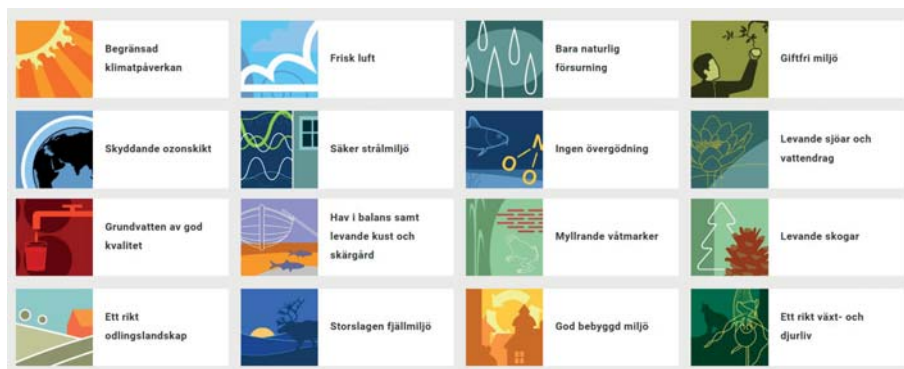
Sevesoverksamheter är verksamheter där det kan förekomma farliga kemiska ämnen i kvantiteter över vissa angivna gränsmängder. Förekomsten av dessa farliga kemiska ämnen medför en potentiell fara för allvarliga kemikalieolyckor. Risken för allvarliga kemikalieolyckor vid en Sevesoverksamhet beror både på sannolikheten att en olycka uppstår och på konsekvenserna av olyckan. Det finns tre Sevesoverksamheter i Värnamo som samtliga tillhör kravnivå lägre.³¹ Näsbyholm är en täkt som är belägen cirka 6 km nordost om Värnamo, strax norr om väg 127 och Hindsen. Täktområdet Brunnsgården är beläget cirka 10 km nordost om Värnamo, strax öster om väg 127, Jönköpings län.³² Värnamo Energi AB, är beläget i sydvästra delen om Värnamo stad, söder om väg 153.

6.16 MILJÖMÅL

I Sverige finns 16 nationella miljökvalitetsmål som riksdagen fastställt för att främja en hållbar samhällsutveckling. En hållbar samhällsutveckling innebär att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter. Det övergripande målet för arbetet mot en hållbar utveckling är att skydda människors hälsa, bevara den biologiska mångfalden, hushålla med uttaget av naturresurser så att de kan nyttjas långsiktigt samt skydda natur- och kulturlandskap. För projektet i Värnamo kommun bedöms miljömålen *skyddande ozonskikt, hav i balans samt levande kust och skärgård, ett rikt odlingslandskap och storlagen fjällmiljö* inte vara relevanta. Se vidare under avsnitt 11 -Måluppfyllelse av miljömål.

³¹ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Sevesotillsynsplan för Jönköpings län 2024. Meddelande nr 2024:05. ISSN: 1101-9425.

³² Värnamo kommun. Information om Sandahls bergtäkt. Hämtad 2025-03-21 från: <https://kommun.varnamo.se/naringsliv-och-arbete/tillstand-regler-och-tillsyn/kemikalier-i-verksamheter-/information-om-sandahls-bergtakt.html>

Figur 38 Sveriges miljömål.

7 AVGRÄNSNING AV MILJÖBEDÖMNING

En avgränsning av innehållet i MKB:n innebär en fokusering på relevanta miljöaspekter, geografisk omfattning respektive nivå på bedömningarna.

7.1 TIDSMÄSSIG AVGRÄNSNING

Tidshorisonten i denna MKB är satt till år 2045. Då bedöms huvudstrukturen vara byggd och varit i drift en längre tid. Där det är relevant och möjligt beskrivs effekter och konsekvenser även över längre tid.

7.2 GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

Detaljplanens miljöeffekter som bedöms i denna MKB ligger i huvudsak inom planområdets geografiska avgränsning. För vissa aspekter, så som planens påverkan på MKN för vatten, ekosystemtjänster och rekreation så sträcker sig påverkan och dess effekter även utanför planområdet.

7.3 AVGRÄNSNING AV MILJÖASPEKTER

Avgränsningen innefattar en identifiering av de miljöaspekter och intressen i området som behöver utredas för att kunna beskriva viktiga miljökonsekvenser. Genom avgränsningen identifieras vilka av miljöaspekterna som kan komma att påverkas betydligt. De miljöaspekter som ska beaktas i en miljöbedömning anges i 6 kapitel 2 § miljöbalken. Utifrån dessa miljöaspekter ska miljöeffekterna beskrivas och värderas. Avgränsningen av MKB:n har skett kontinuerligt under arbetet med detaljplanen och är baserad på de utredningar och inventeringar som genomförts.

De aspekter som bedömts vara relevanta i denna MKB är:

- Vattenskyddsområdet
- Naturmiljö
- Dagvatten
- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Riksentressen
- Kulturmiljö och fornlämningar

- Landskapsbild
- Skogsbruksmark
- Buller
- Risker

8 MILJÖBEDÖMNING

I följande kapitel beskrivs förutsättningarna för detaljplaneområdet samt detaljplaneförslagets miljökonsekvenser. För varje miljöaspekt beskrivs:

- Bedömningsgrunder
- Förutsättningar
- Påverkan och effekter
- Skyddsåtgärder

En jämförelse görs också med nollalternativet, vilket är beskrivet i kapitel 4.4. Även om exploatering i enlighet med planförslaget utblir så kan nollalternativet innebära andra typer av framtida förändringar inom området, exempelvis i form av klimatförändringar, översvämningar och liknande. Nollalternativet är därmed inte detsamma som nuläget.

I aktuell MKB används en femgradig skala; positiv konsekvens, försumbar/ingen konsekvens, liten negativ konsekvens, måttlig negativ konsekvens och stor negativ konsekvens, se kapitel 3.2 Bedömningsmetodik. Där negativa konsekvenser bedöms uppstå föreslås, där så är möjligt, åtgärder för att eliminera eller mildra konsekvenserna.

Redovisning och bedömning görs av angivna miljöaspekter som identifierats vara de mest relevanta för den aktuella detaljplanen (se kapitel 7.3 Avgränsning av Miljöaspekter).

8.1 NATURMILJÖ OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

I kapitlet behandlas olika naturvärden som har betydelse för den biologiska mångfalden. Det kan till exempel vara en miljö där det finns värdefulla arter, med speciell artsammansättning, stor variationsrikedom, reproduktions- och uppväxtmiljöer för olika arter eller orörda områden.

Detaljplanen berör inte något naturreservat eller Natura 2000-område varför ingen bedömning av det görs under kap 8 Miljöbedömning.

8.1.1 Bedömningsgrunder för naturmiljö

Områden och objekt har värderats utifrån hur höga naturvärden de har. Bedömningen av naturvärdet baseras på hur viktiga de är för den biologiska mångfalden, vilket förenklat kan definieras som variationsrikedomen inom arter, mellan arter och i mångfalden av ekosystem. Naturvärden kan därmed finnas i exempelvis miljöer med värdefulla arter eller med hög artrikedom, i miljöer som är bra reproduktions- och uppväxtmiljöer eller i områden som sedan tidigare är orörda. En del naturvärden är skyddade inom avsatta områden, exempelvis riksintressen, Natura 2000-områden eller naturreservat. Andra saknar formellt skydd men är utpekade av till exempel Skogsstyrelsen, Jordbruksverket eller i regionala eller lokala naturvårdsplaner. Naturvärden kan också bedömas genom standardiserade naturvärdesinventeringar. Vissa småbiotoper i odlingslandskapet är viktiga för den biologiska

mångfalden och skyddas av det generella biotopskyddet, som regleras enligt 7 kapitel 11 § miljöbalken. Detta gäller till exempel alléer, stenmurar, odlingsrösen, småvatten och åkerholmar.

Värderingen har utgått ifrån följande kriterier:

Högt naturvärde – Områden som har högt värde för den biologiska mångfalden och är av nationell landskapsekologisk betydelse, till exempel Natura 2000-områden, värdekärnor i naturreservat eller nyckelbiotoper. Dessa områden har goda förutsättningar för naturvärden eller har naturtyper som är ovanliga nationellt. De har hög artrikedom och hyser ett flertal rödlistade eller skyddade arter. Områden med naturvärdesklass 1 och 2 enligt Standardiserad Naturvärdesinventering har normalt högt värde.

Måttligt naturvärde – Områden som har måttligt värde för den biologiska mångfalden och är av regional landskapsekologisk betydelse, till exempel områden utpekade i regionala naturvårdsplaner. Dessa områden har påtagliga förutsättningar för naturvärden eller har naturtyper som är ovanliga i regionen. De har måttlig artrikedom och hyser vissa rödlistade, skyddade eller andra naturvårdsintressanta arter. Områden med naturvärdesklass 3 enligt Standardiserad Naturvärdesinventering har normalt måttligt värde.

Litet naturvärde – Områden som har visst värde för den biologiska mångfalden och är av lokal landskapsekologisk betydelse, till exempel objekt som omfattas av det generella biotopskyddet. Dessa områden har i mindre omfattning förutsättningar för naturvärden, men kan hysa biotopkvaliteter eller arter som är av viss positiv betydelse för den biologiska mångfalden. Områden med naturvärdesklass 4 enligt Standardiserad Naturvärdesinventering har normalt litet naturvärde.

Bedömningar av detaljplanens konsekvenser för naturmiljö grundas på särskilda kriterier i Tabell 3.

Tabell 3. Kriterier för bedömning av konsekvenser för naturmiljö och biologisk mångfald.

Konsekvens	Naturmiljö och biologisk mångfald
Positiv konsekvens	- Befintliga barriäreffekter minskar. - Förutsättningarna för biologisk mångfald ökar genom skötsel av mark. - Naturmiljöer nyskapas. - Invasiva arter kan bekämpas.
Ingen/försumbar konsekvens	Inget eller ett försumbart ingrepp i område med litet naturvärde. Värdena kan återställas efter planens genomförande.
Liten negativ konsekvens	- Liten men mätbar påverkan på den biologiska mångfalden. - Ekologiska samband av mindre betydelse påverkas.
Liten-måttlig konsekvens	- Liten påverkan på område med måttligt naturvärde, till exempel områden med naturvärdesklass 3 enligt Naturvärdesinventering. - Måttlig påverkan på område med litet naturvärde, till exempel områden med naturvärdesklass 4 enligt Naturvärdesinventering.
Måttlig negativ konsekvens	- Måttlig påverkan på område med måttligt naturvärde, till exempel områden med naturvärdesklass 3 enligt Naturvärdesinventering. - Stor påverkan på område med litet naturvärde, till exempel områden med naturvärdesklass 4 enligt Naturvärdesinventering. - Måttlig påverkan på den biologiska mångfalden. - Ekologiska samband påverkas i måttlig utsträckning.
Stor negativ konsekvens	- Stor påverkan på naturvärdesobjekt med måttligt naturvärde, till exempel att ett helt område med naturvärdesklass 3 tas i anspråk. - Biologisk mångfald påverkas i stor utsträckning. - Viktiga ekologiska samband påverkas.

8.1.2 Förutsättningar

Två naturvärdesinventeringar har utförts för planområdet i Ljusseveka. Den första utfördes sensommaren 2022³³ och har utgått från metoden beskriven i standard (SIS 199000:2014a och b) med detaljeringsgrad *detalj* samt följande tillägg:

1. Naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) och,
2. detaljerad redovisning av artförekomst.

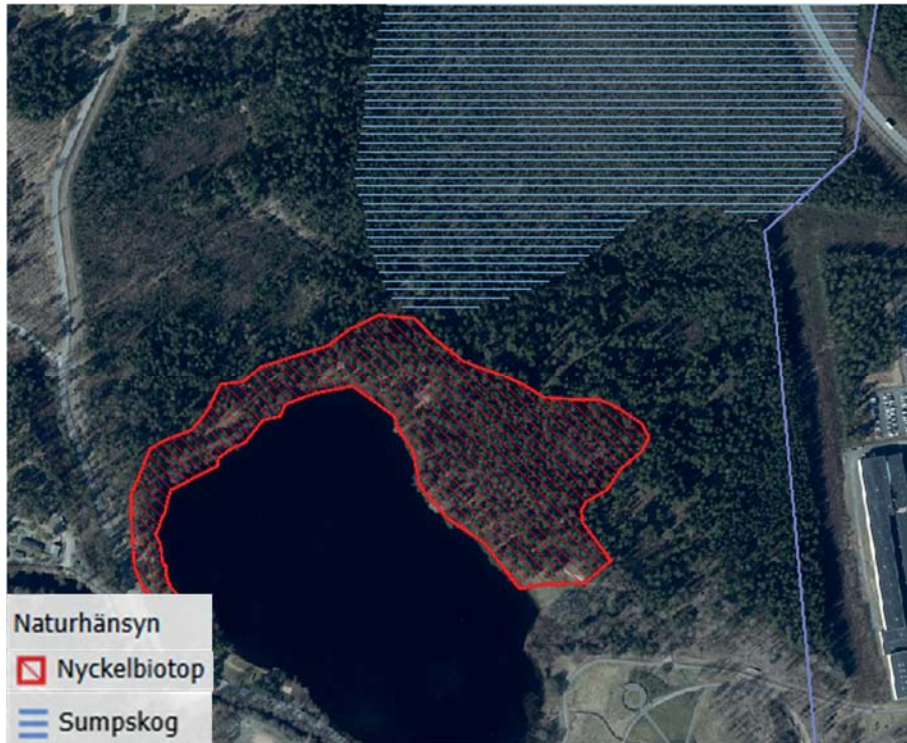
Den andra naturvärdesinventeringen utfördes hösten 2024³⁴ och har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2023) med detaljeringsgrad *medel* samt följande tillägg:

3. Naturvärdesklass 4 (visst naturvärde) och,
4. detaljerad redovisning av artförekomst.

Det fanns också en nyckelbiotop registrerad, samt en sumpskog, se Figur 39.

³³ WSP Sverige (2022). Naturvärdesinventering. Naturvärdesinventering av Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo kommun, Jönköpings län.

³⁴ WSP Sverige (2024). Naturvärdesinventering. Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo kommun, Jönköpings län.

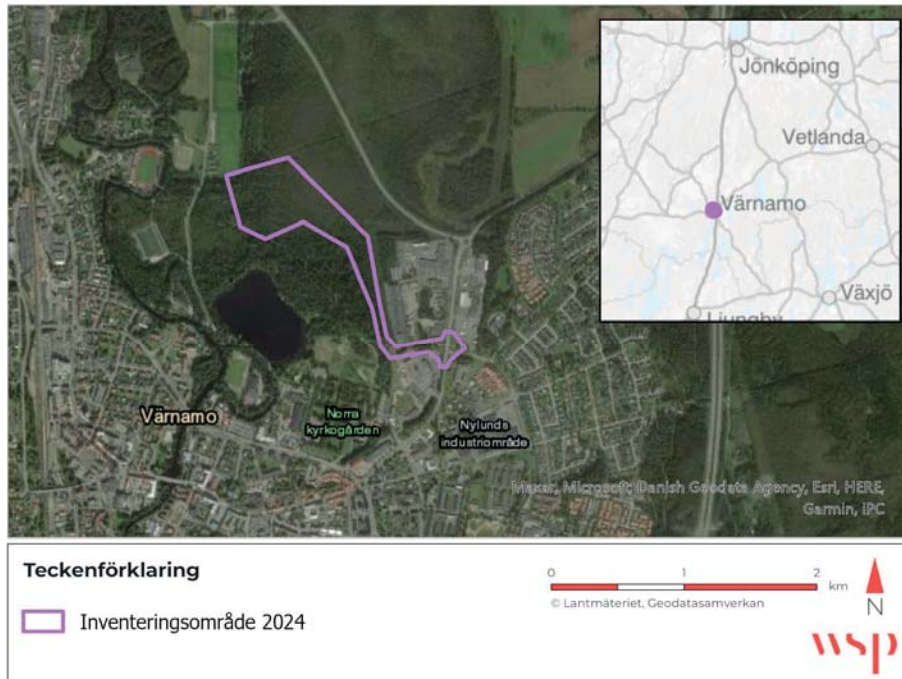
Figur 39. Nyckelbiotop, området i rött och med raka linjer närmast sjön, inventerad av Skogsstyrelsen³⁵.

Naturvärdesinventeringarna skiljer sig genom att förstudien 2022 utfördes för ett större område, medan en fördjupad inventering utfördes för själva planområdet 2024. Se Figur 40 och Figur 41 för inventeringsområdena.

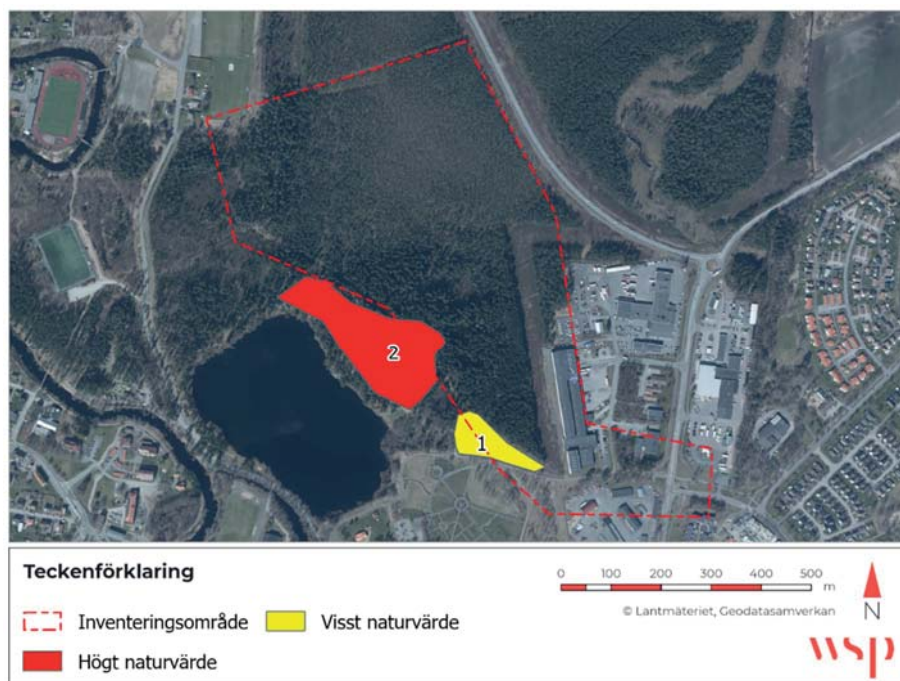
Figur 40. Översikt över inventeringsområdet 2022.

³⁵ Skogsstyrelsen

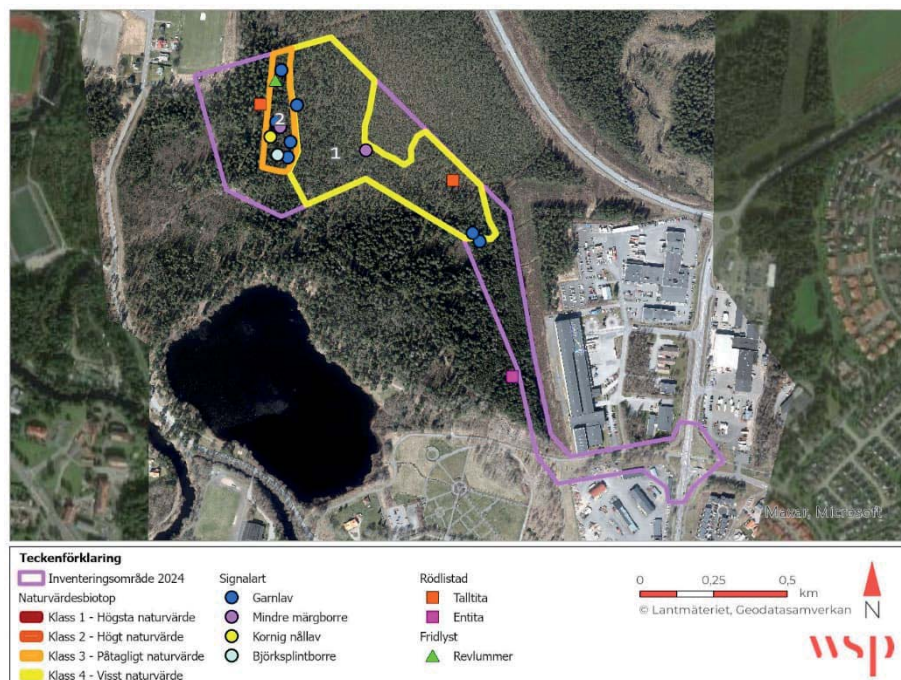

Figur 41. Översikt över inventeringsområdet 2024.

Inventeringarna identifierade 4 naturvärdesbiotoper (också benämnda som *naturvärdesobjekt* i tidigare SIS-standard, som användes vid NVI 2022) varav tre är inom planområdet, se Figur 42 och Figur 43 nedan, och en är del av den nyckelbiotop som syns i Figur 39.

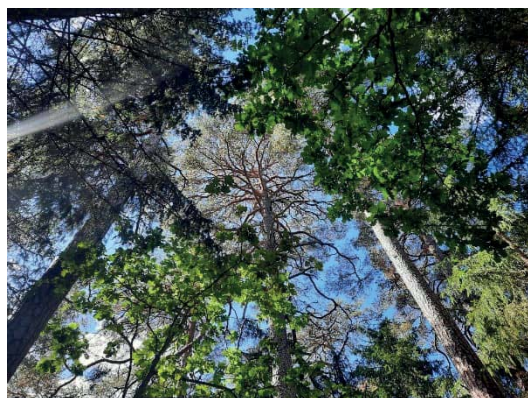
Figur 42. Karta över identifierade naturvärdesobjekt (naturvärdesbiotoper) 2022.

Figur 43. Karta över identifierade naturvärdesbiotoper och naturvårdsarter inom inventeringsområdet 2024. Inventeringsområdet är detsamma som planområdet.

Tallskog med högt naturvärde (klass 2) på 3,7 ha (2022)

Utanför planlagt område, mot Prostsjön. Se röd yta med nummer 2 i Figur 42.

Tallskog inom en nyckelbiotop, där tallarna är mycket grova, upp till över en meter i diameter, och uppskattas vara 200–300 år gamla. Träden har pansarbark och spärrgrenig krona. Buskskiktet är varierat och tätt i vissa delar med unga granar, ek och björk. Skogen är flerskiktad och olikåldrig. Död ved är sparsamt förekommande, med några grövre stockar. Marken är varierande, med bitvis blockig terräng, rikligt med gräs och ärenpris, samt mossor som husmossa och väggmossa. Kal tallört är vanligt, och tallticka har observerats i Artportalen, men sågs inte vid inventeringen, även om förekomsten

är sannolik på grund av de många grova tallarna. Biotopvärdet bedöms som högt tack vare de gynnsamma strukturerna såsom grova träd, grov död ved, pansarbark, blockig mark och den flerskiktade och olikåldriga skogen. Artvärdet bedöms som påtagligt med naturvårdsarter som kal tallört, garnlav och sannolik förekomst av tallticka.

Det här objektet bedöms ha ett högt naturvärde på grund av dess äldre och grova tallar samt dess strukturella mångfald och förekomst av värdearter.

Aspskog med visst naturvärde (klass 4) på 0,9 ha (2022)

Delvis inom planområde, söder i aktuellt område, nära kyrkogården. Se gul yta med nummer 1 i Figur 42.

En aspskog dominerad av ca 90% asp med inslag av björk. Träden är 60–80 år gamla och har inte nått grov storlek. Buskskiktet är måttligt tätt, och markskiktet består främst av gräs, husmossa och stensöta. Döda aspar kan vara viktiga för rödlistade arter såsom fåglar, men ingen specifik rödlistad art har observerats i området. Viss förekomst av asp ger visst biotopvärde, men artvärdet bedöms som obetydligt då naturvårdsarter saknas.

Skogsbevuxen mosse med visst naturvärde (klass 4) på 6,02 ha (2024)

Området är beläget inom gul markering med nummer 1 i Figur 43.

I NVI:n beskrivs området som tallskog på en tidigare utdikad myr. Området innehåller äldre tallar, vissa med pansarbark, och viss förekomst av död ved, som torrakor och liggande död ved. I våtmarkens mitt finns fler våtmarkskaraktäristiska växter som tranbär och skvattram.

Området har påtaglig ekologisk funktion, särskilt för biologisk mångfald, trots viss påverkan från tidigare utdikning. Viss förekomst av värdearter som garnlav och taltita. Spillkråka har observerats tidigare.

Biotopvärdet bedöms som påtagligt då barrskogar med längre kontinuitet är ovanligt och våtmarker (även med sämre status) har betydelse för biologisk mångfald. Artvärdet bedöms som visst då flera värdearter finns inom området men förekomsterna är små och av mindre betydelse.

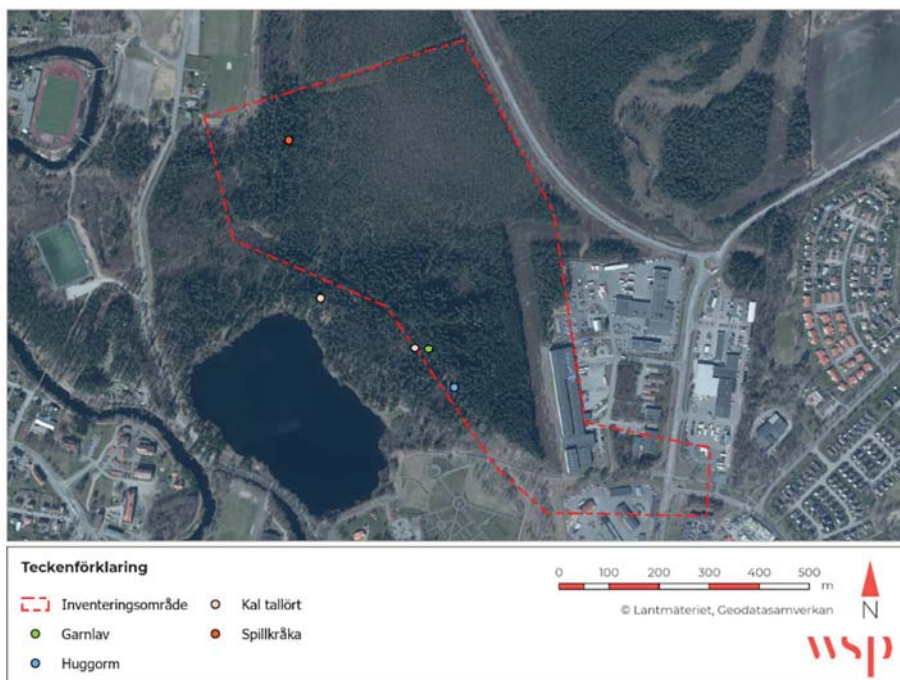
Tallmosse med påtagligt naturvärde (klass 3) på 1 ha (2024)

Biotopen är belägen i norra delen av planområdet, se orange markering med nummer 2 i Figur 43.

Området utgörs av barrskog som domineras av gran och tall med inslag av björk, och innehåller äldre träd med pansarbark och platta kronor. Det finns rikligt med död ved, inklusive nyligen döda stående granar och liggande ved i olika nedbrytningsgrad. Död ved ger bra förutsättningar för vedlevande insekter.

Området bedöms ha ett påtagligt naturvärde då barrskogar med längre kontinuitet är ovanliga i landskapet samt tack vare den höga luftfuktigheten och förekomsten av död ved, vilket är viktigt för ekosystemet. Artvärdet bedöms som påtagligt, med värdearter som garnlav, mindre mörghorre, kornig nållav, björkslintborre (signalarter skog) och revlummer (fridlyst).

Figur 44. Karta över identifierade naturvårdarter inom inventeringsområdet 2022.

Under fältinventeringarna påträffades 10 olika värdearter. Nästan alla påträffade arter är allmänna eller tämligen allmänna arter med stor utbredning i södra Sverige. Alla fåglar är fridlysta enligt Artskyddsförordningen.

Inga invasiva arter är noterade inom planområdet.

Revlummer är fridlyst enligt Artskyddsförordningen 9 §, men bedöms vara livskraftig.

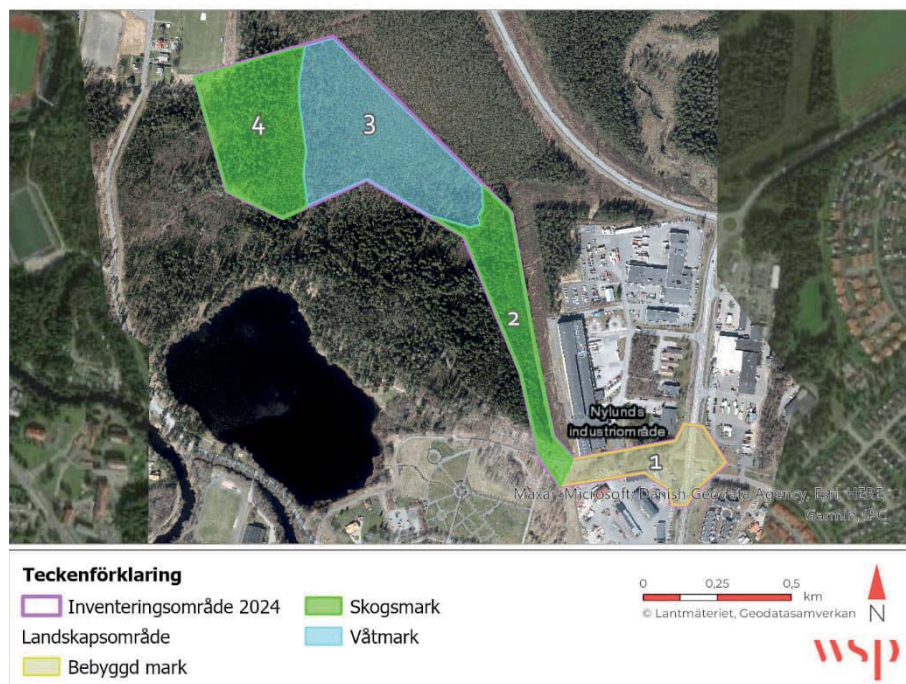
Tabell 4. Förekomst av fridlysta och/eller hotade arter samt signalarter.

Artnamn	Rödlistan ³⁶	Naturvårds-status	Källa
Kärlväxter			
Kal tallört	Skoglig signalart		NVI 2022
Revlummer	LC	Artskyddsförordning 9 §	NVI 2024
Fåglar			
Spillkråka	NT	Artskyddsförordning 4 §	NVI 2022, NVI 2024
Entita	NT	Artskyddsförordning 4 §	NVI 2024
Talltita	NT	Artskyddsförordning 4 §	NVI 2024

³⁶ Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar, (VU), Nära hotad (NT), Livskraftig (LC)

Artnamn	Rödlistan ³⁶	Naturvårds-status	Källa
Lavar och mossor			
Kornig nållav	Skoglig signalart		Naturskyddsföreningen, NVI 2024
Västlig hakmossa	Skoglig signalart		Naturskyddsföreningen
Garnlav	Skoglig signalart		NVI 2022, 2024
Insekter			
Granbarkgnagare	Skoglig signalart		Naturskyddsföreningen
Thomsons trägnagare	Skoglig signalart		Naturskyddsföreningen
Björksplintborre	Skoglig signalart		NVI 2024
Mindre mörghor	Skoglig signalart		NVI 2024
Kräldjur			
Huggorm		Artskyddsförordning 6 §	NVI 2022

Den övergripande variationen av olika livsmiljöer inom inventeringsområdet, skog- och våtmark, gör att området som helhet hyser förutsättningar för en något högre artrikedom. Dock betraktas inget som värdelandskap och det är stor mänsklig påverkan på både skogs- och våtmark med endast enstaka mindre områden med naturvärde. Barrskogen (2 och 4 i Figur 45) har varierande karaktär och är i söder yngre produktionskog och i norr delvis kog med längre kontinuitet.

Figur 45. Landskapsområden inom inventeringsområdet/planområdet.

Revlumner

Revlumner (*Lycopodium annotinum*) är en av de vanligaste lummerarterna i Sverige. I världen finns det över 1 000 olika arter av lummer, varav vi har ca 10 i Sverige. Revlumner bildar meterlånga revor och bladen är hårda, finsågade och till viss mån liknande barr.³⁷

Figur 46. Platsen i Ljusseveka där revlummen observerats.

³⁷ Södra. Lummer – växter med glansperiod på dinosauriernas tid (2024-11-28). Hämtad 2025-01-07 från: <https://www.sodra.com/sv/se/skog-medlem/aktuellt/sodrakontakt/nyhetsartiklar/2024/nummer-4/lummer-vaxter-med-glansperiod-pa-dinosauriernas-tid/>

Figur 47. Revlummern i Ljusseveka.

Förr användes revlummer och mattlummer som dekoration runt högtider. På grund av plockandet har arterna blivit mindre vanliga kring städerna. Lumrar växer långsamt och förökar sig långsamt med en underjordisk generation. Från en generation av sporer till nästa kan det ta 20 år.³⁸

Revlummern är fridlyst i hela landet enligt 9 § Artskyddsförordningen (2007:845). Den har dock undantag i fridlysningen. Förbudet gäller endast att:

- Gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna.
- Plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.³⁹

Detta innebär att det fortfarande är tillåtet att plocka revlummer i små mängder för privat bruk, så länge man inte skadar växten eller tar upp den med rötterna.

Arten är livskraftig, vilket innebär att den inte är rödlistad.⁴⁰

8.1.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Detaljplanen är anpassad för att behålla naturmark med bevarande av träd inom planområdet. Utformningen är också anpassad för att undvika naturvärdesobjekt i största möjliga mån. Detaljplanen påverkar följande naturvärden:

- Tallmosse (påtagligt naturvärde, klass 3) – påverkas helt då arenan planeras byggas på platsen där naturvärdesbiotopen ligger.

³⁸ Sverige Natur. Froster, A. (2018-12-17). Julgirlander från urtiden. Hämtad 2025-01-17 från: <https://www.sodra.com/sv/se/skog-medlem/aktuellt/sodrakontakt/nyhetsartiklar/2024/nummer-4/lummer-vaxter-med-glansperiod-pa-dinosauriernas-tid/>
<https://www.sverigesnatur.org/natur/julgirlander-fran-urtiden/>

³⁹ Naturvårdsverket (2016-06-13). Fridlysta blomväxter, ormbunkar, lummer-, fräken- och barrväxter.

⁴⁰ SLU Artdatabanken (2025). Artfakta: revlummer (*Lycopodium annotinum*). Hämtad 2025-01-07 från: <https://artfakta.se/taxa/221945/information>

- Skog och träd, aspskog (visst naturvärde, klass 4) – påverkas delvis. Sträckningen av vägen har planerats så långt österut som möjligt för att få minsta möjliga intrång.
- Skogsbevuxen mosse (visst naturvärde, klass 4) – påverkas mycket. Dess område täcker en stor del av planområdet. En del av området kommer dock bli markerad som naturmark.

Planområdets avgränsning har anpassats för att undvika nyckelbiotop/naturvärdesbiotop av högt naturvärde (klass 2) vid Prostsjön.

Planförslaget innebär att områden med naturvärdsbiotoper av påtagligt- och visst naturvärde kommer påverkas och tas i anspråk för byggnation. Planområdet består av skogsmark och igenvuxen utdikad våtmark. Exploateringen kommer innebära att delar av skogen avverkas och marken hårdgörs. Effekten blir en förlust av naturvärden. Exploateringen kommer inte att omfatta hela området för dessa naturvärdesbiotoper men innebär konsekvenser som bedöms vara måttlig negativa då hela området för en utdikad tallmosse som bedömts ha påtagligt naturvärde (klass 3).

Området där arenan planerar att byggas, ligger inom naturvärdesbiotopen bestående av en skogsbevuxen f.d. mosse, som bedömts ha visst naturvärde (klass 4). Platsen påverkas mycket av att marken tas i anspråk, och aspskogen som bedömts som visst naturvärde (klass 4) påverkas delvis.

Naturvärdesinventeringen 2022 och 2024 fann inom dessa områden ett antal fynd av exempelvis revlummer (fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen), fåglar såsom entita, talltita och spillkråka (fridlysta 4 § ASF), huggorm (fridlyst 6 § ASF) samt ett antal signalarter.

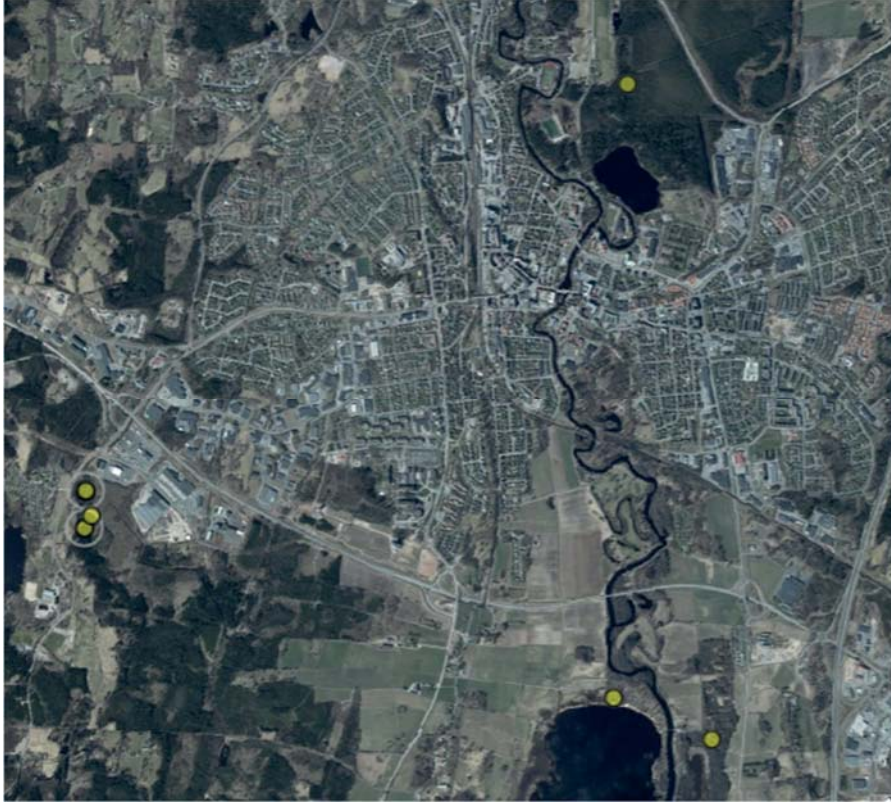
Revlummer

Klinthagen-kriterierna (från praxis från den s.k. Klinthagen-domen MÖD 2016:1) innebär att en bedömning görs av verksamhetens eller åtgärdens påverkan på berörd arts bevarandestatus. Först om artens bevarandestatus påverkas negativt av verksamheten eller åtgärden, trots vidtagna försiktighetsåtgärder, så träder fridlysningsförbuden in och stoppar åtgärden.⁴¹

Revlummern är som tidigare nämnt livskraftig och inte rödlistad. I figurerna nedan går det att se de registrerade fynd av revlummer som finns lokalt i Värnamo stad (se Figur 48) och för hela Värnamo kommun (se Figur 49). Eftersom arten är vanlig är det dessutom möjligt att det finns en diskrepans då fynd kanske inte rapporteras in med samma intresse som vid fynd av en rödlistad eller mer ovanlig art.

Att ta bort förekomsten som finns på Ljusseveka 2:1 bedöms därför inte som en betydande påverkan på artens bevarandestatus.

⁴¹ Naturvårdsverket. Yttrande gällande Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (M2021/01219). Yttrande 2021-10-21. Ärendenummer: NV-0519-21.

Figur 48. Artfynd (gula prickar) registrerade i Artportalen 2015–2025 för Värnamo stad.

Figur 49. Artfynd (gula prickar) registrerade i Artdataportalen 2015–2025 för Värnamo kommun (med röd linje som kommungräns).

Fåglar

Under höst och vinter är både entita och talltita rörliga över större områden än under häckningssäsongen, varför det inte är ovanligt att arterna påträffas i miljöer som är mindre lämpliga som häckningsområden. Entita föredrar lövdominerad skog och häckar sannolikt inte inom inventeringsområdet. Biotop nr 2 (NVI 2024) och trädklädd mark i direkt anslutning till biotopen kan utgöra lämplig miljö för talltita. Skogen är där mer flerskiktad och lövinslaget större, det kan förekomma murknande högstubbar i vilka talltita kan hacka ut bohål. Strukturerna bedöms dock vara sparsamt förekommande och inga bohål av talltita noterades vid inventeringstillfället. Både talltita och entita är tämligen vanligt förekommande arter i aktuell del av landet och det får sägas vara väntat att de påträffades under inventeringen. Detaljplanen bedöms således inte påverka bevarandestatusen på ett negativt sätt.

Skogsområdet (även utanför detaljplaneområdet) ingår sannolikt som del i ett häckningsrevir för spillkråka då födosöksspår kunde konstateras spritt inom hela inventeringsområdet. Att spillkråka häckar inom inventeringsområdet bedöms dock som mindre troligt. Arten kräver grövre träd för att skapa bohål vilket generellt saknas inom inventeringsområdet. Bevarandestatusen för spillkråka påverkas således inte.

I samband med planens genomförande kommer förluster generellt sett att ske av naturvärden och naturarter även om delar av planområdet bevaras som naturmark. Exploateringen kommer påverka fåglar i området då delar av den befintliga naturmiljön tas i anspråk och boplatser försvinner. Stora delar av befintligt skogsområde påverkas. De rödlistade arter som finns inom området är allmänt förekommande såväl lokalt som regionalt.

8.1.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Stora delar av marken inom verksamhetsområdet består av skogs- och våtmark, med områden med naturvärden. Dessa områden bedöms inte påverkas i nollalternativet. Båda naturvärdesinventeringar visar att det finns ett värdefullt växt- och djurliv inom befintligt område som då skulle fortsätta ha området som livsmiljö och/ eller häckningsmiljö.

8.1.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för naturmiljö

I Tabell 5 sammanfattas konsekvenser för naturmiljö för nollalternativet samt planförslaget.

Tabell 5. Sammanfattande tabell över konsekvenser för naturmiljö.

	Konsekvens	Naturvärden	Biologisk mångfald
Nollalternativ	Ingen/försumbar konsekvens	Ingen eller liten påverkan på naturvärden.	Ingen eller liten påverkan på den biologiska mångfalden.
Planförslag	Måttlig negativ konsekvens	Byggnationen tar i anspråk ett helt område eller stora delar ett område av visst naturvärde (klass 4). Detta påverkar tillhörande naturarter och naturobjekt.	- Ett mindre antal fridlysta arter berörs. - Livsmiljöer försvinner och delas upp. - Fåglarna entita, talltita och spillkråka bedöms inte häcka inom området.
	Måttlig-stor negativ konsekvens	Byggnationen tar i anspråk ett helt område av påtagligt naturvärde (klass 3), Detta påverkar tillhörande naturarter och naturobjekt.	

8.1.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Åtgärder som säkerställs i detaljplanen

NATUR: Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att markanvändningen förblir naturmark och att kommunen är huvudman för naturmarken. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 5 § punkt 2 PBL.

träd₁ Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att de träd som är livskraftiga inte fälls utan anledning. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

n₁ Naturmarken ska bevaras och får inte användas för upplag. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att de levnadsmiljöer som finns för växter och djur inte förstörs. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

Övriga åtgärder

Från avverkningen planeras död ved att anläggas till faunadepåer i naturområdena inom planområdet.

Försiktighetsmått gällande naturmiljö och biologisk mångfald innebär att uppmärksamma om ytterligare observationer av naturvårdsarter skulle göras. I sådant fall krävs det att samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med länsstyrelsen utförs. I byggnation är försiktighetsmåten kopplade till att välja byggtid för att inte störa eventuellt häckande fåglar.

Enligt *EU-förordning om invasiva främmande arter*⁴² är det inte tillåtet att låta invasiva arter att växa eller reproducera sig. Inom inventeringsområdet har inga invasiva arter påträffats. Om några sådana påträffas kräver det att arterna hanteras korrekt enligt Naturvårdsverkets handlingsplan⁴³.

8.2 DAGVATTEN OCH YTVATTEN

8.2.1 Bedömningsgrunder för dagvatten

Huvudman för den kommunala VA-anläggningen i Värnamo kommun är Tekniska utskottet. Planområdet ligger mestadels utanför VA-huvudmannens verksamhetsområde för dagvatten. Se ring i Figur 50.

Figur 50. Verksamhetsområde för VA i Värnamo Stad. Svart ring är för ungefärligt planområde.

⁴² Sveriges riksdag. Förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter. SFS nr: 2018:1939. Hämtad 2025-03-17 från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20181939-om-invasiva-frammande-arter_sfs-2018-1939/

⁴³ Naturvårdsverket. Handlingsplan mot oavsiktlig spridning av invasiva främmande arter. Hämtad 2025-03-17 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/handlingsplan-mot-oavsiktlig-spridning-av-invasiva-frammande-arter/>

Värnamo kommun antog 2019 en plan för vatten och avlopp (VA) i kommunen, med strategier för en långsiktigt hållbar hantering för vatten och avlopp. Planen har fyra delar:

1. VA-Inledning
2. VA-Översikt
3. **VA-Dagvattenhantering**
4. VA-Strategi

Kommunens tredje del av VA-planen⁴⁴ fungerar som en handbok och strategi för dagvattenhantering, med syftet att säkerställa en effektiv hantering av dagvattenfrågor. De strategier som berör dagvattenhanteringen och vad som är tillämpligt, sammanfattas i följande lista:

- **Hållbar hantering** - Dagvatten ska hanteras på ett sätt som minimerar negativ påverkan på människors hälsa och miljön i vatten och mark.
- **Tidigt i planeringen** - Dagvattenfrågor ska integreras tidigt i den fysiska planeringen och följa riktlinjerna i kommunens VA-plan.
- **Dagvatten som resurs** - Dagvatten ska lyftas fram som en resurs och, där det är möjligt, bidra till att skapa mervärden i stads- och bebyggelsemiljöer.
- **Bevarande av vattenbalansen** - Den naturliga vattenbalansen ska i största möjliga mån bibehållas vid exploatering eller annan förändring av markanvändningen.
- **Flödesreglering och fördröjning** - Dagvattenflöden ska reduceras och fördröjas genom åtgärder som öppna dagvattensystem, fördröjningsmagasin och andra tekniska lösningar för att minska belastningen på ledningsnät och recipienter.
- **Klimatanpassning** - Dagvattenhanteringen ska anpassas till framtida klimatförändringar genom att hantera ökade nederbörds mängder och minska risken för översvämningar.
- **Förebyggande av föroreningar** - Förorening av dagvatten ska förebyggas redan vid källan genom åtgärder som minskade utsläpp och hantering av oförutsedda händelser.
- **Åtgärdande av befintliga problem** - Områden och fastigheter med otillfredsställande dagvattenlösningar ska identifieras och åtgärdas enligt riktlinjer i VA-planen.

I Tabell 6 nedan anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende vattenmiljö för aktuell MKB.

⁴⁴ Värnamo kommun. VA-Dagvattenhantering. Plan för vatten och avlopp i Värnamo kommun.

Tabell 6. Kriterier för bedömning av konsekvenser för ytvatten och översvämning.

Konsekvens	Ytvatten (dagvatten)	Översvämning
Positiv konsekvens	- Dagvatten fördröjs och renas, så att flödet och föroreningsinnehållet minskar mot befintlig situation. - Dagvattnet tas omhand i öppna dagvattenåtgärder, så att robusthet skapas och påverkan på nedströms liggande områden minskar.	Placeringen av ny bebyggelsen innebär mindre risk för skada av skyfall (beräknade 100-årsregn).
Ingen/försumbar konsekvens	Dagvattenflöden och föroreningsinnehållet förändras inte.	Placeringen av ny bebyggelse utgör en mycket liten risk/acceptabel för påverkan vid skyfallsberäknat 100-årsregn.
Liten negativ konsekvens	- Dagvattenflöden och föroreningsinnehållet ökar i marginell omfattning. - Tillfälligt befintliga störningar/problem förstärks.	Bebyggelsen är planerad så att det finns viss risk att översvämningssituationen kan ge mindre konsekvenser från ett skyfallsberäknat 100-årsregn.
Måttlig negativ konsekvens	- Dagvattenflöden och föroreningsinnehållet ökar i viss omfattning. - Nedströms liggande områden påverkas negativt till viss del.	- Bebyggelsen är planerad så att det finns riskpåverkan vid en översvämningssituation från ett skyfallsberäknat 100-årsregn. - Riskenivån kan dock anses vara acceptabel om erforderliga riskreducerande åtgärder vidtas, eller om risken omhändertas genom befintliga åtgärder.
Stor negativ konsekvens	- Dagvattenflödet och föroreningsinnehållet ökar i stor omfattning. - Nedströms liggande områden påverkas negativt i hög grad.	Innebär en stor riskpåverkan på bebyggelse från ett skyfallsberäknat 100-årsregn. Särskilda utredningar och/eller långtgående åtgärder krävs för att säkerställa planerad utformning.

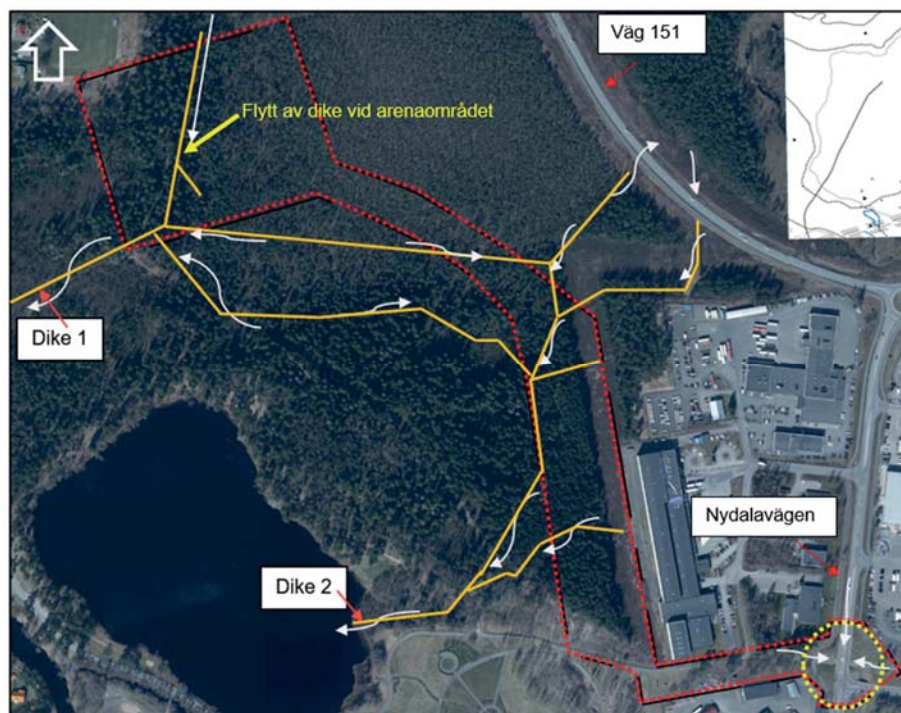
8.2.2 Förutsättningar

En dagvattenutredning (WSP 2022-08-30) har tagits fram i samband med planarbetet. Planområdets recipient är Lagan och Prostsjön. Prostsjön står i förbindelse med Lagan.

Infiltrationsförmågan bedöms vara dålig i norra delen och förhållandevis god i södra och sydöstra delen av planområdet. Större delen av planområdet ligger inom det yttre vattenskyddsområdet. En ledning till vattenverket kommer också att anläggas inom det inre vattenskyddsområdet.

Majoriteten av aktuellt planområde har idag ingen förbindelse med kommunalt ledningsnät för dagvatten. Ingen koppling finns heller till Trafikverkets avvattnings av väg 151 (som en bit utanför planområdet och är inte markerat i Figur 51).

Två huvuddiken har identifierats i området. Recipienten Lagan finns väster om området och ett befintligt dike (dike 1) som går genom arenaområdet leder dit. Diken som går genom östra delen av planområdet (och går samman till dike 2) går till recipienten Prostsjön som finns sydväst om området. Viss avrinning från planområdet sker även mot en befintlig GC-tunnel vid Nydalavägen. Dagvatten pumpas till självfallsledningar från denna lågpunkt som uppgår till ca 500 kvm.

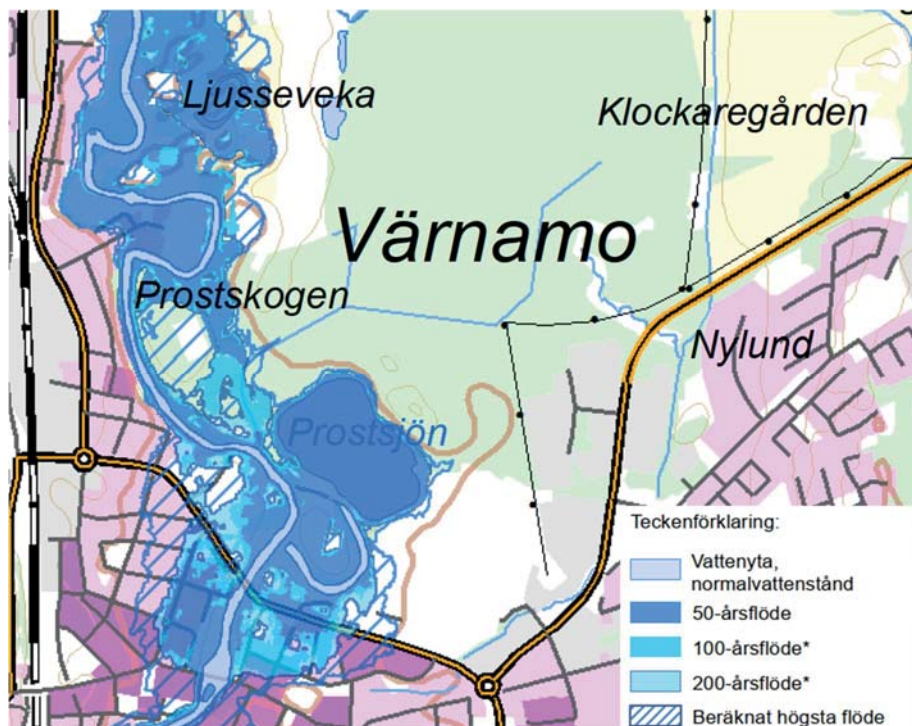

Figur 51. Befintlig markanvändning. Lågzon inom planområdet inringad i gult. Huvuddiken markerat med orange linje. Vita pilar visar avrinningsriktning. Preliminär planområdesgräns i rött.

I Nylunds industriområde i sydöst finns ledningsnät för dagvatten, men i övrigt saknas dagvattenledningar inom planområdet. Den del av planområdet som ansluter till Nylunds industriområde ligger inom verksamhetsområde för dagvatten medan större delen av naturmarken ligger utanför verksamhetsområdet. Större delen av de hårdgjorda ytorna i industriområdet avvattnas från brunnar och ledningar via diken till ett ledningsnät som ligger längs Stenfalksvägen. Vissa hårdgjorda ytor kan antas avvattnas via diken mot Prostsjön.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har låtit göra översvämningskarteringar för ett 70-tal vattendrag och sjöar i Sverige, däribland Lagan⁴⁵. Den aktuella sträckan karterades 2012 och beräkningarna har utförts 2013 och uppdaterats 2018. Sannolikheten för att ett 200-årsflöde ska uppstå i Lagan inom de närmaste 100 åren är 39 procent enligt MSB:s rapport. Ingen del av planområdet blir översvämmat vid ett 200-årsflöde.

⁴⁵ MSB. Översvämningskartering utmed Lagan. Med detaljerad översvämningskartering för det identifierade området med betydande översvämningsrisk, Värnamo. Sträckan från Karlsfors till havet. 2019-03-11.

Figur 52. Översvämningsskartering Lagan, SWECO. * klimatanpassat flöde för år 2098

Dagvattenutredningen har beräknat dagvattenflöden i planområdet utifrån tre delavrinningsområden. I Figur 53 nedan syns samtliga tre delavrinningsområden.

I delområde 1 bedöms uppströms avrinning från drygt 26 hektar påverka dagvattenflöden i delområdet. Delområde 2 har en yta uppströms på ca 11,5 hektar som påverkar flödena genom området. Utöver detta sker tillrinning via Trafikverkets trummor till delområde 1 och 2. Vid ej färgmarkerade områden i Nylunds industriområde⁴⁶ är bedömningen att dagvatten avleds via ledningsnät söderut samt delvis via Protsjön.

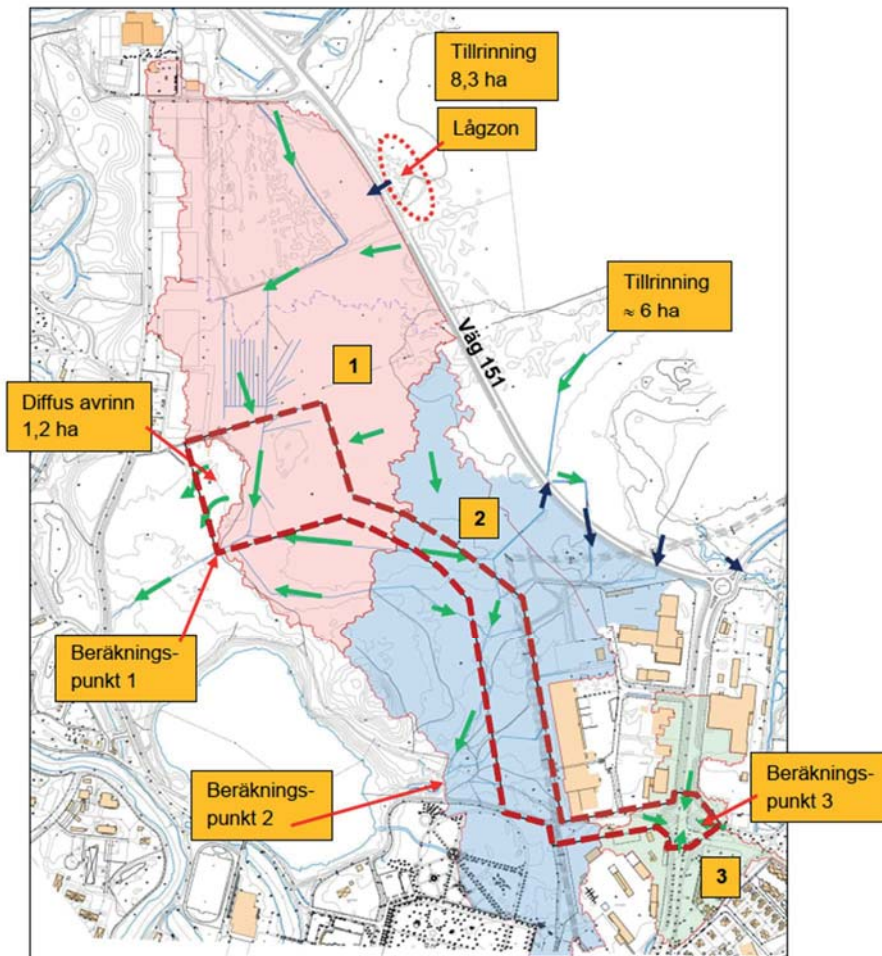
Delavrinningsområde 1 omfattar 35 hektar, främst naturmark, med avrinning mot dike 1 i sydvästra delen. En vägtrumma (800 mm) under väg 151 bidrar till flödet från cirka 8 hektar. Vid ett 20-årsregn uppgår dagvattenflödet till 423 l/s, men med klimatfaktor kan det öka till 528 l/s. Planområdet inom delområdet genererar ett flöde på 125 l/s.

Delavrinningsområde 2 är 29,7 hektar stort, i huvudsak naturmark, och vattnet rinner mot Protsjön. En trumma skapar en "rundgång" där vatten först leds norrut och sedan tillbaka. Vid ett 20-årsregn är det maximala flödet 637 l/s, vilket kan öka till 796 l/s med klimatfaktor. Planområdet inom delområdet bidrar med ett flöde på 116 l/s, eller 145 l/s med klimatfaktor 1,25. Ett planerat skyfallsstråk behöver beaktas vid framtida planering av arenan med tillhörande vägar och parkering.

Delavrinningsområde 3 samlar dagvatten vid GC-tunneln under Nydalavägen, där det leds till en pumpstation. Området består av 41 % hårdgjord yta och 59 % gräs/naturmark. Vid ett 20-årsregn uppgår dagvattenflödet till 612 l/s, och med klimatfaktor 1,25 kan det öka till 765 l/s. Planområdet inom delområdet bidrar med ett flöde på 31 l/s, eller 38 l/s med klimatfaktor 1,25. Kapaciteten hos befintlig pumpstation är okänd.

Sammanfattningsvis visar analysen att alla tre delområden genererar betydande dagvattenflöden och att klimätförändringar kan öka belastningen.

⁴⁶ Inga flödesberäkningar eller andra analyser är utförda för dessa ytor.

Figur 53. Identifierade delavrinningsområden (rosa, blått, grönt). Flödesriktningar med gröna pilar. Trummor-Blå pilar.

Trafikverket ansvarar för väghållning och avvattnings längs väg 151 (Ljussevekaleden), där flera vägtrummor påverkar dagvattenflöden inom planområdet. Cirka 220 meter söder om korsningen Prostsjövägen–väg 151 finns en betongtrumma med en diameter på 800 mm som avvattnar en lågzon öster om vägen och leder vattnet västerut till delområde 1.

Ytterligare 560 meter söderut finns en mindre betongtrumma på 300 mm som lutar i nordnordöstlig riktning och avvattnar cirka 1 hektar inom delområde 2. Dock finns även ett dike på östra sidan med flödesriktning mot öst och syd, vilket leder vattnet tillbaka in i delavrinningsområde 2 via en 500 mm stor betongtrumma cirka 100 meter söder om den mindre trumman. Totalt bedöms dagvatten från cirka 6 hektar naturmark och avrinning från väg 151 påverka den större trumman.

Vägdikena längs Ljussevekaleden (väg 151) är enligt VA-huvudmannen täta, vilket innebär att ingen infiltration sker. Cirka 115 meter nordväst om rondellen vid Nylundsplan finns ytterligare en 500 mm stor betongtrumma som mynnar i ett dike norr om industritomterna. Denna trumma planeras att ingå i en framtida skyfallsled, se Figur 57.

Gällande VA-ledningar i området finns vatten- och spillvattenledningar samlade inom Nylunds industriområde. På vissa platser ligger även dagvattenledningar i samma ledningsgravar. En huvudvattenledning i segjärn (400 mm) löper längs arenaområdets västra gräns från Ljusseveka och följer ett stråk på östra sidan om Prostsjön. Ledningen korsar planområdet mellan Norra

kyrkogården och Stenfalken 1 i industriområdet och fortsätter sedan längs en gång- och cykeltunnel under Nydalavägen. Det finns önskemål om att denna ledning inte ska påverkas av den planerade exploateringen.

En råvattenledning följer även väg 151 och Prostsjövägen ner mot Ljusseveka vattenverk, cirka 700 meter nordväst om arenaområdet.

Dagvattenutredningen har beräknat påverkan och konsekvenser av ett skyfall. Beräkningen har utgått från ett scenario med 100-årsregn, 10 min, med klimatfaktor 1,4. Detta motsvarar ett 41 mm regn som faller inom 10 minuter respektive ett 54 mm regn som faller på 20 minuter. Mot bakgrund av detta har en regnhändelse motsvarande 50 mm regn studerats i Scalgo som kan motsvara ett kortvarigt 100-årsregn eller mer, enligt beräkningsprogrammets funktioner, se Figur 54.

Beräkningen av skyfall inom planområdet visar att diken vattenfylls och att mossmarken vid och öster om samt norr om arenaområdet, innehåller ett stort antal mindre lågpunkter där dagvatten fördröjs naturligt. Marken norr om arenaområdet kan vid extremregn bli mer vattensjuk än vad karteringen visar och lågpunkten vid GC-tunneln i söder vattenfylls (detta visas pga. brister i hänsynstaganden i Scalgo).

Det är enligt dagvattenutredningen mycket viktigt att i planen hantera tillrinnande vattenvolymer som kommer norrifrån.

Figur 54. Skyfallskartering 50 mm nederbörd. Vattendjup vid utvalda punkter visas. Mörkröda pilar visar trummor och avrinningsriktning. Bildkälla: Scalgolive.com

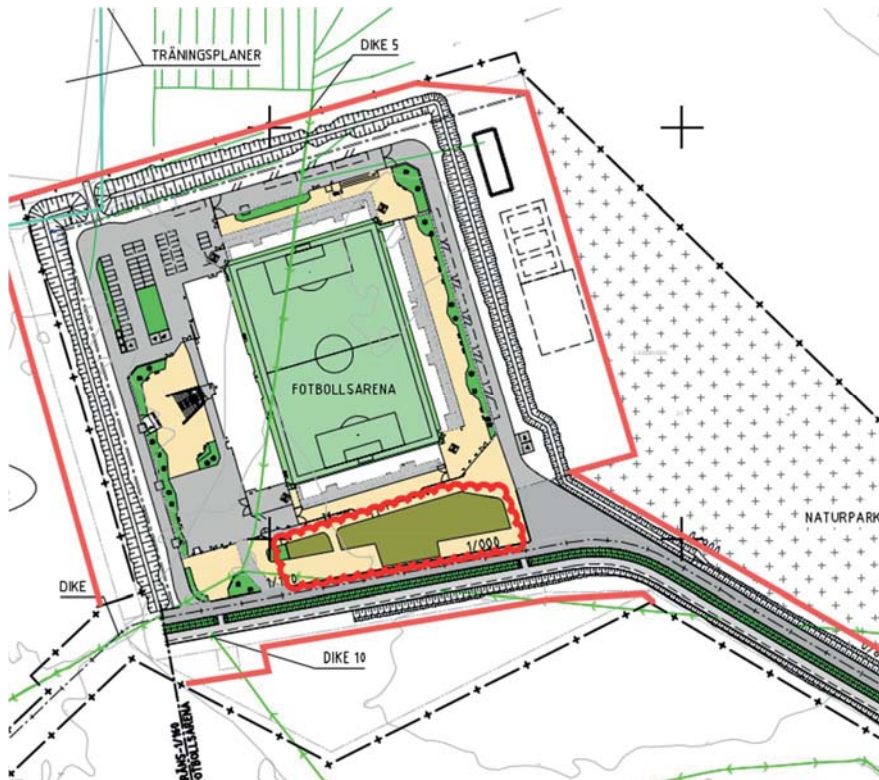
8.2.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Dagvatten

Byggnationerna innebär att dagvattenflöden i området väntas öka. Utgångspunkten för dagvattenhanteringen är att inget dagvatten ska tillåtas infiltrera i mark. Detta villkor ställs på grund av att aktuellt planområde till stor del ligger inom det yttre vattenskyddsområdet. Dagvattnet kommer avledas i täta diken samt fördröjas och renas via översilningsytor alternativt öppna makadammagasin som byggs täta, innan det avleds till recipienten eller till befintliga diken. Bevattningsdammen i norr ska byggas tät.

Fördröjning av dagvattnet kommer därmed att ske i diken kring arenan samt i vägdiken. Regnvattenträdgårdar kommer också att anläggas inom arenaområdet och översilningsytor inom parkeringen.

I norra delen inom området för arenan, flyttas diket för att hantera naturmarksvatten norrifrån. Tillrinnande dagvatten leds istället norr om, och sedan väster om arenaområdet, se dike i markering till väst i Figur 55.

Figur 55. Ritning från förfrågningsunderlag. De mörkgröna delarna inom arenaområdet utgörs av regnvattenträdgårdar och den gröna streckade linjen längs med vägen utgörs av ett dike.

Figur 56. Ritning från förfrågningsunderlag. De mörkgröna delarna inom parkeringen är regnvattenträdgårdar och den gröna streckade linjen längs med vägen utgör ett dike.

Befintliga diken kommer i vissa delar att anläggas i trummor (se delar av dike 2 som korsas av planområde i Figur 51).

Skyfall

I dagvattenutredningen för Ljusseveka planområde i Värnamo behandlas hanteringen av skyfall och dess påverkan på området. Vid ett 100-årsregn förväntas dagvattenbrunnar och ledningssystem bli fulla, vilket leder till att vatten sprids över markytan och söker sig till lågpunkter. För att minimera översvämningsrisken bör byggnader höjdsättas så att vatten kan rinna bort, där en lutning på minst 5 % (1:20) de första tre meterna rekommenderas. Dessutom kan parkeringsytor i viss utsträckning användas som skyfallsytor.

Värnamo kommun planerar en skyfallsyta norr om väg 151, med en skyfallsled genom planområdet för att leda bort vattnet. En viktig del av detta system är en befintlig betongtrumma under väg 151, med en diameter på 500 mm och en lutning på 8 promille. Vid ett skyfallsscenario beräknas trumman översvämmas med 0,5 meter vatten och hantera ett maximalt flöde på cirka 670 l/s.

Avrinningsområdet som påverkar skyfallsleden omfattar totalt 29,7 hektar, där 90 % i dagsläget utgörs av naturmark. Efter exploatering minskar andelen något, vilket påverkar avrinningsförhållandena. Vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,4 beräknas en maxavrinning på 4 420 l/s vid en varaktighet av 30 minuter. Tillsammans med vägtrummans flöde ger detta ett totalflöde på cirka 5 090 l/s. För att hantera dessa flöden föreslås en betongledning med en diameter på 1 400 mm och en lutning på 7,5 promille.

Vid planeringen av väg- och parkeringsytor har det identifierats en konflikt mellan den planerade skyfallsledens sträckning och föreslagen bebyggelse. Skyfallsleden kommer dras norr om parkeringen.

Figur 57. Framtida skyfallsstråk via planområdet.

Föreningar i dagvattnet

Exploateringen innebär en risk för ökad spridning av vissa ämnen via dagvattnet. Området har föroreningsberäknats som helhet.

Nedanstående kombinationer av reningsanläggningar får till följd att flertalet halter hamnar under nuvarande halter. Makadammagasin renar kvicksilver något bättre än översilningsyta följt av gräsdike.

Underjordiska makadammagasin renar oljor och partikelbundna föroreningar som metaller mycket bra, men de är inte aktuella att anlägga inom planområdet eftersom det orsakar mer omfattande grävarbeten.

Tabell 7. Föroreningsbelastning avseende mängder. Grönmarkerade celler visar att mängder sjunker jämfört med nuläget.

Ämne	Nuläge (kg/år)	Enligt plan utan rening (kg/år)	Rening Översilningsyta följt av gräsdike (kg/år)	Rening Makadammagasin (kg/år)
P	1,3	4,7	2,4	3,1
N	21	54	27	29
Pb	0,13	0,32	0,078	0,058
Cu	0,31	0,72	0,23	0,27
Zn	0,85	2,0	0,48	0,64
Cd	0,0051	0,012	0,0022	0,0046
Cr	0,13	0,30	0,087	0,11
Ni	0,13	0,20	0,069	0,091
Hg	0,00050	0,0016	0,0011	0,00074
SS	820	2 200	460	640
Olja	6,5	19	0,93	4,1
BaP	0,00035	0,0010	0,00015	0,00034

Mängden av fosfor, kväve och kvicksilver⁴⁷ ökar enligt beräkningarna men det är inte av betydelse för möjligheten att upprätthålla miljökvalitetsnormerna och det kommer inte att medföra en mätbar påverkan på Lagans vattenkvalitet.

8.2.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet blir det ingen exploatering i området. Det innebär att inga hårdgjorda ytor och takytor kommer att tillkomma inom planområdet. Skogsmarken i planområdets kommer inte att tas i anspråk i nollalternativet och påverkar därmed inte dagvattensituationen.

De minskade mängderna av föroreningar som uppstår med rening (se grönmarkeringar i Tabell 7) skulle inte erhållas men ökningen för fosfor, kväve och kvicksilver skulle utebli.

Skyfallsleden är inte avhängig av planområdet och kommer anläggas även i nollalternativet.

8.2.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för dagvatten och översvämning

I Tabell 8 sammanfattas konsekvenser för ytvatten och översvämning för nollalternativet samt planförslaget.

⁴⁷ Att halterna av kvicksilver är i överkant, beror på att beräkningsverktyget StormTac ger överrepresenterade halter av kvicksilver.

Tabell 8. Sammanfattande tabell över konsekvenser för dagvatten och översvämning.

	Konsekvens	Ytvatten	Översvämning
Nollalternativet	Ingen/ försumbar konsekvens	Dagvattenflöden och föroreningsinnehållet bibehålls.	Beräknat högsta flöde bibehålls.
Planförslag	Ingen/försumbar konsekvens	Dagvattnet tas omhand i öppna täta lösningar så att dagvattnet inte infiltreras i marken.	Placeringen av ny bebyggelse innebär ingen risk för skada av skyfall (beräknade 100-årsregn).
	Liten negativ konsekvens	Föroreningsinnehållet ökar i marginell omfattning. Dagvattenflöde ökar i marginell omfattning.	

8.2.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Åtgärder som säkerställs i detaljplanen

- dike₁: Dagvattendike. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra plats och var hantering av dagvatten kan ske. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.
- dagvatten₁: Dagvatten. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att inget dagvatten kan filtreras ner till grundvattnet. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 12§ PBL.
- b₂ Dagvatten ska hanteras med täta skikt. Syftet med bestämmelsen är att säkra att förorenat vatten når grundvattentäkten innan det har renats. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.
- m₁ Avrinningsskydd ska uppföras mellan bebyggelse och naturmark. Syftet med bestämmelsen är att kunna säkra att förorenat dagvatten från verksamheten inte rinner ut i naturen utan att renas. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 5§ PBL.

Övriga åtgärder

Dammar och diken ska hållas rena och gräs klippt, detta för att vidhålla samma reningsfunktion som i beräknat.

För vidare skyddsåtgärder under byggtid, se avsnitt 8.11.1.2.

8.3 GRUNDVATTEN

8.3.1 Bedömningsgrunder grundvatten

8.3.1.1 Regional vattenförsörjningsplan

Länsstyrelsen i Jönköpings län har upprättat en regional vattenförsörjningsplan för åren 2020-2050⁴⁸. Visionen som planförslaget är byggt på är att Jönköpings län ska ha god vattentillgång, tillväxt och hälsa för alla behov. Det övergripande målet är att vattenförsörjning tillgodoses även under (klimat-) extrema år eller perioder av leveransstopp.

Den regionala vattenförsörjningsplanen har identifierat vatten som för olika värden och intressen bedöms som angelägna att planera såsom viktiga för länets framtida vattenförsörjning. Avsikten är att planen ska utgöra underlag för lokala åtgärder som säkerställer utpekade vatten och införs i andra planer som bidrar till att säkerställa vattenbehoven i framtiden. Vattenförsörjningsplan ska utgöra underlag för planläggning och beslut som kan påverka vattentillgången i länet i flergenerationsperspektiv och är därav viktigt för politiker och beslutsfattare, plan-, klimat-, miljöhandläggare med flera, så väl som VA-ansvariga. I figuren nedan redovisas regionalt viktiga vattenförekomster 2050.

⁴⁸ Regional vattenförsörjningsplan för Jönköpings län År 2020 – 2050 med utblick till år 2100. Jönköpings län Meddelande nr 2021:27

Figur 58 Regionalt viktiga vattenförekomster 2050, Länsstyrelsen Jönköping. Värnamo har markerats med en pil.

8.3.1.2 Skyddsföreskrifter

Detaljplanområdet är beläget inom yttre skyddszonen för Ljusseveka vattentäkt, se Figur 16. För yttre vattenskyddsområdet gäller 06 FS1986:29, Länsstyrelsens i Jönköpings län föreskrifter m.m. om skydd för grundvattentillgångar för Värnamo, Värnamo kommun.

De skyddsföreskrifter som gäller för **yttre skyddsområdet** och som kan komma att beröras av detaljplanen bedöms vara följande:

§ 1

a) Förvaring, hantering och transport av oljor, tjärprodukter, organiska lösningsmedel, gifter för skadedjurs- och växtbekämpning, dammbindnings- och isupptyningsmedel samt andra för grundvattnet skadliga ämnen skall ske i överensstämmelse med industriverkets motsvarande

bestämmelser för brandfarliga vätskor i den mån inte miljö- och hälsoskyddsnämnden efter särskild prövning i samråd med vattenverkets huvudman medger lindring i kraven.

c) Naturgödsel och andra gödningsmedel, djur- och växtbekämpningsmedel samt vägsalt och dammbindningsmedel får användas endast i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av fastigheter för jordbruk och skogsbruk samt för sedvanligt underhåll av vägar.

d) Avloppsvatten får ej utsläppas på eller i marken. Om det kan ske utan risk för förorening av grundvattnet får dock miljö- och hälsoskyddsnämnden i samråd med vattenverkets huvudman medge utsläpp av avloppsvatten inom yttre skyddszonen. Avloppsledning och därtill hörande brunnar skall utföras av täta rör.

f) Tåkt av grus, sand, lera eller jord eller schaktning inom yttre skyddszonen får ej ske till lägre nivå än ca en meter över högsta grundvattnen.

Undantag från föreskrifterna i första stycket meddelas av Länsstyrelsen efter hörande av miljö- och hälsoskyddsnämnden efter hörande av vattenverkets huvudman.

Återfyllning får ej ske med sådant material att grundvattenförorening eller väsentlig minskning av grundvattenbildningen eller grundvattenframrinningen kan bli följden.

Grundvattenytan bestäms genom avvägning och efter jämförelse med observerad grundvattenyta. Utgångspunkt för avvägningen skall vara något av de kvarstående borrhör, som höjdbestämts vid undersökningarna för vattentäkten.

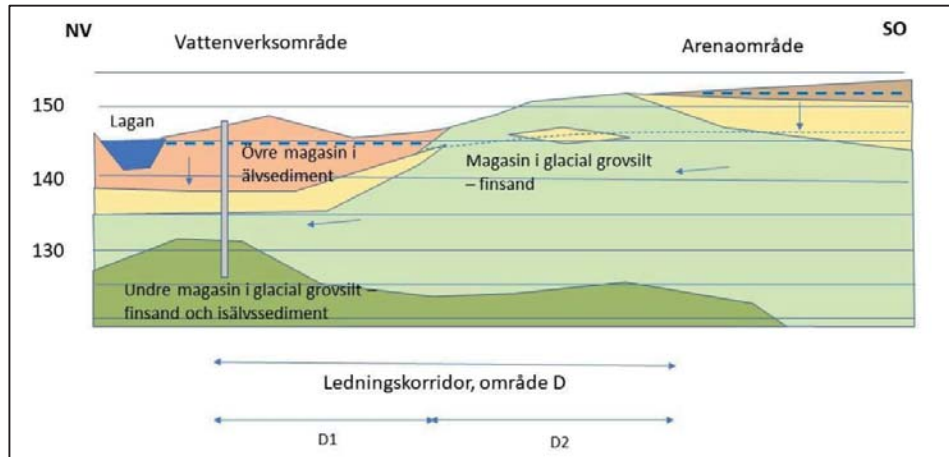
I tabellen nedan anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende grundvatten för aktuell MKB.

Tabell 9 Kriterier för bedömning av konsekvenser grundvatten

Konsekvens	Grundvatten
Positiv konsekvens	Påverkan på grundvattnet minskar jämfört med befintlig situation.
Ingen/försumbar konsekvens	Markanvändningen förändras inte och förhållandena är jämförbara med dagens situation.
Liten negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av liten omfattning som inte medför någon betydande försämring eller skada på grundvattenkvaliteten.
Måttlig negativ konsekvens	- Föroreningsinnehållet i grundvattnet ökar i viss omfattning. - Vattentäkten påverkas negativt till viss del.
Stor negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av stor omfattning avseende föroreningsinnehåll som medför en risk för markant försämring av eller skada på grundvattenkvaliteten.

8.3.2 Förutsättningar

Lagans dalgång har bildats genom uppsprickning och erosion av berggrund och är uppfylld med jordlager, måktigheten kan uppgå till 50 m eller mer. Lagren består av torv och glacial silt–finsand i de översta jordlagren öster om Lagan och postglaciala älvsediment som ackumulerats längs med Lagan. Glacial lera–silt ligger under de postglaciala älvsedimenten och torven. Under glacial lera–silt är det glacial silt–finsand ovanpå ett lager med isälvssediment. I figuren nedan visas en profil från areaområdet till vattenverksområdet.

Figur 59. Profil från arenaområdet till vattenverksområdet.

Inom större delen av området kan två grundvattenmagasin identifieras, ett övre och ett undre. Det undre magasinet, med stora djup, är det som utnyttjas av brunnarna vid Värnamo kommuns vattenverk.

Idrottsarenan kommer att anläggas inom yttre vattenskyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt, vilket innebär att undantag från skyddsföreskrifterna krävs för anläggningsarbetena som innefattar grävning. Ansökan om undantag från vattenskyddsföreskrifter hanteras i ett separat ärende, se avsnitt 6.5.2 Dispenser vattenskyddsområde.

Anläggningsarbetena kräver tillfällig bortledning av grundvatten och därför kommer en ansökan om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att inlämnas till Mark- och miljödomstolen. Dessutom ska schakt och utskiftning av massor (torv) under grundvattenytan att ske vilket innebär att tillstånd om schakt under grundvattennivån krävs. Tillstånd enligt skyddsföreskrifterna för detta har tidigare beslutats, men tillståndstiden upphörde i maj 2025 då arbete inte påbörjats.

8.3.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Detaljplaneområdet utgörs av ett oexploaterat område och det finns därför inga kända risker för tidigare markföroreningar.

Det undre grundvattenmagasinet, med stora djup, är det som nyttjas av brunnarna vid Värnamo kommuns vattenverk. Schaktning kommer att ske i det övre jordlagret som är betydligt mindre genomsläppligt eftersom det bl.a. vid arenan består av torv ovan lera.

Exploateringen bedöms inte medföra någon förorening av marken eftersom skyddsåtgärder vidtas såsom täta ytor och täta diken för hantering av dagvatten. Dessutom används endast rena massor vid anläggningsarbetena. Dagvatten från hårdgjorda ytor och byggnader kommer att samlas upp i täta dammar och dagvattnet avleds till recipienten i täta diken. Själva

fotbollsplanen kommer att anläggas med tät botten och gräset vattnas underifrån. Regnvattnet från gräsplanen samlas upp och används till bevattning. Det innebär således att inget dagvatten från detaljplaneområdet infiltreras inom vattenskyddsområdet.

Anläggningen kan vid extrema händelser ge upphov till bräddningar till ytvatten (vid 100-årsregn då dagvattenanläggningen inom planområdet är dimensionerat för ett 20-årsregn). Risken för spridning av föroreningar till grundvatten bedöms som låg med tanke på både torv och lera som fungerar som täta lager avseende föroreningsspridning till den underliggande akvifären.

Vid skötsel av vägar kan saltning bli aktuellt, vilket är tillåtet enligt vattenskyddsföreskrifterna vid normalt underhåll av väg. Dock är det mer troligt att använda sig av skottnings och sedan sandning, eftersom vägen inte kommer vara belastad av fordon i någon större omfattning under vintertid samt att hastigheten inte kommer vara hög.

Med hänsyn till planerade skyddsåtgärder för arenan med tillhörande parkering och vägar bedöms inte verksamheten medföra någon försämring av grundvattenkvaliteten i vattentäkten. Det innebär således att målen i den regionala vattenförsörjningsplanen inte heller påverkas på ett negativt sätt.

8.3.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär att marken fortsätter att användas för produktion av skog varför ingen förändring sker.

8.3.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för grundvatten

Tabell 10. Sammanfattande tabell över konsekvenser för vattentäkten.

	Konsekvens	Grundvatten
Nollalternativet	Ingen/försumbar konsekvens	Markanvändningen förändras inte och förhållandena är jämförbara med dagens situation. Produktion av skog kvarstår.
Planförslag	Måttlig negativ konsekvens	- Intressets värde är högt. - Påverkan är liten och medför inte någon betydande försämring eller skada på grundvattenkvaliteten.

8.3.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Detaljplanen kommer att anläggas inom yttre vattenskyddsområdet för Ljusseveka vattentäkt vilket innebär att undantag från skyddsföreskrifterna krävs om eventuella kemikalier och gödningsmedel behöver användas för skötsel av planen (slutet system).

Arbetena med schakt under grundvattenytan och länshållning av grundvatten kommer att tillståndsprövas enligt 11 kap. miljöbalken. I tillståndsprövningen kommer kommunen att göra åtaganden om försiktighetsåtgärder så att vattentäkten inte riskerar att förorenas samt att sättningar av marken inte sker.

För vidare skyddsåtgärder under byggtid, se kapitel 8.11.1.2.

8.4 MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN

För att uppnå EU:s mål om god vattenstatus har Sverige infört miljökvalitetsnormer för vatten genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Miljökvalitetsnormer för ytvattenförekomster beskriver vilken ekologisk och kemisk status som vattnet ska uppnå och när detta senast ska ske. Miljökvalitetsnormer för ytvatten delas in i normer för ekologisk status och för kemisk status. Den kemiska statusen bedöms genom att mäta halterna av olika kemiska ämnen i vattenförekomsten. För att avgöra vattenförekomstens ekologiska status finns ett antal olika kvalitetsfaktorer som ska övervakas och bedömas:

- Biologiska kvalitetsfaktorer – beskriver tillståndet för växt- och djurlivet i vattenförekomsten.
- Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer – beskriver det fysikaliska och kemiska tillståndet, till exempel näringsämnen, och förekomsten av vissa särskilt förorenande ämnen, till exempel zink.
- Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer – beskriver hydrologiska och morfologiska egenskaper, till exempel om en vattenförekomst är påverkad av mänsklig aktivitet såsom hårda kajkanter, vandringshinder för fisk i form av en dammanläggning eller pirar och bryggor.

8.4.1 Bedömningsgrunder för MKN för vatten

En verksamhet kan endast tillåtas om nuvarande status inte riskerar att försämrats och om uppfyllandet av miljökvalitetsnormen inte äventyras.

Tabell 11. Kriterier för bedömning av MKN för vatten.

Konsekvens	Kriterier
Riskerar inte försämrats	Nuvarande status inte riskerar att försämrats och uppfyllandet av miljökvalitetsnormen äventyras inte.
Riskerar försämrats	Nuvarande status riskerar att försämrats och uppfyllandet av miljökvalitetsnormen äventyras.

8.4.2 Förutsättningar

Beräkningen av föroreningsnivån inom det befintliga området i nuläget visar att för samtliga ämnen underskrider de kommunala riktvärden som använts som jämförelse. Se Tabell 12.

Tabell 12. Beräknade föroreningshalter för nuläge och enligt exploateringsförslag utan reningsåtgärder.

Halter av ämnen	Nuläge (µg/l)	Enligt plan utan rening (µg/l)	Förändring	Riktvärden Värnamo kommun, låg känslighet (µg/l)
P	27	80	Ökar	150
N	440	910	Ökar	2 500
Pb	2,7	5,4	Ökar	14
Cu	6,6	12	Ökar	22
Zn	18	34	Ökar	60
Cd	0,11	0,20	Ökar	0,4
Cr	2,7	5,1	Ökar	15
Ni	2,8	3,3	Ökar	40
Hg	0,011	0,026	Ökar	0,05
SS	17 000	38 000	Ökar	60 000
Olja	140	320	Ökar	1 000
BaP	0,0073	0,018	Ökar	0,05

Vattenkemidata från 2023 och 2024 från Ljusseveka vattentäkt visar halter av bekämpningsmedel, BAM (2,6-Diklorbensamid) och DMS (dimetylsulfamid) som båda är nedbrytningsprodukter från bekämpningsmedel.

Grundvattenförekomst

Grundvattenförekomsten Värnamo-Ekeryd har god kvantitativ status och god kemisk status och detta är även de fortsatta kraven till 2027.

Ytvattenförekomst

Ytvattenrecipienten för det aktuella området, Lagan på sträckan Vidöstern – Härån, har en måttlig ekologisk status och ån uppnår inte god kemisk status. Bedömningen baseras på att vattenförekomsten är påverkad av barriärer som delar upp vattenförekomsten, samt konnektivitets- och flödesförändringar som bedöms ha effekt på vattenlevande organismers status. God ekologisk status ska uppnås 2039.

God kemisk status uppnås inte pga. kvicksilver (Hg) och bromerade difenyletrar (PBDE) Gränsvärdena för kvicksilver och PBDE överskrider i alla Sveriges undersökta ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Utsläpp av kvicksilver och PBDE har under lång tid skett i både Sverige och utomlands vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa ämnen. Kvalitetskravet är god kemisk status till 2027 med undantag för kvicksilver och PBDE.

8.4.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Baserat på beräkningen i dagvattenutredningen går det att bygga arenan i Ljusseveka utan att försämra kvaliteten på utgående dagvatten, om reningsåtgärder skapas. Det förutsätts att dessa renande anläggningar uppförs och underhålls väl vilket bidrar till att planområdet totalt sett medför en förbättring av möjligheterna att bibehålla statusen för recipienten (Lagan: Vidöstern-Härån). Beräknade halter redovisas i tabellen nedan.

Tabell 13 Föroreningsbelastning och beräknade reningseffekter avseende halter.

Ämne	Nuläge (µg/l)	Enligt plan utan rening (µg/l)	Rening Översilningsyta följt av gräsdike (µg/l)	Rening Makadam- magasin (µg/l)	Riktvärden Värnamo kommun (µg/l)
P	27	80	42	53	150
N	440	910	470	490	2 500
Pb	2,7	5,4	1,3	0,98	14
Cu	6,6	12	4,0	4,6	22
Zn	18	34	8,2	11	60
Cd	0,11	0,20	0,037	0,079	0,4
Cr	2,7	5,1	1,5	1,9	15
Ni	2,8	3,3	1,2	1,5	40
Hg	0,011	0,026	0,018	0,013	0,05
SS	17 000	38 000	7 900	11 000	60 000
Olja	140	320	16	70	1 000
BaP	0,0073	0,018	0,0025	0,0058	0,05

Enligt beräkningarna bedöms vattenkvaliteten förbättras förutom för fosfor, kväve och kvicksilver. I beräkningsverktyget StormTac är referensvärdena hämtade från andra länder än Sverige där exempelvis användning av kvicksilver har varit förbjudet sedan lång tid tillbaka. Resultatet av föroreningsberäkningarna ska således inte betraktas som några exakta eller faktiska värden.

Avseende näringsämnen är den ekologiska statusen god i Lagan och det bedöms därför att de något högre halterna av kväve och fosfor inte försämrar möjligheten att bibehålla klassningen god status för näringsämnen. Konsekvenserna av planförslaget bedöms därmed som små för grundvatten- resp. ytvattenförekomsten.

8.4.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet kommer inte någon byggnation ske och ytor kommer inte heller hårdgöras. Det bedöms inte ske någon förändring av föroreningshalter jämfört med befintlig situation.

8.4.5 Sammanfattande tabell över MKN för vatten

I Tabell 14 sammanfattas konsekvenser för MKN för vatten för nollalternativet samt planförslaget.

Tabell 14. Sammanfattande tabell över konsekvenser för MKN för vatten.

	Konsekvens	MKN för grundvatten och ytvatten
Nollalternativ	Riskerar inte försämma	Bedöms inte ske någon förändring av föroreningshalter jämfört med befintlig situation
Planförslag	Riskerar inte försämma	Bedöms inte försämma vattenkvalitén efter planens genomförande.

8.4.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Skyddsåtgärder som föreslås i planförslaget är anläggandet av täta ytor och diken med gräs eller krossmaterial.

Om andra val av reningslösningar anläggs för dagvattenhantering inom utredningsområdet är det nödvändigt att se över att de har motsvarande reningseffekt på dagvattnet som de föreslagna lösningarna för att inte riskera att möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna påverkas negativt.

8.5 RIKSINTRESSEN

8.5.1 Bedömningsgrunder för riksintressen

Ett område som har identifierats som riksintresse ska så långt det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Detta innebär att tillkommande bebyggelse, exempelvis nybyggnad, eller andra åtgärder inte på ett negativt sätt får påverka vare sig nuvarande eller framtida nyttjande av anläggningarna.

Av 3 kapitel §§ 6 samt 8–9 miljöbalken framgår:

6 § Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

8 § Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

9 § Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall

skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintresseområden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada området. Begreppet påtaglig skada är centralt för tillämpningen av hushållningsbestämmelsen om riksintressen. Därför skiljer sig bedömningsgrunderna för påverkan på riksintressen från andra miljöaspekter i aktuell MKB.

Bedömningen av vad som utgör en påtaglig skada är platsspecifik och knuten till åtgärdens omfattning och art. Generellt gäller att ett ingrepp som innebär att ett område förlorar de värden som motiverat dess utpekande ska bedömas som påtagligt skadligt. När ett riksintresse kan komma att påverkas ska en bedömning av påtaglig skada utföras. Det är med utgångspunkt i riksintressebeskrivningen som skadebedömning ska göras.

Det är viktigt att skadeanalysen är fri från avvägningar mot andra intressen. Ett riksintresse kan inte avvägas mot ett lokalt intresse – uppstår påtaglig skada får förändringen/åtgärden inte genomföras. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd till 3 kapitel 6 § 2 stycket miljöbalken bör en åtgärd med irreversibel (oåterkallelig) negativ inverkan på något värde som utgör grunden för riksintresset som regel anses utgöra påtaglig skada på området och därmed inte tillåtas. I nedan Tabell 15 anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende påverkan på riksintresset för aktuell MKB.

Tabell 15. Kriterier för bedömning av riksintressen.

Konsekvens	Kriterier
Ej påtaglig skada	Påverkan på riksintresset är av sådan grad att området inte förlorar de värden som motiverat dess utpekande som riksintresse
Påtaglig skada	Påverkan på riksintresset är av sådan grad att området förlorar de värden som motiverat dess utpekande som riksintresse

8.5.2 Förutsättningar

Planområdet omfattas av riksintresse för MSA-område för Hagshults övningsflygplats (3 kap. 9 § MB) samt för Växjö flygplats (3 kap 8 § MB). Dessutom berörs området av stoppområde för höga objekt för Hagshults övningsflygplats (3 kap. 9 § MB). Se kapitel 6.9.

För byggnader eller anläggningar vars sammanlagda höjd kommer att överstiga 45 meter inom tätort eller 20 meter utanför tätort, krävs flyghinderanalys och hinderremiss hos Luftfartsverket, Forsvarsmakten och berörda flygplatser.

Området ligger i direkt närhet till Värnamo stad, inom området för FÖP Värnamo (se Figur 9).

Väster om planområdet ligger ett riksintresse för naturvärde, Lagan nedströms Hörledammen som är geologiskt värdefullt.

8.5.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Planförslaget kommer innebära anläggning av en arena med en högsta höjd på en mast motsvarande på 40 m. Då området är inom tätort, och således 45 m är höjden för samrådsområde med Forsvarsmakten, krävs ingen flyghinderanalys⁴⁹. Eftersom planområdet

⁴⁹ Boverket. Forsvar och säkerhet. Hämtad 2025-03-21 från: <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hav/totalforsvaret/>

inte bidrar till höga byggnader utanför tillåten höjd, samt att planområdet är i närheten av befintlig bebyggelse, bedöms inte riksintressen kopplade till flyghöjder påverkas.

Eftersom planområdet ligger utanför riksintresset för naturvård bedöms riksintresset inte påverkas.

8.5.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär att ingen förändring sker och därmed föreligger inte heller någon risk för påtagning skada på riksintressena.

8.5.5 Sammanfattande tabell över riksintressen

Tabell 16. Sammanfattande tabell över risken för påtaglig skada för riksintressen.

	Konsekvens	Riksintressen
Nollalternativet	Ej påtaglig skada	• Totalförvaret • Kommunikationer • Riksintressen för naturvård
Planförslag	Ej påtaglig skada	• Totalförvaret • Kommunikationer • Riksintressen för naturvård

8.5.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Inga skadeförebyggande åtgärder föreslås fastställas i detaljplanen.

8.6 KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMNINGAR

8.6.1 Bedömningsgrunder för kulturmiljö

Den svenska kulturmiljön skyddas främst genom kulturmiljölagen och miljöbalken. I kulturmiljölagen finns särskilt beskrivet skydd av fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen. Kulturmiljön skyddas även genom plan- och bygglagen, väglagen och förordningen om statliga byggnadsminnen. Lagarna syftar bland annat till att framtida generationer ska kunna uppleva en mångfald av kulturmiljöer. Vidare förekommer lagskydd på lokal nivå i form av kommunala krav och riktlinjer.

Svenska fornlämningar är automatiskt skyddade enligt kulturmiljölagen. Fornlämningar är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergiven. Lämningen behöver dessutom vara tillkommen före år 1850. Det är enligt lagen förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering, eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

En övrig kulturhistorisk lämning är en lämning som inte har ett automatiskt skydd i enlighet med kulturmiljölagen. Här krävs ett samråd med länsstyrelsen för en bedömning om lämningen av särskilda skäl bör fastställas som fornlämning eller om bedömningen övrig kulturhistorisk lämning kan kvarstå.

I Tabell 17 nedan anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende kulturmiljö för aktuell MKB.

Tabell 17. Kriterier för bedömning av konsekvenser avseende kulturmiljö.

Konsekvenser	Kulturmiljö
Positiv konsekvens	- Kulturmiljövärden framhävs genom exempelvis skötsel av omgivande mark. - Kulturmiljöns upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden tydliggörs.
Försumbar/ingen konsekvens	- Värden förändras inte. Bärande uttryck och sammanhang är fortsatt avläsbara. - Kulturmiljöns upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden blir oförändrade.
Liten negativ konsekvens	- Värden påverkas negativt i begränsad omfattning. Bärande uttryck och sammanhang är fortsatt avläsbara, men vissa försvagas i liten mån. - Kulturmiljöns upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden påverkas i liten omfattning.
Måttlig negativ konsekvens	- Värden minskar. Bärande uttryck och sammanhang försvagas och läsbarhet försvåras. - Kulturmiljöns upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden går delvis förlorande.
Stor negativ konsekvens	- Värden försvinner. Bärande uttryck för utpekade och lagskyddade kulturmiljövärden går förlorade. - Sammanhang som är avgörande för att utläsa den kulturhistoriska berättelsen bryts. - Kulturmiljöns upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden går förlorande.

8.6.2 Förutsättningar

Inom Ljusseveka finns inga kända fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar, varken från Riksantikvarieämbetets databas Fornsök, arkiv eller andra källor. Den undersökning som utfördes år 2000⁵⁰ för väg 151 täcker del av planområdet men ledde inte till några upptäckter inom Ljusseveka (se Figur 25 för berört område).

Markanvändningen har troligtvis varit begränsad till skogsbevuxen utmark och det finns inga uppgifter om att det har varit bebyggelse på plats. Ingen arkeologisk utredning har utförts eller planerats med detta i åtanke.

Det enda som påträffats i historiska kartor är en mindre färdväg i riktning mellan Prostsjön och Ljusseveka (se grå streckad linje i Figur 29).

8.6.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Planförslaget påverkar en mindre färdväg i riktning mellan Prostsjön och Ljusseveka. I västra delen av arenaområdet, och precis västerut om dike 1 i norr, går delen av färdvägen som berörs. Den äldre färdvägen som används idag kommer troligen att försvinna eller flyttas för att göra plats för idrottsanläggningen. (Från Prostsjön och norrut borde dock färdvägen kunna användas som vanligt till och med sträckan vid arenan. Det är först i norr vid arenaområdet som färdvägen kommer försvinna eller flyttas.) Effekten är en förändrad landskapsbild och funktion då vägen inte kommer se ut eller fungera som den gjort tidigare.

⁵⁰ Det utfördes inga åtgärder som t.ex. att gräva provschakt.

8.6.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet kommer inte färdvägen påverkas, vilket utgör en försumbar/ingen konsekvens.

8.6.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för kulturmiljö

I Tabell 18 sammanfattas konsekvenser för kulturmiljö för nollalternativet samt planförslaget.

Tabell 18. Sammanfattande tabell över konsekvenser för kulturmiljö.

	Konsekvens	Kulturmiljö
Nollalternativ	Försumbar/ingen konsekvens	- Eventuella okända arkeologiska lämningar påverkas inte av exploatering - Färsvägen behöver inte flyttas, vilket innebär ett oförändrat läge.
Planförslag	Liten negativ konsekvens	Kulturmiljöns upplevelsemässiga värde på del av färdvägen delvis går förlorad.

8.6.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Om fornyynd påträffas under arbetet ska arbetet stoppas omedelbart och kontakt tas med Länsstyrelsen i Jönköpings län.

8.7 FRILUFTSLIV

8.7.1 Bedömningsgrunder för friluftsliv

Ett område som används för friluftsliv ska så långt det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden. Detta innebär att tillkommande bebyggelse, exempelvis nybyggnad, eller andra åtgärder inte på ett negativt sätt får påverka vare sig nuvarande eller framtida nyttjande av natur- och kulturmiljö.

Sverige har tio friluftslivsmål som togs fram för att stärka friluftslivet och dess förutsättningar. Målen syftar till att fler ska kunna vara ute i naturen och ta del av dess hälsofrämjande effekter, samtidigt som friluftslivet sker på ett hållbart sätt. De är en del av regeringens politik för friluftsliv och naturvård och målen är vägledande för hur Sverige ska utveckla och bevara friluftslivet för både nuvarande och kommande generationer.

- **Tillgänglig natur för alla** – Alla ska ha möjlighet att vistas i naturen oavsett funktionsförmåga, ålder, kön eller bakgrund.
- **Starkt engagemang och samverkan** – Friluftslivet ska stärkas genom samverkan mellan myndigheter, organisationer och företag.
- **Allemansrätten som grund** – Allemansrätten ska bevaras och utvecklas för att möjliggöra friluftsliv och rekreation.
- **Tillgång till natur för friluftsliv** – Det ska finnas bra möjligheter att komma ut i naturen, särskilt nära tätorter.
- **Attraktiv tätortsnära natur** – Naturen nära städer och tätorter ska utvecklas och bevaras för rekreation och hälsa.
- **Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling** – Friluftslivet ska bidra till ekonomisk utveckling, exempelvis genom naturturism och ekoturism.

- **Skyddade områden som resurs för friluftslivet** – Nationalparker, naturreservat och andra skyddade områden ska vara tillgängliga för friluftsliv.
- **Ett rikt friluftsliv i skolan** – Barn och unga ska få bättre möjligheter att uppleva och lära sig om naturen genom skolan.
- **Friluftsliv för god folkhälsa** – Friluftsliv ska bidra till bättre folkhälsa genom att uppmuntra fysisk aktivitet, återhämtning och social samvaro i naturen.
- **God kunskap om friluftslivet** – Forskning, utbildning och statistik om friluftslivets betydelse och utveckling ska stärkas.

Målet specificeras i propositionen Framtidens friluftsliv (prop. 2009/10:238) i tio punkter och i regeringens skrivelse Mål för friluftslivspolitik (Skr. 2012/13:51) förtydligas målen med preciseringar.⁵¹

I Tabell 19 nedan anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende kulturmiljö för aktuell MKB.

Tabell 19. Kriterier för bedömning av konsekvenser avseende friluftsliv.

Konsekvens	Friluftsliv
Positiv konsekvens	• Friluftslivet förstärks genom exempelvis uppförande av grindar eller andra genomgångar som behövs för att allmänheten skall kunna komma åt mark i område av betydelse för friluftslivet/som omfattas av allemansrätten. • Friluftslivet görs tillgängligt för fler genom anpassningar i framkomlighet. • Friluftslivets upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden tydliggörs.
Försumbar/ingen konsekvens	• Värden förändras inte. Värden förändras inte. Bärande uttryck och sammanhang är fortsatt avläsbara. • Samma tillgänglighet och natur- och kulturmiljö för friluftsliv finns. • Friluftslivets upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden blir oförändrade.
Liten negativ konsekvens	• Värden påverkas negativt i begränsad omfattning. Bärande uttryck och sammanhang är fortsatt avläsbara, men vissa försvagas i liten mån. • En liten negativ förändring i tillgänglighet för natur- och kulturmiljö för friluftsliv görs. • Friluftslivets upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden påverkas i liten omfattning.
Måttlig negativ konsekvens	• Värden minskar. Bärande uttryck och sammanhang försvagas och läsbarhet försvåras. • En måttlig negativ förändring i tillgänglighet för natur- och kulturmiljö för friluftsliv görs. • Friluftslivets upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden går delvis förlorade.
Stor negativ konsekvens	• Värden försvinner. Bärande uttryck för utpekade och lagskyddade friluftslivsvärden går förlorade. • En stor negativ förändring i tillgänglighet för natur- och kulturmiljö för friluftsliv görs. • Sammanhang som är avgörande för friluftslivet bryts. • Friluftslivets upplevelsemässiga, pedagogiska och/eller vetenskapliga värden går förlorade.

⁵¹ Naturvårdsverket. Sveriges friluftslivsmål. Hämtad 2025-03-23 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/friluftsliv/sveriges-friluftslivsmal/>

8.7.2 Förutsättningar

Ån Lagan och Prostsjön ingår i Vidösterns fiskevårdsområde. Dikena som är inom planområdet ingår dock inte i fiskevårdsområdet. Se Figur 28.

Det går vissa vandringsstråk i närområdet för detaljplanområdet. Dessa består av Nydalaleden, som går längs med Prostsjövägen, samt Prostsjörundan som går runt hela Prostsjön.⁵² Se även Figur 29.

Det stråk som nämns under 8.6 Kulturmiljö och fornlämningar, och som delvis går genom planområdet, används i nutid enligt Värnamo kommuns miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet.⁵³ Den varierar mellan att likna en gammal väg och en bredare stig. Över ett dike finns en spång som visar på att vägen används.

Ljusseveka visar tecken på ett aktivt friluftsliv kopplat till naturmiljö, detta baserat på inrapporteringar av exempelvis fåglar, svampar och mossor i Artportalen.

Utanför planområdet, väster om Finnvedsvallen, finns det ruiner från Ljusseveka kvarn. Vid forsen finns en flytbrygga. Där uppmuntrar Naturkartan till picknik, fiske, samt möjlighet att lägga i eller ta upp kanoter.¹⁸

8.7.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Inom planområdet behåll marken i största möjliga omfattning som naturmark.

Vid byggnation av arenan påverkas färdvägen direkt med den markareal som tas i anspråk. Effekten blir i denna del en förlust av originalvägen som används även i nutid, även om den redan sedan tidigare har brutits upp mot fastigheter norr om skogsområdet. Sträckan kommer dock att kunna nyttjas även i fortsättningen i anslutning till arenan, i gångväg mellan dikena i norr. Se Figur 6.

Konsekvensen kan bli en försämrad upplevelse av platsen, både gällande färdvägen men framför allt genom att mycket av nuvarande naturmark exploateras och att naturmiljön påverkas. Effekter som högre buller, ljus från arenan och mänsklig aktivitet kommer ge konsekvenser som påverkar upplevelsen av platsen väsentligt.

I och med avståndet till Lagan bedöms inte friluftslivet där, med exempelvis kanotturer, påverkas av planförslaget.

8.7.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Vid nollalternativ sker ingen exploatering och friluftslivet påverkas inte inom området.

⁵² Naturkartan. Värnamo kommun. Hämtad 2025-03-06 från:

<https://www.naturkartan.se/sv/varnamo>

⁵³ Värnamo kommun. *Miljöutredning om värden för kulturmiljön, naturmiljön samt friluftslivet.*

Tillhörande detaljplan för fastigheten: Ljusseveka 2:1, del av samt Värnamo 14:62, del av, Värnamo.

8.7.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för friluftsliv

Tabell 20. Sammanfattande tabell över konsekvenser för friluftsliv.

	Konsekvens	Friluftsliv
Nollalternativ	Försumbar/ingen konsekvens	• Samma tillgänglighet och natur- och kulturmiljö för friluftsliv finns. • Friluftslivets upplevelsemässiga värden förändras inte.
Planförslag	Måttlig negativ konsekvens	• Delar av befintliga naturvärden försvinner vilket innebär en förlust av friluftsvärden. • Tillgänglighet för natur- och kulturmiljö för friluftsliv ökar för rörelsehindrade i anslutning till arenan.

8.7.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Inga övriga skyddsåtgärder utöver detaljplanen föreslås.

8.8 STADS- OCH LANDSKAPSBILD

Även om upplevelsen av landskapet till stor del är subjektiv finns vissa allmängiltiga bedömningsgrunder som variationsrikedom, skala och struktur. Upplevelsen av ett landskap kan påverkas av ny bebyggelse bland annat genom att landskapsrum och helhetsmiljöer fragmenteras, utblickar avskärmade eller nya utblickar skapas. Nya landmärken kan också berika och stärka upplevelsen av landskapet.

God läsbarhet av landskapets form, funktion och historia påverkar upplevelsen av landskapsbilden positivt. Förändringar i landskapsbilden kan tas emot på olika sätt, varför det många gånger är svårt att värdera huruvida förändringarna är positiva eller negativa. Landskapsbildskydd skyddar värden som består av den visuella upplevelsen av ett landskap.

Landskapsbildskydd är en äldre skyddsform som reglerades enligt § 19 i naturvårdslagen. Generellt fokuserar skyddsformen på regler för ny- och ombyggnation av byggnader, vägdragningar, ändringar i vegetationsstrukturer och ändringar som påverkar topografi. Skyddsformen landskapsbildskydd pekar inte ut specifika värden vid Ljusseveka.

8.8.1 Bedömningsgrunder för landskapsbild

Planområdets värde för stads- och landskapsbilden inom aktuell MKB har värderats för att tydliggöra områdets kvaliteter med avseende på stads- och landskapsbild. En tregradig skala har använts. Skalan presenteras nedan:

- *Höga värden för stads- och landskapsbild* - Områden som omfattas av områdesskydd (f.d. landskapsbildsskydd), områden med framträdande naturskönhet, växtlighet eller andra sevärda naturförhållanden som särskilt utmärker sig och därför behöver skonas från olyckliga förändringar av topografin och eller störande inslag i form av bebyggelse etc. dvs hållas orörda.
- *Måttliga värden* - områden med vissa kvaliteter som utpekats och som härrör stads- och landskapsbild där större sammanhängande förändringar påverkar värdet och där

begränsningar av volymer, höjder och/eller yttre utformning av exempelvis byggnader är nödvändig för att inte påverka värdet.

- *Låga värden* - områden som inte är utpekade eller har några utmärkande värden i förhållande till sin omgivning avseende topografi eller relation till identitetsskapande landmärken.

I tabellen nedan anges kriterier för bedömning av konsekvenser avseende stads- och landskapsbildsanalys för aktuell MKB.

Tabell 21. Kriterier för bedömning av konsekvenser stads- och landskapsbildsanalys.

Konsekvens	Stads- och landskapsbild
Positiv konsekvens	• God anpassning av bebyggelse eller landskapselement som förhöjer/förtydligar ursprungligt stad- och landskapsbildsvärde.
Ingen/försumbar konsekvens	• Stads- och landskapsbilden bibehålls • Tillfälliga förändringar som är övergående/naturliga förändringar i ett landskap.
Liten negativ konsekvens	• Påverkan ökar i marginell omfattning i förhållande till ursprungsvärdet, eller mindre störningar/problem som förstärks.
Måttlig negativ konsekvens	• Påverkan ökar i viss omfattning i förhållande till ursprungsvärdet. • Stads- och landskapsbilden förändras negativt till viss del.
Stor negativ konsekvens	• Framträdande förändring som väsentligt förändrar den visuella upplevelsen i förhållande till ursprungsvärdet. • Stads- och landskapsbilden påverkas negativt i hög grad.

8.8.2 Förutsättningar

Planområdet är beläget norr och öster om tätbebyggda områden i Värnamo stad. I öster avgränsas området av väg 151. Se figuren nedan.

Figur 60 Värnamo med planområdet ungefärligt inringat med rött.

Området för arenan är beläget i anslutning till tätorten och ligger öster och sydöst om befintliga fotbollsplaner. Angöring till platsen för transporter kommer att ske från industriområdet i söder.

Området består idag av ett skogsområde som beskrivs under kapitel 8.1, 8.6 och 8.7.

8.8.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Detaljplanen kommer att påverka landskapsbilden framför allt genom att skogen avverkas och ersätts av ett bebyggt område. Arealen placeras i norr och den kommer med sin höjd på 23 m samt fyra master på 40 m, att vara ett dominerande inslag i landskapet. Se illustrationen i figuren nedan.

Figur 61 Illustration över Värnamo area.

Arenan kommer att omgärdas av områden planlagda för natur och en parkeringsplats kommer anläggas längre söderut, se plankartan Figur 4.

Eftersom en stor del av befintlig skog kommer att avverkas, kommer landskapsbilden att förändras främst i de norra och östra delarna av skogsområdet.

Prostsjön ligger i sydväst och skogsområdet i norr och öster kommer att bevaras på en sträcka av ca 150–200 m. Vyn från Prostsjön i figuren nedan kommer således att bevaras.

Figur 62 Vyn från Prostsjöns västra strand.

8.8.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Om detaljplanen för Ljusseveka inte antas och genomförs kommer nuvarande markanvändning att bestå under överskådlig tid. Det bedöms att det kommer att fortsätta att bedrivas skogsbruk vilket i sin tur innebär att skogen i framtiden troligen kommer att avverkas.

8.8.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för stads- och landskapsbilden

Tabell 22. Sammanfattande tabell över konsekvens för stads- och landskapsbilden

	Konsekvens	Stads- och landskapsbild
Nollalternativ	Ingen/försumbar konsekvens	Markanvändningen förändras inte och därmed förväntas endast tillfälliga förändringar som en konsekvens av pågående skogsbruk, såsom avverkningar.
Planförslag	Måttlig negativ konsekvens	- Stads- och landskapsbilden förändras i hög grad då den i förhållande till ursprungsvärdet, övergår från en "natusiluett" till en mer urban karaktär. - Kvarvarande skogsområden, samt med tiden etablerad vegetation inom områden planlagda för natur, mildrar påverkan över tid - Utblickarna från Prostsjön påverkas inte.

8.8.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Åtgärder som säkerställs i detaljplanen

- h1 23,0 Högsta nockhöjd, angivet i meter. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra en byggnation av byggnader till angiven högsta nockhöjd. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.
- h2 40,0 Högsta totalhöjd, angivet i meter. Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra en byggnation av annat än byggnader till angiven högsta totalhöjd. Lagstöd för denna bestämmelse finns i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

Övriga åtgärder

I samband med byggarbetena bör befintlig vegetation bevaras i största möjliga mån inom områden planlagda för natur.

8.9 NATURRESURSER

8.9.1 Bedömningsgrunder för naturresurser

Exploatering av skogsbruksmark innebär att marken tas ur produktion för råvaror kopplade till skogsbruket. Gällande torv kommer massor utskiftas från den utdikade mossen. Torv är en ändlig resurs.

Hänsynsreglerna i miljöbalken (2 kap MB) ställer krav på att marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt används på sådant sätt att hushållning från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt främjas. Vad som är lämplig markanvändning ska bedömas utifrån områdets egenskaper och samhällets behov. Landets mark- och vattenområden behöver nyttjas så ändamålsenligt som möjligt över tiden och med hänsyn till olika användningssätt, med avvägning mellan värdet av att bevara områden för framtiden eller att ta dem i anspråk.

Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en långsiktigt god hushållning. Enskilda intressen bör inte få hindra en utveckling som bedöms vara betydelsefull.

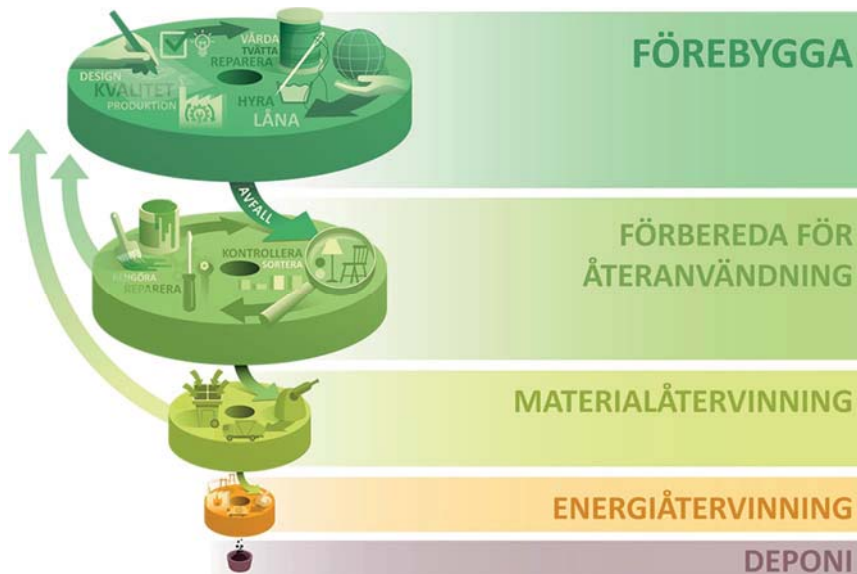
Enligt 2 kap 5 § miljöbalken ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att:

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

Enligt 15 kap 10 § miljöbalken ska den som är ansvarig för att avfall blir behandlat se till att det:

1. återvinns genom att det förbereds för återanvändning,
2. materialåtervinns, om det är lämpligare än 1,
3. återvinns på annat sätt, om det är lämpligare än 1 och 2, eller
4. bortskaffas, om det är lämpligare än 1–3.

Den behandling av avfallet som bäst skyddar människors hälsa och miljön som helhet ska anses som lämpligast, om behandlingen inte är orimlig. Nedan i Figur 63 syns Naturvårdsverkets illustration av avfallshierarkin som beskrivs i 15 kap 10 § miljöbalken.

Figur 63. Avfallshierarkin som visar prioritetsordningen för lagstiftning och insatser inom avfallsområdet⁵⁴

Det är förbjudet att deponera brännbart och organiskt brännbart avfall⁵⁵, vilket anges i 8 § Förordning (2001:512) om deponering av avfall.

Enligt 3 kap § 4 miljöbalken är jord- och skogsbruk av nationell betydelse och får endast exploateras om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

⁵⁴ Naturvårdsverket. Avfallshierarkin visar stegen vi behöver ta. Hämtad 2025-07-01 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/pagaende-arbeten/avfallshierarkin-visar-stegen-vi-behover-ta/>

⁵⁵ Naturvårdsverket. Deponering av avfall. Hämtad 2025-07-01 från: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/deponering-av-avfall/dispens-fran-deponeringsforbud/>

Tabell 23. Kriterier för bedömning av konsekvenser avseende naturresurser.

Konsekvens	Naturresurser
Positiv konsekvens	- Skogsmarken utvecklas till att bli mer produktiv och/eller utökas i yta. - Våtmarken återställs (om det är rimligt med tanke på mossens förutsättningar) och torven kan binda kol.
Ingen/försumbar konsekvens	- Skogsmarken förblir densamma. - Torven skiftas inte ur. Om den tar upp eller avger koldioxid (med hänsyn till täckningsgrad av vatten) är dock inte känt.
Liten negativ konsekvens	- Skogsmarken minskas i viss mån. - Torven skiftas ur i begränsad mängd och/eller kan användas för materialåtervinning.
Måttlig negativ konsekvens	- Skogsmarken minskas väsentligt. - Torven skiftas ur i stor mängd och kan användas för materialåtervinning.
Stor negativ konsekvens	- Skogsmarken minskas väsentligt och det som återstår kan inte brukas på grund av detaljplanen pga tillgänglighet eller andra faktorer. - Torven skiftas ur i stor mängd och kan användas för energiåtervinning.

8.9.2 Förutsättningar

Av det område som ingår i planförslaget utgörs en större del av skogsbruksmark. Planen omfattar cirka 12 hektar skogsbruksmark.

Eftersom området är oexploaterad mark är torven som schaktas ur troligtvis inte förorenad eller blandad med andra massor, vilket innebär att den går att nyttja till olika användningsområden. Massorna avvattnas och kan sedan användas till exempelvis att användas till att t.ex. etablera vegetationslager.

Torven kan även förbrännas för energi (där energiåtervinningen är mindre eftersträvarsvärd enligt avfallshierarkin). Det är då viktigt att inte ha sand blandad med torven vilket innebär en precision vid schaktning av entreprenör.

Oavsett alternativ krävs det att torvmassorna avvattnas. Vid avvattning bör det tas hänsyn till att avrinning från torv är sur, det vill säga har lågt pH, och kan ge en miljöpåverkan. En existerande torvtäkt där rutiner redan finns för behandling av materialet är därför ett alternativ som kan underlätta behandlingen av massorna.

8.9.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

Den byggnation som föreslås i detaljplanen kommer att ta skogsbruksmark i anspråk, vilket innebär avverkning och att marken delvis kommer att hårdgöras. Resterande del av skogsbruksmarken som ingår i planförslaget kommer behållas som naturmark. Den del av skogsbruksmarken som hårdgöras kommer upphöra vara skogsbruksmark då det är en irreversibel förändring.

Anspråkstagandet av skogsbruksmark kan vägas mot fotbollsarenans byggnation med tillhörande infrastruktur som ett samhällsintresse för att värna om idrottsverksamheten i kommunen. Det bedöms att skogsbruket inte är av den omfattningen att anläggning av arenan inte kan vara försvarbart utifrån god hushållning av naturresurser.

Gällande torven kommer den mest troligt att användas till materialåtervinning som beskrivet under förutsättningar.

8.9.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

Ingen byggnation av arenan sker i nollalternativet och skogsbruksmarken kommer inte att tas i anspråk och torven kommer ej skiftas ur. Påverkan från exploatering kommer inte att ske. Huruvida marken kvarstår som skogsbruksmark på lång sikt är svårare att bedöma. Fram tills behovet förändras bedöms nollalternativet innebära en långsiktigt god hushållning.

8.9.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för naturresurser

Tabell 24. Sammanfattande tabell över konsekvenser för skogsbruksmark och torv.

	Konsekvens	Skogsbruksmark	Torv
Nollalternativ	Ingen/försumbar konsekvens	Skogsbruksmarken består.	Ingen torv skiftas ur.
Planalternativ	Måttlig negativ konsekvens	Skogsmarken minskas väsentligt.	Torven skiftas ur i stor mängd och kan användas för materialåtervinning.

8.9.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Inga skadeförebyggande åtgärder föreslås.

8.10 BULLER

8.10.1 Bedömningsgrunder för buller

Det finns ett flertal bedömningsgrunder för buller. WSP utförde en bullerutredning 2023 på uppdrag av Värnamo kommun och för att utreda hur den planerade arenan påverkar befintliga och planerade bostäder med avseende på buller.

I denna MKB bedöms inte påverkan på eventuellt framtida bostäder. Däremot kommer bedömningen för de planerade bostäderna visas i bild samt förklaras eftersom bedömningen i bullerutredningen gjorts för dessa. Det som bedöms i denna MKB är:

- Störning från idrottsverksamhet på nuvarande bostäder
- Störning från verksamhetsbuller på nuvarande bostäder

8.10.1.1 Verksamhetsbuller

Då detaljplanen berör både befintliga bostäder och planerade bostäder gäller olika riktvärden för verksamhetsbuller. Nedan beskrivs riktvärdena för både befintliga och planerade bostäder.

Bedömningen av verksamhetsbuller utgör endast en del av verksamhetens buller som sker inom fotbollsarenan, se avsnitt 8.10.2 Förutsättningar.

Befintliga bostäder

Vid befintliga bostäder gäller riktvärden enligt Naturvårdsverkets Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller⁵⁶.

Tabell 25. Utomhusriktvärden från Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Tabellen avser frifältsvärden.

Områdesanvändning	Ekvivalent ljudnivå i dBA		
	Dag kl. 06-18	Kväll kl. 18-22, samt lör- sön- och helgdag kl. 06-18	Natt kl. 22-06
Utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	50	45	40

Planerade bostäder

I Boverkets rapport 2020:8 Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad karaktär – en vägledning⁵⁷ återfinns riktvärden vilka redovisas i Tabell 26. Dessa bör enligt rapporten gälla vid planläggning och bygglovsprövning av bostadsbebyggelse i områden som påverkas av industri- och annat verksamhetsbuller.

Tabell 26. Högsta ljudnivå från industri/annan verksamhet enligt Boverket Rapport 2020:8. Frifältsvärde utomhus vid bostadsfasad.

Tidsperiod	Leq dag (kl. 06– 18)	Leq kväll (kl.18–22) Lördagar, söndagar och helgdagar dag + kväll (kl. 06–22)	Leq natt (kl. 22–06)
Zon A* Bostadsbyggnader bör kunna medges upp till angivna nivåer.	50 dBA	45 dBA	45 dBA
Zon B Bostadsbyggnader bör kunna medges förutsatt att tillgång till ljuddämpad sida finns och att byggnaderna bulleranpassas.	60 dBA	55 dBA	50 dBA
Zon C Bostadsbyggnader bör inte medges.	>60 dBA	>55 dBA	>50 dBA
Ljuddämpad sida och uteplats	45 dBA	45 dBA	40 dBA

* Vad avser buller från teknisk utrustning vid annat än industriell verksamhet tillämpas värdena för luddämpad sida också på den exponerade sidan.

8.10.1.2 Idrottsplatser

Boverket och Naturvårdsverket har gett ut varsin vägledning gällande buller från idrottsplatser; Naturvårdsverket skrift *Vägledning om buller från idrottsplatser* 2022-11-28⁵⁸ respektive Boverkets rapport 2020:22 *Buller från idrottsplatser – en vägledning*⁵⁹. Vägledningen från

⁵⁶ Naturvårdsverket (2015) Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, Rapport 6538. Stockholm: Naturvårdsverket.

⁵⁷ Boverket (2020) Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad karaktär – en vägledning. Rapport 2020:8. Karlskrona: Boverket.

⁵⁸ Naturvårdsverket (2022). Vägledning om buller från idrottsplatser. 2022-11-28.

⁵⁹ Boverket (2020). Buller från idrottsplatser – en vägledning. 2020:22.

Naturvårdsverket ska användas som ett stöd vid tillsyn när det gäller befintliga idrottsplatser. Vägledningen från Boverket ska användas för bedömning av buller från idrottsplatser i samband med planläggning och bygglovsprövning av bostadsbebyggelse och/eller idrottsplatser. Det är Boverkets vägledning som ligger till grund för bedömningen av buller från idrottsplats i bullerutredningen som WSP utförde 2023 för Värnamo arena. Sedan har Naturvårdsverkets matris (se 8.10.1.4 Bedömningskriterier) använts som komplement.

I Boverkets vägledning har man valt att inte ge rekommendationer som riktvärden med ljudnivåer då dess olika karaktär skiljer sig mycket från fall till fall. Ljudnivån från idrottsplatser varierar och Boverket rekommenderar inte att mätningar eller beräkningar görs i normalfallet då det inte anses tillföra bättre beslutsunderlag. Boverket förordar i stället att en samlad bedömning görs utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet där samtliga faktorer beaktas.

Ljudnivån från en idrottsplats kan vid intensiv användning, exempelvis vid matcher, uppgå till omkring 50–55 dBA cirka 30 meter från idrottsplatsen. Vid ljudtoppar från spelare och publik kan den maximala ljudnivån vara omkring 80 dBA. Sådana nivåer kan innebära betydande risk för olägenhet samt försvåra möjligheten att föra ostörda samtal. Enligt Boverkets vägledning kan bullerkällor på idrottsplatser delas in i tre grupper enligt nedan:

1. Människoalstrade ljud – röster så som tal och rop från utövare och tränare samt tal, rop och applåder från publik

Har ett frekvensinnehåll som är högfrekvent relativt till exempelvis trafikbuller vilket gör att skärmar och fasader dämpar röster bättre än exempelvis lågfrekvent buller. En normal byggnad dämpar buller mellan 25–30 dBA beroende på konstruktion, fönster och ventilation. Ljud från människor kan vara svåra att åtgärda då spelare och publik är utspridda över en stor yta.

2. Mekaniska ljud (eller strukturella ljud) – *slagljud från racketar eller från klubbor med bollar och puckar mot anläggningens fasta konstruktioner (korgar, sarg, stolpar, skärmar, stängsel m.m.), stomljud från ramper och räcken*

Varierar beroende på händelse eller aktivitet som orsakar ljudet där exempelvis en boll som slår i en skärm påverkas ljudet av konstruktionen av skärmen. Generellt sett förekommer det mer lågfrekventa ljud. Strukturella ljud kan åtgärdas med byggtekniska åtgärder.

3. Förstärkta ljud – *visselpipor, högtalare för utrop och musik*

Visselpipor hörs på långa avstånd men det finns tystare varianter av visselpipor som inte har samma höga ljudalstring. Högtalare används för både utrop och musik med tydliga melodier kan vara hörbara även vid nivåer under bakgrundsnivån.

Boverkets vägledning anger följande exempel på faktorer som kan ingå i den samlade bedömningen av störningsrisk och eventuell olägenhet:

- **Avstånd** mellan anläggning och bostäder
- **Tider** som anläggningen utnyttjas och användningen över dygnet
- Anläggningens **nyttjandegrad**
- **Intensitet** vid användning
- **Särskilt störande ljud** som impulslyd och lågfrekvent ljud
- **Publik tillströmning**
- **Annan bullerexponering** från exempelvis tillhörande parkeringsplatser

Typ av verksamhet, om det är barn eller vuxna som är utövare, högtalaranläggning etc. är andra omständigheter som bör beaktas i bedömningen. Omfattning och tider har stor betydelse då störningskänsligheten är större kvällstid och helger samt även nattetid i de fall det förekommer.

8.10.1.3 Sammanfattning

I denna MKB utvärderas buller kopplat till en idrottsanläggning och trafik gentemot befintliga bostäder. I bullerutredningen som WSP utförde 2023 bedömdes också buller mot eventuellt framtida bostäder, varav de kan synas i bedömningen trots att de inte ingår i denna MKB:s bedömning. Följande vägledning och förordningar har använts i bullerutredningen:

- För verksamhetsbuller gäller riktvärden enligt Naturvårdsverkets *Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller* och Boverkets rapport 2020:8 *Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad karaktär – en vägledning*.
- Bedömning av störning från idrottsverksamhet har gjorts enligt Naturvårdsverket skrift *Vägledning om buller från idrottsplatser* 2022-11-28 och Boverkets rapport 2020:22 *Buller från idrottsplatser – en vägledning*.

8.10.1.4 Bedömningskriterier

För idrottsverksamhet ska inte numeriska riktvärden användas, utan en bedömning ska utgå efter Naturvårdsverkets matris samt Boverkets vägledning:

Tabell 27. Naturvårdsverkets matris som stöd för bedömning av olägenhet för buller från idrottsplatser.

Ungefärligt avstånd till närmaste bostäder	Låg intensitet <10 samtidiga användare	Medel intensitet 10 - 30 samtidiga användare	Hög intensitet > 30 samtidiga användare, matcher
<50 m	Grön	Gul	Orange
50 – 100 m	Grön	Grön	Gul
> 100 m	Grön	Grön	Grön

Grön zon – verksamheten vid idrottsplatsen torde i de flesta fall inte ge upphov till olägenhet för människors hälsa.

Gul zon – liten risk för att verksamheten kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa.

Orange zon – viss risk för att verksamheten kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa. Det är dock fullt möjligt att även i denna zon bedriva idrottslig verksamhet utan att olägenheter uppstår, under förutsättning att det inte uppstår störande strukturella ljud och att föreningar och utövare visar hänsyn till omgivningen.

Verksamhetsbuller bedöms enligt nedan kriterier. Trafikbuller bedöms ej i denna MKB eftersom bullerutredningen omfattar planerade bostäder som inte ingår i aktuell detaljplan.

Tabell 28. Kriterier för bedömning av konsekvenser avseende buller.

Konsekvens	Beskrivning av konsekvens
Positiv konsekvens	Detaljplanen medför att nuvarande bullernivåer i området minskar med hjälp av skyddsåtgärder eller ändrad verksamhet.
Ingen/försumbar konsekvens	Detaljplanen medför inte någon effekt, varken positiv eller negativ gällande buller. - Grön zon i Naturvårdsverkets matris för idrottsplatser. - Under 35 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 06-18. - Under 30 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 18-06.
Liten negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av liten omfattning som inte medför någon betydande försämring av riktvärden för buller: - Gul zon i Naturvårdsverkets matris för idrottsplatser. - Mellan 35 och 40 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 06-18. - Mellan 30 och 35 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 18-06.
Måttlig negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av måttlig omfattning som medför en försämring av riktvärden för buller. - Orange zon i Naturvårdsverkets matris för idrottsplatser. - Mellan 40 och 45 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 06-18. - Mellan 35 och 40 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 18-06.
Stor negativ konsekvens	Detaljplanen medför en negativ påverkan av stor omfattning som medför en markant försämring av eller skada på miljökvaliteten/miljövärdet: - Orange zon i Naturvårdsverkets matris för idrottsplatser. - Över 45 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 06-18. - Över 40 dBA från verksamhetsbuller för befintliga bostäder kl. 18-06. - Och/eller - Detaljplanen påverkar ett tyst område i enlighet med EU:s direktiv om buller (2002/49/EC).

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN 2022:1568 Handling: 761180

8.10.2 Förutsättningar

Den planerade arenan kommer vara placerad i närheten av 6 befintliga bostäder. Avståndet till befintliga bostäder är 90–150 meter.

Den nya fotbollsarenan är planerad att användas till matcher i Allsvenskan samt träningar för elitlagen. Arenan kommer att rymma totalt ca 6300 åskådare. Parkering för åskådare kommer vara placerad längs med infartsvägen ca 400 meter öster om arenan. Parkeringen kommer rymma ca 300 platser. Ytterligare ca 50 parkeringsplatser kommer finnas på arenaområdet, dessa är dock endast till för spelare och personal.

Arenan planeras att användas frekvent, sannolikt varje dag och även på kvällstid och helger. De flesta dagar består verksamheten av fotbollsträning och således ingen publik. Två gånger i veckan är det match. Under dessa tider kommer även arenans musik- och högtalaranläggning att användas. Matcherna är normalt slut före kl. 21 och publiken förväntas ha lämnat arenan innan kl. 22. Efter kl. 22, dvs. nattetid, är det troligtvis endast spelare som lämnar arenan, möjligen i buss. Sammantaget förväntas ingen verksamhet nattetid men frekvent användning dagtid samt kvällstid och helger. Leverans med lastbil förväntas 2–3 gånger i veckan. Arenan

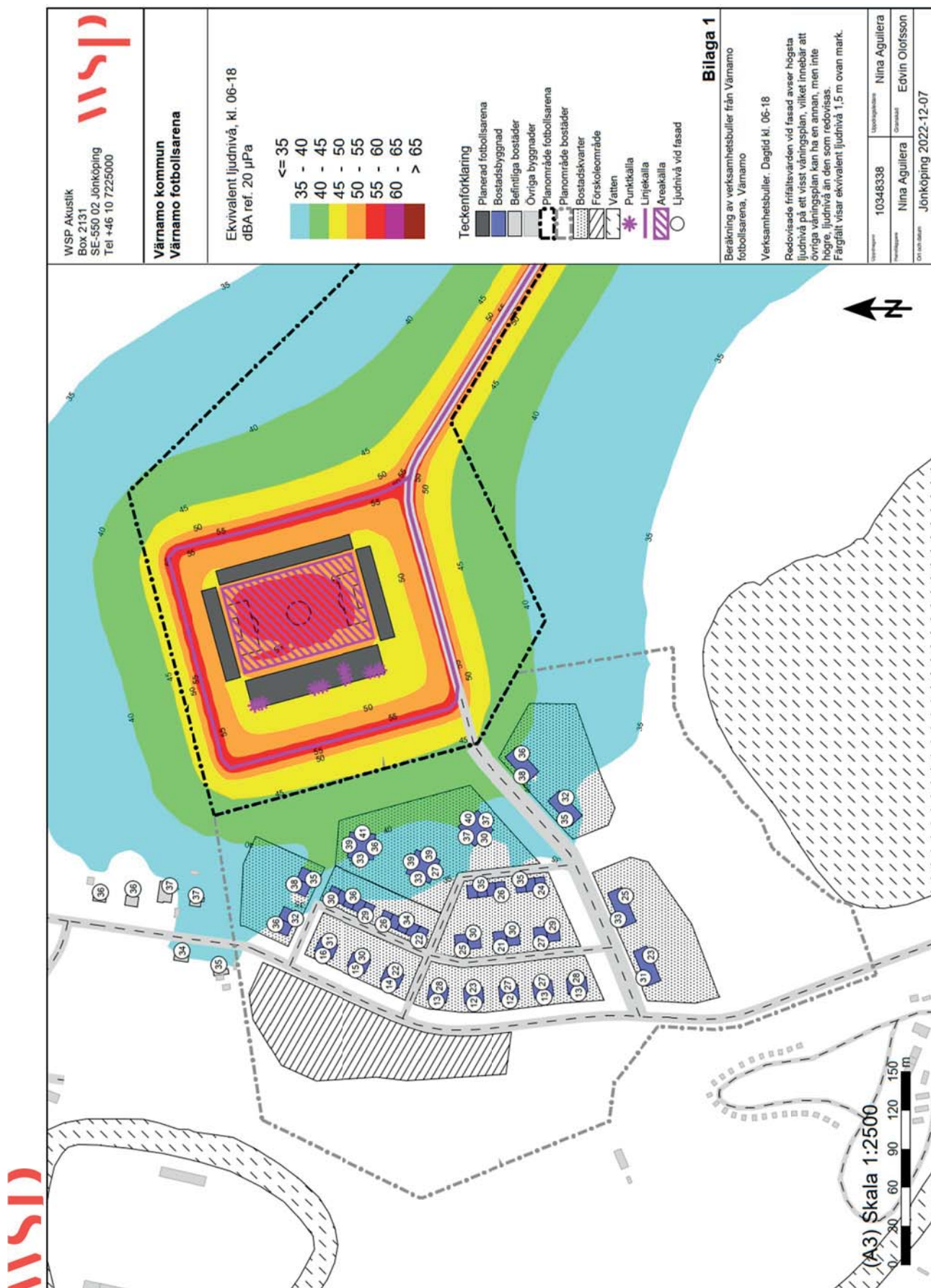
kommer att användas under perioden mars-december. Det kommer inte att förekomma någon annan verksamhet än fotboll på arenan.

För verksamhetsbuller är 10 ljudkällor inkluderade i bullerutredningen:

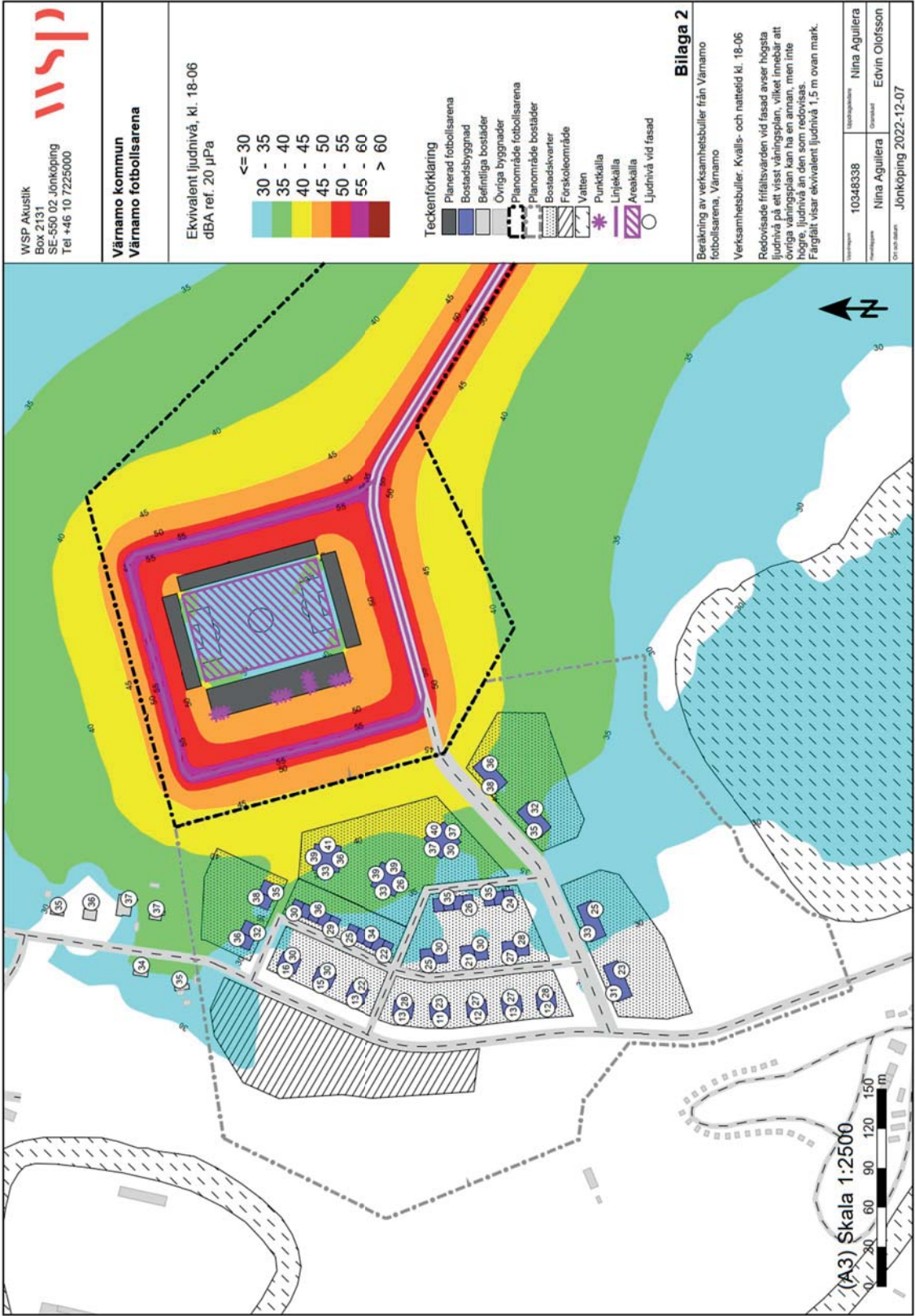
Tabell 29. Ljudkällor som används i beräkningarna.

Ljudkälla	Ljudeffektnivå, dBA rel. 1 pW	Driftstid
LA1 – Uteluft	61	100% kl. 0-24
LA1 – Avluft	81	100% kl. 0-24
LA2 – Uteluft	68	100% kl. 0-24
LA2 – Avluft	82	100% kl. 0-24
LA3 – Uteluft	67	100% kl. 0-24
LA3 – Avluft	84	100% kl. 0-24
LA4 – Uteluft	61	100% kl. 0-24
LA4 – Avluft	80	100% kl. 0-24
Rotmaskin	89	100% kl. 6-18
Lastbil/buss	60/m	3 ggr per timme kl. 0-24

Nedan presenteras de bilagor till bullerutredningen som visar påverkan från verksamhetsbuller, från kl. 06-18 (Figur 64) och från kl. 18-06 (Figur 65) för två av de befintliga bostäderna.

Figur 64. Verksamhetsbullen från källorna angivna i Tabell 29, mellan klockan 06 och 18. Befintliga bostäder är gråa i numrering 34–37.

Figur 65. Verksamhetsbuller från källorna angivna i Tabell 29, mellan klockan 18 och 06. Befintliga bostäder är gråa i numrering 34–37.

8.10.3 Påverkan, effekt och konsekvenser av planförslaget

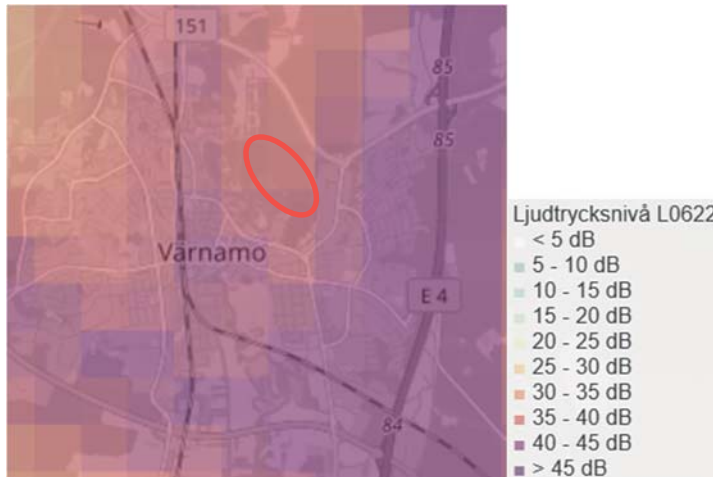
Verksamhetsbuller ger enligt beräkningarna upphov till som mest ca 40 dBA ekvivalent ljudnivå. Vid match kommer troligtvis buller från ventilation överröstas av ljud från matchen. Strukturella ljud bedöms inte vara frekvent förekommande eftersom arenan endast kommer användas för fotboll. Förstärkta ljud, i form av ljud från visselpipor, högtalare för utrop och musik, kommer förekomma. Visselpipor kommer användas på både träning och match medan högtalare endast kommer användas i samband med match. Bakgrundsbullret från trafiken uppgår enligt beräkningarna till ca 40 dBA i områdena närmast arenan, vilket innebär att buller från trafik inte kommer att vara högre än ljudet från arenan.

Sammantaget visar beräkningarna för **verksamhetsbuller** att riktvärden för befintliga bostäder uppfylls.

Avståndet mellan bostäder och arenan, samt verksamhetens användande, innebär enligt matrisen nedan gul zon för **störning från idrottsverksamhet**, se Tabell 27.

8.10.4 Påverkan, effekt och konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet byggs inte arenan och inget trafikflöde, ljud från byggnation, idrottsevenemang eller dylikt kommer ske på platsen.

Figur 66. Ljudmiljö i detaljplaneområdet i nollalternativet, varierande mellan 30 och 40 dBA enligt nationell bullerkarta från Naturvårdsverkets geodataportal⁶⁰.

8.10.5 Sammanfattande tabell över konsekvenser för buller

Tabell 30. Sammanfattande tabell över konsekvens för buller.

	Konsekvens	Buller
Nollalternativ	Ingen/försumbar konsekvens	Inga konsekvenser sker för bullernivåer.
Planförslag	Liten negativ konsekvens	- Detaljplanen medför förändrad ljudmiljö för befintliga bostäder avseende verksamhetsbuller. - Liten risk för att verksamheten kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa i samband med t.ex. matcher.

⁶⁰ Naturvårdsverket (2024). Bullerprognosen, ljudmiljö i naturområden. Hämtad 2025-04-24 från: <http://bullerprognosen.se/webmap/gl/>

8.10.6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Ljudkällorna bör stämmas av efter byggnation för att säkerställa god ljudmiljö.

För att minska risken för störning föreslås att A-läktaren byggs samman med intilliggande läktare. Transporter och busslaster ger enligt beräkningarna de högsta ljudnivåerna. För att minska dessa kan en vändplats planeras på arenans östra sida, så att lastbilar och bussar inte behöver köra runt arenan. Då riktvärdena enligt beräkningarna uppfylls är denna åtgärd inte nödvändig, men kan minska risken för störning vid bostäderna.

Fler åtgärder kan vidtas vad gäller utövandet av idrottsverksamheten. Detta kan dock inte regleras i detaljplanen utan bör hanteras i projekteringen av arenan och verksamhetens ordningsregler. När det gäller arenans utformning och funktion bör fläkthuvar och högtalare riktas bort från bostäder, dvs. mot öster. Även störning från transporter och bussar kan minskas genom att planera en vändplan på arenans östra sida.

Verksamheten kan användas sig av tystare visselpipor, då detta är en av de största störningsmomenten vid fotbollsverksamhet. Även musikanläggningen bör ha ordningsregler, t ex att möjligheten att spela musik begränsas till vissa tider etc.

8.11 RISKER

8.11.1 Risker för grundvatten under byggtiden

I PM för geoteknik, stabilitet och riskhantering⁶¹ dras slutsatsen att det finns en risk för att grundvattentäkten som nyttjas av Värnamo kommun förorenas. Risken är inte försumbar, varför riskreducerande åtgärder behöver vidtas. Täta diken och dagvattenlösningar kommer att anläggas för att ta hand om eventuella föroreningar. De täta jordlagren mellan övre och nedre akvifären innebär visserligen ett bra skydd mot spridning till det undre, men trots det får inte föroreningar spridas inom vattenskyddsområdet.

Under anläggningsskedet finns flera föroreningsscenarier knutna till schaktning, exempelvis läckage från arbetsfordon. Sannolikheten för händelse som leder till förorening av grundvattnet ligger inom intervallet liten – medel och konsekvensen för scenarierna ligger inom intervallet liten – medel för områden med barriär och medel – stor för områden utan barriär.

Riskreducerande åtgärder under byggtiden är exempelvis att:

- högst 50 m schakt får vara öppen vid nedgrävning av ledningar
- arbetsfordon och -maskiner som inte används ska vara uppställda på särskilt anordnad plats och på sådant sätt att eventuellt läckage av drivmedel och oljor hindras från att nå marken.

Att föroreningar ska följa pålars mantelyta, och på så vis få en ny spridningsväg ned till underliggande akvifär, bedöms som osannolik eftersom dessa jordar är så plastiska att de redan kort efter slagning åter tätar mot pålarnas mantelytor.

Inför dispensansökan för schaktning inom vattenskyddsområde år 2022 togs tekniskt underlag⁶² fram till dispensansökan. I denna görs bland annat en riskuppskattning och riskvärdering kopplat till grundvattentäkten. Potentiella risker för grundvatten identifierades som följande:

Läckage av olja eller diesel från arbetsmaskiner och fordon aktiva inom schaktningsområde, och spill vid tankning av sådana, är vanligt förekommande vid anläggningsarbeten. Ofta rör det sig om mindre mängder som sugts upp i markens översta delar. Några procent av föroreningen

⁶¹ WSP. Värnamo fotbollsarena del av Ljusseveka 2:1, Värnamo kommun. Nybyggnation av fotbollsarena, tillfartsväg och parkering. PM geoteknik, stabilitet och riskhantering. 2023-01-17.

⁶² WSP. 2022-12-01. Värnamo fotbollsarena – schaktning inom vattenskyddsområde – tekniskt underlag till dispensansökan.

är vattenlöslig och kan lösas i infiltrerad nederbörd och därefter nå grundvattnet. Även en mindre volym olja eller diesel kan orsaka betydande och långvarig smak- och luktpåverkan på vatten. Om större mängder släpps ut kan även icke-vattenlösliga delar av föroreningen snabbt spridas genom avrinning på/nära markytan och avrinning i vattendrag. Detta gäller speciellt vid kraftig nederbörd. Spridning kan även ske i dräneringar/ledningsgravar.

Läckage från cisterner pga. stöld/åverkan eller påkörning är en risk om cisterner förvaras inom, eller i direkt anslutning till, schaktområden. Denna risk bör särskilt beaktas eftersom det kan leda till större läckage. Vid stöld/åverkan kan det gå flera dagar innan utsläppet uppmärksammas, varför spridningen kan hinna bli stor.

Tvätt av maskiner och fordon innebär en risk, särskilt om tvätt sker med avfettningsmedel och/eller tvättmedel används inom schaktområden, eller i direkt anslutning till sådana.

Hantering av miljöfarliga produkter inom schaktområdet är andra risker under anläggningsskedet. Utsläpp kan ske genom felaktig användning, skador på förpackning/behållare, bristande hantering m.m.

8.11.1.1 Bedömning av risker

Konsekvenserna vid olika föroreningsscenarier beror på om schaktning sker i område med eller utan barriär. Geotekniska undersökningar har visat att en barriär i form av ett lager med lera – silt förekommer inom arenaområdet med tillfartsväg och parkeringsytor samt inom angränsande områden A, B, C och delar av D. Inom delsträcka D2 (se Figur 59) inom angränsande område D är förekomst av barriär ej belagd (dvs ej täckt av ett skyddande lager som resterande område). Nedan redovisas en riskuppskattning för områden med barriär (Tabell 31) och utan belagd barriär (Tabell 32).

Tabell 31. Riskuppskattning för identifierade risker inom schaktområden med barriär (arenaområde med tillfartsväg och parkeringsytor samt inom angränsande områden A, B, C och delar av D).

Föroreningsscenario	Sannolikhet (Liten, medel, stor)	Konsekvens
Läckage från arbetsmaskiner och fordon	Medel	Liten – Medel. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter lång tid.
Spill vid tankning av arbetsmaskiner och fordon	Medel	Liten – Medel. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter lång tid.
Läckage från cistern pga. åverkan/stöld eller påkörning	Liten	Medel. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas. Föroreningar kan spridas snabbt och inom större områden genom ytlig avrinning. Förorening kan nå undre magasin först efter lång tid.
Spill/utsläpp vid hantering av miljöfarliga produkter och avfall	Medel	Liten - Medel. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter lång tid.

Tabell 32. Riskuppskattning för identifierade risker inom schaktområden utan belagd barriär (delsträcka D2 inom angränsande område D).

Föroreningsscenario	Sannolikhet (Liten, medel, stor)	Konsekvens
Läckage från arbetsmaskiner och fordon	Medel	Medel - stor. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter viss tid.
Spill vid tankning av arbetsmaskiner och fordon	Medel	Medel - stor. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter viss tid.
Läckage från cistern pga. åverkan/stöld eller påkörning	Liten	Medel - stor. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas. Föroreningar kan spridas snabbt och inom större områden genom yttlig avrinning. Förorening kan nå undre magasin först efter viss tid.
Spill/utsläpp vid hantering av miljöfarliga produkter och avfall	Medel	Medel - stor. Mark och grundvatten i övre magasin förorenas lokalt. Förorening kan nå undre magasin först efter viss tid.

8.11.1.2 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Förslag på åtgärder i byggskedet som kan bli aktuella avseende markrörelser och grundvatten⁶³.

- Temporära, akuta åtgärder:
 - o Avbrott i vibrationsalstrande arbeten, dvs. spontning, pålning, schaktning, lastning, dumpning etc.
 - o Avbrott i länshållningsarbeten för att grundvattenytan ska återhämta sig
 - o Öppen schakt begränsas till 50 m per ledningssträcka
 - o Igenfyllnad av vid tillfället öppen schakt för att generera mothåll mot eventuell kritisk glidyta om skredrisk befaras.
- Långsiktiga åtgärder:
 - o Undvika att utföra vibrationsalstrande verksamhet samtidigt som grundvattenytan är avsänkt. Kan resultera i schakt under vatten alternativt andra grundläggningsmetoder som schaktfri grundläggning med borrade/tryckta ledningar etc.

Detta förväntas innebära:

 - Att risken minskar för omlagring av lösare skikt av sand under befintliga byggnadsverk vid vibrations-alstrande verksamhet och grundvattensänkning.
 - Bättre mothåll mot lokala skred i schakten.
 - Minskad risk för uppluckring av schaktslänter från tillströmmande grundvatten.
 - o Återinfiltration (grundvattenhöjning) av länshållningsvatten mot byggnader eller anläggningar som bedöms känsliga för grundvattensänkning.
 - o Installation av lerpluggar eller täta barriärer mot byggnader känsliga för grundvattensänkning

⁶³ WSP. PM Riskanalys med avseende på markrörelser och grundvatten. Värnamo fotbollsarena med infartsväg och parkering. 2023-01-16.

- o Val av maskiner (samt påltyp, om det väljs som grundläggningsmetod) som alstrar mindre vibrationer
- o Installation av spont mot områden känsliga för markrörelser, se riskobjekt. Denna lösning förutsätter att metod för installation av sådan spontlösning väljs för att inte i sig orsaka otillåtna vibrationer eller markrörelser.

Åtgärdsprogrammet ska innehålla föreslagna metoder för att minimera omgivningspåverkan samt när och hur dessa bör implementeras baserat på tidplan samt riktvärden från kontrollprogram.

Följande riskreducerande åtgärder rekommenderas vid alla schaktningsarbeten inom de delar av detaljplaneområdet och angränsande områden som ligger inom vattenskyddsområde.

- Arbetsfordon och -maskiner som inte används skall vara uppställda på särskilt anordnad plats och på sådant sätt att eventuellt läckage av drivmedel och oljor förhindras att tränga ner i marken. Detta kan uppnås genom att markytan hårdgörs eller täcks av tät geotextil.
- Arbetsfordon och -maskiner skall inför varje arbetsdag inspekteras med avseende på eventuellt läckage.
- Vid arbete med arbetsfordon och -maskiner skall finnas spillberedskap. Detta innebär att absorberande material, och annan utrustning för att omhänderta och förhindra spridning, skall finnas tillgängligt.
- Tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner får inte ske inom inre vattenskyddsområdet. Inom yttre vattenskyddsområdet ska tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner ske på särskild plats som anordnats så att eventuellt spill inte kan tränga ner i marken.
- Förvaring av drivmedel skall ske i cistern med sekundärt skydd. Cistern skall ställas upp regnskyddat och vara försett med påkörningsskydd. Uppställning av cisterner begränsas till platser som är säkra med avseende på stöld och åverkan. Förvaring av drivmedel i dunkar skall ske i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
- Tvätt av fordon och maskiner får inte ske inom vattenskyddsområdet.
- Förvaring av miljöfarliga produkter skall förvaras i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
- All personal som arbetar med schaktning skall informeras om att arbetena utförs inom vattenskyddsområde, vilka restriktioner som gäller och var utrustning för att omhänderta och förhindra spridning av föroreningar finns tillgängligt.

Se skyddsåtgärder för övriga områden under respektive kapitel.

8.11.2 Risker för grundvattnet under drifttiden

Inga undersökningar av föroreningar inom detaljplaneområdet har utförts i samband med föreliggande MKB. På intilliggande område för ny detaljplan väster om planerad ny fotbollsarena, har både en översiktlig utredning av föroreningar samt radon utförts för ytjorden. Inga föroreningsproblem har hittats i ytjorden och markradonvärden bedöms generellt vara låga, vilket i kombination med de täta jordlagren inom området gör att marken kan klassas som lågradonmark. Vid byggnation inom lågradonmark eller normalradonmark rekommenderas radonskyddat byggande enligt Boverket.

Kopplat till den planerade anläggningen i form av en fotbollsarena finns det även aspekter kopplade till driften som är relevanta att beakta. Anledningen är det i driften måste tas hänsyn till vattenskyddsområdet samt att ansökan om vattenverksamhet kan påverkas om dispens kan antas eller inte, se avsnitt 6.5.2.2 Dispens för drift. På grund av detta presenteras möjliga planer för den del av driften som kan kopplas till vattenverksamhet.

Som bakgrund till projekteringen för fotbollsplanen har företaget Skånefrö rådfrågats för lösningar. De har ett referensprojekt för Österås IP i Hässleholm som har en naturgräsplan som

möjliggör spel året runt. Naturgräsplanen har en kombination av två gräsarter för att skapa en tålig fotbollsplan som etablerar och återhämtar sig bra. Arterna är engelskt rajgräs som etablerar sig snabbt och är extremt slitstarkt, samt ängsgröe som är motståndskraftig mot sjukdomar och överlever vintern.⁶⁴ I Hässleholm utfördes projektet från Skånefrö med hjälp av Naturvårdsverket som bidragit med cirka 12 miljoner kronor.⁶⁵

Utgångspunkten är att använda sig av naturgräs, vilket också presenteras under hela avsnittet om drift, kopplat till bevattning, gödsling och bekämpningsmedel.

Det finns dock tre olika alternativ kopplade till val av fotbollsplan, vilket också påverkar åtgärder kring vattenskyddsområdet olika.

Naturgräs

Gödning kommer användas och bekämpningsmedel kan komma att användas i driftskedet för skötsel av gräsplanen för fotboll. Användningen är förbjuden i inre vattenskyddsområde enligt vattenskyddsföreskrifterna (1968) och inom yttre vattenskyddsområde enligt vattenskyddsföreskrifterna (1986), punkt c, och kräver dispens enligt 7 kap 22 § MB. Rening krävs av eventuellt överskottsvatten från naturgräsplanen.

Konsekvenser vid val av naturgräsplan (såsom spridning av bekämpningsmedel och konstgödsel) har bland annat beskrivits i kapitel 6.5 Vattenskyddsområde i samband med vattenskyddsföreskrifterna.

Hybridgräs

Hybridgräs är en kombination av naturgräs och konstgräs. Mikroplast och nanoplast kan komma ut från vattensystem, rening krävs av dagvatten från fotbollsplanen med hybridgräs. Grässtråna i plast som konstgräset består av kan avge kemikalier och mikroplaster i samband med bevattning, regn och snösmältning.

Konstgräs

En konstgräsplan räknas som en miljöfarlig verksamhet. Det är verksamhetsutövarens ansvar att vidta åtgärder för att minska miljöpåverkan från planen, däribland att förhindra att granulat sprids till omgivningen.

Försäljning av plastgranulat till konstgräsplaner kommer att vara förbjudet från och med år 2031, detta för att minska spridningen av mikroplaster till miljön. Begränsningen trädde i kraft 17 oktober 2023 och är ett beslut från EU-kommissionen. Begränsningen finns i post 78 i bilaga XVII till Reach-förordningen.

Mikroplast och nanoplast kan spridas till omgivningen varför rening krävs av utgående dagvatten från planen. Granulat av gummi- eller plastmaterial (som är gjorda av gummidäck) används i dagsläget.

⁶⁴ Skånefrö. Världens första klimatsmarta fotbollsplan av gräs. Hämtad 2025-06-20 från: <https://skanefro.se/varldens-forsta-klimatsmarta-naturgrasplan/?srsId=AfmBOorrisEMMGQsXdV01QrFVfKZ049csZtMj7RtaAunUMuFrVhUrIbYW>

⁶⁵ SVT Nyheter. Skåne. Här läggs den första klimatpositiva gräsplanen. 2023-05-15. Hämtad 2025-06-20 från: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/forsta-klimatpositiva-grasplanen-framtagen-hassleholm-forst-i-varlden>

8.11.2.1 Spridning av föroreningar till grundvatten och recipienter

Risken för spridning av föroreningar till grundvatten bedöms som låg när arenan färdigställts med hänvisning till täta dagvattenlösningar samt avstånd mellan och täta lager i övre akvifären.

Föroreningar från de objekt som presenterats i avsnitt 6.4 Förorenad mark har pågående utredningar och eventuella föroreningar bedöms inte påverka planområdet⁶⁶.

Nedan diskuteras, med utgångspunkt från ovan identifierade risker, områdets specifika förmåga att begränsa riskerna. Denna förmåga kan omfatta såväl markens förmåga som samhällets resurser. Diskussionen ligger till grund för bedömning av behovet av riskreducerande åtgärder.

Markens förmåga

Föroreningar som släpps ut på markytan kommer, i det fall utsläppet inte skulle ske på tät yta, att infiltrera och transporteras nedåt i marken. Vid transport genom markens översta del, som normalt är rik på organiskt material och har hög biologisk aktivitet, kan en betydande fastläggning och nedbrytning äga rum. Även i markens omättade zon (porfyllnadsgraden <100%), belägen mellan markytan och grundvattenytan, kan ske en viss nedbrytning och fastläggning. I den mättade zonen (porfyllnadsgrad 100 %, grundvattenzonen) är dessa processer betydligt mindre effektiva.

Inom stora delar av området utgörs de översta delarna av jordlagren av organiskt material (torv), vilket är gynnsamt för fastläggning och nedbrytning av olika typer av föroreningar, t.ex. drivmedel. Inom områden där torv skiftas mot sprängsten minskar markens förmåga att bryta ned och fastlägga föroreningar, men detta berör främst driftskedet.

Inom områden där de översta delarna av jordlagren utgörs av glacial grovsilt – finsand eller älvsediment är markens förmåga att bryta ned och fastlägga föroreningar mindre.

Den ytliga grundvattenytan inom området innebär att den omättade zonen är begränsad, vilket minskar markens förmåga att bryta ned och fastlägga föroreningar.

Förekomsten av en geologisk barriär (lerigt siltigt lager) innebär att marken har en hög förmåga att förhindra spridning av föroreningar till det undre magasinet.

Sammanfattningsvis bedöms markens förmåga att förhindra spridning av föroreningar till det undre magasinet som god inom huvuddelen av området.

8.11.2.2 Skötsel av naturgräs

Gödsling

Planer med naturgräs kan gödslas både med kemisk (konstgödsel) och organisk gödning. Organisk gödsel består av naturgödsel men kan även härstamma från växter eller djur som brutits ner till mullämnen.

Flytande gödning används inför matcher. Det har en snabb verkning på 2–3 dagar.

Gödsling inom yttre vattenskyddsområdet kräver dispens från vattenskyddsföreskrifterna (men skulle inte göra det med de föreslagna nya skyddsföreskrifterna, se avsnitt 6.5.1.3 Nya vattenskyddsföreskrifter).

⁶⁶ Värnamo kommun. Planbeskrivning. Detaljplan för del av fastigheten Ljusseveka 2:1 med flera (Arenan i Värnamo stad). Dnr PLAN 2022. 1568.

Bekämpningsmedel

Inga bekämpningsmedel såsom fungicider eller pesticider planeras att användas för fotbollsplanen. Det har som referens inte behövts användas på anläggningen i Hässleholm. Det har inte heller använts på den nuvarande arenan intill Lagan, Finnvedsvallen.

Däremot går det inte att säga att det aldrig kommer att behöva användas vilket i så fall krävs en dispens från vattenskyddsföreskrifterna. Det skulle kunna handla om bekämpningsmedel mot exempelvis snömögel.

Eftersom ett cirkulärt system planeras för bevattning av fotbollsplanen bedöms dock risken som låg att rester av fungicider eller pesticider skulle sprida sig.

8.11.2.3 Spridning av mikro- och nanoplast till omkringliggande miljö

Vid val av hybridgräsplan eller konstgräsplan kan mikro- och nanoplast spridas med överskottsvatten från bevattningssystemet för fotbollsplanen. Stråna av plast kan avge kemikalier och mikroplaster i samband med bevattning, regn och snösmältning (såväl för konstgräs som för hybridgräs).

I konstgräsplaner finns även plast- eller gummigranulat som riskerar att spridas utanför fotbollsplanen. Användning av en konstgräsplan räknas som en miljöfarlig verksamhet enligt Naturvårdsverket. Eftersom mikro- och nanoplast kan komma att spridas från en plan med hybridgräs krävs det rening av vattnet som i undantagsfall kan bräddas från bevattningstanken. Det är verksamhetsutövarens ansvar att vidta åtgärder för att minska miljöpåverkan från planen, däribland att förhindra att granulat sprids till omgivningen.⁶⁷

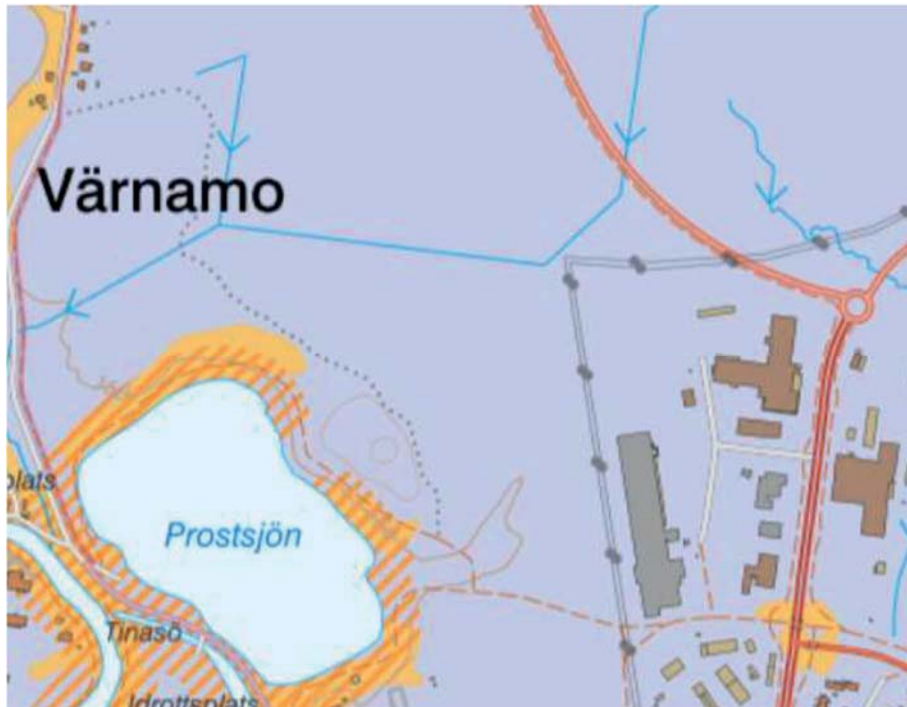
Åtgärder för att förhindra spridning av granulat kan vara att ha särskilda ytor för bortplogad snö på så att inte granulat riskerar att spridas vidare till recipienter. Detta innebär även att granulat kan återföras till planen eller skickas för avfallshantering. Planskötare bör utbildas och informeras och man kan skapa ytor där spelare kan borta av granulat.⁶⁸

8.11.3 Geoteknik

Kartunderlaget visar översiktligt var det finns risk för skred baserat på höjddata och jordartskartan, se Figur 67. Där kartan visar orange markering förekommer det förutsättningar för skred, vilket är precis invid Prostsjön. Risk för skred förekommer inte inom planområdet.

⁶⁷ Naturvårdsverket. Vägledning om konstgräsplaner. Hämtad 2025-03-04 från: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/vagledning-om-konstgrasplaner/>

⁶⁸ Naturvårdsverket. Vägledning om konstgräsplaner. Hämtad 2025-03-04 från: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/vagledning-om-konstgrasplaner/>

Figur 67. Figur från SGU:s kartvisare "Förutsättningar för skred i finkornig jordart", hämtad 2022-12-28.

Området består av torv och siltig lera, vilket innebär att det finns följande risker:

- Sättning i torv bildas genom att en ökad belastning pressar ut vattnet, som torv i naturligt tillstånd huvudsakligen består av. Att torven har fria dräneringsvägar under tiden för urpressning minskar tiden för sättningen. Om last påförs för snabbt på torv riskeras att s.k. stansbrott utbildas i torven, vilket ger en brottyta mellan belastad torv och obelastad torv. Även stabilitetsproblem kan förekomma vid alltför stor belastning och belastningsökning. I praktiken innebär en sättningsproblematik att täta lösningar (såsom de täta dagvattenlösningar som förordas) spricker.
- Sättningar i lerlager sker generellt långsamt och kan pågå i årtionden. Om leran innehåller silt eller sand kan sättningsförloppet gå snabbare eftersom dessa material fungerar som dränerande skikt. I normalkonsoliderad lera sker sättningen genom långsam urpressning av vatten, medan i överkonsoliderad lera beror sättningen på om tidigare belastningsgräns överskrids. Så länge den nya belastningen håller sig inom denna gräns, blir sättningarna små och elastiska. I det aktuella området har leran en överkonsolidering motsvarande en last på cirka 90 kPa. Om ny belastning överskrider detta värde kan sättningsproblem uppstå, annars förväntas endast mindre, jämna sättningar.

8.11.4 Risker vid brand

En brandskyddsbeskrivning för arenan upprättades 2022⁶⁹. Rapporten är upprättad för fyra byggnader som benämns Läktare A-D. Läktare A utgör huvudbyggnad med 4 våningsplan innehållande restaurang, omklädningsrum, konferensyta m.m. Läktare B-D är i läktare med mindre lokaler såsom kiosk, tekniska utrymmen inunder. Brandskyddsbeskrivningen innefattar inte hantering av släckvatten.

⁶⁹ Brandskyddsbeskrivning, Nybyggnad av Värnamo Fotbollsarena, Förhandskopia, Carlens Brand och Risk AB, 2022-11-09

Vid händelse av en brand kommer släckvattnet att samlas upp i dagvattenledningar och diken. Utloppen från dessa proppas så att utsläpp av släckvatten inte sker till diken och Lagan. Detta gör också att släckvatten hindras att infiltrera i marken. Släckvattnet kan därmed sugas upp med hjälp av en sugbil.

8.11.5 Sevesoverksamheter

Det finns ingen påverkan kopplat till Sevesoverksamheter då avståndet är cirka 3 km till närmsta verksamhet, Värnamo Energi AB.

8.11.6 Farligt gods

Ingen rekommenderad led för farligt gods finns i närheten av planområdet, se Figur 35, men däremot förekommer det farligt god på väg 151, se Figur 35, men är utanför rekommenderat avstånd på 150 meter. Exempelvis ett läckage av gasformiga kemikalier vid väg 151 vilket anses vara av låg sannolikhet.

8.11.7 Översvämning

Risken för översvämning från Lagan bedöms som liten då översvämningskarteringen av Lagan visar riskzoner först långt utanför detaljplaneområdet, se Figur 52.

9 EKOSYSTEMSTJÄNSTER

Ekosystemtjänster är en definition av de värden som människor satt på naturen. Senast 2025 ska en majoritet av Sveriges kommuner integrera ekosystemtjänster i planering, byggande och förvaltning av den byggda miljön i städer och i tätorter⁷⁰. En MKB är således ett bra tillfälle att reflektera över hur projektet påverkar de ekosystemtjänster som är aktuella.

Ekosystemen är vår levande gröna infrastruktur och är minst lika viktiga för våra samhällen som vår skapade bebyggelse och infrastruktur. I städer och tätorter förser växter och djur vårt samhälle med mängder av produkter och tjänster. Växter ger oss syre, föda och byggmaterial och skyddar oss från extrema väder. Bin och andra insekter pollinerar våra grödor. Våtmarker och grönområden renar regn- och snövattnet från tungmetaller och andra skadliga ämnen. Maskar och mikroorganismer bryter ner växt- och djurmaterial och gör våra jordar bördiga och näringsrika. Alla dessa nyttor som naturen ger oss – och många därtill – kallas ekosystemtjänster.⁷⁰

Ekosystemtjänster delas upp i tre kategorier: stödjande, reglerande, försörjande och kulturella ekosystemtjänster. Naturvårdsverkets definitioner av dem lyder som följande, med mer detaljerade beskrivningar i figurerna därefter⁷¹:

Stödjande ekosystemtjänster ger grundförutsättningar för att övriga ekosystemtjänster ska fungera, exempelvis utrymme för ekosystemen och livsmiljöer, fotosyntes, jordmånsbildning och biogeokemiska kretslopp.

Försörjande ekosystemtjänster ger oss råvaror för produktion av exempelvis mat, dricksvatten, fiberråvara och bioenergi.

⁷⁰ Boverket. Gör grönskan till en naturlig del av staden. Hämtad 2025-07-03 från:

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/>

⁷¹ Erkännande till The New Division/Boverket för bildrättigheter. Inga bearbetningar gjorda.

Hämtad 2025-07-03 från: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/grafiskt-material-ekosystemtjanster/>

Reglerande ekosystemtjänster ger oss en stabil och hälsosam naturmiljö, exempelvis genom rening av luft, mark och vatten samt pollinering. De reglerande ekosystemtjänsterna jämnar även ut effekterna av störningar och extremväder genom exempelvis vattenreglering, kolbindning och bullerdämpning.

Kulturella ekosystemtjänster ger oss upplevelserikedom och livskvalitet i form av friluftsliv, rekreation och upplevelser av natur- och kulturarv.⁷²

⁷² Naturvårdsverket. Vad är ekosystemtjänster? Hämtad 2025-07-03 från:
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/mark-och-vattenanvandning/ekosystemtjanster/vad-ar-ekosystemtjanster/>

STÖDJANDE TJÄNSTER

Förutsättningar för ekosystemtjänster

**1.1
BIOLOGISK MÅNGFALD**
Variationsrikedom inom arter, mellan arter och av ekosystem möjliggör anpassning och ger motståndskraft.

**1.2
EKOLOGISK SAMSPEL**
Samspel mellan två eller flera arter bidrar till ekosystemfunktioner.

**1.3
LIVSMILJÖER**
Livsmiljöer är en förutsättning för växt- och djurarters fortplantning, födosök och spridning.

**1.4
NATURLIGA KRETSLOPP**
Ekosystemen möjliggör kretslopp av vatten, kol och näringsämnen som kväve och fosfor.

**1.5
JORDMÅNSBILDNING**
Ekosystemens organismer bryter ned material på och i marken och frigör näringsämnen.

REGLERANDE TJÄNSTER

Klimatanpassning och god miljö

2.1

REGLERING AV LOKALKLIMAT

Grönska och natur bidrar lokalt till jämnare temperatur, ökad luftfuktighet, skugga och vindskydd.

2.2

EROSIONSSKYDD

Växternas rötter på land och i vatten binder jord och sediment. Blad och grenar skyddar jorden från att sköljas bort.

2.6

RENING OCH REGLERING AV VATTEN

Våtmarker, grönområden och andra ekosystem fördrojer, filtrerar och renar vatten från föroreningar samt förebygger översvämningar, erosion och torka.

2.3

SKYDD MOT EXTREMVÄDER

Grönska och natur förebygger och skyddar mot extremväder som storm, höga vågor, översvämning, skyfall, skred och torka.

2.7

POLLINERING

Insekter pollinerar blommande växter som utvecklar frukt, bär och frö för växtens fortplantning och för produktion av mat till människor och djur.

2.4

LUFTRENING

Växtlighet renar luft genom att filtrera och fånga upp föroreningar.

2.8

REGLERING AV SKADEDJUR OCH SKADEVÄXTER

Djur och andra organismer kan reglera och minska mängden skadedjur, skadeväxter och sjukdomsbärare.

2.5

REGLERING AV BULLER

Växtlighet och icke hårdgjord mark dämpar buller och skapar lugnare miljöer för människor och djur.

FÖRSÖRJANDE TJÄNSTER

Produkter från naturen

3.1 MATFÖRSÖRJNING

Ekosystemen ger oss mat genom möjligheter till odling, djurhållning, fiske och jakt.

3.2 VATTENFÖRSÖRJNING

Ekosystemen lagrar, renar och reglerar tillgången till vatten för dricksvatten, bevattning av grödor och andra ändamål.

3.3 RÅVAROR

Växter och djur ger oss råvaror och material som virke, läder, biokemikalier och gödsel.

3.4 ENERGI

Ved, grödor och biologiska restprodukter kan ge oss värme och energi genom biogas och andra bränslen.

KULTURELLA TJÄNSTER

Hälsa och välmående

4.1

FYSISK HÄLSA

Grönska och natur gynnar fysisk aktivitet som motion, lek och friluftsliv.

4.2

MENTAL VÄLBEFINNANDE

Vistelse i grönska och natur främjar hälsa, välbefinnande och mental återhämtning.

4.3

KUNSKAP OCH INSPIRATION

Grönska och natur kan ge inspiration, kunskap och öka förståelse för ekosystemens samband och betydelse för människan.

4.4

SOCIAL INTERAKTION

Grönska och natur erbjuder mötesplatser för människor av olika bakgrund och åldrar.

4.5

KULTURARV OCH IDENTITET

Grönska och natur skapar attraktiva miljöer, bidrar till den lokala identiteten och är en del av kulturarvet.

9.1 EKOSYSTEMTJÄNSTER FÖR PLANOMRÅDET

Inom Ljusseveka finns det flertal ekosystemtjänster. Hela området med omnejd bedöms eftersom det är väsentligt hur området upplevs i sin helhet.

Inom **stödjande tjänster** är samtliga ekosystemtjänster relevanta med hänsyn till att det är ett skogsområde som har naturvärden i både flora och fauna samt bidrar till kretslopp för vatten, kol och näringsämnen. Jordmånsbildning är också relevant, speciellt med hänsyn till att det inte finns hårdgjorda ytor idag.

1.1
BIOLOGISK MÅNGFALD

1.2
EKOLOGISK SAMSPEL

1.3
LIVSMILJÖER

1.4
NATURLIGA KRETSLOPP

1.5
JORDMÅNSBILDNING

Även inom **reglerade tjänster** är samtliga ekosystemtjänster relevanta, med hänsyn till att det finns både vegetation, vattenområde, pollinerande insekter samt fåglar. Vegetationen går in under flera av tjänsterna då den både kan reglera lokalklimatet, verka som erosionsskydd, skydda mot extremväder, rena luften, reglera buller och rena och reglera vatten.

2.1
REGLERING AV LOKALKLIMAT

2.2
EROSIONSSKYDD

2.3
SKYDD MOT EXTREMVÄDER

2.4
LUFTRENING

2.5
REGLERING AV BULLER

2.6
RENING OCH REGLERING
AV VATTEN

2.7
POLLINERING

2.8
REGLERING AV SKADEDJUR
OCH SKADEVÄXTER

Gällande de **försörjande tjänsterna** är matförsörjning mindre relevant då marken inte används som odlingsmark och troligtvis inte är speciellt anpassad till det heller som våtmark.

3.1
MATFÖRSÖRJNING

3.2
VATTENFÖRSÖRJNING

3.3
RÅVAROR

3.4
ENERGI

Inom de **kulturella tjänsterna** är samtliga relevanta till olika grader. Leden runt Prostsjön (utanför planområde) ger möjlighet till fysisk hälsa och social interaktion. Såväl där som inne i skogen vid Ljusseveka finns möjlighet till förhöjt mentalt välbefinnande och för skogen kan även kunskap och inspiration från exempelvis fältinventeringar (t.ex. fågelskådning och kika efter insekter eller växter). Kulturarv och identitet är måhända av lägre relevant men det finns benämningar av Ljusseveka i tidiga kartor som "oviktig kärrmark" och för enskilda personer kan det vara en del av Värnamo stads identitet.

4.1
FYSISK HÄLSA

4.2
MENTALT VÄLBEFINNANDE

4.3
KUNSKAP OCH INSPIRATION

4.4
SOCIAL INTERAKTION

4.5
KULTURARV OCH IDENTITET

9.2 DETALJPLANENS PÅVERKAN PÅ EKOSYSTEMSTJÄNSTER

Bebyggelseförslaget ger en påverkan på stödjande tjänster i och med att skog avverkas och ytor förändras till hårdgjorda. På så sätt kan biologisk mångfald, ekologiskt samspel och livsmiljöer påverkas. Flora och fauna har inte samma förutsättningar som tidigare avseende utrymme. Även om majoriteten av ytan fortfarande består av produktionsskog kan en viss barriär uppstå mellan två större skogsytor på vardera sida om planområdet. Reglerande tjänster hör även de ihop med hur mycket vegetation som återstår. Gällande försörjande tjänster har riskutvärdering

gjorts för vattenförsörjningen med tillhörande skyddsåtgärder. Råvaror i form av virke och torv avverkas/schaktas ur och hindrar från framtida uttag genom exploatering.

Åtgärder som säkerställs i detaljplanen

- b1 Minst 20 procent av fastighetsarean ska vara genomsläpplig. Syftet med bestämmelsen är att styra i vilken omfattning fastigheten får hårdgöras för att minska risken för höga temperaturer. Detta görs genom att ställa krav på hur stor andel av fastighetsarean som ska vara genomsläpplig. Bestämmelsen har lagstöd i 4 kap 11 § punkt 1 PBL.

10 KUMULATIVA EFFEKTER

Att bedöma kumulativa effekter ingår i att bedöma miljöeffekter. Miljön påverkas ständigt av en mängd samverkande faktorer. Med stöd av bedömning av kumulativa effekter går det att nå längre i bedömningen av de förväntade samlade miljöeffekterna av en åtgärd eller plan. Inte minst kommer effekter som beror av ett förändrat klimat att vara viktigt att relatera till.

Tabell 33. Faktaruta kring olika kumulativa effekter och dess samverkande effekter.⁷³

Kumulativa effekter kan beskrivas som effekter som samverkar på olika sätt. De kan vara antingen additiva, synergistiska eller motverkande.

En additiv effekt uppstår när två eller flera effekter tillsammans leder till en effekt som är lika stor som summan av de individuella effekterna. Detta kan exempelvis handla om ett grundvattenuttag ur en och samma grundvattenreservoar. Effekten av uttaget blir lika stort som summan av de båda uttagen.

En synergistisk effekt är en effekt där kombinationen blir större än summan av de enskilda aktiviteterna. Detta kan exempelvis vara ett utsläpp av både näring och varmvatten till ett vattendrag. Kombinationen av dessa orsakar en algbloomning och en minskad syrehalt som är större än den additiva effekten av var och en för sig.

En motverkande effekt innebär att effekterna från fler än en aktivitet är mindre än summan av var och en. Ett exempel på det är buffrande lösningar då ett basiskt utsläpp kan motverka ett utsläpp som är försurande.

Grundtanken är dock att utsläpp alltid bör begränsas så långt som möjligt även om utsläppet emellanåt kan motverka negativa effekter från annat utsläpp.

Utgångspunkten för resonemanget nedan är de tre aspekterna, *naturmiljö och biologisk mångfald, stads- och landskapsbild* samt *områdets friluftsliv* som bedöms särskilt framträdande i denna planläggning och hur dessa miljöaspekter förhåller sig kumulativt till klimatförändringar såsom, *ett varmare och blötare klimat, ett torrare klimat, mer extremt väder, klimatanpassning, krisberedskap och självförsörjning*.

En kumulativ effekt för området är möjliga hälsoeffekter gentemot boende i närmiljön genom eventuellt ökat buller och luftföroreningar från transporter. Men det begränsade antalet bostäder i detta fall ger detaljplanen en mindre betydande effekt då antalet berörda personer är få.

Den skyddsvärda vattentäkten skulle kunna påverkas kumulativt av utsläpp till vatten (förorening från verksamheten eller en olycka) som tillsammans med att en större markyta tas i anspråk sammantaget ger en effekt tillsammans med nuvarande markanvändning inom

⁷³ Naturvårdsverket. Miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken.

Kumulativa effekter inom specifik miljöbedömning. Hämtad 2025-03-24 från:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/specifik-miljobedomning/kumulativa-effekter/>

vattenskyddsområdet. Detta avses förhindras med att ha täta dagvattenlösningar, skyddsåtgärder kopplade till arbetena samt hantering av dagvatten.

Planförslaget medför konsekvenser för naturmiljön. Samtliga klimatförändringar, varmare och blötare klimat liksom ett torrare klimat, förändrar dagens situation vilket gör dessa naturområden mer sårbara, dvs. att inneboende biologisk mångfald knuten till växt- och djurliv minskas/förändras som en synergistisk effekt. Antalet hotade arter ökar och nya arter får sitt fäste (vilket kan vara både till fördel och nackdel för ekosystemet). Den avverkning och hårdgörande av yta som sker inom planområdet innebär att dessa effekter på biologisk mångfald kan ge en synergieffekt kopplad till klimatförändringar såväl som en ökad urban värmeeffekt⁷⁴.

Beroende på förändringen av naturmiljön påverkas framför allt även landskapsbilden samt friluftslivet i området. Dessa hör ihop då friluftslivet är avhängigt landskapsbilden och naturmiljön. Förändringen i området är så pass stor att effekten kan bli permanent för områdets nuvarande användningsområde och landskapsbild. Den skogliga miljön avdelas med en väg och mänsklig aktivitet från vad som tidigare varit, förutom utdikning och skogsbruk, i princip utan större mänsklig aktivitet. En konsekvens kan också bli att friluftslivet i området blir mer uppmärksammat i och med den ökade aktiviteten i området. I sådant fall kan leden kring exempelvis Prostsjön bli mer populär bland allmänheten.

11 MÅLUPPFYLLELSE AV MILJÖMÅL

11.1 MILJÖKVALITETSMÅL

I Tabell 34 redovisas vilka miljö kvalitetsmål som bedöms ha relevans för detaljplanen:

⁷⁴ Ett fenomen som gör att städer värms upp snabbare på grund av brist på/minskande vegetation som ersätts med hårdgjorda ytor.

Tabell 34. Bedömning av verksamheten i relation till Sveriges miljö kvalitetsmål. T.v. namn, bild och beskrivning på miljö kvalitetsmål samt Riksdagens definition av miljö målet. T.h. beskrivning och bedömning om hur verksamheten berör miljö kvalitetsmålet.

Miljö kvalitetsmål		Berör verksamheten
	Begränsad klimatpåverkan ”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”	Värnamo kommun har ställt sig bakom⁷⁵ Jönköpings läns klimat- och energistrategi, som har följande övergripande mål⁷⁶: • Senast år 2045 är de totala [konsumtionsbaserade] utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år. • Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vad som används inom länet. Energin som produceras är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh per år. • Klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tillvaratar möjligheter, för ett varmare, torrare och blötare län. Enligt Värnamo kommuns koldioxidbudget⁷⁷: • Behöver Värnamo minska sina utsläpp av koldioxid med 17,8 % årligen för att efterleva Parisavtalet. • Har Värnamo minskat sina utsläpp med i genomsnitt 4,8 % årligen under perioden 2017–2022. • Förbrukar Värnamo, med nuvarande utsläppsnivåer, sin återstående koldioxidbudget inom 5 år (2029). • Preliminära data för 2023 och 2024 visar på en ökning av utsläpp för Värnamo, inte minskning som tidigare trend. Byggnationen av arenan kommer leda till växthusgasutsläpp för produktion av byggsdelar, arbetstrafik, anläggning av väg, drift osv. Sedan 1 jan 2022 krävs det att nya byggnader ska redovisa sin klimatpåverkan i form av koldioxidutsläpp under byggskedet och förväntad drift.⁷⁸ Värnamo kommun kommer därför behöva skapa en klimatdeklaration för klimatpåverkan av projektet. Med en klimatkalkyl innan byggnationen går det även att förutse om Värnamo kommuns klimatreducerande åtgärder kommer räcka till för att inte påverka negativt i ovanstående klimatmål.

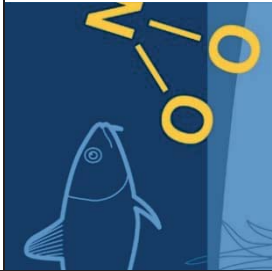
⁷⁵ Värnamo kommun. Värnamo kommuns koldioxidbudget. Senast ändrad 16 okt 2024. Hämtad 2025-02-13 från: <https://kommun.varnamo.se/kommun-och-politik/vision-och-framtidsideer/varnamo-kommuns-koldioxidbudget.html> och <https://www.climatevisualizer.com/varnamo/overview>

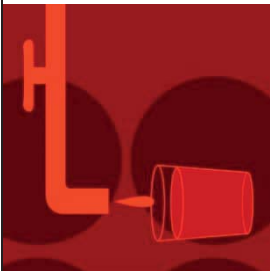
⁷⁶ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Klimat- och energistrategi för Jönköpings län. Meddelande nr 2019:18.

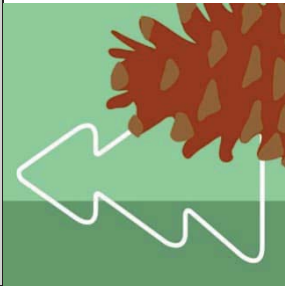
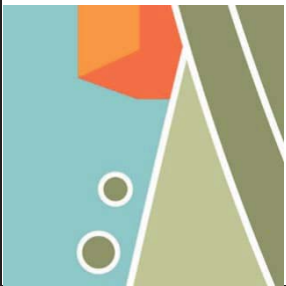
⁷⁷ Värnamo kommuns koldioxidbudget (2024). Hämtad 2025-02-10 från: <https://kommun.varnamo.se/kommun-och-politik/vision-och-framtidsideer/varnamo-kommuns-koldioxidbudget.html>

⁷⁸ Naturvårdsverket. Klimatet och bygg- och fastighetssektorn. Granskad 6 feb 2025. Hämtad 2025-02-10 från: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-bygg--och-fastighetssektorn/>

Miljökvalitetsmål	Berör verksamheten
 Frisk luft <i>"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvården inte skadas."</i>	Utsläpp från transporter kommer tillfälligt öka i samband med byggskedet, vilket kommer släppa ut luftföroreningar som innehåller partiklar och kväveoxider. Användningen av arenan kommer medföra transporter till och från verksamheten vilket bidrar till luftföroreningar. Framtida transporter kan inom MKB:s tidshorisont innebära mer fossilfria sådana.
 Bara naturlig försurning <i>"De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar."</i>	Den verksamhet som detaljplanen medger bedöms inte påverka miljön avsevärt med (onaturlig) försurning, men utsläpp från transporter påverkar genom utsläpp av kväveoxider, som bidrar till försurat regn.
 Giftfri miljö <i>"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna"</i>	Miljömålet berör vikten av att i projektets byggskede och drift inte ska släppa ut kemikalier, gödning eller andra föroreningar i omkringliggande miljö. Täta dagvattenlösningar med rening är en skyddsåtgärd för att hindra detta. Gällande materialval är det viktigt att se över att dessa följer produktvalsprincipen och försiktighetsprincipen (och övriga hänsynsregler) och gällande kemikalielagstiftning för att undvika indirekta utsläpp vid materialtillverkning på annan ort, av hälso- och miljöfarliga kemikalier.

Miljökvalitetsmål		Berör verksamheten
	Skyddande ozonskikt ”Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.”	<i>Bedöms som ej relevant för detaljplanen.</i>
	Säker strålmiljö ”Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.”	Miljömålet berör arenans besökare och användare i driftskedet, framför allt gällande UV-strålning som en riskfaktor. Skuggiga miljöer vid arena samt att behålla och plantera träd är skyddsåtgärder för att motverka exponering.
	Ingen övergödning ”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.”	I den tillfälliga ökningen av transporter och utbyggnad av verksamheten kommer begränsade utsläpp av kväveoxider öka, vilket kan bidra till övergödning generellt. Dagvattenutredningen föreslår att dagvatten från tillkommande delar av området kan hanteras med täta lösningar och rening innan vattnet släpps ut i befintliga diken och när recipienter. Enligt föroreningsberäkningarna överskrids inte Värnamo kommuns riktvärden för förorenat dagvatten.
	Levande sjöar och vattendrag ”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”	Planområdet ligger i närheten av ån Lagan och Prostsjön som är recipienter för dagvattnet i området. Vatten som släpps vidare till recipienter kommer att renas via dagvattenlösningar. Förutsättningarna för friluftslivet bedöms påverkas avsevärt då planområdet i nuläget består av skogsmark. Friluftsliv och rekreationsmöjligheter längs Prostsjön bedöms dock inte påverkas för allmänheten. Massor som förs in i planområdet måste kontrolleras för att inte riskera att sprida invasiva arter till området.

Miljö kvalitetsmål	Berör verksamheten
 Grundvatten av god kvalitet <i>"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."</i>	Planområdet ligger i närheten av ån Lagan och Prostsjön som är recipienter för dagvattnet i området. Vatten som släpps vidare till recipienter kommer att renas via dagvattenlösningar. Hänsynstagande till vattentäkten har gjorts enligt utförda utredningar. Bergskross kan användas som ersättning för naturgrus. VA-ledningar ansluts till närliggande verksamhetsområden.
 Hav i balans samt levande kust och skärgård <i>"Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."</i>	<i>Bedöms som ej relevant på grund av långt avstånd till havet.</i>
 Myllrande våtmarker <i>"Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden."</i>	Planområdet berör en utdikad och igenvuxen våtmark. Exploateringen motverkar att kunna återställa våtmarken.

Miljökvalitetsmål	Berör verksamheten
 Levande skogar ”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.”	Planområdet består av skogsmark vilket innebär att exploateringen påverkar målet.
 Rikt odlingslandskap ”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks”	Bedöms ej påverkas då planområdet inte består av eller är i närheten av jordbruksmark.
 Storlagen fjällmiljö ”Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.”	Bedöms ej påverkas då planområdet inte består av eller är i närheten av fjällmiljö.

Ankom: 2025-09-11 Årende: PLAN.2022.1568 Handling: 781180

12 SAMLAD BEDÖMNING AV MILJÖPÅVERKAN

Jämfört med nollalternativet som utgörs av skog på en utdikad våtmark, medför detaljplanen liten negativ konsekvens för ytvatten, kulturmiljö och buller.

Måttlig negativ konsekvens bedöms uppkomma för grundvatten. Bedömningen baseras på att området för detaljplanen har en naturlig skyddsbarriär i förhållande till Värnamos dricksvattentäkt. Det faktum att området är beläget inom yttre skyddsområdet för vattentäkten bidrar till att den även skyddas mer grundligt, vilket bl.a. innebär att användning av gödning kräver dispens från vattenskyddsföreskrifterna. Skyddsåtgärder i form av täta lösningar för fotbollsplanen och hårdgjorda ytor, gör att infiltration av förorenat vatten förhindras. Särskilda skyddsåtgärder vidtas i samband med anläggningsarbetena.

Det bedöms även att detaljplanen medför en måttlig negativ konsekvens för friluftslivet, stads- och landskapsbilden och naturresurser eftersom skogen ersätts av arenan, parkeringsplatser och vägar.

Påverkan på naturvärden och biologisk mångfald bedöms medföra en måttlig till stor konsekvens för ett område med påtagligt naturvärde. Inom området med visst naturvärde bestående av en våtmark bedöms detaljplanen medföra en måttlig negativ konsekvens

Detaljplanen bedöms inte medföra någon skada på riksintressen och den riskerar inte heller att försämra möjligheten att bibehålla miljö kvalitetsnormerna för grundvatten och ytvatten.

Tabell 35 Samlad bedömning av miljökonsekvenser

	Nollalternativ	Planförslag
Naturvärden och biologisk mångfald	Ingen/ försumbar konsekvens	Måttlig negativ konsekvens samt Måttlig-stor negativ konsekvens
Ytvatten och översvämning	Ingen/ försumbar konsekvens	Liten negativ konsekvens
Grundvatten	Ingen/försumbar konsekvens	Måttlig negativ konsekvens
MKN för grundvatten och ytvatten	Riskerar inte försämra	Riskerar inte försämra
Riksintressen	Ej påtaglig skada	Ej påtaglig skada
Kulturmiljö	Försumbar/ingen konsekvens	Liten negativ konsekvens
Friluftsliv	Försumbar/ingen konsekvens	Måttlig negativ konsekvens
Stads- och landskapsbild	Ingen/försumbar konsekvens	Måttlig negativ konsekvens
Naturresurser	Ingen/försumbar konsekvens	Måttlig negativ konsekvens
Buller	Ingen/försumbar konsekvens	Liten negativ konsekvens

12.1 ÖVERENSTÄMMELSE MED MILJÖBALKEN

12.1.1 Allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens andra kapitel redovisas de allmänna hänsynsreglerna. Nedan beskrivs hur dessa har beaktats under plan- och miljöbedömningsprocessen.

Bevisbörderegeln (2 kap 1 § MB) innebär att det är den som utför åtgärden (verksamhetsutövaren) som ansvarar för att visa att åtgärden/verksamheten sker på ett miljömässigt godtagbart sätt i förhållande till hänsynsreglerna.

All verksamhet som planeras bedrivs innefattas av dispenser, anmälningar, utredningar etc. Förpliktelserna som hör verksamheten till undersöks och planeras följas med hjälp av de resurser som finns att tillgå och som nämns under 2 § kunskapskravet.

Regeln bedöms vara uppfylld bland annat genom de redovisningar och tydliggöranden som görs i föreliggande MKB.

Kunskapskravet (2 kap 2 § MB) innebär att verksamhetsutövaren i förväg måste inhämta nödvändig kunskap om vilka effekter planen kan få för miljön och människors hälsa samt vilka åtgärder som kan begränsa eventuella negativa effekter.

Inom föreliggande planprocess har ett flertal utredningar genomförts för att inhämta kunskap om planens effekter. Värnamo kommun inhämtar kunskap från planarkitekter och ekologer inom sin egen verksamhet samt miljökonsulter, naturvärdesinventerare, hydrologer och geologer externt via konsultföretag.

Utredningarna tillsammans med framtagandet av föreliggande MKB bedöms uppfylla kunskapskravet.

Försiktighetsprincipen (2 kap 3 § MB) innebär att blotta risken för skador eller olägenheter till följd av en verksamhet medför skyldighet att vidta åtgärder.

Genomgående i processen av att ta fram utredningar, planhandlingar och denna MKB har risker och olägenheter studerats och åtgärder vidtagits för att minimera följder.

Exempel på försiktighetsprincipen applicering i verksamheten:

- För att reducera risken för påverkan på grundvattentäkten till en acceptabel nivå har bestämmelse om täta skikt införts på plankartan.
- För att minska risken för bildandet av lokala värmeöar ska minst 20 % av fastigheten vara genomsläpplig (icke-hårdgjord yta).
- För att minska risken för negativ påverkan av biologisk mångfald samt påverkan föreslås kompensationsåtgärder med upprättande av område med död ved inom naturmark inom detaljplanområdet.

Lokaliseringsprincipen (2 kap 6 § MB)

Lokaliseringsprincipen innebär att när en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

I samband med framtagandet av denna MKB har sju lokaliseringar studerats (lokaliseringsutredningen 2021) och tre av dessa lokaliseringar studerats med i detalj (lokaliseringsutredningen 2024) och jämförts för att välja den plats med minsta intrång och minsta olägenhet för människors hälsa och miljö. Dock har rimlighetsavvägningen nedan behövt tillämpas.

Rimlighetsavvägning (2 kap 7 § MB) innebär att de allmänna hänsynsreglerna (förutom bevisbörderegeln, 2 kap 1 § MKB) gäller i den utsträckningen det inte kan anses vara orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan för samhällsintresset av idrott gällande lokaliseringen av arenan.

12.1.2 Hushållning med mark och vatten

Enligt 3 kap miljöbalken skall mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

I 4 kapitlet miljöbalken redovisas särskilda bestämmelser för hushållning med mark- och vatten för vissa områden, så kallade riksintressen. Inom områdena får exploatering ske endast på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör dock inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Planförslaget bedöms inte medföra någon skada på riksintressen och bedöms därför vara förenlig med hushållningsprinciperna i 3 kapitlet och 4 kapitlet miljöbalken.

12.1.3 Miljökvalitetsnormer

Enligt 5 kap. miljöbalken ska en miljökvalitetsnorm ange de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse, eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter. Normvärden finns i vissa fall för timmar, dygn och år. En miljökvalitetsnorm anses vara överträdd om minst ett av dessa normvärden överskrids.

Miljökvalitetsnormer för luft

Planförslaget bedöms inte bidra till överskridande av riktvärden för miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Denna bedömning utgår från att den ökade trafikmängden är liten och därmed även de ökade utsläppen till luft. Den ökande trafiken bedöms inte vara av sådan omfattning att möjligheten att hålla sig inom ramen för gränsvärden för miljökvalitetsnormerna äventyras.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Recipienten Lagan, sträckan Vidöstern – Härån, omfattas av miljökvalitetsnormer. Den ekologisk statusen är måttlig och ån uppnår inte god kemisk status. Bedömningen baseras på att vattenförekomsten är påverkad av konnektivitets- och flödesförändringar som bedöms ha effekt på vattenlevande organisms status. God kemisk status uppnås inte pga. kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE) Gränsvärdena för kvicksilver och PBDE överskrids i alla Sveriges undersökta ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten.

Grundvattenförekomsten Värnamo-Ekeryd har god kvantitativ status och god kemisk status och detta är även de fortsatta kraven till 2027.

Detaljplanens tillhörande dagvattenutredning redovisar ingen risk att överskridande av miljökvalitetsnormer för grundvatten eller ytvatten. Bedömningen baseras på försiktighetsåtgärder utifrån föreslagen dagvattenhantering med täta lösningar.

Miljökvalitetsnormer för buller

För omgivningsbuller är miljökvalitetsnormen en målsättningsnorm där "det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa" (SFS 2004:675).

Miljökvalitetsnormen omfattar omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser samt tillståndspliktig industriell verksamhet och hamnar i kommuner med mer än 100 000 invånare.

Kommuner med färre än 100 000 invånare omfattas inte av krav på kartläggning av omgivningsbuller eller åtgärdsprogram. Värnamo kommun har färre än 100 000 invånare vilket innebär att kommun inte omfattas av kraven. Alla kommuner ska dock i sitt uppdrag verka för att begränsa buller med utgångspunkt från miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

13 SAMRÅD

Om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen inom ramen för ett samråd enligt 5 kap 11§ PBL om ett planförslag även uppfylla kraven på avgränsningssamråd i 6 kap 9 och 10 §§MB. Trots det som sägs i 6 kap 6 och 10 §§MB om samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen, ska kommunen i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen. Inkomna synpunkter från samrådet enligt PBL som berör miljöaspekter redovisas här.

Detaljplanen var utställd på samråd under tiden 7 oktober – 7 november 2022. Handlingarna tillhörande planförslaget fanns tillgängliga på kommunens hemsida, kommunens kontaktcenter, stadsbiblioteket och sjukhusbiblioteket. Samrådet annonserades även i tidningen Finnveden NU. Ett informationsmöte hölls den 19 oktober för boende i de närmast berörda fastigheterna. Totalt inkom 25 yttranden varav sex utan synpunkter. Sammanfattningsvis rörde yttrandena främst följande områden:

Av Länsstyrelsens yttrande framhålls hälsa och säkerhet som prövningsgrund, särskilt hur grundvattentäktens funktion ska säkerställas. Bland annat påtalas vikten av att utredningar tas fram i tillräcklig utsträckning för att lämpligheten ska kunna bedömas. Även frågan om markens stabilitet lyfts, vilket också SGI har yttrat sig om. Länsstyrelsen påpekar också att dispens för schaktning inom det yttre vattenskyddsområdet krävs innan detaljplanens antagande för att säkerställa planens genomförbarhet samt att eventuell grundvattensänkning kräver tillstånd enligt miljöbalken.

Trafikverket påpekar vikten av att säkerställa att inte statliga vägar påverkas negativt av den trafik som kan förväntas till och från arenan liksom vikten av att säkerställa att området kan nås med kollektivtrafik samt gång- och cykel.

Naturskyddsföreningarna i Värnamo kommun och Jönköpings län samt politiska partier framhåller framför allt vikten av att värna om grundvattentäkten samt att man anser att en MKB bör genomföras. Även synpunkter på den genomförda naturvärdesinventeringen tas upp.

Privatpersoner som yttrat sig har framför allt synpunkter på utformningen av arenan och ytorna intill, bland annat de olika läktarnas placering, antal parkeringsplatser och placering av gångvägar. Flertalet av synpunkterna från privatpersoner rörde frågor som inte regleras i detaljplanen.

Efter samrådet har utredningsmaterialet kompletterats och fördjupats för att klargöra de frågeställningar som lyfts.

14 PRÖVNING ENLIGT MILJÖBALKEN

14.1 VATTENVERKSAMHET

Värnamo kommun har beslutat att söka tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Ansökan omfattar de tillfälliga grundvattensänkningar som behöver vidtas i samband med planerade arbeten. Ansökan kommer att omfatta följande vattenverksamheter:

- Anläggning av en fotbollsarena inom vattenområde (utdikad mosse) inkl. utskiftning av massor (torv)
- Flytt och delvis kulvertering av ytvattendiken
- Temporär grundvattensänkning i samband med anläggningsarbeten
- Anläggning av permanent spont för slutet bevattningsmagasin
- Skyddsåtgärd genom infiltration av vatten
- Bortledning av ytvatten från damm (f.d. lertäkt)

14.2 VATTENSKYDDSFÖRESKRIFTER

Inom Ljusseveka vattenskyddsområde omfattas det inre skyddsområdet av föreskrifter från 1968 och det yttre skyddsområdet av skyddsföreskrifter från 1986. Arbeten med nya föreskrifter pågår och under sommaren/hösten 2025 avser Teknik- och fritidsförvaltningen att samråda med allmänheten om ett nytt föreslaget vattenskyddsområde. Efter detta behöver förslaget lämnas vidare till kommunfullmäktige för att fastställa föreslaget vattenskyddsområde för att Länsstyrelsen ska kunna ta beslut om vattenskyddsområdet.

För kommande arbeten med anläggning av arenan med tillhörande vägar och parkering krävs beslut om dispens. Även vid driften av arenan kan dispens krävas exempelvis vid gödsling.

14.3 12:6-SAMRÅD

Försiktighetsmått gällande naturmiljö och biologisk mångfald innebär att uppmärksamma om ytterligare observationer av naturvårdsarter skulle göras. I sådant fall krävs det att samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med länsstyrelsen utförs.

I byggnation är försiktighetsmåten kopplade till att välja byggtid för att inte störa eventuellt häckande fåglar.

15 UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

15.1 UPPFÖLJNING OCH GENOMFÖRANDE AV PLANEN

Enligt 6 kap. 19 § miljöbalken ska kommunen efter att en plan som omfattas av kravet på en strategisk miljöbedömning har antagits skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen faktiskt medför och om de åtgärder som arbetats in i planen har avsedd effekt.

Syftet med uppföljningen är också att upptäcka eventuell betydande miljöpåverkan som tidigare inte har identifierats och att skapa förutsättningar för att vidta lämpliga avhjälpande åtgärder.

Miljöbalken ställer inga preciserade krav på hur uppföljningen ska gå till, men det är en fördel om uppföljningen av miljöpåverkan kan integreras i den normala planeringsprocessen.

Uppföljningen har stor betydelse för om syftet med miljöbedömningen och det långsiktiga målet om en hållbar utveckling ska kunna nås. Uppföljningen bidrar också till en ökad kunskap och på sikt ett bättre och effektivare miljöbedömningsarbete.

Boverket rekommenderar att uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av en plan faktiskt får, så långt som är möjligt, ska kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem. I den mån det är möjligt bör uppföljningen av detaljplanens betydande miljöpåverkan samordnas med dessa befintliga processer.

Sannolikt kommer det att ställas krav på uppföljning i de beslut som erhålls enligt kap. 14 ovan.

Den miljöaspekter som bedöms vara särskilt viktiga att följa upp under driftskedet är:

- Utsläppshalter i utgående vatten från dagvattenanläggningar (tillsynsmyndighet Miljönämnden).

15.2 PÅVERKAN UNDER BYGGSKEDET

Miljöpåverkan under byggtiden är till stor del övergående och upphör när anläggningsarbetena är klara.

I föreliggande MKB beskrivs diverse skyddsåtgärder. Till de viktigaste för åtgärder som har till syfte att skydda vattentäkten under byggskedet är bl.a:

- Arbetsfordon och -maskiner som inte används skall vara uppställda på särskilt anordnad plats och på sådant sätt att eventuellt läckage av drivmedel och oljor förhindras att tränga ner i marken. Detta kan uppnås genom att markytan hårdgörs eller täcks av tät geotextil.
- Arbetsfordon och -maskiner skall inför varje arbetsdag inspekteras med avseende på eventuellt läckage.
- Vid arbete med arbetsfordon och -maskiner skall finnas spillberedskap. Saneringsutrustning för eventuella utsläpp vid olycka ska finnas tillgänglig på platsen.
- Tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner får inte ske inom inre vattenskyddsområdet. Inom yttre vattenskyddsområdet ska tankning av arbetsfordon och arbetsmaskiner ske på särskild plats som anordnats så att eventuellt spill inte kan tränga ner i marken.
- Förvaring av drivmedel skall ske i cistern med sekundärt skydd. Cistern skall ställas upp regnskyddat och vara försett med påkörningsskydd. Uppställning av cisterner begränsas till platser som är säkra med avseende på stöld och åverkan. Förvaring av drivmedel i dunkar skall ske i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
- Tvätt av fordon och maskiner får inte ske inom vattenskyddsområdet.
- Förvaring av miljöfarliga produkter skall förvaras i miljöcontainer med uppsamlingskärl.
- All personal som arbetar med schaktning skall informeras om att arbetena utförs inom vattenskyddsområde, vilka restriktioner som gäller och var utrustning för att omhänderta och förhindra spridning av föroreningar finns tillgängligt.

Tillförda fyllnadsmassor ska vara helt rena dvs. ha föroreningshalter och lakningshalter <MRR⁷⁹.

Under byggtiden kan temporära störningar i form av buller, vibrationer, luftföroreningar och damning uppstå från transporter och markarbeten. Krav kommer att ställas på entreprenören för

⁷⁹ MRR, mindre än ringa risk enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1

att minimera eventuella störningar. Rutiner och skyddsåtgärder för att minska påverkan redovisas i entreprenörens miljöplan.

Om tidigare okända kulturlämningar påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas och berörda myndigheter kontaktas.

Störningar under byggskedet kommer utredas mer detaljerat i samband med projektering och inför byggstart då miljökrav kommer att ställas vid upphandling av entreprenör.

15.3 SAMORDNING

Generellt gäller att kommunen ansvarar för utbyggnad, drift och underhåll av allmänna platser enligt gällande och kommande detaljplaner, medan den enskilda fastighetsägaren eller exploatören ansvarar för detsamma inom kvartersmark. För att begränsa störningarna och på bästa sätt organisera de olika anläggningsaktiviteter som planerad utveckling och exploatering kräver förordas att en miljösamordnare utses. Detta gäller speciellt i de områden där flera olika miljöintressen behöver beaktas.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling. Vi utvecklar allt ifrån städer och transportsystem till vattenförsörjning och höga hus. Med 73 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

WSP Sverige AB
Laholmsvägen 10
302 66 Halmstad

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Lokaliseringsutredning: Detaljplan för del av fastigheten LJUSSEVEKA 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN 2022:1568 Handling: 781182

Värnamo kommun

Version 2

Innehåll

Lokaliseringsutredning: Detaljplan för del av fastigheten LJUSSEVEKA 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad	1
1 Inledning	4
1.1 Syfte	5
1.2 Bakgrund	5
2 Avgränsningar	6
2.1 Alternativ som inte uppfyller grundkrav	6
3 Analysens utformning	6
3.1 Utredningskriterier för lokalisering av allsvensk arena	6
3.1.1 Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	8
3.1.2 Strategisk planering och stadsbyggnadspotential	11
3.1.3 Riskkällor	13
3.1.4 Åtkomlig yta	13
3.1.5 Markförhållanden	14
3.1.6 Synergier med övrig idrott och friluftsliv	14
3.1.7 Hälsa	15
3.1.8 Naturresurser	16
3.1.9 Klimatpåverkan	17
3.1.10 Riksintressen	17
3.1.11 Naturvärden	18
3.1.12 Kulturmiljövärden	19
3.2 Sammanställning av utvärderingskriterium	20
Lokaliseringar som utreds	23
3.2.1 4. Gröndal yttre	23
3.2.2 5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	27
3.2.3 6. Ljusseveka	30
4 Samlad bedömning – kvantitativt	36
5 Samlad bedömning – kvalitativt	38
6 Samlad bedömning – jämförelse	42
6.1 Olämpligt	43
6.2 Relativt olämpligt	43
6.3 Lämpligt	43
7 Slutsats	43
8 Bilaga 1. Gamla kriterier	44
9 Bilaga 2. Lokaliseringar som ej uppfyller grundkrav	48

		242
9.1	Öster om Malmö. (F.d. reningsverkstomten)	49
9.2	Väster om Malmö.	50
10	Bilaga 3. Lokaliseringar som sorterats bort på grund av stora hinder	51
10.1	Söder om väg 27	52
10.2	Bredasten	53

1 Inledning

I juni 2023 beslutade kommunfullmäktige att anta detaljplanen för en ny fotbollsarena i området Ljusseveka. Valet av Ljusseveka beslutades med stöd av en lokaliseringsutredning (2022), där sju olika lokaliseringar utreddes. I *Undersökning om betydande miljöpåverkan* (UBM) utgjorde lokaliseringsutredningens valda huvudalternativ Ljusseveka platsen som bedömdes om projektet kunde antas innebära en betydande miljöpåverkan eller ej. I april 2024 upphävde mark- och miljödomstolen (MMD) i Växjö detaljplanen, efter att två naturskyddsföreningar överklagat planen då de inte höll med om kommunen bedömningen om att projektet ej innebar en betydande miljöpåverkan.

Mark- och miljödomstolen hanterade dock inte frågan om betydande miljöpåverkan utan upphävde detaljplanen på formella grunder då domstolen kom fram till att projektet och detaljplanen avsåg ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt".

"Mark- och miljödomstolen bedömer mot denna bakgrund att planområdet tas i anspråk för ett sådant "annat stadsbyggnadsprojekt" som avses i 4 kap. 34 § andra stycket 2 plan- och bygglagen."

Med bakgrund i denna dom och hänvisning till ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" ställs krav på en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning som även omfattar kriterier ställda i miljöbedömningsförordningen 10–13§§.

Denna uppdaterade lokaliseringsutredning är ett resultat av att detaljplanen i överprövande instans inte vann laga kraft och att ett mer komplett underlag nu behöver tas fram. Vid upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning ingår att redovisa olika alternativa lokaliseringar samt dess konsekvenser för att kunna ta ställning till om detaljplanen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan eller ej.

Värnamo kommuns UBM, som tidigare visat att anläggningen av arenan inte skulle innebära betydande miljöpåverkan, behöver därför ses över. Eftersom ett s.k. "annat stadsbyggnadsprojekt" enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen förutsätts kunna antas innebära betydande miljöpåverkan kommer en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bli aktuell. I grunden för en UBM och MKB är det dock väsentligt att miljöbalkens lokaliseringsprincip, 2 kap 6 § MB, tas hänsyn till.

I lokaliseringsutredningen (2022) fanns det en begränsning i tid för att snabbt kunna uppfylla kraven för elitfotboll. Lokaliseringsutredningen hade ett flertal miljöaspekter inte tagits hänsyn till i tillräcklig mån, utan bedömts sammantaget under ett kriterium - allmänna och enskilda intressen. Detta tillsammans med lagkraven ovan har gjort att Värnamo kommun nu valt, utöver uppdateringen av UBM, att även uppdatera lokaliseringsutredningen med bedömningskriterium såsom naturresurser, klimatpåverkan, riksintressen, naturvärden och kulturmiljövärden. Syftet är att balanseringen av miljövärden tas mer hänsyn till i beslutsunderlaget, och att Ljusseveka åter igen ställs mot de andra lokaliseringsalternativ som fanns möjliga vid det initiala skedet.

1.1 Syfte

Lokaliseringsutredningens syfte är att på en strategisk nivå utreda möjliga lokaliseringar för en fotbollsarena som lever upp till kraven för elitfotboll (allsvenskan/superettan). Utöver huvudsyftet krävs hänsyn till en rad olika kriterium. De som valts ut i denna utredning är följande: Befintlig infrastruktur och tillgänglighet, strategisk planering och stadsbyggnadspotential, riskkällor, åtkomlig yta, markförhållanden, synergier med övrig idrott och friluftsliv, hälsa, naturresurser, klimatpåverkan, riksintressen, naturmiljö (inkluderat artfynd, naturmiljö och strandskydd), samt kulturmiljövärden.

Tidigare har idrottsområde för inomhusidrott utretts inom ramen för arbetet med att ta fram en ny fördjupad översiktsplan för Värnamo stad. Lokaliseringsutredningen för arena för elitfotboll behandlar delvis samma platser som utredningen för inomhusidrott. Då ytbehovet för en allsvensk arena är mer statiskt än för inomhusidrott samtidigt som även användningen över tid har större variation skiljer sig bedömningen över vilka platser som kan vara lämpliga. Även förutsättningarna för god kommunikation till en sådan anläggning skiljer sig jämfört med anläggningar för inomhusidrott.

Möjligheterna till samlokalisering av arena för elitfotboll och idrottsområde för inomhusidrott samt friluftsliv beskrivs översiktligt i utredningen för att visa var en sådan samlokalisering är möjlig. Utredningen tar däremot inte ställning till om en samlokalisering ska föreslås.

De föreslagna lokaliseringarna kommer kräva ytterligare utredning, beslutsfattande och detaljplaneläggning i det fall de bli aktuella

1.2 Bakgrund

Värnamo kommuns fotbollsarena för spel i superettan, Finnvedsvallen, är i behov av översyn och renovering. Detta är inte något akut i sig då Finnvedsvallen är i skick att spelas på, men genom IFK Värnamos möjliga avancemang till Allsvenskan blir frågan mer akut.

I det korta perspektivet kommer Finnvedsvallen att upprustas för att klara grundkrav för allsvenskt spel, med vissa dispenser från Svenska fotbollsförbundet (SvFF) och svensk elitfotboll (SEF).

I ett längre perspektiv krävs det dock stora förändringar för att uppfylla kraven och skapa en attraktiv fotbollsarena för elitfotboll.

En kort analys av förutsättningarna vid Finnvedsvallen ger att den inte är lämplig som arena för elitfotboll av bl.a. följande anledningar:

- *Utrymmet* – En attraktiv arena för elitfotboll med tillhörande baskrav på tillhörande anläggningar, kräver mer plats (totalt 62 000 m², inklusive anläggningen i nuläget) än vad som är möjligt att skapa vid Finnvedsvallen.
- *Risk för översvämning* – Lagan svämmas ofta över i större eller mindre omfattning. Med stöd av den VA-utredning som gjorts kring frågan är det olämpligt att göra så stora investeringar i en plats som har så stor risk för återkommande översvämningar
- *Logistik/infrastruktur/trafiklösning* – Finnvedsvallen har en placering som kräver stora investeringar i logistik/infrastruktur/trafiklösning för att den ska uppfattas som lättillgänglig.

Denna utredning ska undersöka lämplig lokalisering av en ny attraktiv fotbollsarena för elitfotboll.

2 Avgränsningar

Lokaliseringsutredningen behandlar i sin utvärdering av yta endast placering av en allsvensk arena samt en tillhörande plan för breddfotboll då detta är ett minimumkrav för elitfotboll. Däremot förekommer ett kriterium i utredningen gällande plats för övriga idrotter: Synergier med övrig idrott och friluftsliv.

Utredning avgränsas i sak till att området inte ska vara detaljplanelagt för annat syfte.

Utredningen avgränsas geografiskt till Värnamo stad.

2.1 Alternativ som inte uppfyller grundkrav

De alternativ som redan i avgränsningarna inte uppfyller ställda grundkrav har tagits bort från utredningen. För information om tidigare kriterier och exkluderade lokaliseringar, se Bilaga 1. Gamla kriterier, Bilaga 2. Lokaliseringar som ej uppfyller grundkrav samt Bilaga 3. Lokaliseringar som sorterats bort på grund av stora hinder.

3 Analysens utformning

Utredningens syfte är att på en strategisk nivå utreda olika lokaliseringar. Analysen kommer innebära både en kvantitativ och en kvalitativ presentation av de olika lokaliseringarna.

I studien har det för varje alternativ gjorts en bedömning utifrån utvalda kriterier. Presentation av bedömningen är dels en kort motivering i text dels i en sammanfattande matris.

3.1 Utredningskriterier för lokalisering av allsvensk arena

I utredningen har en bedömning gjorts avseende kriterier som är av betydelse vid jämförelse av olika lägen för placering av en allsvensk arena i Värnamo. Kriterierna beaktar såväl befintlig användning som funktion, tillgänglighet, påverkan på intressen i konflikt och andra förutsättningar såsom markförhållanden och tillgänglig yta.

I studien har det för varje lokalisering gjorts en bedömning utifrån ett antal kriterier. Kriterierna bedöms med en graderingsskala bestående av fyra grader: Olämplig, relativt olämplig, relativt lämplig och lämplig.

Olämplig	Etablering ej möjlig/möjligt med väldigt stora hinder	
Relativt olämplig	Etablering möjlig men med större hinder	
Relativt lämplig	Etablering möjlig med vissa hinder	
Lämplig	Etablering möjlig utan betydande hinder	

Nedan presenteras samtliga 12 kriterier i en översiktlig matris. Mer ingående information om varje kriterium finns i avsnitten nedan. Matrisen visas sedan igen i slutet efter dessa avsnitt, ifylld med de specifika faktorer som bedömningskriterierna baseras på, se s.20.

	1. Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	2. Strategisk planering och stadsbyggnadspotential	3. Riskkällor	4. Åtkomlig yta	5. Markförhållanden	6. Synergier med övrig idrott och friluftsliv	7. Hälsa	8. Natur-resurser	9. Klimat-påverkan	10. Riks-intressen	11. Naturmiljö			12. Kulturmiljö-värden
											Artfynd	Naturmiljö	Strandskydd	
Olämplig														
Relativt olämplig														
Relativt lämplig														
Lämplig														

Ankom: 2025-09-11 Ärende: PLAN.2022.1568 Handling: 781182

3.1.1 Befintlig infrastruktur och tillgänglighet

Befintlig infrastruktur såsom vägar, vatten och avlopp, lokalnät, GC-nät och befintlig bebyggelse har stor framförallt ekonomisk betydelse för en eventuell lokalisering. Generellt är kommunens ställningstagande att i första hand undvika att bygga ut ny infrastruktur utan istället optimera och bygga om den befintliga infrastrukturen och först i ett sista läge bygga nytt. Att utnyttja befintlig infrastruktur bedöms även bäst bidra till en hållbar utveckling eftersom detta tenderar att generera en tätare stad med korta avstånd vilket är önskvärt.

Ett tillägg gällande befintlig byggnation på fastigheten är att det både kan innebära positiva fördelar om dessa går att använda samtidigt som det kan vara kopplat till stora kostnader för rivning, ombyggnad och renovering. I det fall att sådant bedöms som hindrande kommer det läggas till som extra bedömning under detta kriterium.

Kriteriet tar vidare upp hur väl områdets rumsliga samband förhåller sig till övriga staden. Detta uttrycks i lokaliseringsutredningen som områdets centralitet och är ett mått på upplevd närhet och orienterbarhet i stadens vägnät ur cykel- och gångtrafikantens perspektiv¹. Kriteriet tar upp hur väl det aktuella området är införlivat i det befintliga gång- och cykelvägnätet och särskilt till det nät av huvudcykelstråk som föreslås i utredningen *Översyn över cykelvägsnätet*², för vissa cykelvägssträckor. Dessa föreslås framförallt utgå från befintlig infrastruktur enligt Figur 1 nedan.

En ny allsvensk arena kommer att vara en attraktion för kommuninvånarna i Värnamo, men även för besökare i form av supportrar från andra städer i landet. Eftersom arenaområdet behöver nås enkelt och snabbt i samband med match krävs förhållandevis stor kapacitet för olika transportslag i trafiksystemet. Detta behov uppstår vid förhållandevis få tillfällen vilket medför att trafikflödena varierar kraftigt över tid.

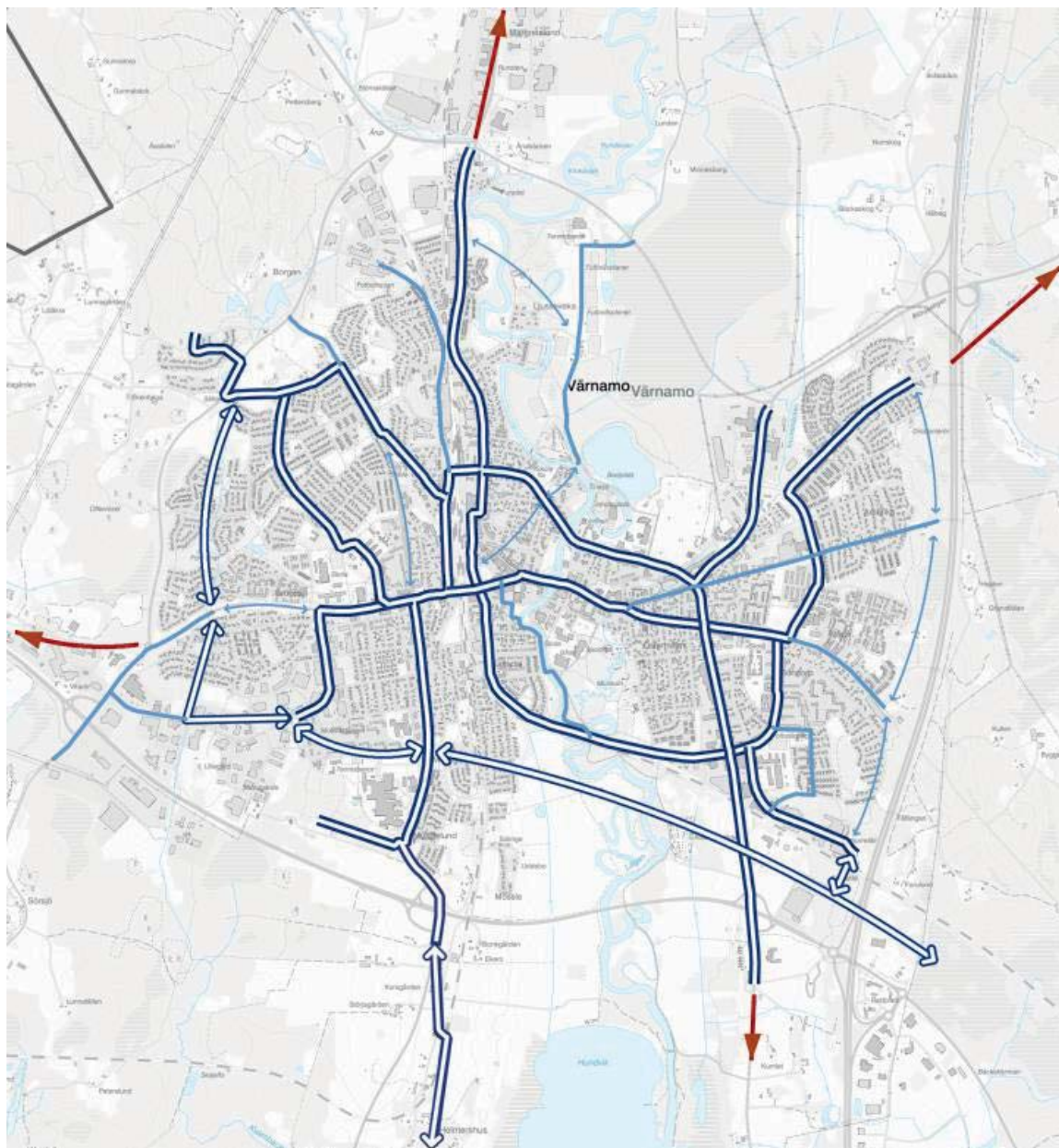
Vid matchtillfällen kan hemmasupporters röra sig till arenaområdet genom i stort sett alla tänkbara transportslag; gång, cykel, bil och kollektivtrafik. Bortasupporters kommer vanligen med chartrade bussar antingen direkt till arenan eller på annat sätt i anslutning till matchdagen till staden.

Även i samband med idrottsutövande, evenemang, matcher, cuper och tävlingar så kommer området att behöva nås från regionalt håll varvid bland annat god anslutning till vägnätet och tågförbindelse är av betydelse. Regional tillgänglighet är en viktig aspekt för lokaliseringen.

Om lokaliseringsalternativet är väl knutet till stadens huvudvägnät ökar tillgängligheten till och från idrottsområdet även för stadens invånare och för nödvändiga transporter (såsom blåljus och drift) och minskar därigenom störning som trafikflöden till området kommer ge upphov till.

¹ Rumslig potential i Värnamo stad. Radar arkitektur 2020.

² Översyn över cykelvägsnätet. Värnamo kommun. 2020-05-01.

- Huvudcykelstråk**
- == Befintlig infrastruktur
- ↔ Tillkommande infrastruktur
- Andra betydelsefulla cykelstråk**
- Befintlig infrastruktur
- Tillkommande infrastruktur
- Koppling till landsbygd

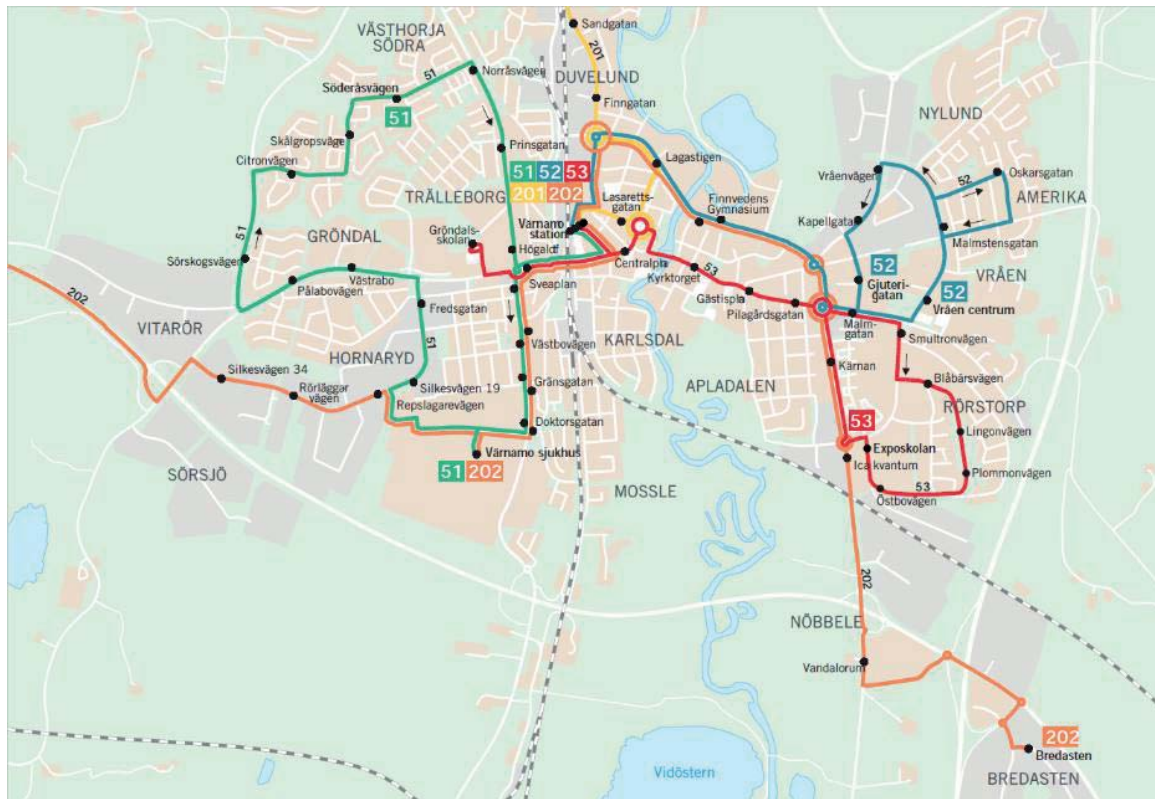
Figur 1. Huvudcykelstråk i Värnamo kommun⁴.

Likåså behandlar kriteriet avstånd och tillgänglighet till kollektivtrafik. Både befintliga stadsbusslinjer och de regionala busslinjerna tas med i bedömningen, då de senare i vissa delar har funktionen av stadsbuss. Av myndigheter brukar 400 meter till hållplats framhållas som lämpligt avstånd i syfte att gynna kollektivtrafikresande. Ett exempel på det är i indikatorn *bostäder i kollektivtrafikhärlägen*

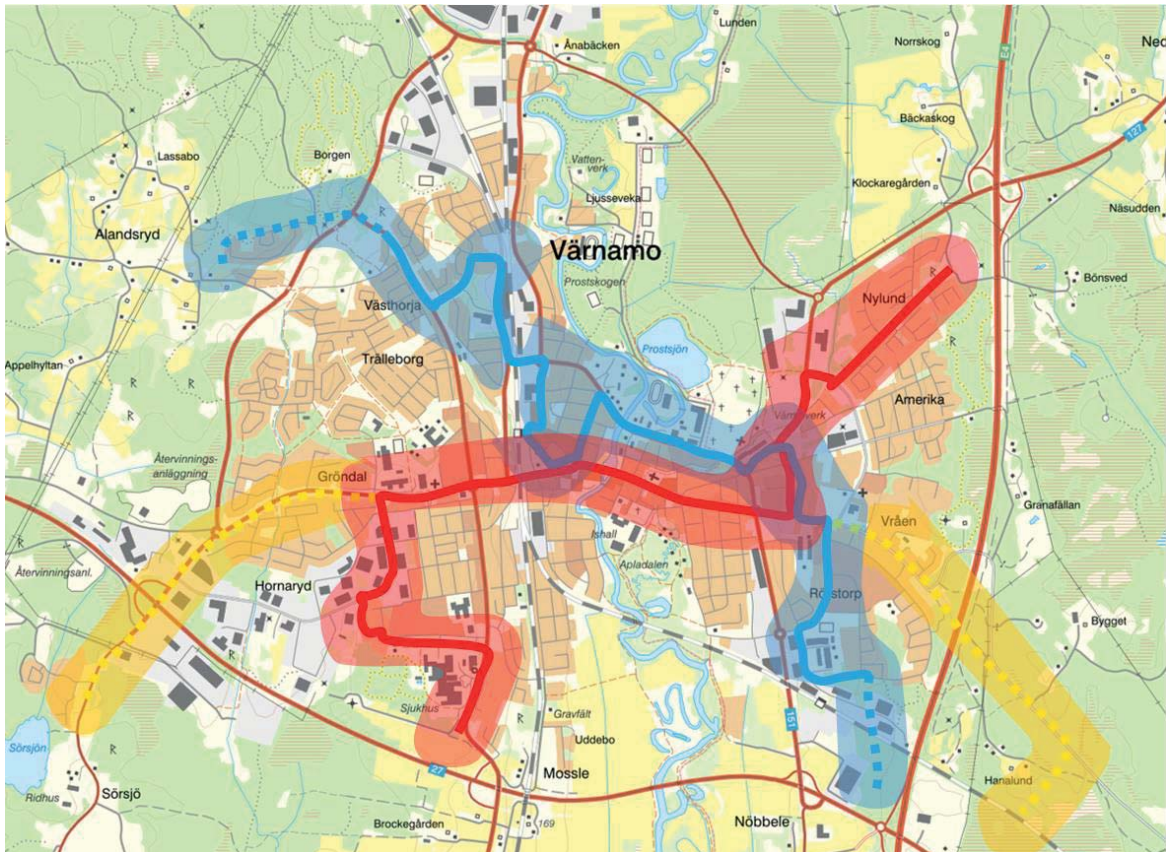
Sveriges miljökvalitetsmål god bebyggd miljö³.

³ Naturvårdsverket. Bostäder i kollektivtrafikhärlägen. <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/bostader-i-kollektivtrafikhärlägen/>

Vid lokalisering av arena är det önskvärt att det finns nära tillgänglighet till kapacitetsstark infrastruktur men även närhet till stadens centrum, järnvägsstation och noder för hållbara trafikslag. För staden är det naturligtvis en fördel om det lokala näringslivet kan dra nytta av de supportrar och andra som reser till staden i samband med matcher. Det kan röra sig om såväl kommuninvånare som andra tillresande. Ett kort avstånd till centrum och dess utbud är därmed en fördel för det lokala näringslivet. På motsvarande vis är det positivt om så stor del som möjligt av besökare från närområdet, dvs inom Värnamo stad, kan röra sig till arenan med hållbara transportmedel.

Figur 2. Bilden visar dagens stadsbusslinjenät samt de regionala busslinjerna, 202 och 201.

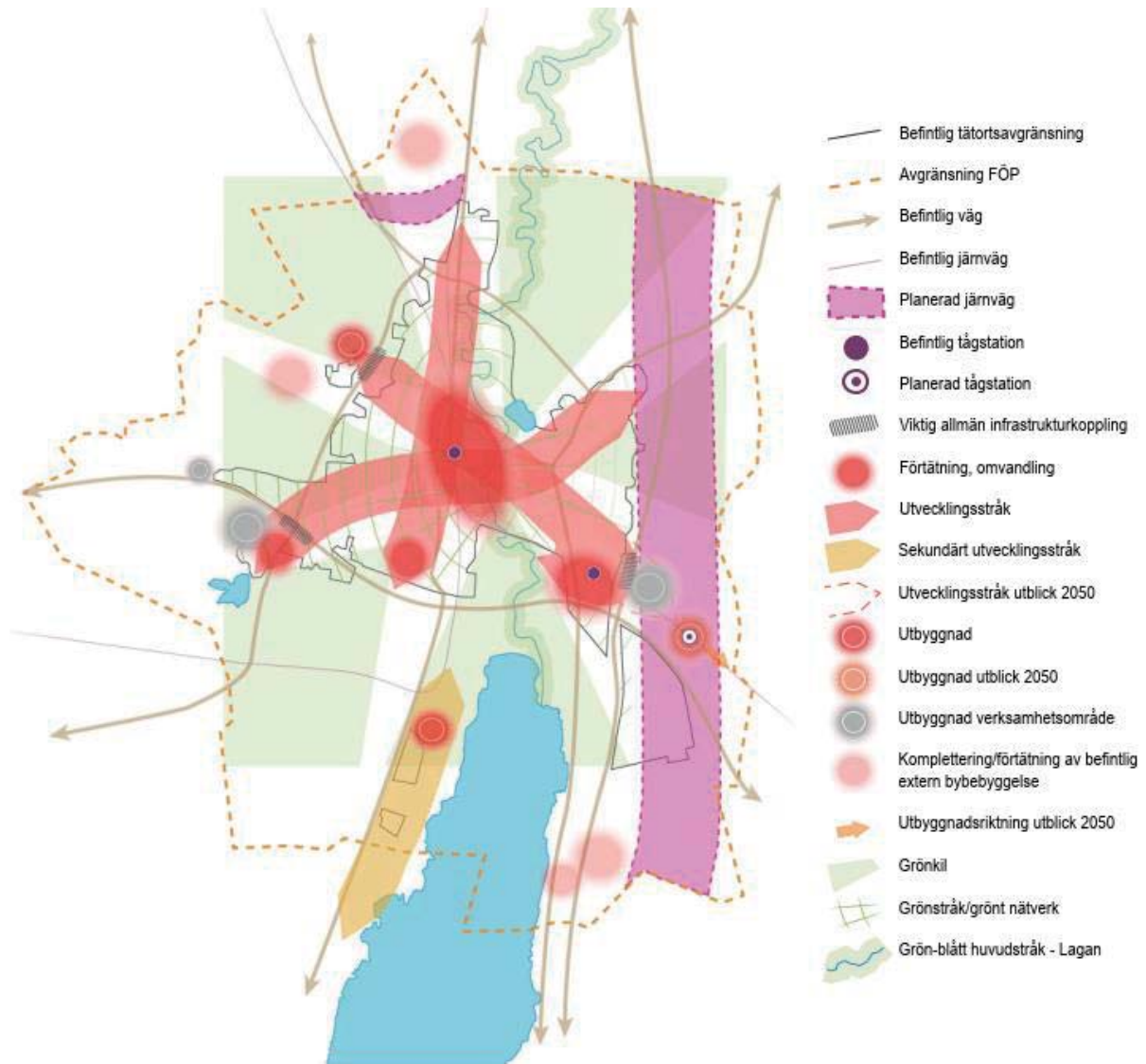
Figur 3. Bilden visar det förslag på nya Stadsbusslinjer som utredningen, Underlag för utvecklat stadsbusslinjenät i Värnamo stad inför antagandet av Fördjupad översiktsplan i Värnamo stad, föreslår.

Värderas inom detta kriterium: befintlig infrastruktur av väg, GC-nät, VA, fjärrvärme och lokalnät samt närhet till kollektivtrafik

3.1.2 Strategisk planering och stadsbyggnadspotential

Hur väl lokaliseringalternativet förhåller sig till kommunens strategiska planering och översiktsplanering är ett kriterium. Kommunens översiktsplan uttrycker bland annat att staden framförallt ska växa inom nuvarande tätortsutbredning, i förtätningsslagen och i kollektivtrafikstråk. Utgångspunkt för bedömningen är utvecklingsståk enligt FÖP.

Under arbetet med att ta fram ny fördjupad översiktsplan för Värnamo stad har en strukturbild tagits fram som redogör för de övergripande stadsbyggnadsprinciperna för utvecklingen av Värnamo stad. Strukturbilden redogör för tre utvecklingsstråk som kommunen har för avsikt att styra bebyggelseutvecklingen till. I förlängningen av dessa finns två av stadens utbyggnadsriktningar.

Figur 4. Strukturbild från Fördjupning av översiktsplanen för Värnamo stad. Planen är framtagen med inriktningen på att bli en tät och blandad stad med fokus på hållbara trafikslag⁴.

Vidare beskrivs även potential i form av ny bebyggelse för bostäder, handel eller andra verksamheter. Exempelvis kan en arena fungera som initial kraft för att inleda planering och preparera mark och infrastruktur för andra verksamheter i det omedelbara närområdet. Omvänt kan även motsatt effekt uppstå om en etablering av arena tar så mycket mark i anspråk att inga andra betydelsefulla etableringar kan rymmas i närområdet.

Värderas inom detta kriterium: förenlighet med kommunens strategiska planering, stadsbyggnadsprinciper samt utvecklingsstråket enligt FÖP.

⁴ Fördjupning av översiktsplanen: Värnamo stad. Antagen av kommunfullmäktige 22 juni 2022 § 86.

3.1.3 Riskkällor

Avstånd till riskkällor är en väsentlig del för säkerheten i driften av arenan. Potentiella riskkällor är framför allt farligt godsleder för vägtransporter samt järnväg. Även vissa verksamheter, såsom Sevesoverksamheter, kan utgöra riskkällor. Kända översvämningsområden är en annan risk.⁵

Hantering av de risker som kan förekomma behöver behandlas i efterföljande detaljplanering. I ett initialt skede har Länsstyrelsen i Hallands län *Risikanalys av farligt gods i Hallands län*⁶ använts, där riskbedömningsavstånd om 150 m från riskkälla använts som mått gällande farligt gods. Detta innebär följande upplägg:

Yttre gräns för riskbedömningsområde	150 meter	Detta avstånd gäller för alla transportleder. Utanför detta avstånd kan byggnader för alla typer av normalt förekommande användningsområden etableras utan särskild hänsyn till risker från farligt gods.
Rekommenderat avstånd (basavstånd)	30–100 meter	Detta är rekommenderade avstånd mellan transportleder och olika användningsområden. Avstånden varierar, beroende på typ av transportled och användningsområde. I händelse av en farlig godsolycka kan påverkan uppstå även på dessa avstånd men risknivån bedöms som acceptabel utan särskilda åtgärder, dock ska vissa baskrav vara uppfyllda.
Byggnation möjlig med angivna åtgärder (Reducerat avstånd)	-	Inom detta område kan betydande påverkan uppstå i händelse av en farlig godsolycka. För att byggnation ska vara möjlig krävs att specificerade säkerhetshöjande åtgärder vidtas.
Bebyggelsefritt område	15–30 meter	Detta är ett minimiavstånd mellan byggnader och transportleder enligt dessa riktlinjer. Avståndet varierar beroende på transportled och användningsområde. Om det, under särskilda omständigheter, finns önskemål att frångå detta avstånd krävs särskild risikanalys. Avståndet varierar, beroende på typ av transportled och användningsområde.

Riktlinjerna⁶ är utformade för att kunna tillämpas i normalt förekommande planärenden. Större arenor eller verksamheter omfattas egentligen inte av riktlinjerna. De används i detta fall som riktmärke.

Notera att de risker som bedöms inom detta kriterium endast tar hänsyn till de risker som arenan kan utsättas för, och inte de risker som arenan kan utgöra för närområdet. Riskerna som arenans verksamhet kan utgöra för människa och miljö inkluderas i flertal andra kriterier.

Värderas inom detta kriterium: avstånd till riskkällor

3.1.4 Åtkomlig yta

I utredningen har en yta om ca 220x280 meter identifierats som utgångspunkt för bedömning av åtkomlig yta. På denna yta ryms förutom själva arenan också två separerade angöringsytor för hemma- respektive bortapublik. Viss parkering ryms också inom ytan. Den egentliga arenan är omkring 120x160 meter (fasad till fasad), men förutom det totala ytbehovet ställs också geometriska krav på den tillgängliga ytan.

⁵ Boverket. Beräkningsgrunder för avstånd. Hämtad 2024-09-26 från: [Beräkningsgrunder för avstånd - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

⁶ Länsstyrelsen Hallands län. Riskanalys av farligt gods i Hallands län. Meddelande 2011:19.

För att belysa förutsättningarna för en eventuell samlokalisering av område med inomhusidrott redovisas även de tidigare framtagna ytbehoven för detta nedan.

- Uppskattat behov:		
- Allsvensk arena (samt viss parkering)		ca 62 000 kvm
Övriga behov idrott:		
- Sporthall (multisport)		ca 2500 kvm
- Ishall		ca 9000 kvm
- Simhall		ca 8400 kvm
- Omkringliggande ytor ex. utemiljö, parkering m.m.		ca 32 000 kvm
- Yta för expansion och nyanläggning		ca 15 000 kvm
- Total yta för nytt idrottsområde exkl arena		ca 67 000 kvm.
- Total yta för nytt idrottsområde inkl arena		ca 130 000 kvm

Om även annan fotboll än den allsvenska ska lokaliseras till samma plats kan ytterligare ytbehov krävas. Notera att ytbehov utöver de som krävs för den allsvenska arenan inte tas med i bedömningen av kriteriet, men bedöms under kriterium Synergier med övrig idrott och friluftsliv.

Värderas inom detta kriterium: åtkomlig yta, utifrån behovet 62 000 m²

3.1.5 Markförhållanden

Beroende på existerande markförhållanden kan förarbete och därmed arbetsinsats och kostnader variera stort mellan alternativen. Exempelvis kan topografi innebära behov av schaktning och sprängning, medan det för andra områden kan finnas behov av geotekniska stabilitetsåtgärder, sanering av markföroreningar eller större åtgärder för att hantera översvämningsproblematik och dagvattenhantering. Även det tillgängliga markområdets geometri kan inverka på bedömningen. Dessa förhållanden påverkar den totala kostnaden och platsens lämplighet för en lokalisering.

Värderas inom detta kriterium: kända markförhållanden

3.1.6 Synergier med övrig idrott och friluftsliv

De tydligaste synergier som en fotbollsarena kan skapa i ett samlat idrottsarenaområde är främst:

- Idrottsinriktningar vid gymnasieskolan kan samnyttja såväl omklädningsrum som ev. teori- och samlingsrum.
- Bra underlag för enklare restaurang genom bl.a. lounge på arenan, med catering eller liknande behov.
- Möjlighet att skapa kansli/klubblokal för IFK Värnamo
- Tillgänglig kommunal service toalett mm för både inomhus och utomhusaktiviteter oberoende målpunkt på platsen eller för närliggande rekreativa områden, hundrastgårdar, korvgrillningsplatser, utflyktsmål etc.

Med elitfotboll menar vi fotboll i någon av serierna; Allsvenskan eller Superettan. För att föreslagen lokalisering ska vara lämplig för satsning på elitfotboll krävs i första hand utrymme för att kunna skapa en attraktiv arena för elitfotboll. För det krävs en välkomnande, trygg och säker miljö för alla som ska besöka arenan. Det inkluderar bra trafiklösningar, bra utrymmen och funktioner för alla som besöker arenan. Viktiga funktioner är då t.ex. utbildningslokaler/loungelokaler. Nära tillgång till ytterligare minst en fotbollsplan är också viktigt.

Med breddfotboll menar vi all annan fotboll som ej är elitfotboll. Fotboll i alla åldrar. Utöver satsningen på elitfotboll är det ett önskemål att även samlokalisering av fler fotbollsplaner sker för att kunna stärka breddfotbollen, till samma plats där utbyte mellan ledare/tränare underlättas och nyttjandet av faciliteter optimeras. I praktiken innebär detta att minst 5 ytterligare fotbollsplaner behövs vilket motsvarar omkring 5 ha. Vidare behövs det också omklädningsrum och mötesutrymmen för ungdomsledare etc.

3.1.6.1 Synergier med existerande idrottsanläggningar och friluftsliv

Närhet till existerande idrottsanläggningar och friluftsliv kan innebära en synergieffekt som är positiv för kommunens invånare. Detta gäller exempelvis existerande fotbollsplaner, idrottsgymnasium, andra idrotter samt friluftsliv.

3.1.6.2 Expansion av nya idrottsanläggningar

I utredning som Fritidsavdelningen tog fram 2018 konstateras att nya större anläggningar såsom simhall, ishall och dylikt bör lokaliseras nära varandra inom ett gemensamt område för att möjliggöra synergier och samordna funktioner (såväl kommunala som kommersiella). Det gäller bemanning, bevakning och service samt att skapa andra gemensamma drifttekniska fördelar t.ex. effektiv energianvändning (kyla/värme). Denna utredning stannar vid att konstatera att om det inom olika områden finns plats för etablering av andra arenor, då kan olika former av synergier skapas.

Förutsättningar såsom att undersöka markförhållanden eller definiera mer i detalj hur dessa synergier kan skapas görs inte. Möjligheterna till synergier är ofta mycket beroende på vilka olika idrottsarenor som samlokaliseras.

Värderas inom detta kriterium: närhet till existerande idrottsanläggningar och friluftsliv, samt extra yta/möjlighet till expansion av fler idrottsanläggningar i närområdet

3.1.7 Hälsa

En allsvensk arena kommer att ha en stor påverkan på närområdet. Arenan är en stor anläggning och det tillkommer stora ytor runtomkring för angöring. Eftersom en arena används i huvudsak för allsvenska matcher varierar användningen kraftigt över tid, stora delar av tiden kommer arenan inte användas aktivt och vara i stort sett tom. I samband med match rör sig däremot mycket folk på platsen. Erfarenheter från liknande anläggningar visar att det finns en risk att området kan upplevas otryggt och inte så trivsamt då ingen verksamhet pågår medan platsen kan vara omgivningsstörande under match eller andra evenemang.

Buller (oönskat ljud) är en av riskerna för människors hälsa. Från en idrottsanläggning kan detta handla om röster (t.ex. från publik), strukturella ljud (t.ex. ljudet från en boll som sparkas/slår i något) samt förstärkta ljud (t.ex. visselpipor, högtalare). Enstaka evenemang på idrottsplatser

kan anses vara försumbara kopplat till olägenheten för människors hälsa⁷. Gällande Värnamo arena kommer den i bemärkelsen fullt utnyttjad endast användas ca 15 gånger om året, dvs i genomsnitt en gång i månaden. Men det är också stora publikflöden, varav buller bör bedömas i kriteriet. De faktorer som bör beaktas är enligt Naturvårdsverket⁷:

- Avståndet mellan anläggning och boende
- Vilka tider anläggningen används
- Hur ofta anläggningen används
- Intensitet vid användning, vilket lämpligtvis baseras på antalet samtidiga användare samt åldersgrupp
- Om det förekommer särskilt störande ljud som återkommande smällar eller musik
- Publiktillströmning
- Bostädernas och tomternas utformning inklusive topografi och markförhållanden. Exempelvis om boende har tillgång till uteplats som inte vetter mot idrottsplatsen eller om bostäderna har tillgång till en bullerskyddad sida

Vägledningen⁷ redogör för att stora arenor inte ingår i dess tillämpningsområde och hänvisar till Naturvårdsverkets vägledning för industri- och annat verksamhetsbuller⁸ men då en senare version finns tillhanda från Boverket, *Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär*⁹, kommer denna användas istället. Även om rapporten inte är framtagen för idrottsanläggningar menar Boverket på att det går att använda den som stöd.

Det bör noteras att även ljusstörning kan komma att förekomma i anslutning till arenan.

Värderas inom detta kriterium: närhet till bostäder och områden där människor vistas dagligen (på grund av buller, ljus och upplevd trygghet kopplad till folksamling)

3.1.8 Naturresurser

Enligt Miljöbedömningsförordningen 12 § punkt 2¹⁰ ska vid lokalisering särskild hänsyn tas till de naturresurser som finns i det område som kan antas bli påverkat och deras relativa förekomst, tillgänglighet, kvalitet och förnyelseförmåga i området.

Jordbruksmark och skogsbruksmark är en sådan naturresurs som behöver tas hänsyn till vid etablering. Jordbruksmarken kommer bedömas utifrån en standardkarta medan skogsbruksmarken kommer bedömas med hjälp av data från Skogsstyrelsens karttjänst med skogliga grunddata¹¹.

⁷ Naturvårdsverket. Vägledning om buller från idrottsplatser. 2022-11-28. Hämtad 2024-08-19 från: <https://www.naturvardsverket.se/4adbfbb/globalassets/vagledning/buller/tillsynsvagledning-om-buller-fran-idrottsplatser.pdf>

⁸ Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Rapport 6538. April 2015. Hämtad 2024-08-21 från: <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/6500/978-91-620-6538-6.pdf>

⁹ Boverket. Omgivningsbuller från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär – en vägledning. 2020:8. Hämtad 2024-08-21 från: <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2020/omgivningsbuller-fran-industriell-verksamhet-och-annan-verksamhet-med-likartad-ljudkaraktar---en-vagledning.pdf>

¹⁰ Sveriges riksdag. Miljöbedömningsförordning. SFS nr: 2017:966.

¹¹ Skogsstyrelsen. Kartor. Skogliga grunddata. <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Även grundvattentäkter är en viktig naturresurs och kommer bedömas utifrån förekomsten enligt Vatteninformationssystem Sveriges (VISS) vattenkarta¹².

Värderas inom detta kriterium: förekomst av jordbruks- och skogsbruksmark samt grundvattentäkt

3.1.9 Klimatpåverkan

Klimatpåverkan för byggnationen av arenan bedöms utifrån om de olika lokaliseringarna har specifik klimatpåverkan kopplad till mark och närområde. Det som också finns med under kriteriet är om det behövs mer material eller andra mer klimatbelastande åtgärder för arenan beroende på lokalisering.

Arenan i sig innebär således självklart en klimatpåverkan, men under kriteriet undersöks om klimatpåverkan kan antas bli högre eller lägre baserat på lokaliseringen i sig, det vill säga om utformningen av arenan kommer variera beroende på lokalisering. Inga specifika uppgifter om CO²-ekvivalenter kan tas fram i detta tidiga skede.

Klimatpåverkan innefattas i andra kriterium, såsom att försöka undvika nybyggnation av infrastruktur och minska gång- och cykelavstånd till kollektivtrafik. Det som kommer bedömas under detta kriterium är dock endast själva aspekten av arenans byggnation på specifik lokalisering.

Värderas inom detta kriterium: ökning i utsläpp/minskade i upptag kopplat till ianspråktagande av mark samt extra material/klimatintensiva lösningar pga. specifik lokalisering

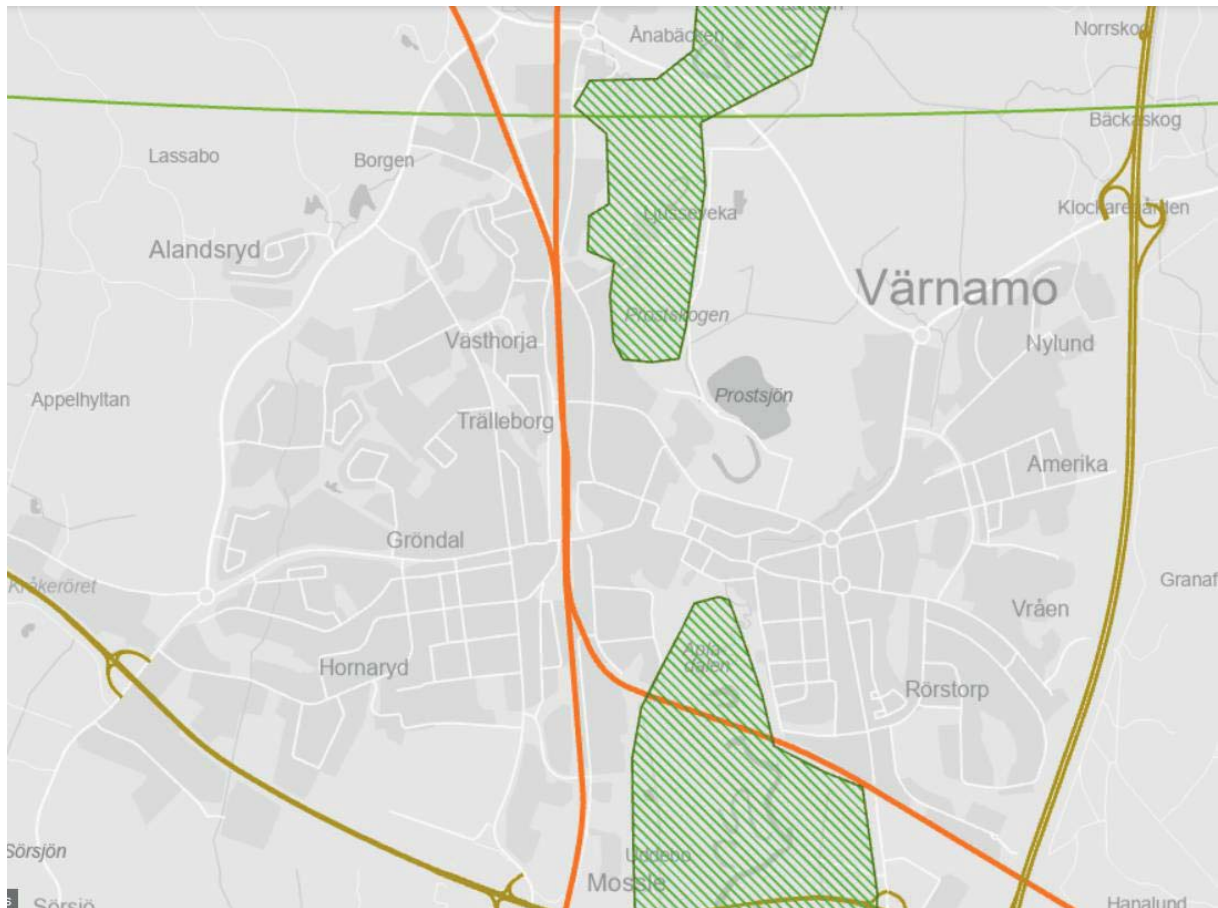
3.1.10 Riksintressen

Riksintressen har kontrollerats via Länsstyrelsen i Jönköpings läns GIS-karta¹³. Samtliga riksintressen enligt MB 3 kap och MB 4 kap har inkluderats. Riksintressena värderas utifrån hur pass generella eller områdesspecifika de är samt i vilken grad byggnationen skulle komma att påverka dem.

Riksintressen som täcker aktuell del av Värnamo stad visas i Figur 5 nedan. För totalförsvaret, finns det MSA-område och stoppområde för höga objekt. Observera att riksintressena för totalförsvaret ej syns på bild nedan då de täcker hela området. De gröna områdena är riksintresse för naturvård (Lagan nedströms Hörledammen), det orangea för järnväg (Göteborg-Kalmar), det gröna strecket för MSA ytor för Jönköping och de gula för befintliga vägar: väg 27 samt E4 genom Jönköpings län.

¹² Vatteninformationssystem Sverige. Vattenkartan. <https://viss.lansstyrelsen.se/Maps.aspx>

¹³ Länsstyrelsen i Jönköpings län. Länsstyrelsen i Jönköpings läns publika Webbkarta. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=82af5da19f4c47d497c96a3261d82304>

Figur 5. Riksintressen över Värnamo kommun¹³.

Värderas inom detta kriterium: mängd riksintressen av områdesspecifik karaktär

3.1.11 Naturvärden

De naturvärden som utvärderats är artfynd, naturmiljö (utöver riksintresse) och strandskydd. Viktningen av en lokalisering är således en sammanslagning av de tre. Till varje lokalisering kommer en kvalitativ bedömning förklara vilket kriterium som har valts. Att en plats skulle ha ett artfynd som kräver artskyddsdispens skulle exempelvis direkt leda till att lokaliseringen skulle bedömas som olämplig, även om de andra två kategorierna är lämpliga. Detta eftersom artskyddsförordningen är en "förbudslagstiftning" som kräver starka skäl för att delges dispens vilket för en idrottsarena kan bedömas som en svårframkomlig väg.

Värderas inom detta kriterium: mängd artfynd och dess grad av rödlistning och/eller fridlysning, områden med naturvärdesklassning/nyckelbiotop/naturvärde samt närhet till strandskyddsområde(n)

3.1.11.1 Artfynd

Artfynd bedöms utifrån data från Artportalen¹⁴. Sökning har avgränsats till fem år tillbaka i tiden (2019-2024), alla rödlistningar, till att visa alla fynd oavsett grad av anmärkningsvärd, att visa både fynd med säker bestämning och osäker bestämning samt genom relevant område på kartan (inklusive omkringliggande område på grund av eventuella avvikelser i fyndens positionering i kartfunktionen).

¹⁴ SLU. Artdatabanken – Artportalen. <https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

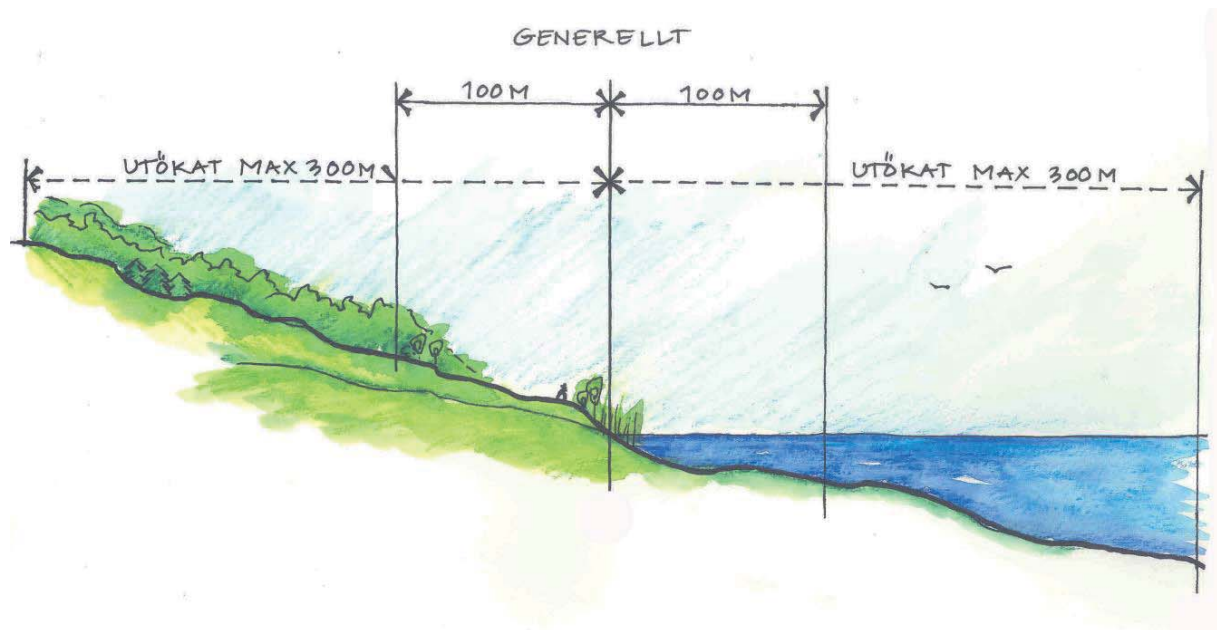
3.1.11.2 Naturmiljö

Naturmiljö har bedömts utifrån tillgängliga naturvärdesinventeringar, data från Skogsstyrelsen¹¹ samt antaganden enligt försiktighetsprincipen där data saknas. Det är standarden SIS 199000:2023 som är utgångspunkt i naturvärdesklasserna men även SIS 199000:2014 på grund av tidigare möjliga inventeringar enligt den äldre standarden.

3.1.11.3 Strandskydd

Strandskydd har bedömts utifrån Värnamo kommuns egen karta¹⁵. I kartan finns det både markerat rådande strandskydd samt områden där kommunen ställer sig bakom viss utveckling inom strandskyddat område.

Utöver kartan har bedömningen gjorts utifrån synliga sjöar och vattendrag, med en tillämpning på 100 m från strandkanten som utgör generellt strandskydd.

Figur 6. Generellt strandskydd. Illustration: Ulrika Åkerlund/Boverket¹⁶

3.1.12 Kulturmiljövärden

Kulturmiljövärden har undersökts genom data från Fornsök¹⁷. Samtliga kategorier av fornlämningar har tagits med.

¹⁵Värnamo kommun. 5.3. Strandskydd. Emma Nordstrand & Anton Leijonberg.

<https://karta.varnamo.se/portal/home/webmap/viewer.html?webmap=e0fea197eb2a4adf9b68851e2b12ae8d>

¹⁶ Boverket. Strandskydd. Hämtad 2024-08-22 från: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/strandskydd/>

¹⁷ Riksantikvarieämbetet. Fornsök. <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Teckenförklaring

- Ⓡ Fornlämning
- Φ Övrig kulturhistorisk lämning & Möjlig fornlämning
- ⓧ Ingen antikvarisk bedömning & Ej kulturhistorisk lämning
- Ⓡ Vald lämning
- Ⓢ Pågående lämningsregistrering
- Valt undersökningsområde
- Undersökningsområde
- Grävda ytor

Figur 7. Översigtsbild av Värnamo kommuns fornlämning, från fornsök.

Värderas inom detta kriterium: mängd fornlämningar samt behov av hänsynstagande till dem

3.2 Sammanställning av utvärderingskriterium

I följande sammanställning finns samtliga kriteriers bedömningsgrader ifyllda, baserat på avsnitten ovan.

	1. Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	2. Strategisk planering och stadsbyggnads-potential	3. Riskkällor	4. Åtkomlig yta	5. Mark-förhållanden	6. Synergier med övrig idrott och friluftsliv	7. Hälsa	8. Naturreсурser	9. Klimatpåverkan	10. Riks-intressen	11. Naturmiljö		12. Kulturmiljö-värden
											Arthynd	Strand-skydd	
Olämplig	Kräver nybyggnation av väg, VA, GC-nät, fjärrvärme och lokalinät.	Motverkar utvecklingsstråket enligt FÖP. Bidrar inte till stadens utveckling med annat än primär funktion.	Inom bebyggelse-fritt område (15–30 m) för led med farligt gods.	<62 000 m2 och/eller geometri tillåter ej placering av fotbolls-arena och en tillhörande plan.	Dåliga mark-förhållanden som gör etablering omöjlig/kräver merarbete (t.ex. pålning, sprängning).	Inga möjliga synergier på grund av avstånd till existerande övrig idrott och friluftsliv och/eller inget möjligt utrymme för expansion av nya idrotts-anläggningar.	Intill bostads-område och/eller andra platser där människor vistas dagligen.	Består helt av jordbruksmark eller skogsbruksmark med genomförd avverkning (>10 år).	Stor ökning i utsläpp/minskade i upptag av CO2-e kopplat till ianspråktagande av mark (t.ex. skog och våtmark) samt extra material/klimat-intensiva lösningar (t.ex. betong, stål /t.ex. sprängning, hög masshantering) pga. specifik lokalisering	Inom flertal riksintressen av områdes-specifik karaktär (t.ex. naturvård) och inom flertal riksintressen av generell karaktär (t.ex. väder-radar)	Fynd av fridlysta arter inom området som kräver artskydds-dispens	Inom strand-skydds-område.	Många/tätt med fornlämningar som innebär stora utgrävningar eller att exploateras ej är möj
	Långt avstånd (gång och cykel) med >400 meter till befintlig kollektivtrafik	Oförenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnads-principer.	Nära Sveso-verksamhet.					Inom primär/inre skyddszon för vattenskyddsområde.					
Relativt olämplig	Kräver viss nybyggnation av väg, VA, GC-nät, fjärrvärme och lokalinät.	Ligger inte i utvecklingsstråket enligt FÖP. Bidrar i begränsad omfattning stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	Byggnation möjlig med angivna skyddsåtgärder för att uppnå ett reducerat avstånd till led med farligt gods.	>62 000 m2 men geometri och tillhörande grundkrav för en fotbolls-arena (t.ex. väderstreck) tillåter ej effektiv placering av fotbolls-arena och en tillhörande plan.	Mindre bra mark-förhållanden som kräver merarbete (t.ex. pålning, sprängning).	Stora hinder till möjliga synergier på grund av avstånd till existerande övrig idrott och friluftsliv och/eller stora hinder gällande möjligt utrymme för expansion av nya idrotts-anläggningar.	Nära bostads-område och/eller platser där människor vistas dagligen	Består delvis av jordbruksmark eller skogsbruksmark med genomförd avverkning (3–10 år).	Delvis ökning i utsläpp/minskade i upptag av CO2-e kopplat till ianspråktagande av mark (t.ex. skog och våtmark) samt extra material/klimat-intensiva lösningar (t.ex. betong, stål /t.ex. sprängning, hög masshantering) pga. specifik lokalisering	Inom flertal riks-intressen av generell karaktär (t.ex. väder-radar)	Fynd av flertal rödlistade och/eller fridlysta arter inom området.	Områden med naturvärde klass 2 (högt) och/eller 3 (påtagligt) (SIS 199000: 2023).	Flertal fornlämningar som innebär att stor hänsyn behöver tas.
	Långt avstånd (gång och cykel) med >400 meter till befintlig kollektivtrafik	Delvis förenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnads-principer.	Nära andra riskkällor med möjlig påverkan.					Inom sekundär skyddszon för vattenskyddsområde.					
	Långt från centrum.												

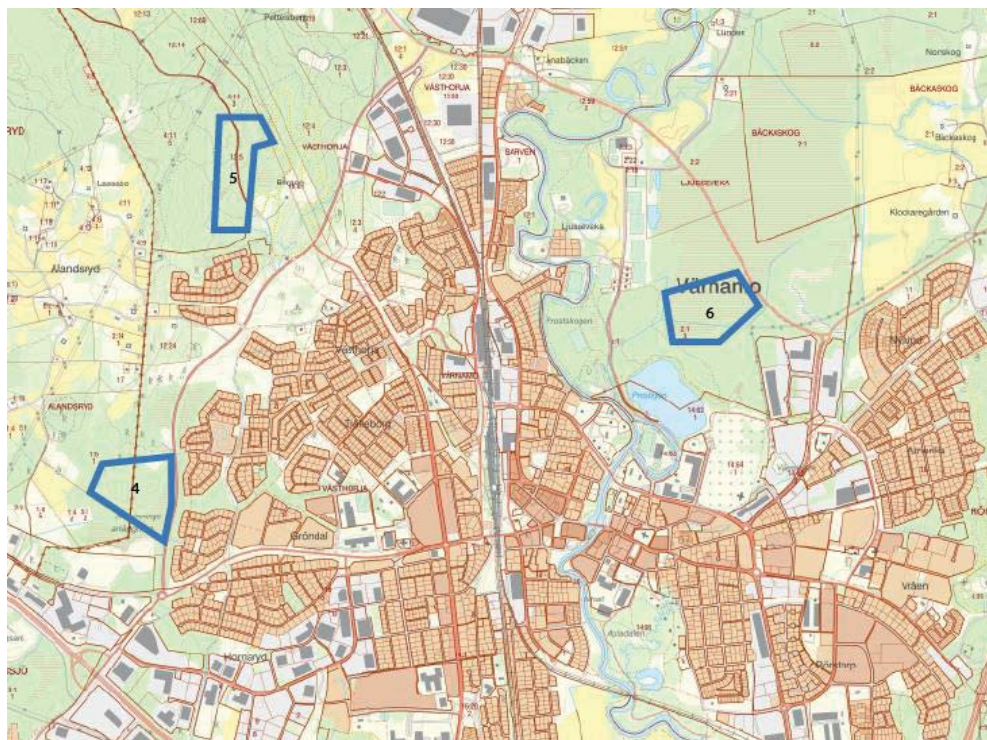
	1. Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	2. Strategisk planering och stadsbyggnadspotential	3. Riskkällor	4. Åtkomlig yta	5. Markförhållanden	6. Synergier med övrig idrott och friluftsliv	7. Hälsa	8. Naturreсурser	9. Klimatpåverkan	10. Riksintressen	11. Naturmiljö			12. Kulturmiljövärden
											Artynd	Naturmiljö	Strandskydd	
Relativt lämplig	Delvis inom kommunens verksamhetsområde för VA och lokalnät, och delvis koppling till huvudvägnät och GC-nät. Kräver mindre nybyggnation av väg, VA, GC-nät, fjärrvärme och lokalnät.	Ligger i närheten av utvecklingsstråk enligt FÖP. Kan i viss utsträckning bidra till en stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	Basavstånd till led med farligt gods 30–100 m. Betydande avstånd till andra riskkällor med möjlig påverkan.	>62 000 m2 och geometri tillåter placering av fotbollsarena och en tillhörande plan.	Rimliga markförhållanden med lättare lösningar.	Redan existerande övrig idrott och friluftsliv på rimligt avstånd för gång/cykel och/eller mindre hinder gällande möjligt utrymme för expansion av nya idrottsanläggningar.	Betydande avstånd från bostäder och/eller platser där människor vistas dagligen	Består i mindre yta av Jordbruksmark eller skogsbruksmark med genomförd avverkning (1–3 år).	Försumbar ökning i utsläpp/minskade upptag av CO2-e kopplat till ianspråktagande av mark (t.ex. skog och våtmark) samt extra material/klimatintensiva lösningar (t.ex. betong, stål /t.ex. sprängning, hög masshantering) pga. specifik lokalisering	Inom få riksintressen av generell karaktär (t.ex. väder-radar)	Fynd av fåtal rödlistade arter	Områden med naturvärdesklass 3 (påtagligt) och/eller 4 (visst) (SIS 199000: 2023). Möjligt med vissa naturvärden från områdets karaktär.		Få förnlämningar där mindre hänsyn behöver tas.
	Kort avstånd (gång och cykel) med <400 till befintlig kollektivtrafik.	Delvis förenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnadsprinciper.						Inom tertiär/yttre skyddszon för vattenskyddsområde.						
Lämplig	Nära centrum.													
	Inom kommunens verksamhetsområde för VA, fjärrvärme och lokalnät. Har god koppling till huvudvägnät och GC-nät.	Ligger i utvecklingsstråk enligt FÖP. Kan bidra som motor för stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	Utanför yttre gräns till led med farligt gods >150 m	>62 000 m2 och geometri som ger goda förutsättningar för olika lösningar i placering av fotbollsarena och en tillhörande plan.	Goda markförhållanden.	Redan existerande övrig idrott och friluftsliv i samma område och/eller tillgängligt utrymme i området för expansion av nya idrottsanläggningar.	Långt från bostäder och platser där människor vistas dagligen	Består inte av Jordbruks- eller skogsbruksmark. Utanför vattenskyddsområde.	Ingen påtaglig ökning i utsläpp/minskade upptag av CO2-e kopplat till ianspråktagande av mark (t.ex. är planlagd bebyggd) samt extra material/klimatintensiva lösningar (t.ex. finns användbart material på plats/t.ex. masshantering med mycket återanvändning) pga. specifik lokalisering	Inte inom några riksintressen	Inga fynd av rödlistade eller fridlysta arter efter tidigare inventering	Endast områden med naturvärdesklass 4 (visst) eller ingen klassning alls, efter tidigare inventering (SIS 199000: 2023).	Utanför strandskyddsområde.	Inga kända förnlämningar och inte heller några befarade förnlämningar enligt befintlig kunskap.

Lokaliseringar som utreds

De lokaliseringar som ingår i denna utredning har tagits fram i samråd med plan- och byggavdelningen och fastighets- och fritidsavdelningen på Samhällsbyggnadsförvaltningen respektive Tekniska förvaltningen. Se Bilaga 1. Gamla kriterier, Bilaga 2. Lokaliseringar som ej uppfyller grundkrav samt Bilaga 3. Lokaliseringar som sorterats bort på grund av stora hinder - för de alternativ som sorterats bort i version 2 av lokaliseringsutredningen.

Tabell 1. Tabell som redogör för lokaliseringsalternativen i utredningen.

Nr	Namn	Storlek på yta	Markägare	Befintlig användning	Befintlig plan
4	Gröndal yttre	>100 000 kvm	Värnamo kommun	Skogsbruk	Inte planlagd
5	Alandsryd utanför Gröndalsleden	>100 000 kvm	Privat	Friluftslivsanläggning och skogsbruksmark	Inte planlagd
6	Ljusseveka	>100 000 kvm	Värnamo kommun	Mosse / friluftsliv	Inte planlagd

Figur 8. Översiktskarta som visar de olika lokaliseringsalternativen i Värnamo Stad. I denna version av lokaliseringsutredning är det alternativ 4–6 som utreds.

Nedan följer en överblick av de tre lokaliseringarna som utreds, framför allt med de aspekter som redovisas med hjälp av bilder. För mer detaljer och överskådlig jämförelse mellan de tre – se avsnitt 5 Samlad bedömning – kvalitativt.

3.2.1 4. Gröndal yttre

Lokaliseringsalternativet Gröndal yttre befinner sig i västra utkanten av Värnamo stad. Området är inte speciellt kuperat och består av skogsmark, varav en del av den är relativt nyligen

avverkad. Den södra och östra delen består delvis av våtmark. Intill området, i öst, finns två stora villaområden. I söder finns det en återvinningscentral. Området ligger precis intill vägen Gröndalsleden.

Figur 9. Lokaliseringen Gröndal yttre. Området markerat är ungefärligt.

Inga artfynd har registrerats i artportalen enligt nämnda kriterium, se Figur 10.

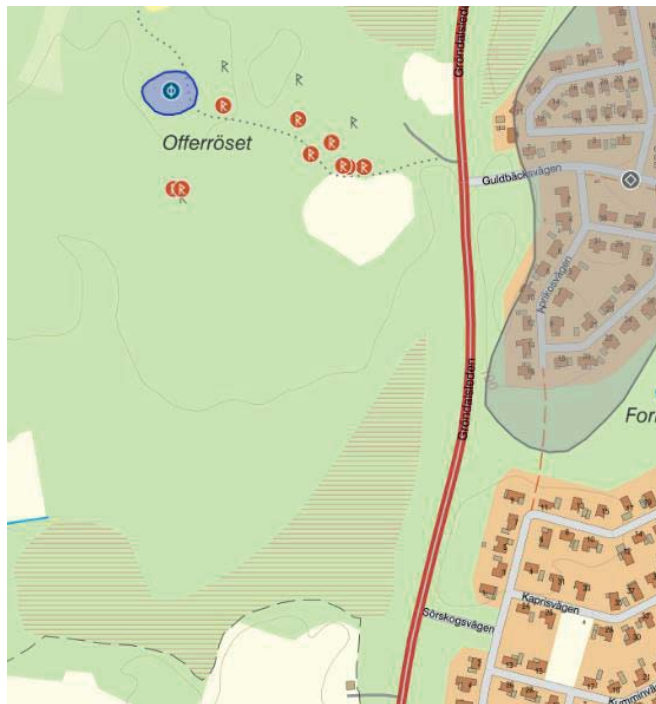
Figur 10. Sökning i artportalen¹⁴ enligt avgränsningar nämnda i kriterium Artfynd under Naturvärden. Sökningen visar inga artfynd.

Den utförda avverkningsen i aktuellt område skedde 1–3 år sedan, se Figur 11.

Figur 11. Utförd avverkning (mörkgula markeringen) för utförd avverkning som skett de senaste 1–3 åren, samt utanför aktuellt område: (i ljusgula markeringar) som skett för mer än 10 år sedan. Röd streckad markering utgör våtmark.

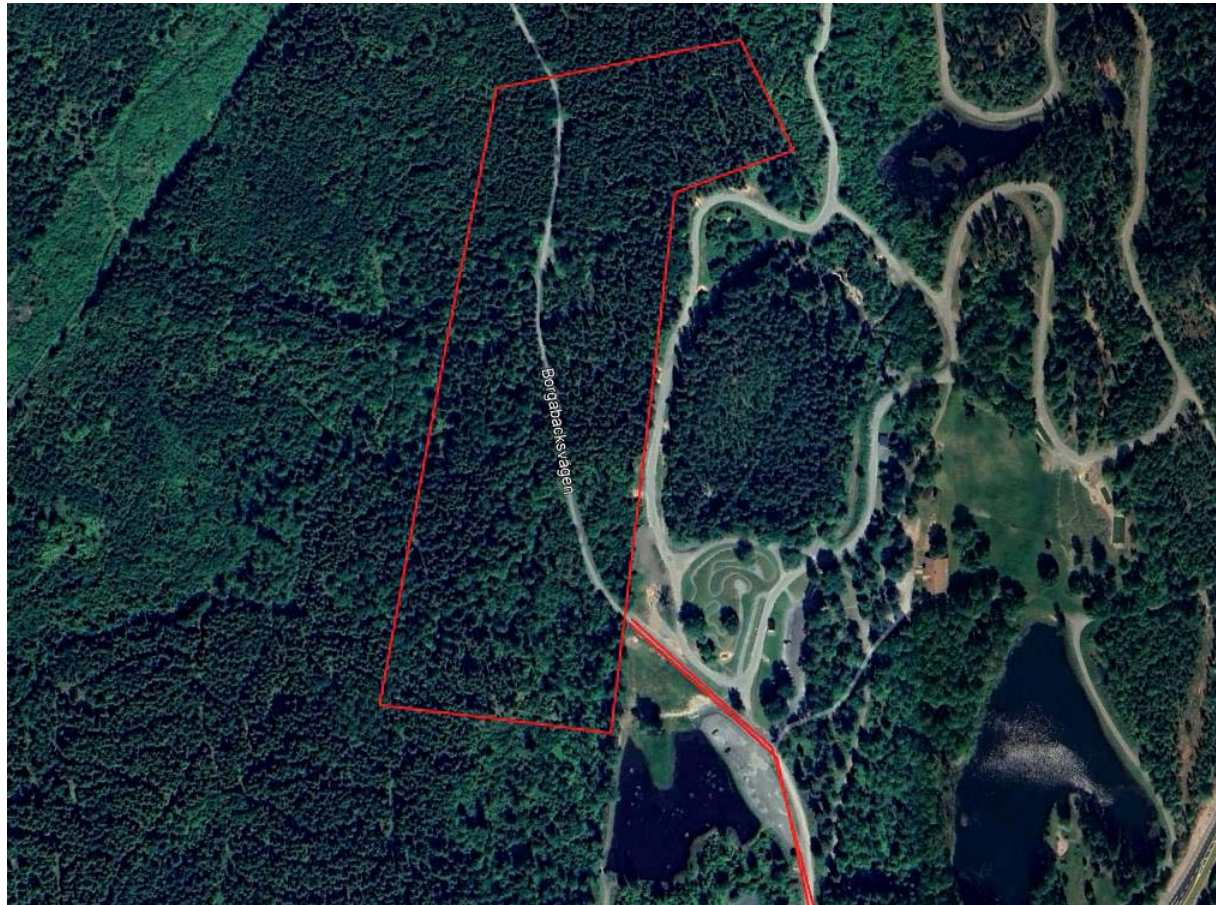
Det finns några fornlämningar i det norra delen av området. De som ligger inom planlagt område är två kvadratiska stensättningar.

Figur 12. Fornlämningar i närområdet enligt Riksantikvarieämbetet¹⁷.

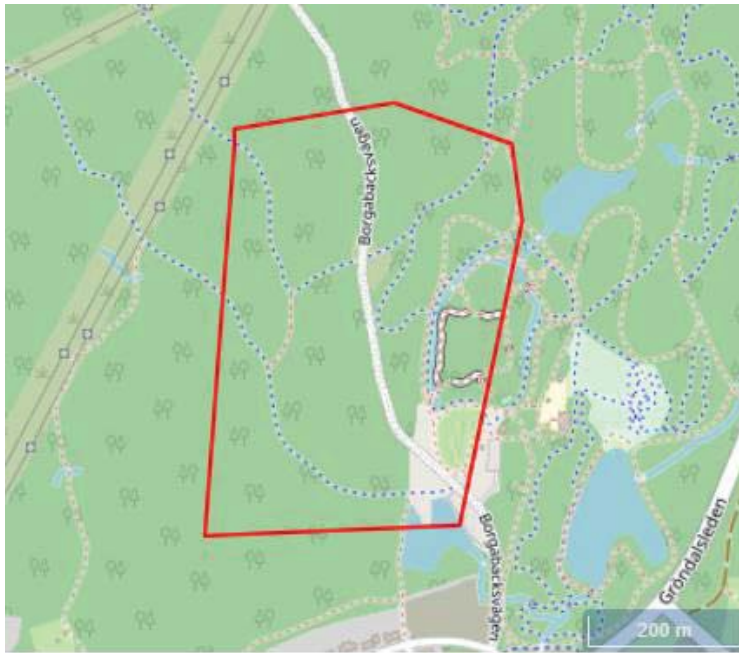
3.2.2 5. Alandsryd utanför Gröndalsleden

Lokaliseringsalternativet Alandsryd utanför Gröndalsleden ligger norr om Värnamo stad, intill friluftsområdet Borgen. Området är förhållandevis kuperat med nivåskillnader upp till 10 m. Området består av skogsmark, varav små delar av den är avverkad för mer än 10 år sedan. Söder om området finns det ett villaområde.

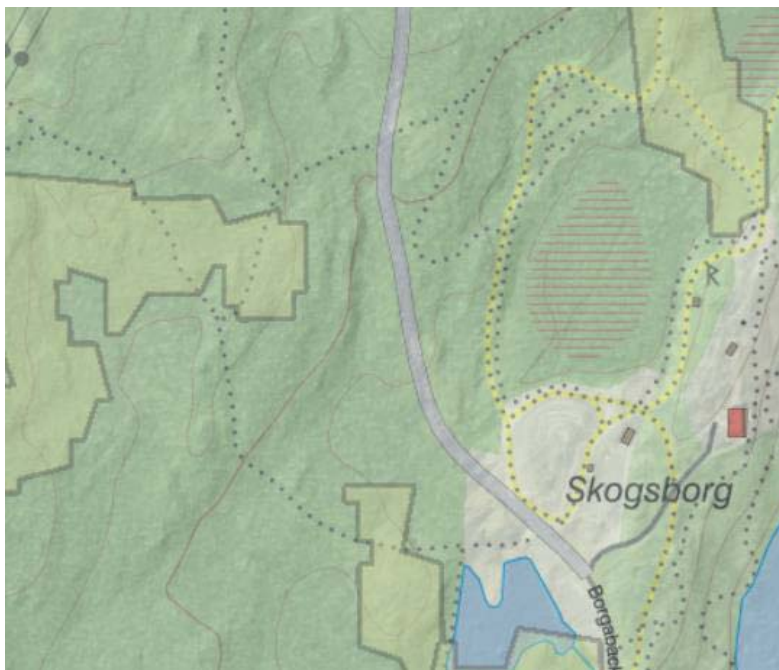
Figur 13. Lokaliseringen Alandsryd utanför Gröndalsleden. Området markerat är ungefärligt.

Inga artfynd har registrerats i artportalen enligt nämnda kriterium, se Figur 14.

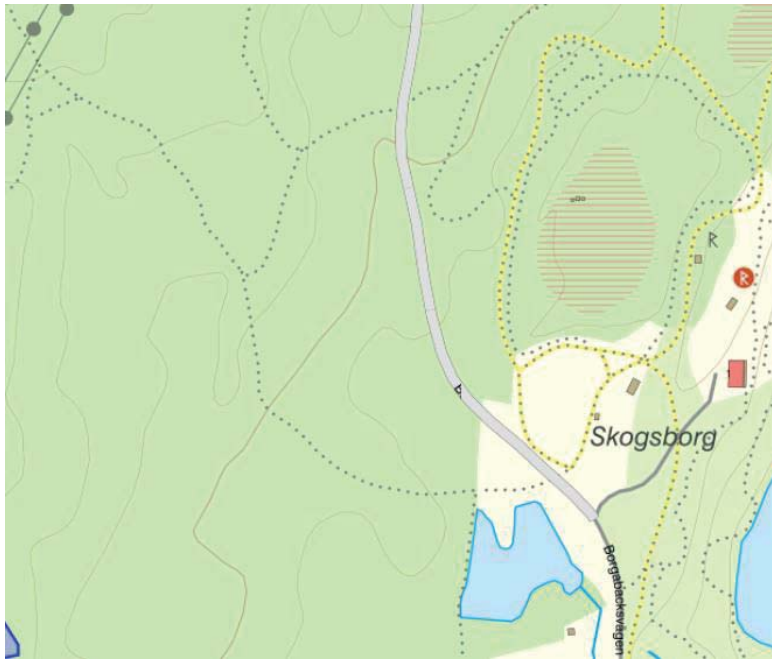
Figur 14. Sökning i artportalen¹⁴ enligt avgränsningar nämnda i kriterium Artfynd under Naturvärden.

Den utförda avverkningen i aktuellt område skedde för mer än 10 år sedan, se Figur 15.

Figur 15. Utförd avverkning (i ljusgula markeringar) som skett för mer än 10 år sedan.

Det finns inga fornlämningar i planlagt område.

Figur 16. Fornlämningar i närområdet enligt Riksantikvarieämbetet¹⁷.

3.2.3 6. Ljusseveka

Lokaliseringsalternativet Ljusseveka ligger i östra delen av Värnamo stad. Området består delvis av våtmark och är helt skogsbeklädd. Det finns ingen data för det aktuella områdets avverkningsår. Norr om området finns det ett litet villaområde. I närområdet finns idag flertal fotbollsplaner och arenan Finnvedsvallen.

Figur 17. Lokaliseringen Ljusseveka. Området markerat är ungefärligt.

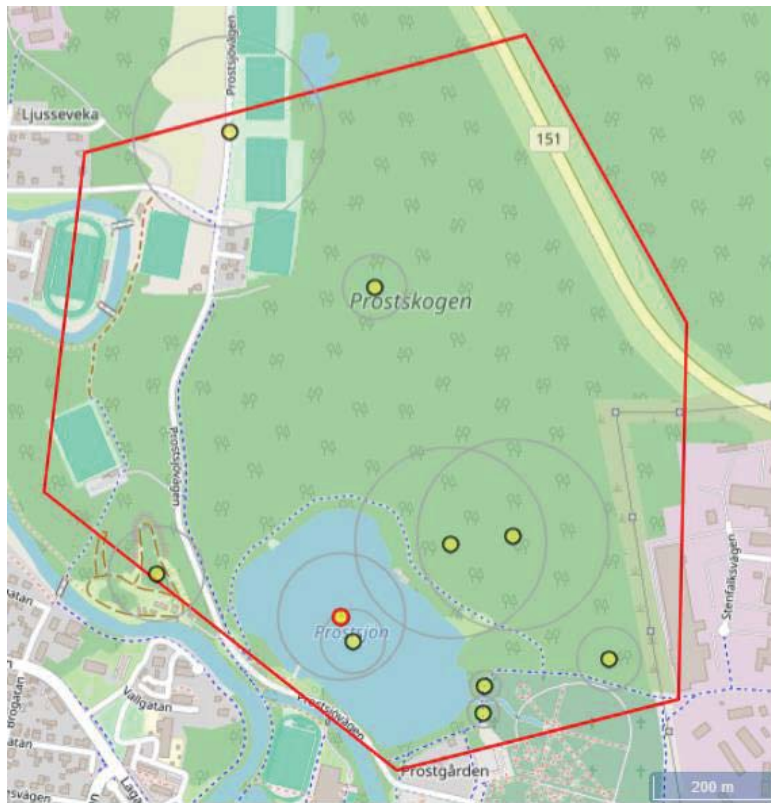
För Ljusseveka har tidigare en naturvärdesinventering utförts (2022) och en kompletterande artinventering (2024). Därför finns det mer kännedom om detta område än de andra två lokaliseringarna. En fridlyst art enligt 9 § artskyddsförordningen, revlummer, påträffades under artinventeringen. För påverkan på denna art kan en artskyddsdispens komma att krävas, med tillhörande skydds/kompensationsåtgärder.

Ett flertal rödlistade artfynd har registrerats i artportalen enligt nämnda kriterium, se Figur 18. Av artfynden är en starkt hotad, tre sårbara samt 15 nära hot:

Starkt hotad (EN): grönfink (pulli/nyligen flygga ungar).

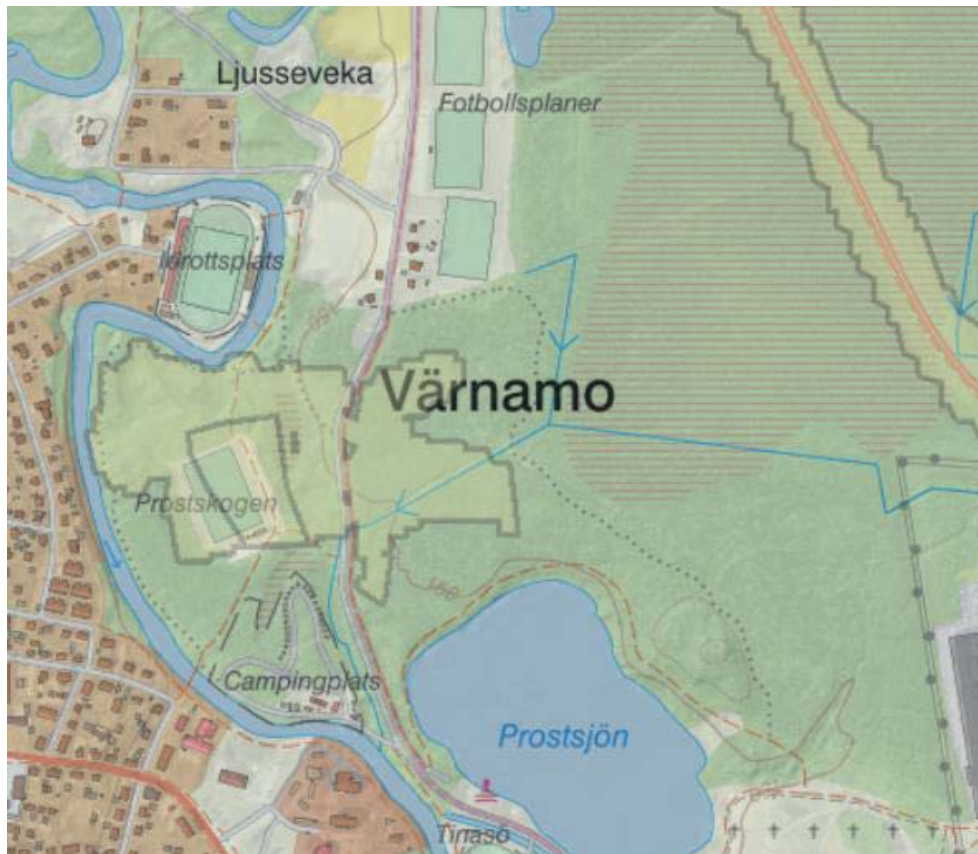
Sårbara (VU): kricka, kungsfiskare och bläsand.

Nära hot (NT): björktrast, busksångare, garnlav, grönsångare, havsörn, mindre hackspett, rödvingetrast, rörsångare, skedand, spillkråka, strandskata, svartvit flugsnappare, talltita, entita och ärtsångare.

Figur 18. Sökning i artportalen¹⁴ enligt avgränsningar nämnda i kriterium Artfynd under Naturvärden. Punkterna är samlingspunkter och är inte nödvändigtvis exakt där artfynden gjorts.

Det finns ingen data för utförd avverkning inom aktuellt område, se Figur 19.

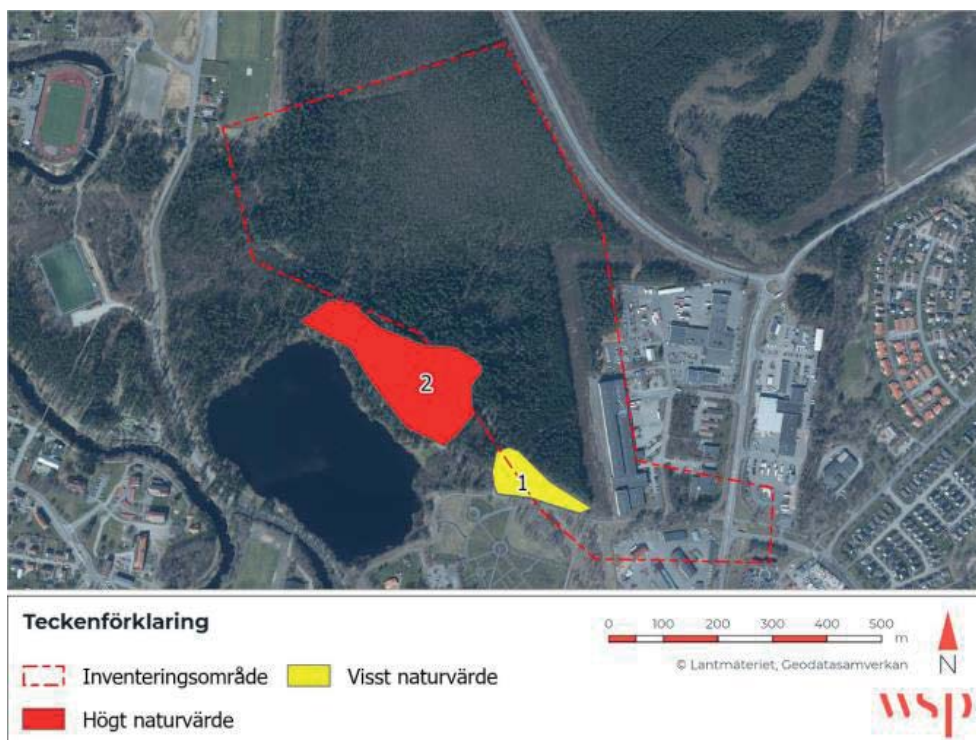
Figur 19. Utförd avverkning (i gula markeringar) som skett för mer än 10 år sedan. Notera att denna markering är utanför det föreslagna området för Ljusseveka.

Gällande naturmiljö finns det en nyckelbiotop med högt naturvärde (naturvärdesklass 1), se Figur 20 och Figur 21. Detta är dock utanför föreslaget område för arenan. Det finns även ett område med visst naturvärde (klass 4). Enligt föreslaget område kommer det att påverkas.

Det som inte är synligt på kartor i nuläget (från artinventeringen 2024) är ytterliggare en nyckelbiotop med visst naturvärde (klass 4) och en med påtagligt naturvärde (klass 3). Båda nyckelbiotoperna är inom aktuellt planområde.

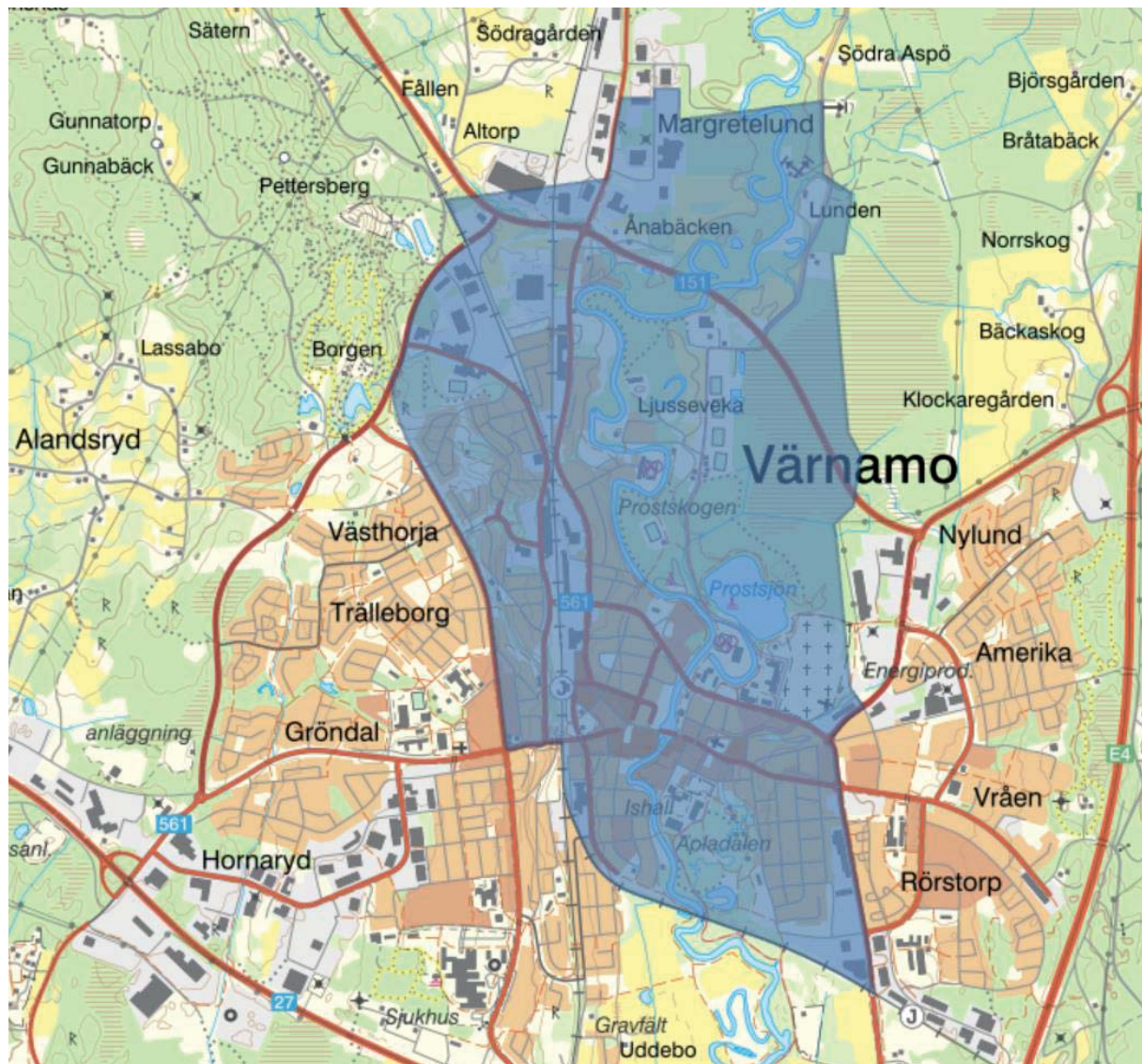

Figur 20. Naturhänsyn som presenterat i skogliga grunddata av Skogsstyrelsen. Den röda markeringen är en nyckelbiotop, den blåa markeringen sumpskog och det lila strecket inramningen för vattenskyddsområde¹¹.

Figur 21. Figur hämtad från naturvärdesinventering, föreställande ett område med naturvärdesklass 2 (högt naturvärde) och ett med naturvärdesklass 4 (visst naturvärde). Notera att planområdet (som också är inventeringsområdet) inte stämmer överens med senare förslag på planområde, se Figur 17.

Ljusseveka befinner sig inom det yttre vattenskyddsområdet för Vattenskyddsområdet Ljusseveka, se Figur 22.

Figur 22. Skyddade områden enligt miljöbalken – vattenskyddsområde Ljusseveka¹⁸.

Det finns strandskyddade områden i närheten av föreslaget område men inte inom, se Figur 23.

¹⁸ Vatteninformationssystem Sverige. Vattenkartan. Hämtad 2024-08-19 från: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>

4 Samlad bedömning – kvantitativt

Nedan följer en kvantifiering av bedömningen, utifrån de ovan beskrivna kriterierna, av de tre lokaliseringalternativen. Se Tabell 2 nedan för beskrivning av poängskalan.

Tabell 2. Bedömningarnas nivå beroende på poäng – där lägst möjliga poäng för en lokalisering är bäst - dvs mest lämplig samt högst möjliga poäng är sämst - dvs olämplig. En bedömd totalt olämplig lokalisering skulle kunna ges 48 poäng medan en totalt lämplig lokalisering som mest kan ges 12 poäng.

Bedömning	Totalt för lokalisering	Enskilt kriterium
Olämplig	48	4
Relativt olämplig	36	3
Relativt lämplig	24	2
Lämplig	12	1

Tabell 3. Samlad bedömning av de tre olika lokaliseringarna.

	Gröndal yttre	Alandsryd utanför Gröndalsleden	Ljusseveka
1. Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	3	4	4
2. Strategisk planering och stadsbyggnadspotential	3	2	2
3. Riskkällor	4	1	1
4. Åtkomlig yta	1	2	1
5. Markförhållanden	2	3	3
6. Synergier med övrig idrott och friluftsliv	3	3	1
7. Hälsa	4	4	4
8. Naturresurser	3	3	4
9. Klimatpåverkan	2	4	4
10. Riksintressen	2	2	2
11. Naturmiljö (avrundat till närmsta heltal, se Tabell 4)	2	2	2
12. Kulturmiljövärden	2	1	1
Summa:	31	31	29

Tabell 4. Bedömningen av kriterium Naturmiljö – innefattande artfynd, naturmiljö och strandskydd. Notera att artfynd och naturmiljö har en osäker bedömning utifrån försiktighetsprincipen (dvs att det kan finnas påtagliga värden i naturmiljö samt flertal rödlistade arter där).

	4. Gröndal yttre	5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka
Artfynd	3	3	4
Naturmiljö	3	3	2
Strandskydd	1	1	1
Totalt	2,3	2,3	2,3

5 Samlad bedömning – kvalitativt

Nedan följer en beskrivning av bedömningen, utifrån de ovan beskrivna kriterierna, av de tre lokaliseringalternativen.

	4. Gröndal yttre	5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka
1. Befintlig infrastruktur och tillgänglighet	Vägen Gröndalsleden ligger alldeles intill planområdet. Avstånd till anslutning för VA-nät är ca 900 m för vatten (väster om Gröndalsleden) och ca 200 m till spill (Guldbäcksvägen). Lokalnät för el finns intill i villaområdet (Fräknevägen). Fjärrvärme skulle behöva anslutas med avstånd på ca 1 200 m (korsning Silkesvägen och Västbovägen). (Det finns även ledningar västerut men de räcker ej till i dimensionering). Saknar koppling till GC-nät. Ca 200 m söder om planlagt område finns annat betydelsefullt cykelstråk. Vägen dit är Gröndalsleden. Plats behöver exempelvis kompletteras med koppling genom bro/tunnel/annan övergång till villaområdet i öst eller GC-bana till väster om ovan nämnda stråk för GC. Busslinje 51 - Värnamo C - Sjukhuset - Gröndalsskolan går förbi precis vid området, med närmsta busshållplatser Sörskogsvägen (0 m) och Citronvägen (ca 200 m). Ligger långt från centrum.	Ok tillgänglighet till vägen Gröndalsleden. Anslutande väg precis intill förslag på planlagt område (ca 400 m på denna till Gröndalsleden). Avstånd till anslutning för VA-nät är ca 700 m för vatten (väster om Gröndalsleden) och 650 m till spill (Lummervägen). Lokalnät för el finns intill i villaområdet (Fräknevägen). Fjärrvärme skulle behöva anslutas med avstånd ca 800 m (korsning Sveavägen mot grusväg). Arbetet skulle kräva sprängning och att dra om existerande ledningar som lades in för några år sedan för att försörja förskola samt bostadsområde (inte dimensionerat för mer). Under tiden skulle dessa behöva försörjas med tillfällig ledning. GC-bro finns över vägen Gröndalsleden (avstånd ca 400 m), annat betydelsefullt cykelstråk i anslutning till bron in mot stan. Ca 1300 m till närmsta busshållplats (Norråsvägen). Långt från centrum.	Infart via Ljussevekaleden går inte att ordna enligt TRV. Väg behöver byggas bort till Nydalavägen (ca 900 m). Prostsjövägen nära (ca 100 m) men utan plan för anslutning i detaljplan. Avstånd till anslutning för VA-nät är ca 1000 m för vatten och 1200 m för spill. Anslutning till el skulle göras via kraftnät som går i norra delen av området. Fjärrvärme skulle behöva anslutas med avstånd ca 1200 m (korsning Malmstensgatan och Birger Jarlsgatan). GC-huvudled (ca 900 m). Avstånd är beräknat utifrån avstånd till planlagd arena inom planlagt område, utifrån den väg som skulle byggas inom planlagt område. Annat betydelsefullt cykelstråk med ca 100 m avstånd utan anslutning - men möjlig. Ca 900 m till närmsta busshållplats (Vråenvägen). Avstånd är beräknat utifrån avstånd till planlagd arena inom planlagt område, utifrån den väg som skulle byggas inom planlagt område. Nära centrum.

	4. Gröndal yttre	5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka
2. Strategisk planering och stadsbyggnads-potential	Ligger inte i utvecklingsstråk (2035). Vägen Gröndalsleden behöver passeras, vilket innebär större investeringar. Villakvarter på andra sidan vägen. Övergång saknas.	Ligger i änden på ett utvecklingsstråk för förtätning, omvandling (2035). Vägen Gröndalsleden behöver passeras, vilket innebär större investeringar.	Ligger inte i utvecklingsstråk (2035) men i närhet till stråket vid Nydalavägen. Ljusseveka inkluderad i FÖP. Finns potential och plats för fler funktioner, men utmaning att skapa sammanhang med befintlig bebyggelse.
3. Riskkällor	Inom bebyggelsefritt område för led med farligt gods (0-10 m). Avfallsanläggning ca 350 m från planområde.	Långt utanför yttre gräns till led med farligt gods (ca 300 m). Inga andra kända risker.	Utanför yttre gräns till led med farligt gods. Annan känd risk (grundvattentäkt) bedöms under naturresurser.
4. Åtkomlig yta	Mycket yta (ca 100 000 m2)	Tillräcklig yta (ca 70 000 m2). Geometri tillåter placering av arena och tillhörande plan.	Mycket yta (ca 130 000 m2)
5. Mark-förhållanden	Bra markförhållanden. En del av området dock markerad som våtmark. Inte kuperat.	I huvudsak morän, inslag av skaljord. Förhållandevis kuperat med nivåskillnader upp till 10 m. Kan krävas sprängning av berg.	En del av området markerat som våtmark. Geoteknik och dagvattenutredning finns tillgänglig. Påhning kommer att krävas. Merarbete i form av speciallösningar. Inte kuperat.
6. Synergier med övrig idrott och friluftsliv	Möjligt med kompletterande idrott men ligger inte i anslutning till befintligt friluftsområde. Gröndal Arena är 900 m bort. Saknar övriga fotbollsplaner i direkt närhet. Möjlig yta i område för expansion av övriga idrottsanläggningar.	Delvis i direkt konflikt med friluftsområde Borgen. Kommer att påverka karaktären på välanvänt område betydligt (frisbeegolf, slalombacke, cykelbanor etc.) Saknar övriga fotbollsplaner i direkt närhet. Möjlig yta i område för expansion av övriga idrottsanläggningar, men kan påverka den uppleva miljö-/friluftskänslan.	Friluftsliv finns idag samt närhet till bollplaner och friidrott, tennis mm. Närhet till idrottsgymnasium. Övriga fotbollsplaner finns i direkt närhet. Möjlig yta i område för expansion av övriga idrottsanläggningar.
7. Hälsa	Stort bostadsområde precis på andra sidan vägen (ca 60 m).	Alldeles intill friluftsområde där människor vistas dagligen. Närhet till flertal bostäder (ca 150 m)	Nära (ca 100 m) till friluftsområde runt Prostsjön där människor vistas dagligen. Intill fåtal bostäder (60 m).

	4. Gröndal yttre	5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka
8. Naturreсурser	Delar av området nyligen avverkat (1-3 år). Ingen jordbruksmark.	Nära äldre avverkning (>10 år) men ingen data i område. Skogsbeklätt område. Ingen jordbruksmark.	Ingen data på avverkningsår. Skogsbeklätt område. Ingen jordbruksmark. Innanför yttre vattenskyddsområde. Hantering av vattenskydd i enlighet med gällande skyddsföreskrifter bedöms vara möjligt. Placering så långt som möjligt söderut är att föredra.
9. Klimatpåverkan	Plan mark. Viss blöt mark som kan innebära mer klimatintensiva lösningar. Viss nedtagning av skog. Nära etablerad väg.	Markförsättningar med kuperad mark och sprängning (berg) innebär större masshantering. Detta innebär också många transporter. Nedtagning av skog (utsläpp arbetsmaskiner och förlust upptag CO2). Nära etablerad väg.	Markförsättningar med delvis våtmark innebär extra klimatintensiva lösningar med bla. påhning, samt masshantering med torv. Nedtagning av skog (utsläpp arbetsmaskiner och förlust upptag CO2) Långt från etablerad väg.
10. Riksentressen	Totalförsvär - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats Totalförsvär - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats. Generella riksintressen som inte hindrar byggnation av arena.	Totalförsvär - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats Totalförsvär - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats Generella riksintressen som inte hindrar byggnation av arena.	Totalförsvär - MSA-områden: Hagshults övningsflygplats samt Totalförsvär - Stoppområde för höga objekt: Hagshults övningsflygplats. Generella riksintressen som inte hindrar byggnation av arena. I närheten av riksintresse Naturvård: Lagan nedströms Hörledammen.
11. Naturmiljö	Inga kända fynd av rödlistade arter. Saknas information, men är skogsbeklätt (eventuellt värdefulla rödlistade arter). Osäker bedömning utifrån försiktighetsprincipen. Ingen bedömd naturvärdesklassning. Saknas information, men är avverkad produktionsskog. Osäker bedömning utifrån försiktighetsprincipen. Utanför strandskyddsområde.	Inga kända fynd av rödlistade arter. Saknas information, men är skogsbeklätt (eventuellt värdefulla rödlistade arter). Osäker bedömning utifrån försiktighetsprincipen. Ingen bedömd naturvärdesklassning. Saknas information, men är skogsbeklätt (eventuell värdefull naturmiljö). Osäker bedömning utifrån försiktighetsprincipen. Utanför strandskyddsområde.	Fynd av flertal rödlistade arter i närområdet, varav en starkt hotad (EN), grönfink (puli/nyligen flygga ungar), tre sårbara (VU), kricka, kungsfiskare och bläsand, samt ca 15 nära hot (NT). Fridlyst art 9 § artskyddsförordningen, revlummer, som kan kräva artskyddsdispens(I). Ett område med naturvärdesklassning 4 (visst naturvärde) som planlagt väg går genom ett område med naturvärdesklassning 4 (visst) och ett med 3 (påtagligt) i planlagt område. (Bedömd naturvärdesklassning klass 2 (høgt naturvärde))

12. Kulturmiljövärden	4. Gröndal yttre	5. Alandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka
			som enligt plan undviks). Utanför strandskyddsområde. Inga kända fornlämnningar.
	Fornlämningsrikt område precis norr om planområde, går att undvika. Tidigare utpekad utbyggnadsområde.	Inga kända fornlämnningar.	

6 Samlad bedömning – jämförelse

De tre lokaliseringalternativen ligger väldigt likt varandra i bedömning. I helhet av poäng är det Ljusseveka som är mest lämplig, följt direkt efter av Ålandsryd och Gröndal. Det är ca 2 poäng (i relation till skalan 12–48 poäng) som skiljer respektive lokaliseringalternativ åt. Skillnaderna ligger således snarare i vilka *grupperingar* av kriterier som är sämre eller bättre för respektive lokaliseringar. Nedan görs därför ytterligare en översikt för att kunna bedöma detta:

För de två kriterier som handlar om mer **övergripande samhällsplanering och hänsyn** (Strategisk planering och stadsbyggnadsprinciper och Synergier med övrig idrott och friluftsliv) är det Ljusseveka som är mest lämplig, följt av Ålandsryd och sist Gröndal.

För de tre kriterier som har med **tekniska byggförutsättningar** (Befintlig infrastruktur och tillgänglighet, Åtkomlig yta och Markförhållanden) är det Gröndal yttre som visar bäst förutsättningar med Ljusseveka därefter och sist Ålandsryd.

För de två kriterier som rör **människors välbefinnande** (Riskkällor och Hälsa) är det Ålandsryd och Ljusseveka tillsammans som är mest lämpliga, följt av Gröndal som har de sämsta förutsättningarna på båda kriterier.

För de tre kriterier som gäller **miljöpåverkan** (Naturresurser, Klimatpåverkan och Naturmiljö) är det Gröndal som är lämpligast, följt av Ålandsryd och sist Ljusseveka med olämpliga förhållanden.

Övriga två kriterier (Riksintressen och Kulturmiljö) står väldigt lika i varandra mellan lokaliseringarna. Ålandsryd och Ljusseveka är mest lämpliga medan Gröndal kommer strax därefter.

Tabell 5. Grupperingar av kriterium för de tre lokaliseringalternativen.

	4. Gröndal yttre	5. Ålandsryd utanför Gröndalsleden	6. Ljusseveka	Skala (lägst = lämpligast)
Övergripande samhällsplanering och hänsyn	6	5	3	2–8
Tekniska byggförutsättningar	6	9	8	3–12
Människors välbefinnande	8	5	5	2–8
Miljöpåverkan (avrundat till närmsta heltal)	7	9	10	3–12
Övriga intressen	4	3	3	2–8
Summa:	31	31	29	12–48

6.1 Olämpligt

Det som sticker ut mest är således Gröndals bedömning gällande mänskligt välbefinnande. Att den är som allra mest olämplig beror på dess närhet till både villaområden och väg med farligt gods.

Det som följer i olämplighet är Ljussevekas olämplighet i förhållande till miljöpåverkan. Detta beror på att lokaliseringen befinner sig inom ett yttre vattenskyddsområde, delvis i våtmark som kommer innebära klimatintensiva lösningar samt att det finns mycket tillgänglig kunskap om rödlistade arter samt en fridlyst art i området.

6.2 Relativt olämpligt

Gröndals bedömning av övergripande samhällsplanering och hänsyn är relativt olämplig. Detsamma gäller för Alandsryd tekniska byggförutsättningar och miljöpåverkan.

6.3 Lämpligt

Det som kan lyftas fram av den samlade bedömningen är att Ljusseveka har fått lämpliga förhållande kopplat till övergripande samhällsplanering och hänsyn samt för övriga intressen. Alandsryd har fått detsamma för övriga intressen.

7 Slutsats

Eftersom de tre lokaliseringarna är så pass nära i bedömning handlar slutsatsen, över vilket alternativ som ska väljas, om vilka aspekter som värderas högst av beslutsfattare. I förenkling av tidigare avsnitt är mest lämpliga lokaliseringsalternativ listade enligt olika förhållningssätt:

Helhet i poäng: Ljusseveka

Helhet i balans (dvs lokalisering utan något samlingskriterium bedömt som olämpligt):
Alandsryd

Störst hänsyn till:

- **Samhällsplanering:** Ljusseveka
- **Människa:** Alandsryd eller Ljusseveka
- **Byggförutsättningar:** Gröndal
- **Miljö:** Gröndal

8 Bilaga 1. Gamla kriterier

I denna bilaga finns de gamla kriterier som användes vid första versionen av lokaliseringsutredningen. De lokaliseringar som sorterats bort och finns i Bilaga 2.

Lokaliseringar som ej uppfyller grundkrav samt Bilaga 3. Lokaliseringar som sorterats bort på grund av stora hinder har således bedömts efter kriterierna nedan och inte de som har beskrivits i lokaliseringsutredningen ovan.

1. Befintlig infrastruktur

Olämplig	Kräver nybyggnation av väg, VA och GC-nät.	
Relativt olämplig	Kräver viss nybyggnation av väg, VA och GC-nät	
Relativt lämplig	Kräver mindre nybyggnation av väg, VA och GC-nät	
Lämplig	Inom kommunens verksamhetsområde för VA. Har god koppling till huvudvägnät och GC-nät.	

2. Strategisk planering

Olämplig	Oförenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnadsprinciper. För lokaliseringen föreligger inga positiva synergier.	
Relativt olämplig	Delvis förenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnadsprinciper. Placeringen bedöms inte medföra några positiva synergier.	
Relativt lämplig	Delvis förenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnadsprinciper. Trots att placeringen inte är helt förenlig med kommunens strategiska planering bedöms positiva synergier uppstå.	
Lämplig	Förenlig med kommunens strategiska planering och stadsbyggnadsprinciper. Lokaliseringen innebär flera positiva synergier.	

3. Trafikflöden och tillgänglighet

Olämplig	Långa avstånd (gång och cykel), > 400 meter till kollektivtrafik, låg centralitet	
Relativt olämplig		
Relativt lämplig		
Lämplig	Kort avstånd (gång och cykel), < 400 meter till kollektivtrafik, god centralitet.	

4. Viktiga avstånd, ventrum, järnvägsstation och noder för hållbara trafikslag. Riskhänsyn

Olämplig	Stort avstånd till centrum, nära riskkällor	
Relativt olämplig	Visst avstånd till centrum, nära riskkällor	
Relativt lämplig	Visst avstånd till centrum, ok avstånd till riskkällor	
Lämplig	Litet avstånd till centrum, ok avstånd till riskkällor	

5. Åtkomlig yta

Olämplig	Liten åtkomlig yta	
Relativt olämplig	Mindre åtkomlig yta	
Relativt lämplig	Viss åtkomlig yta	
Lämplig	Stor åtkomlig yta	

6. Markförhållanden

Olämplig	Dåliga markförhållanden	
Relativt olämplig	Mindre bra markförhållanden	
Relativt lämplig	Rimliga markförhållanden	
Lämplig	Goda markförhållanden	

7. Allmänna och enskilda intressen

Olämplig	Stor konflikt med allmänna eller enskilda intressen	
Relativt olämplig	Viss konflikt med allmänna eller enskilda intressen	

Relativt lämplig	Mindre konflikt med allmänna eller enskilda intressen	
Lämplig	Ingen konflikt med allmänna eller enskilda intressen	

8. Stadsbyggnadspotential

Olämplig	Motverkar utvecklings- och mobilitetsstråkstrukturen enligt FÖP. Bidrar inte till stadens utveckling med annat än primär funktion.	
Relativt olämplig	Ligger inte närheten av utvecklings- och mobilitetsstråk enligt FÖP. Bidrar i begränsad omfattning stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	
Relativt lämplig	Ligger i närheten av utvecklings- och mobilitetsstråk enligt FÖP. Kan i viss utsträckning bidra till en stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	
Lämplig	Ligger i utvecklings- och mobilitetsstråk enligt FÖP. Kan bidra som motor för stadsutveckling (blandad stad) i närområdet.	

9. Synergier med övrig idrott och friluftsliv

Olämplig		
Relativt olämplig		
Relativt lämplig		
Lämplig		

10. Elitfotboll

Med elitfotboll menar vi fotboll i någon av serierna; Allsvenskan och Superettan. För att föreslagen lokalisering ska vara lämplig för satsning på elitfotboll krävs i första hand utrymme för att kunna skapa en attraktiv arena för elitfotboll. För det krävs det att vi kan skapa en välkomnande, trygg och säker miljö för alla som ska besöka arenan. Det inkluderar bra trafiklösningar, bra utrymmen och funktioner för alla som besöker arenan. Viktiga funktioner är då t.ex. utbildningslokaler/loungelokaler. Nära tillgång till ytterligare minst en fotbollsplan är också viktigt.

Olämplig		
----------	--	--

Relativt olämplig		
Relativt lämplig		
Lämplig		

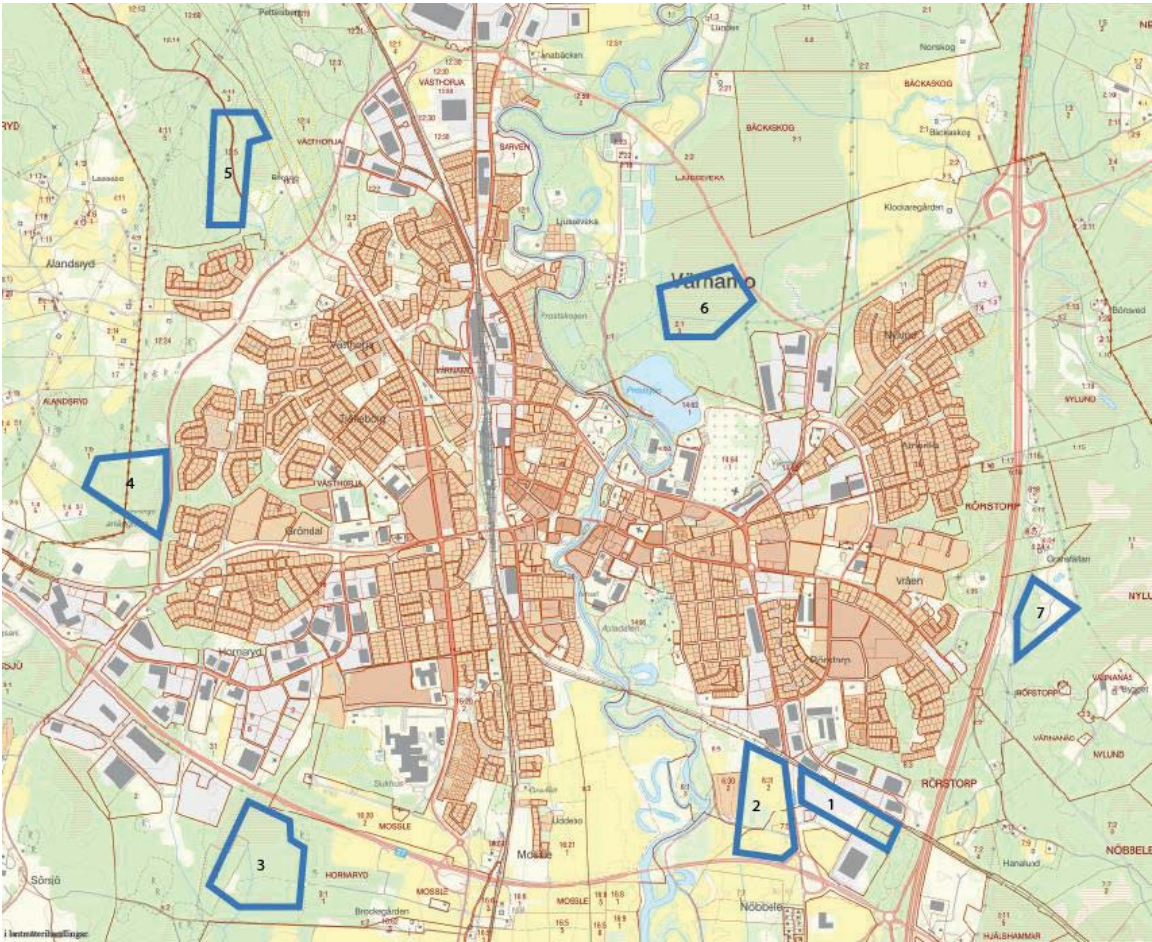
11. Breddfotboll

Med breddfotboll menar vi all annan fotboll som ej är elitfotboll. Fotboll i alla åldrar. Utöver satsningen på elitfotboll är det ett önskemål att samlokalisering av fler fotbollsplaner för att kunna samla breddfotboll till samma plats för att bättre kunna utnyttja alla faciliteter. I praktiken innebär detta att minst 5 ytterligare fotbollsplaner behövs vilket motsvarar omkring 5 Ha. Vidare behövs det också omklädningsrum och mötesutrymmen för ungdomsledare etc. För att säkerställa att barn/ungdomar enkelt kan ta sig till detta breddfotbollsområde behöver det finnas säkra GC-vägar till området. Bra tillgång till kollektivtrafik, både från Värnamo centralort och kransorter i Värnamo kommun.

Olämplig		
Relativt olämplig		
Relativt lämplig		
Lämplig		

9 Bilaga 2. Lokaliseringar som ej uppfyller grundkrav

I denna bilaga finns information från en tidigare version av lokaliseringsutredningen. Uppdateringar som gjorts (trots lokaliseringarnas irrelevans) som lokaliseringsalternativ har gråmarkerats i texten.

Figur 24. Samtliga lokaliseringar.

De lokaliseringsalternativ som finns i denna bilaga är de som inte uppfyller grundkraven. Det finns inte tillräckligt med utrymme för fotbollsarenan (geometriskt) öster om Malmövägen och det utrymme som kan se ut att finnas öster om markerat område är otillgängligt på grund av en kraftledning. Marken väster om Malmövägen har blivit planlagd för att bygga ett polishus och har utöver det så pass dåliga markförhållanden att för mycket markförstärkning krävs vid byggnation av en fotbollsarena.

Då lokaliseringarna inte är relevanta för att utredas vidare kommer inte tillkommande kriterium utredas för följande alternativ.

Nr	Namn	Storlek på yta	Markägare	Befintlig användning	Befintlig plan	Övrigt
1	1a, Öster om Malmöv. (F.d..reningsverks- tomten)	Ca 55 000 kvm	Kommune n, Värnamo energi AB	Jordbruksmark- åker med högt brukningsvärde industriverksamhet, bränslestation,	Allmänt ändamål, industri, plantskola/ upplag	

				biltvätt och en del rural mark -natur.		
2	1b, Väster om Malmö.	Ca 145 000 kvm	Kommunen	Jordbruksmark åker med högt brukningsvärde. Naturmark	Marken är planlagd för att bygga polishus	Riksintresse för naturvård, Lagan nedströms Hörledammen, området bedöms har måttliga skyddsvärden avseende isavsmältningens erosion och ackumulation. Strandskydd De västra delarna översvämningsproblematik

9.1 Öster om Malmö. (F.d. reningsverkstomten)

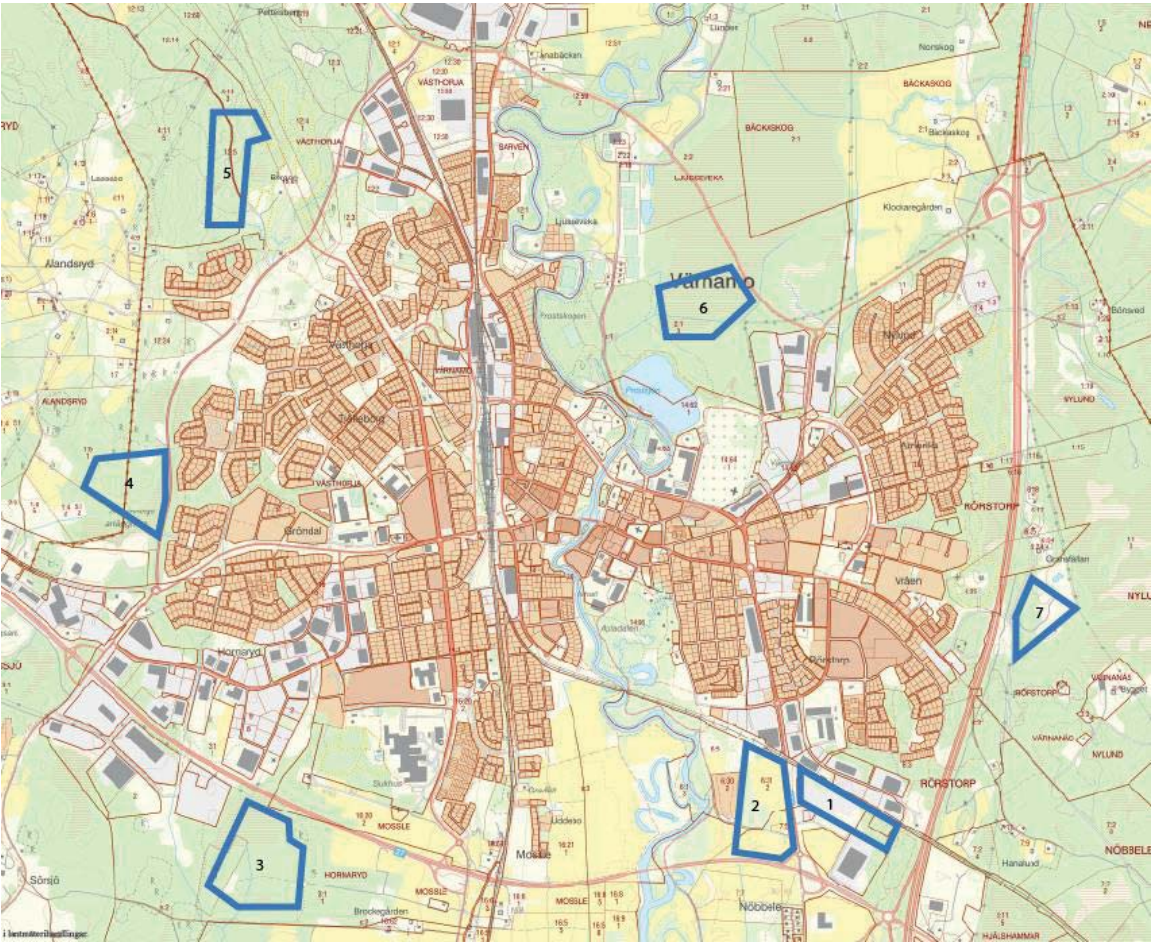
Kriterium	Motivering	Gradering
1, Befintlig infrastruktur	Nära centrum och kapacitetsstark kollektivtrafik. Mycket vägtrafik i området, förstärkningsåtgärder behövs	
2, Strategisk planering	Ligger inte i stadens utvecklingsstråk (2035) enligt FÖP	
3, Trafikflöden och tillgänglighet	Nära centrum och kapacitetsstark kollektivtrafik. Mycket vägtrafik i området, förstärkningsåtgärder behövs	
4, Viktiga avstånd	Ok från centrum, omedelbart intill järnväg	
5, Åtkomlig yta	Får inte plats.	
6, Markförhållanden	Ok	
7, Allmänna och enskilda intressen	Konflikt med stadsutvecklingsintresse. Arena tar mer plats än vad som finns tillgängligt.	
8, Stadsbyggnadspotential	Kan bidra till stadsutveckling i närområdet.	
9, Synergier med övrig idrott och friluftsliv	Möjlighet till friluftsliv i närheten, övrig idrott kan tillskapas på andra sidan Malmövägen.	
10, Elitfotboll	Får inte plats	
11, Breddfotboll	Kräver fler planer, men kräver flytt. Ej relevant då arena ej ryms.	

9.2 Väster om Malmö.

Kriterium	Motivering	Gradering
1, Befintlig infrastruktur	Nära centrum och kapacitetsstark kollektivtrafik. Mycket vägtrafik i området, förstärkningsåtgärder behövs	
2, Strategisk planering	Ligger i utvecklingsstråk	
3, Trafikflöden och tillgänglighet	Nära centrum och kapacitetsstark kollektivtrafik. Mycket vägtrafik i området, förstärkningsåtgärder behövs	
4, Viktiga avstånd	Ok från centrum, Nära v27	
5, Åtkomlig yta	Begränsat med kringytor/angöring	
6, Markförhållanden	Osäkra grundläggningsförhållanden. Potentiellt svårt	
7, Allmänna och enskilda intressen	Jordbruksmark. Konflikt med stadsutvecklingsintresse. Kommer att ta hela ytan i anspråk och omöjliggöra utveckling av ny stadsdel.	
8, Stadsbyggnadspotential	Närhet till befintlig service. Inte så mycket plats för nybyggnation	
9, Synergier med övrig idrott och friluftsliv	Möjlighet till friluftsliv i närheten, övrig idrott kan tillskapas på andra sidan Malmövägen.	
10, Elitfotboll	Kräver fler planer	
11, Breddfotboll	Kräver fler planer, men kräver flytt.	

10 Bilaga 3. Lokaliseringar som sorterats bort på grund av stora hinder

I denna bilaga finns information från en tidigare version av lokaliseringsutredningen. De lokaliseringsalternativ som finns i denna bilaga är de som sorterats bort på grund av att det finns för stora hinder för att vidare utredning ska anses vara betydelsefull.

Figur 25. Samtliga lokaliseringar.

Söder om väg 27 krävs det för stor nybyggnation av infrastruktur både gällande väg och VA. Det är en lång sträcka för att ansluta till 27:an. Intrång vid närliggande jordbruksfastigheter kan undvikas men infarten till arenan skulle i sådant fall behöva gå via värmekraftverket, med riskfaktorer som följd. Utöver detta skulle en högre belastning på en redan trafikerad transportsträcka för industrin påverkas.

Bredasten saknar anslutning till GC-väg och anslutningen söderifrån (öster om E4:an) är en enskild väg. Undergången har inte utrymme för tillägg av GC-väg och den är inte heller lämplig i dagsläget för buss eller lastbil. Planer för höghastighetståg ligger dock till öster om detta område, med en planerad station till söder. I framtiden kanske utvecklingsstråket därför naturligt kommer utvidgas hit och kommunen ta beslut om det.

Då lokaliseringarna inte är relevanta för att utredas vidare kommer inte tillkommande kriterium utredas för följande alternativ.

Nr	Namn	Storlek	Markägare	Befintlig användning	Befintlig plan	Övrigt

		på yta				
3	2. Söder om väg 27	>100 000 kvm	Kommunen	Framförallt skogsbruksmark	Inte planlagd	I delar sankmark.
7	Bredasten	Ca 100 000 kvm	Kommunen	Skogsbruk	Inte planlagd	

10.1 Söder om väg 27

Kriterium	Motivering	Gradering
1, Befintlig infrastruktur	Kräver ombyggnad/nybyggnad på relativt lång sträcka för att nå 27:an. Beroende på vägval kan befintliga industri- eller jordbruksfastigheter påverkas.	
2, Strategisk planering	Ligger inte i utvecklingsstråk (2035). I utblick 2050-perspektiv ligger lokaliseringen i ett grönstråk i anslutning till bebyggelse.	
3, Trafikflöden och tillgänglighet	Ligger långt från centrum och kapacitetsstark kollektivtrafik. Saknar koppling till gång- och cykelnät. Kräver stora investeringar i infrastruktur för att tillgängligheten ska bli god. Möjligt att få bra kapacitet i anslutningar	
4, Viktiga avstånd	Långt från centrum. Nära v27 och nära värmeverk. Skyddsåtgärder kommer troligen att krävas.	
5, Åtkomlig yta	Mycket yta finns. Men förutsättningarna varierar mycket vilket kan påverka möjligheterna till en sammanhängande yta.	
6, Markförhållanden	Osäkra. Mosse, berg i dagen etc. skiftande förutsättningar.	
7, Allmänna och enskilda intressen	Fornlämningsrikt område.	
8, Stadsbyggnadspotential	Avskild från nuvarande bebyggelse och svårt att få sammanhang med befintlig bebyggelse. Plats för nya funktioner finns. Eventuellt konflikt med pågående verksamhet.	
9, Synergier med övrig idrott och friluftsliv	Viss möjlighet till friluftsliv idag, närhet till hästsport. Möjligt att skapa fler.	

10, Elitfotboll	Kräver fler planer	
11, Breddfotboll	Kräver fler planer, men kräver flytt.	

10.2 Bredasten

Kriterium	Motivering	Gradering
1, Befintlig infrastruktur	Ligger i anslutning till landsväg med privat huvudmannaskap. Kräver omfattande infrastrukturutbyggnad	
2, Strategisk planering	Ligger i förlängning av utvecklingsstråk (2035). Svårt att på kort sikt knyta ihop med befintlig struktur.	
3, Trafikflöden och tillgänglighet	Relativt långt från centrum. Svårt och kostsamt att säkerställa god kapacitet	
4, Viktiga avstånd	Långt från centrum, ok risk	
5, Åtkomlig yta	Yta finns, men med begränsningar som påverkar geometrin.	
6, Markförhållanden	?? skaljord?	
7, Allmänna och enskilda intressen	Ok. Flera bostäder i lantligt läge i närheten.	
8, Stadsbyggnadspotential	Begränsad utvecklingspotential på kort sikt. Möjligt att knyta till stråk efter 2050.	
9, Synergier med övrig idrott och friluftsliv	Saknas idag. Svårt att få plats med fler idrottsfunktioner. Evt möjligt att knyta till friluftsliv.	
10, Elitfotboll	Kräver fler planer	
11, Breddfotboll	Kräver fler planer, tveksamt om tillräckligt kan knytas på platsen.	

NATURVÄRDE SINVENTERING

LJUSSEVEKA 2:1 M.FL., VÄRNAMO KOMMUN, JÖNKÖPINGS LÄN.

2024-11-14

wsp

NATURVÄRDE SINVENTERING

Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo kommun, Jönköpings län.

KUND

Värnamo kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

WSP Sverige AB
Besök: Arenavägen 7
412 50 Göteborg
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Emma Håkansson
010 – 721 09 92
emma.hakansson@wsp.com

Per Österman
010 – 721 08 23
per.osterman@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
Naturvärdesinventering av
Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo
kommun, Jönköpings län.

UPPDRAGSNUMMER
10340387

FÖRFATTARE
Emma Håkansson

DATUM
2024-11-14

ÄNDRINGSDATUM
2024-11-14

Granskad av
Göran Holm

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering av Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo kommun, Jönköpings län.

Följande personer har medverkat:

Per Österman – Uppdragsledning, inventering, bedömningar

Emma Håkansson – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Göran Holm – Kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Miljöbild som visar tallmosse med äldre tallar och i bakgrunden högstubbe med bohål.
Foto från utredningssträckans norra delar.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Per Österman och Emma Håkansson, WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
2	OMRÅDESBESKRIVNING	6
3	METODIK OCH OMFATTNING	7
3.1	NATURVÄRDESKLASSER	9
3.2	VÄRDEARTER	9
3.3	LANDSKAPSOBJEKT OCH VÄRDELANDSKAP	10
4	FÖRUTSÄTTNINGAR	11
4.1	NATURVÄRDEN	11
4.2	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	12
5	RESULTAT	13
5.1	LANDSKAPSOMRÅDE	13
5.2	NATURVÄRDESBIOTOPER	14
5.3	VÄRDEARTER	17
6	SLUTSATS	18
7	REFERENSER	19

1 INLEDNING

WSP Sverige AB utfört en kompletterande naturvärdesinventering av naturmiljön som en del i det detaljplanearbete som Värnamo kommun driver för anläggandet av en arena inom fastigheten Ljusseveka 2:1 m.fl. Området ligger i nordöstra Värnamo, Jönköpings kommun (figur 1). Inventeringsområdet omfattar ett tätortsnära område som omfattar ett våtmarksområde och kringliggande skogsmiljöer norr om Prostsjön.

En naturvärdesinventering i fält genomfördes 9 oktober 2024 av Per Österman och Emma Håkansson. Rapporten har granskats av Göran Holm.

I september 2022 utfördes en naturvärdesinventering enligt 2014-års standard (SIS 199000:2014). Inventeringen omfattade då även ett större inventeringsområde. Då ytterligare fynd av värdearter kommit till kännedom sedan inventeringens utförande beslutades att utföra en kompletterande naturvärdesinventering och riktat eftersök efter rapporterade naturvårdsarter inom ett mer begränsat inventeringsområde.

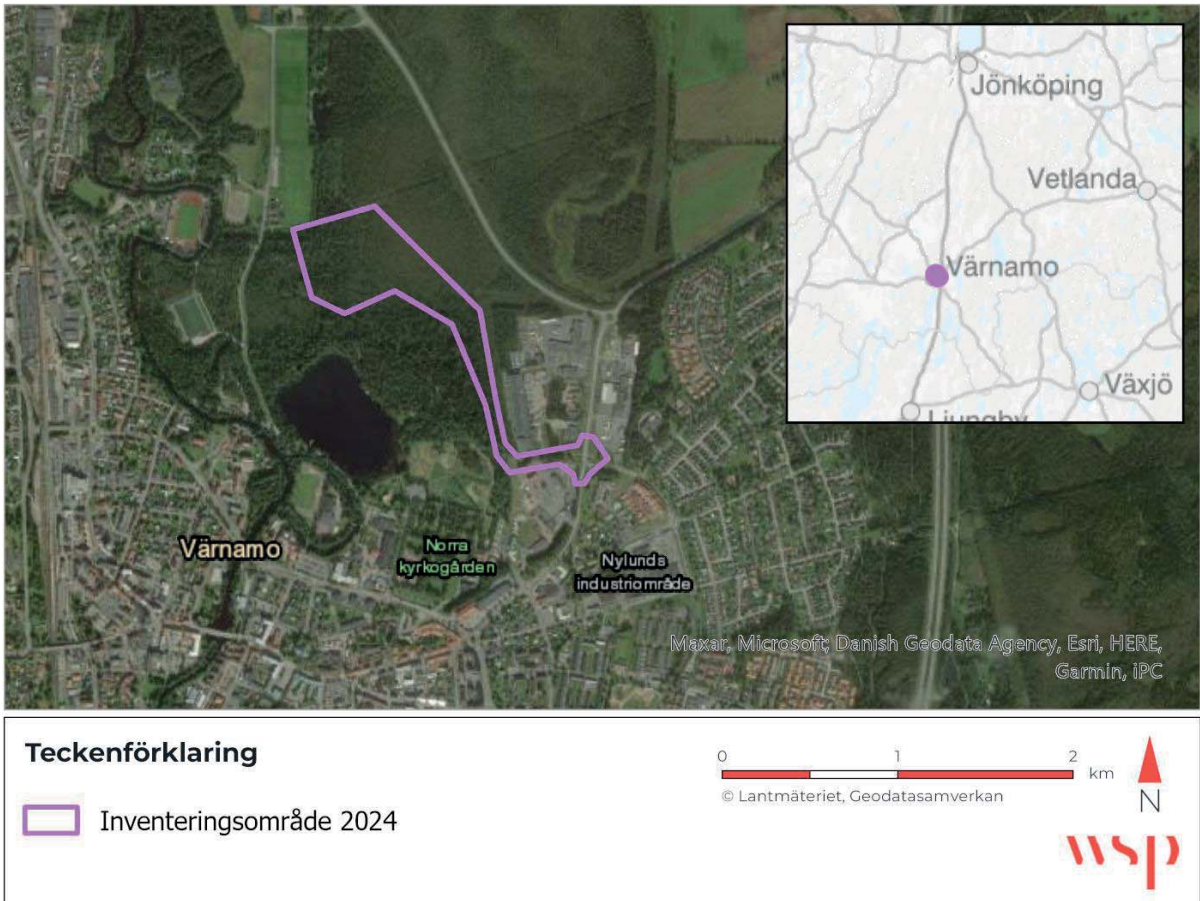
Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten. Vid inventeringen lades särskilt fokus på eftersök av tidigare rapporterade och andra naturvårdsarter. I rapporten ingår redovisning av naturvårdsarter och naturvärdesbiotoper enligt den uppdaterade standarden för naturvärdesinventering (SIS 199000:2023).

Denna rapport innehåller bedömningar ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av utredningsområdets lämplighet för en exploatering.

2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet omfattar cirka 15,7 ha och är tämligen långsträckt från söder till norr. Området som inventerats är cirka 60-100 meter brett i söder och cirka 600 meter som bredast i norr (figur 1).

Inventeringsområdet omfattar i huvudsak ett tätortsnära skogsområde. Längst i söder omfattas dock infrastukturbiotoper kring bilväg samt gång- och cykelväg. Skogsmarken innefattar i norr delar av ett större, trädklätt våtmarksområde. Våtmarksområdet delas av väg 151 norr om inventeringsområdet.

Figur 1. Inventeringsområdet bestående av mestadels skogsmark i nordöstra Värnamo.

3 METODIK OCH OMFATTNING

Naturvärdesinventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2023) och har utförts med detaljeringsgrad medel och med följande tillägg/fördjupade inventeringar:

- Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde
- Detaljerad redovisning av artförekomst

Detaljeringsgrad medel innebär att naturvärdesbiotoper ner till en minsta karteringsenhet på 1000 m² ska avgränsas och redovisas.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna artvärde och biotopvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån förekomst av biotopkvaliteter. Dessa biotopkvaliteter används som underlag för att bedöma vad det är för biotop, hur vanlig, sällsynt eller hotad den är, dess ekologiska funktion och dess tillstånd. Biotopkvaliteter inkluderar strukturer i naturen som trädåldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. Sällsynta och hotade biotoper är biotoper som är mindre vanliga nationellt, eller inom ett annat visst geografiskt område. Naturtyp, biotoptyp och eventuell Natura 2000-naturtyp bestäms också.

Artvärdet bedöms utifrån biotopens biotiska faktorer i form av arter och organismsamhällen. Bedömningen omfattar antalet värdearter, värdearternas mängd, värdearternas signalvärde och artdiversiteten. Värdearter beskrivs i del 3.2. Dessa bedömningsgrunder kombineras sedan till en naturvärdesklass, se figur 2 och del 3.1. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd, framtida förändring i biologisk mångfald beaktas inte. Bedömningen görs med Sverige som referensram, med beaktande av betydelse för biologisk mångfald på regional och lokal nivå.

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Insamling och bearbetning av relevant miljöinformation och befintligt data som beskriver området. Information hämtas bland annat hämtats in från Naturvårdsverket, Artportalen och Skogsstyrelsen.
- Naturvärdesinventering i fält med detaljeringsgrad medel med särskilt fokus på eftersök av rapporterade naturvårdsarter. Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt					
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 2. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund artvärde respektive bedömningsgrund biotop leder till en specifik naturvärdesklass (SS 199000:2023).

3.1 NATURVÄRDESKLASSER

Identifierade naturvärdesbiotoper inom inventeringsområdet ges ett naturvärde. En naturvärdesbiotops betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

HÖGSTA NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 1)

Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för värdearter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

HÖGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 2)

Stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för värdearter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

PÅTAGLIGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 3)

Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för värdearter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.

VISST NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 4)

Viss särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för värdearter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.

3.2 VÄRDEARTER

En värdeart är en art som är särskilt lämplig att använda vid naturvärdesbedömning genom att den har särskild betydelse för biologisk mångfald eller indikerar att det område där den förekommer har särskild betydelse för biologisk mångfald (SIS 2023). En art kan också vara särskilt lämplig därför att den i sig själv har särskild betydelse för biologisk mångfald, till exempel genom att den är ovanlig (sällsynta arter), rödlistad eller fridlyst eller genom att det är en nyckelart, signalart eller typisk art.

Rödlistan

Den svenska Rödlistan innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade (SLU Artdatabanken 2020). De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Arter som ej är rödlistade finns i kategorin Livskraftig (LC). Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysning

Fridlysning innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. Cirka 585 av de cirka 50 000 kända växt- och djurarterna i Sverige är fridlysta i hela landet. Alla orkidéer, groddjur, kräldjur, fladdermöss och vilda fåglar är fridlysta. Ytterligare 43 växt- och djurarter är fridlysta i vissa län. De regler som anger vilka arter som är fridlysta finns i artskyddsförordningen (2007:845). Samtliga växt- och djurarter som är fridlysta i hela landet eller i ett län finns förtecknade i Artskyddsförordningens bilaga 1 och 2 på Naturvårdsverkets webbplats.

Signalarter, nyckelarter och typiska arter

Signalarter är arter vars förekomst ofta indikerar höga naturvärden och goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Signalarter som används för naturvärdesbedömning i den här rapporten är de utpekade av Skogsstyrelsen (Nitare 2019) för skogsmark samt Jordbruksverket (2017) och Ängsvallsprojektet (Lst Västra Götalands län 2017) för jordbruksmark, och beaktas enbart om de förekommer i den biotop de är signalart inom. Nyckelarter är arter som formar livsmiljöer, genom att ha stor positiv funktion för ekosystemet i förhållande till sin egen biomassa. Typiska arter är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en viss Natura 2000-naturtyp. Typiska arter beaktas enbart om en Natura 2000-naturtyp föreligger.

3.3 LANDSKAPSOBJEKT OCH VÄRDELANDSKAP

Samspel mellan naturliga och mänskliga faktorer ger upphov till olika typer av landskap med olika stor betydelse för biologisk mångfald. Vid naturvärdesinventering ska ytor inom och angränsande till inventeringsområdet delas upp i olika landskapstyper baserat på exempelvis naturtyp och markanvändning (SIS 2023). Landskapens värde för biologisk mångfald ska bedömas. Landskapsområden av större positiv betydelse för biologisk mångfald, utifrån en rad kriterier, bedöms utgöra värdelandskap.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR

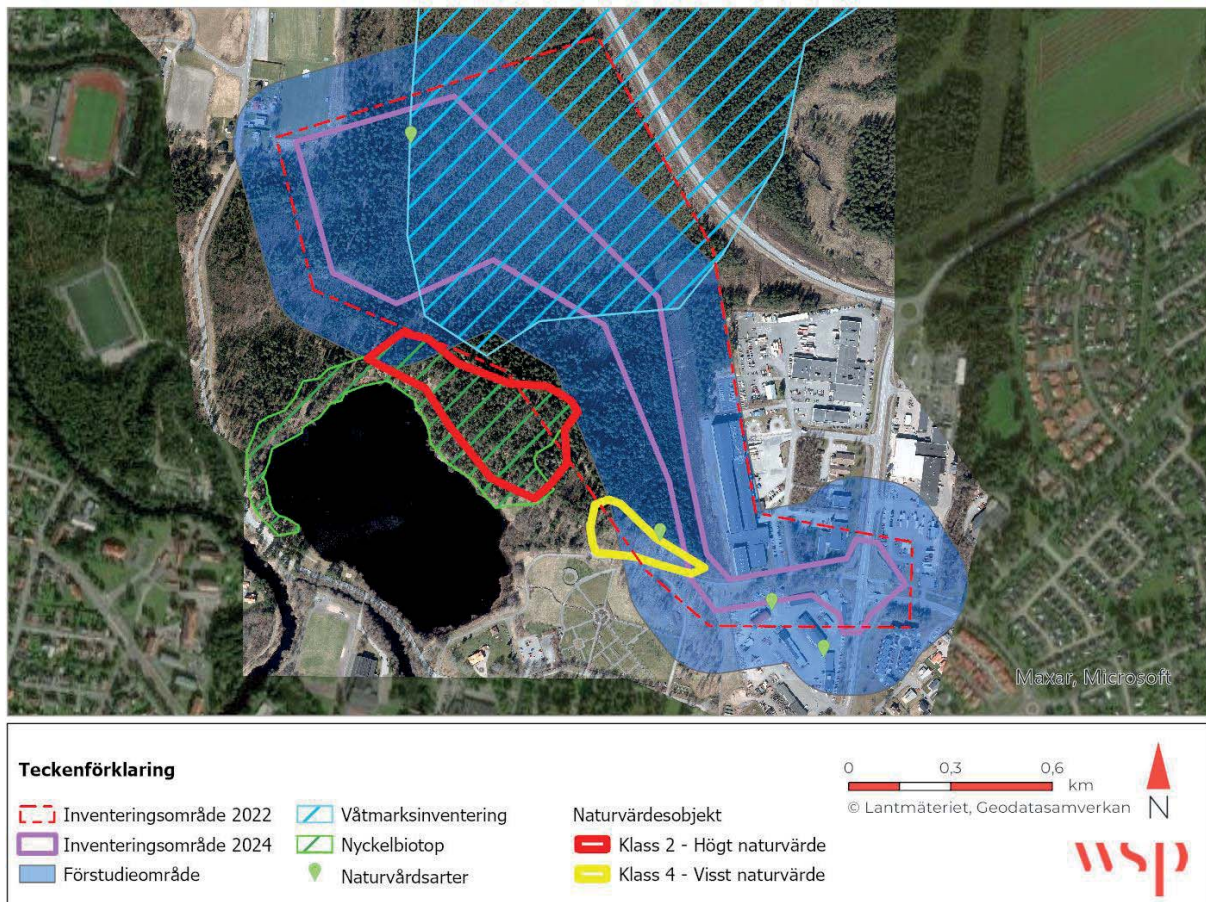
I kommande avsnitt presenteras relevanta miljöföreteelser och andra förutsättningar inom ett förstudieområde. Förstudieområdet omfattar en buffert på 100 meter kring inventeringsområdet.

4.1 NATURVÄRDEN

En stor del av inventeringsområdet omfattas av ett område som identifierats inom den nationella våtmarksinventeringen (Naturvårdsverket u.å.) som en svagt välvd mosse med visst naturvärde (figur 3).

En naturvärdesinventering enligt 2014-års standard (SIS 199000:2014) utfördes inom ett mer omfattande inventeringsområde i september 2022 (Selberg 2022). Vid inventeringen identifierades två naturvärdesobjekt söder om det nu aktuella inventeringsområdet, ett med högt naturvärde och ett med visst naturvärde (figur 3). Objektet med visst naturvärde överlappar delvis med 2024-års inventeringsområde och objektet med högt naturvärde överlappar endast till liten del med förstudieområdet.

Objektet med högt naturvärde är även sedan tidigare registrerat som nyckelbiotop (Skogsstyrelsen u.å.). Området har även av Skogsstyrelsen bedömts ha högt naturvärde och beskrivs som tallskog med mycket grova och gamla tallar och sparsamt med död ved.

Figur 3. Naturvärden inom förstudieområdet inklusive rapporterade naturvårdsarter under perioden 2000-2024.

4.2 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

En sökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen 2024-09-23 för perioden 2000-2024. Sökningen inkluderade signalarter, fridlysta arter (exklusive fåglar), arter som omfattas av fågeldirektivet samt rödlistade arter. Sökningen gjordes inom förstudieområdet.

Även arter som identifierades vid naturvärdesinventeringen 2022, inom 2024-års förstudieområde, har inkluderats i sammanställningen. Dessa har sedan tidigare rapporterats till artportalen. Ytterligare naturvårdsarter har identifierats av naturskyddsföreningen sedan den tidigare naturvärdesinventeringen. För naturskyddsföreningens fynd finns ingen platsangivelse. I samband med inventeringen lades särskilt fokus på att lokalisera förekomster av de av naturskyddsföreningen rapporterade naturvårdsarterna.

De rapporterade naturvårdsarter redovisas i tabell 1 och figur 3. Samtliga arter från Artportalen utom spillkråka har rapporterats vid industriområdet söder om inventeringsområdets södra del. Spillkråka har rapporterats på två platser, den ena inom förstudieområdet i söder och den andra inom inventeringsområdet i norr.

Tabell 1. Rapporterade naturvårdsarter inom förstudieområdet under perioden 2000-2024.

Artnamn	Röd-listan	Naturvårdsstatus	Källa
Kärlväxter			
Kopparmaskros (<i>Taraxacum molybdolepis</i>)	CR		Artportalen
Fåglar			
Björktrast (<i>Turdus pilaris</i>)	NT	ASF 4 §	Artportalen
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	EN	ASF 4 §	Artportalen
Svart röstjärt (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	NT	ASF 4 §	Artportalen
Svartvit flugsnappare (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	NT	ASF 4 §	Artportalen
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT	ASF 4 §	Artportalen, NVI 2022
Strandskata (<i>Haematopus ostralegus</i>)	NT	ASF 4 §	Artportalen
Lavar och mossor			
Kornig nållav ((<i>Chaenotheca chlorella</i>)		Skoglig signalart	Naturskyddsföreningen
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)		Skoglig signalart	Naturskyddsföreningen
Insekter			
Granbarkgnagare (<i>Microbregma emarginatum</i>)		Skoglig signalart	Naturskyddsföreningen
Thomsons trägnagare (<i>Cacotemnus thomsoni</i>)		Skoglig signalart	Naturskyddsföreningen

5 RESULTAT

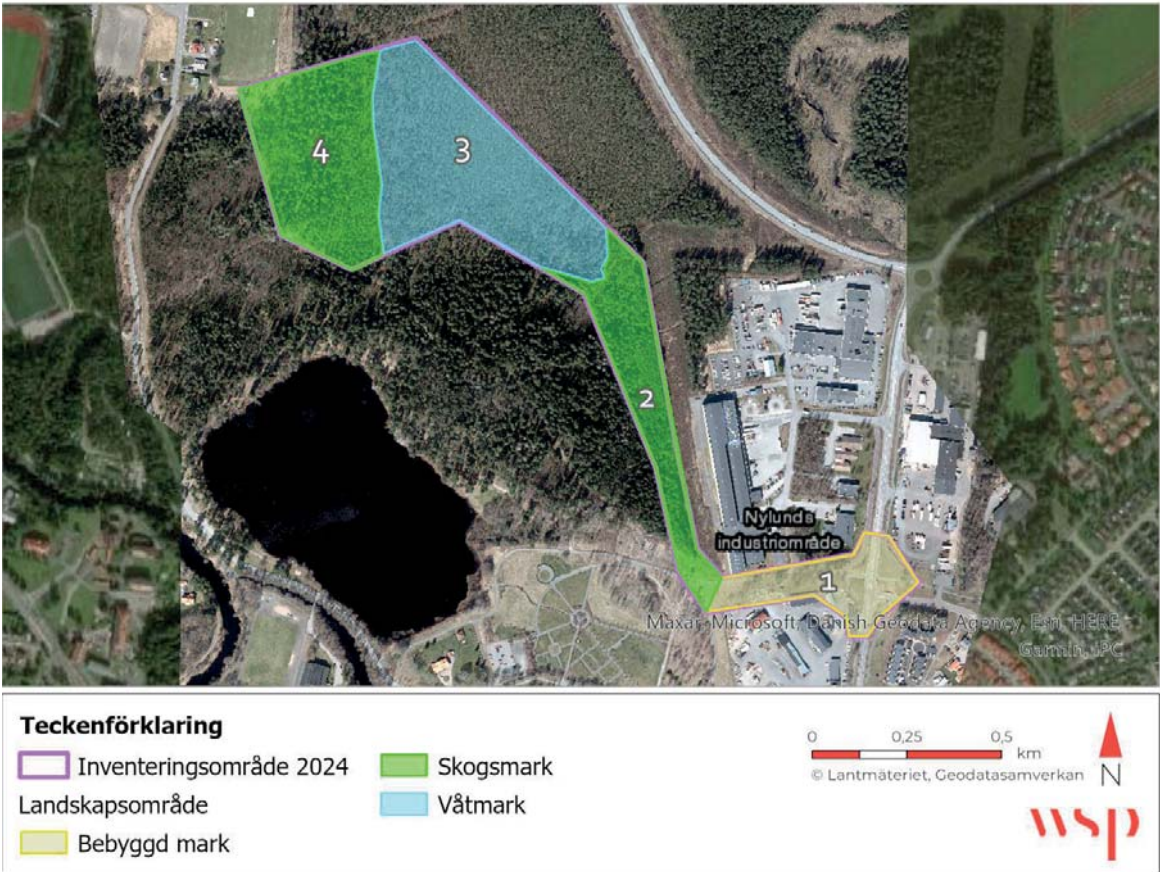
I norr omfattar inventeringsområdet ett trädklätt våtmarksområde och äldre skog, inom detta område har två naturvärdesbiotoper identifierats. I södra delen är skogen grandominerad och av produktionsskogskaraktär; yngre och mer likåldrig. Dock finns även här stående och liggande, död ved av gran.

Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i tre delar med följande ordning:

- 5.1 Landskapsområden (4 områden)
- 5.2 Naturvärdesbiotoper (2 biotoper)
- 5.3 Värdearter (8 arter)

5.1 LANDSKAPSOMRÅDE

Inventeringsområdet omges av tre landskapstyper uppdelat på fyra landskapsområden: Skogsmark, våtmark, bebyggd miljö. Områdena redovisas i figur 4 och tabell 2.

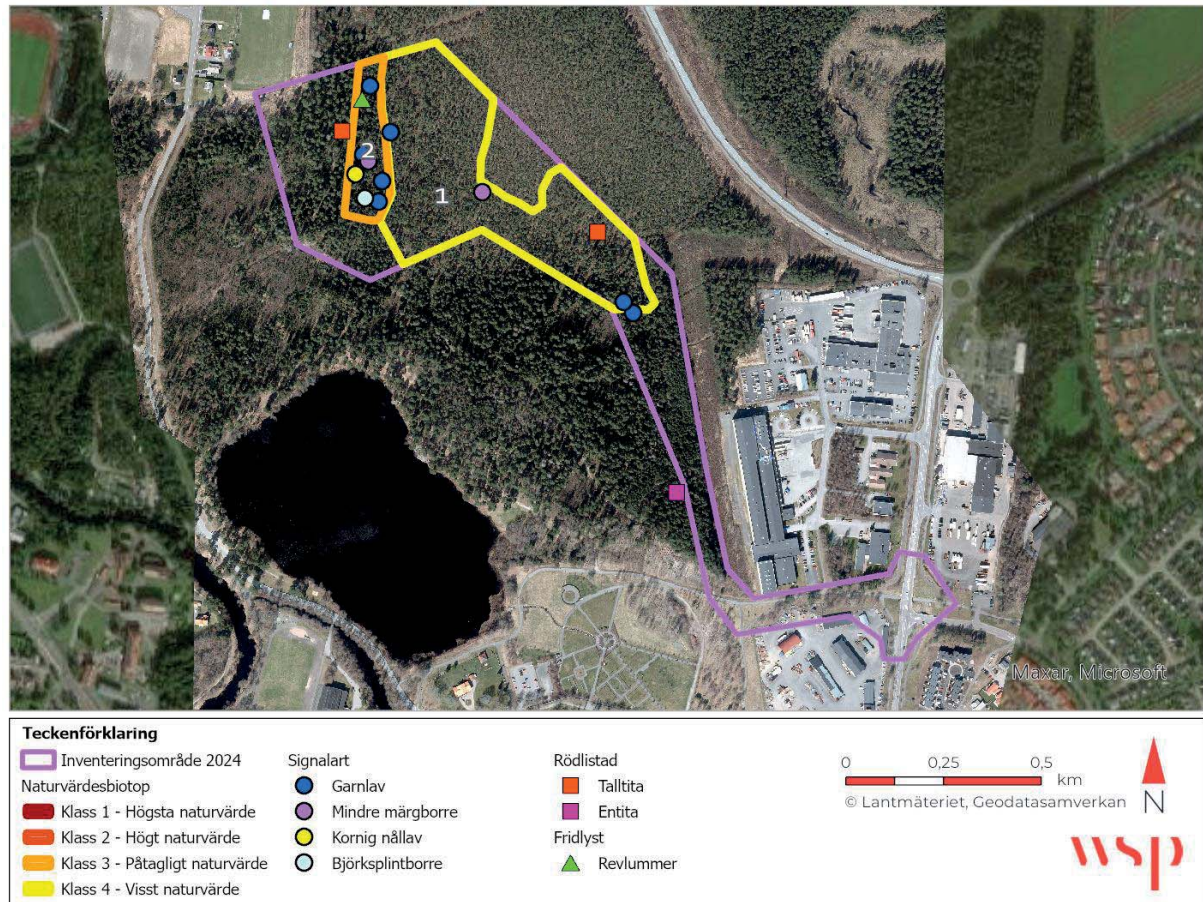
Figur 4. Landskapsområden inom inventeringsområdet.

Tabell 2. Landskapsområden inom inventeringsområdet.

ID	Landskap	Värdelandskap	Beskrivning	Motivering
1	Bebyggd miljö	Nej	Infrastrukturmiljöer och angränsande industriområdet. Området med bebyggd miljö inom Värnamo tätort fortsätter österut och söderut från inventeringsområdet.	Bebyggd, urban miljö, utgör inte värdelandskap.
2	Skogsmark	Nej	Barrskog av varierande karaktär, inom inventeringsområdet liksidig, yngre produktionsskog.	Stor mänsklig påverkan med endast enstaka mindre områden med naturvärde.
3	Våtmark	Nej	Svagt välvd, trädklädd mosse. Fortsätter norrut på andra sidan väg 151.	Stor mänsklig påverkan genom utdikning och påföljande igenväxning.
4	Skogsmark	Nej	Barrskog av varierande karaktär, delvis skog med längre kontinuitet.	Stor mänsklig påverkan med endast enstaka mindre områden med naturvärde.

5.2 NATURVÄRDESBIOTOPER

Totalt identifierades två naturvärdesbiotoper (figur 5). Naturvärdesbiotoperna beskrivs i detalj nedan.

Figur 5. Karta över identifierade naturvärdesbiotoper och naturvärdsarter inom inventeringsområdet.

Naturvärdesbiotop 1

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Naturtyp:	Skog och buskmark	Areal (ha):	6,02
Biotoptyp:	Tallmosse	Datum:	2024-10-09
Natura 2000-naturtyper:	-	Inventerare:	Emma Håkansson & Per Österman

Bedömningstyp Säker

Beskrivning: Biotopen utgörs av tallskog på utdikad myrmark. I mossens utkanter, i väster och söder inom avgränsat område, är tallarna högvuxna med varierande dimensioner med inslag av senvuxna granar med sparsamma förekomster av garnlav. Här finns äldre tall med antydning till begynnande pansarbark och platta kronor. Mycket grova träd saknas men här finns grova stubbar. Plockhuggning har sannolikt skett i relativ närtid. I dessa delar finns måttliga förekomster av torrakor av tall och även viss förekomst av liggande död ved. I nordväst finns en högstubbe av tall med bohål. Biotopen fortsätter utanför inventeringsområdet i södra kanten och i öst. I mitten av våtmarksområdet är marken blötare med större inslag av typiska våtmarksarter som tranbär, skvattram, rosling och hjortron. Trädsiktet är yngre i vissa delar varför dessa inte ingår i naturvärdesbiotopen. Sannolikt har dessa delar tidigare utgjorts av öppen mosse med enstaka träd men har vuxit igen efter utdikningen av området. Historiska flygbilder vittnar om att delar av våtmarken hade ett mycket glest trädsikt på 1970-talet.

Tidigare värdearter: Spillkråka (NVI 2022)

Observerade värdearter: Garnlav, mindre mörghorre (signalarter skog), talltita (NT)

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: Visst

Motivering: Biotopen bedöms hysa ett visst naturvärde. Barrskogar med längre kontinuitet är ovanligt i landskapet. Våtmarker, även med sämre status, har betydelse för biologisk mångfald och tillsammans med förekomsten av död ved bedöms området ha en påtaglig särskild ekologisk funktion. Flera värdearter finns inom området men förekomsterna är små och av mindre betydelse.

Naturvärdesbiotop 2

Naturvärdesklass 3 - Påtagligt naturvärde

Naturtyp:	Skog och buskmark	Areal (ha):	1,00
Biotoptyp:	Barrskog	Datum:	2024-10-09
Natura 2000-naturtyper:	-	Inventerare:	Emma Håkansson & Per Österman
Bedömningstyp	Säker		

Beskrivning: Biotopen utgörs av barrskog som domineras av gran och tall med visst inslag av björk. Området bedöms ha tämligen lång kontinuitet och här finns äldre träd av både tall och gran. Det förekommer tallar med begynnande pansarbark och platta kronor. På granarna finns måttliga förekomster av garnlav och på enstaka granar förekommer gammelgranslav. Inom området finns tämligen rikligt med död ved. Särskilt i norr finns ett större antal nyligen döda, stående granar, möjligen barkborreangripna. Därutöver finns liggande död ved i olika nedbrytningsgrad av gran, tall och till viss del björk. Det finns även flera silverrakor av tall, en med förekomst av kornig nållav. På veden finns spår av mindre mörghorre (tall), björksplintborre (björk) som båda utgör signalarter för skog med naturvärde. Den stora och variabla förekomsten av död ved ger goda förutsättningar för vedlevande insekter. Biotopen är lämplig också för de skalbaggsarter (thomsons trägnagare och granbarkgnagare) som rapporterats av naturskyddsföreningen även om de inte kunnat fastställas vid inventeringen. Arterna är signalarter för skog med naturvärde. Luftfuktigheten inom området är hög tack vare det varierade trädskiktet och närheten till våtmark och diken. I väst och syd avgränsas området av diken och i öster angränsar biotopen till biotop 1 och övergår i en trädklädd mosse.

Tidigare värdearter: Inga rapporterade

Observerade värdearter: Garnlav, mindre mörghorre, kornig nållav, björksplintborre (signalarter skog), revlumner (fridlyst).

Biotopvärde: Påtagligt

Artvärde: Påtagligt

Motivering: Biotopen bedöms hysa ett påtagligt naturvärde. Barrskogar med längre kontinuitet är ovanliga i landskapet. Områdets luftfuktighet, förekomsten av äldre träd och död ved bedöms ge området en påtaglig särskild ekologisk funktion. Dock är området litet och uppnår inte god status på grund av mänsklig påverkan bland annat genom dikning. Flera värdearter finns med tämligen gott signalvärde och i måttliga förekomster.

5.3 VÄRDEARTER

Under inventeringen gjordes fynd av värdearter. Värdearterna inom en avgränsad naturvärdesbiotop har redovisats i beskrivningen av respektive biotop i avsnitt 5.2. Samtliga observerade värdearter redovisas samlat i tabell 3 och figur 5.

Merparten av arterna är signalarter för skog med höga naturvärden. Inom området noterades två fågelarter upptagna på rödlistan som nära hotade, talltita och entita, båda sågs födosöka. Spritt inom inventeringsområdet noterades födosöksspår av spillkråka. Därutöver noterades den fridlysta men vanliga arten revlummer på en plats.

Under höst och vinter är både entita och talltita rörliga över större områden än under häckningssäsongen, varför det inte är ovanligt att arterna påträffas i miljöer som är mindre lämpliga som häckningsområden. Entita föredrar lövdominerad skog och häckar sannolikt inte inom inventeringsområdet. Biotop två och trädklädd mark i direkt anslutning till biotopen kan utgöra lämplig miljö för talltita. Skogen är där mer flerskiktad och lövinslaget större, det kan förekomma murknande högstubbar i vilka talltita kan hacka ut bohål. Strukturerna bedöms dock vara sparsamt förekommande och inga bohål av talltita noterades vid inventeringstillfället. Både talltita och entita är tämligen vanligt förekommande arter i aktuell del av landet och det får sägas vara väntat att de påträffades under inventeringen.

Skogsområdet ingår sannolikt i **häckningsrevir** för spillkråka då födosöksspår kunde konstateras spritt inom hela inventeringsområdet. Att spillkråka **häckar inom inventeringsområdet bedöms dock som mindre troligt**. Arten kräver grövre träd för att skapa bohål vilket generellt saknas inom inventeringsområdet.

Tabell 3. Samtliga observerade värdearter inom inventeringsområdet.

Artnamn	Rödlistan	Naturvårdsstatus
Björksplintborre (<i>Scolytus ratzeburgii</i>)		Signalart skog
Entita (<i>Poecile palustris</i>)	NT	ASF 4 §
Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>)		Signalart skog
Kornig nållav (<i>Chaenotheca chlorella</i>)		Signalart skog
Mindre mörghorre (<i>Tomicus minor</i>)		Signalart skog
Revlumner (<i>Lycopodium annotinum</i>)		ASF 8 §
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT	ASF 4 §
Talltita (<i>Poecile montanus</i>)	NT	ASF 4 §

6 SLUTSATS

En omvärdering av naturvärdet har gjorts för delar av området som inventerades 2022. Medan de sydliga delarna av inventeringsområdet utgörs av triviala skogsmiljöer finns naturvärden i områdets norra delar som utgörs av skoglig kontinuitet, luftfuktighet, ytligt markvatten och död ved. Mossen som tidigare haft öppna partier är tydligt påverkad av avvattning och påföljande igenväxning men i ytterkanterna som sannolikt varit trädklädda längre tid finns naturvärden.

De högsta värdena finns inom naturvärdesbiotop 2 med förekomst av gamla träd, rikligt med död ved och förekomst av ett antal skogliga signalarter. Inom det här området identifierades några av de arter som rapporterats av naturskyddsföreningen och det bedöms sannolikt att även thomsons trägnagare och granbarkgnagare som är knutna till ved av gran och tall kan förekomma.

Att spillkråka häckar inom inventeringsområdet bedöms som mindre troligt. Dock visar påträffade hackmärken att spillkråka födosöker inom inventeringsområdet. Miljöerna i nordväst kan utgöra livsmiljö för talltita men strukturer för häckning är sparsamt förekommande.

7 REFERENSER

Hallingbäck, T. (red.), 2013. Naturvårdsarter. SLU Artdatabanken, Uppsala.

Naturvårdsverket, u.å. Skyddad natur. [online] <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Selberg, S. 2022. Naturvärdesinventering av Ljusseveka 2:1 m.fl., Värnamo kommun, Jönköpings län. WSP Sverige.

SIS, 2023. Naturvärdesinventering (NVI) – Kartläggning och värdering av biologisk mångfald – Krav och vägledning. SVENSK STANDARD SS 199000:2023.

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

Skogsstyrelsen, u.å. Skogens pärlor. [online] <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Tjänsteskrivelse – Trafiklösning vid nya polishuset

Ärendebeskrivning

Detaljplanen för Rörstorp 6:31 (nytt Polishus i Värnamo stad) antogs sommaren 2025. Planen möjliggör exploatering väster om Malmövägen, söder om järnvägen. För att möjliggöra åtkomst till det nya området är en ny trafiklösning på Malmövägen nödvändig. Vidare är det centralt att Malmövägen prioriteras som infartsled.

Teknik- och fritidsförvaltningen gör bedömningen att den dubbelfiliga cirkulation som detaljplanen möjliggör sannolikt kommer att behövas på lång sikt, men att det inte är strategiskt att bygga denna lösning före det att exploateringen av östra sidan av Malmövägen kommit längre.

Utifrån denna förutsättning har förvaltningen utrett hur korsningen kan utformas för att bäst möta de trafikförhållanden som exploateringen av västra sidan innebär, samtidigt som utformningen så långt det är möjligt förbereds för en framtida utbyggnad till tvåfilig cirkulation genom bland annat strategisk placering av ledningar under mark.

Ett antal utformningsalternativ har utvärderats utifrån framkomlighet för motorfordonstrafik, kollektivtrafik och oskyddade trafikanter samt trafiksäkerhet och förutsättningar för ombyggnation vid framtida behov av kapacitetsökning. Utifrån denna utvärdering rekommenderar förvaltningen en ny utformning för berörd sträcka av Malmövägen i form av en enfilig cirkulationsplats där nuvarande Armaturgatan ansluts till cirkulationens östra ben.

Parallellt med val av trafiklösning utreder förvaltningen även olika alternativ för placering av busshållplatser och passager för oskyddade trafikanter. För att styra flödet av oskyddade trafikanter och undvika ”spring” över Malmövägen gör förvaltningen bedömningen att möjlighet till passage behöver finnas både norr och söder om cirkulationen. I ett inledande skede bedöms planskild passage i form av tunnel och/eller bro

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.409

Dnr:

vara tekniskt genomförbart, men båda alternativen har utmaningar som gör att vidare undersökningar är nödvändiga för att kunna avgöra vilket av alternativen som är mest fördelaktigt. Vald trafiklösning, cirkulationsplats, kan beslutas före det att beslut fattas om hur passage för oskyddade trafikanter ska anordnas.

Se även under rubrik "Utredning".

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna informationen,

att ge teknik- och fritidsförvaltningen i uppdrag att projektera och bygga ny utformning av berörd sträcka på Malmövägen i form av en enfilig cirkulationsplats där nuvarande Armaturgatan ansluts till cirkulationens östra ben samt

att passage över Malmövägen sker i plan söder och norr om rekommenderad cirkulationsplats, med möjlighet att komplettera med planskild passage i ett senare skede.

Marcus Öggesjö
Projektledare

Henrik Lönngren
Avdelningschef teknik
och projekt

Utredning

Sommaren 2025 antogs detaljplanen för Rörstorp 6:31, nytt Polishus i Värnamo stad. Planen möjliggör byggnation av nytt polishus och område för handel och kontor på västra sidan av Malmövägen, söder om järnvägen. Exploateringen innebär att Värnamo växer söderut, på ytor som tidigare varit obebyggda. För att möjliggöra åtkomst till det nya området är en ny trafiklösning på Malmövägen nödvändig. Samtidigt är Malmövägen en av Värnamos infartsleder och det är därmed centralt att framkomligheten prioriteras.

Detaljplanen tar höjd för en vidare exploatering även på östra sidan om Malmövägen genom att möjliggöra för en dubbelfilig cirkulationsplats.

Teknik- och fritidsförvaltningen gör bedömningen att om östra sidan utvecklas med trafikalstrande verksamheter kommer en dubbelfilig cirkulation sannolikt vara nödvändig i framtiden, men att det inte är strategiskt att bygga denna lösning förrän exploateringen av östra sidan kommit längre. Det beror dels på svårigheten i att förutse framtida trafikmängd från västra respektive östra sidan, dels på att det med dagens förutsättningar endast kan bli dubbelfiligt på en kort sträcka. För att kunna utnyttja kapaciteten i en dubbelfilig cirkulation görs bedömningen att kommunen behöver verka för dubbla filer hela vägen ut till riksväg 27, vilket i sin tur kräver en överenskommelse med Trafikverket om ombyggnation av statlig väg.

Med denna utgångspunkt har förvaltningen utrett hur korsningen kan utformas för att bäst möta de trafikförhållanden som exploateringen av västra sidan innebär, samtidigt som utformningen så långt det är möjligt förbereds för en framtida utbyggnad till tvåfilig cirkulation genom bland annat strategisk placering av ledningar under mark.

Utredningen har landat i fyra alternativ till utformning av korsningen:

-C-korsning (vänstersvängfält), alternativ med vänstersvängfält till västra sidan och till Armaturgatan.

-CPL 1 (cirkulationsplats, rondell), enfilig cirkulationsplats med vänstersvängfält till Armaturgatan.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.409

Dnr:

-CPL 2 & CPL 3, enfilig cirkulationsplats där nuvarande Armaturgatan stängs och kopplas till östra benet på cirkulationen.

CPL 2 och 3 är i stort sett motsvarande lösningar för trafiken, med skillnader i placering av busshållplatser och passagemöjligheter för oskyddade trafikanter.

De olika alternativen har utvärderats utifrån framkomlighet för motorfordonstrafik, kollektivtrafik och oskyddade trafikanter samt trafiksäkerhet och förutsättningar för ombyggnation vid framtida behov av kapacitetsökning.

Sammantaget görs bedömningen att möjligheten att bygga bort korsningen vid Armaturgatan innebär en betydande fördel för alternativ CPL 2 & CPL 3 i jämförelse med C-korsning eller CPL 1. Att en cirkulationsplats även möjliggör åtkomst till den östra sidan gör dessa alternativ mer flexibla för framtida exploateringar.

Förvaltningen rekommenderar därför en ombyggnation av Malmövägen i enlighet med alternativ CPL 2 eller CPL 3.

I CPL 2 ligger busshållplatserna längs med Malmövägen, medan de i CPL 3 har ersatts med en vändhållplats på östra sidan av cirkulationen.

För Polismyndigheten är ett hållplatsläge i anslutning till polishuset en nödvändighet för att myndigheten ska kunna säkerställa god tillgänglighet för allmänheten även efter att verksamheten flyttat ut från sitt nuvarande läge i centrum.

Efter dialog med Polismyndigheten och Länstrafiken framgår att placering av busshållplatser utmed Malmövägen är att föredra ur ett kollektivtrafikperspektiv. Mest trafiksäkert blir detta om hållplatserna placeras i ett förskjutet läge, där hållplatserna ligger efter cirkulationen i respektive färdriktning, likt CPL 2.

För att styra flödet av oskyddade trafikanter och undvika ”spring” över Malmövägen gör förvaltningen bedömningen att möjlighet till passage behöver finnas både norr och söder om cirkulationen om hållplatserna placeras utmed Malmövägen.

I dagsläget finns få målpunkter på östra sidan och bedömning görs därför att det är förhållandevis få oskyddade trafikanter som kommer behöva korsa denna del av Malmövägen under de närmsta åren. Passage kommer att behövas främst för

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.409

Dnr:

bussresenärer med målpunkt antingen till polisen eller till befintliga verksamheter längre in på Armaturgatan. För gående och cyklister som kommer från centrum är det sannolikt mer fördelaktigt att välja rätt sida av Malmövägen vid befintliga passager längre norrut. Dessa förutsättningar gör att förvaltningen bedömer att passager i plan bör vara ett acceptabelt alternativ för det första steget av exploateringen. Däremot bedöms möjligheten att kunna anordna planskild passage i framtiden vara fördelaktigt.

En översiktlig utredning har påbörjats för att utreda förutsättningarna för att anordna en planskild passage för gående och cyklister. Utifrån topografin har utredningen tittat på förutsättningen för en tunnel söder om cirkulationsplatsen och en bro på norra sidan. Bedömning görs i det inledande skedet att båda alternativen bör vara tekniskt genomförbara, men att det också finns utmaningar och att vidare undersökningar är nödvändiga för att kunna avgöra vilket av alternativen som är mest fördelaktigt.

Utmaningarna för både tunnel och bro handlar till stor del om att få till en användarvänlig och tillgänglig lösning med det begränsade utrymme som gällande detaljplan på västra sidan möjliggör. En tunnel är sannolikt något mindre utrymmeskrävande, men då tillkommer även behov av dagvattenpumpning samt en permanent grundvattensänkning (med risk för sättningar i närområdet som konsekvens av detta). En permanent grundvattensänkning bedöms vara tillståndspliktig i någon form, men det är i dagsläget inte klarlagt vilken omfattning en sådan process skulle medföra eller vad det innebär i tidsåtgång. Vid byggnation av tunnel tillkommer även extra kostnader för ledningsflytt (fjärrvärme, fiberoptik, el, spill-, dag- och vattenledningar).

Ur ett kostnadsperspektiv medför en planskild passage utökade kostnader för både bro- och tunnelalternativet jämfört med passager i plan. Kostnaderna uppstår dels vid investeringen, dels i form av utökade driftkostnader för framtida underhåll och dagvattenpumpning.

Det framtida flödet av oskyddade trafiketer är svårbedömt eftersom det påverkas av vilken typ av verksamheter som etableras dels inom västra området för handel- och kontor, dels

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.409

Dnr:

på östra sidan som helhet. Flödet kan också påverkas i den övergripande utformningen av kvarteren under kommande planarbete för östra sidan. I dagsläget är det därför svårt att säga om en planskild passage skulle göra mest nytta på södra eller norra sidan av cirkulationen.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att den lösning som är mest kostnadseffektiv och flexibel i förhållande till de okända faktorer som framtida utveckling av området innebär är att börja med att bygga övergångar för oskyddade trafikanter i plan och samtidigt möjliggöra för en framtida komplettering med planskild passage. Det ger tid att utreda vidare de tekniska förutsättningarna för lämplig utformning av en planskild passage, men också att kunna väga in var en sådan passage skulle få bäst effekt i förhållande till hur östra sidan utvecklas.

För att hålla möjligheten till en framtida planskild passage öppen bör ledningsförläggning anpassas efter detta redan vid byggnation av enfilig cirkulationsplats, för att förenkla för en framtida byggnation och så långt det är möjligt undvika behov av ytterligare omförläggning.

Nackdelen med CPL 3 är att Länstrafiken bedömer att den innebär extra tidsåtgång för linjetrafiken på 2–3 minuter per avgång i jämförelse med om hållplatserna placeras längs med Malmövägen. Tidtabellerna för linjetrafiken är redan ansträngda och den extra tiden bedöms vara svår att hantera för regiontrafiken. Detta skulle kunna medföra att Länstrafiken gör bedömningen att omvägen medför en så pass stor försämring för linjen att man väljer att inte trafikera hållplatsen.

Förvaltningens rekommendation: Byggnation av CPL 2 med passage i plan både söder och norr om cirkulationen.

Ledningsförläggning anpassas för att möjliggöra utökning med bro och/eller tunnel i framtiden.

Denna lösning bedöms i dagsläget var mest kostnadseffektiv och flexibel med tanke på okända faktorer för framtida vidareutveckling av området.

Fördelen med denna lösning är att den ger större möjlighet att styra rörelser för oskyddade trafikanter till endast en passage över Malmövägen, eftersom närmsta vägen mellan hållplatsen

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.409

Dnr:

och målpunkterna på västra sidan är oberoende av bussens
färdriktning.

**Tjänsteskrivelse - Anvisning av medel till projekt
Gasmotor Påslund, projektnummer 303020****Ärendebeskrivning**

Påslunds reningsverk är i behov av en gasmotor för att kunna nyttja biogasen fullt ut. Gasmotorn ska drivas av biogas och den driver en generator som tillverkar el och värme till Påslunds reningsverk. Med gasmotorn i drift minskas avsevärt fackling (en industriprocess som innebär att bränna överskottsgas) av biogasen, speciellt sommartid.

I investeringsbudgeten 2025 finns 4 miljoner kronor avsatta till utredning och projektering av projektet samt byggande, dessa behöver anvisas. För att medlen ska kunna användas behöver kommunfullmäktige fatta ett startbeslut för utredning och projektering av projektet.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anvisa 4 miljoner kronor ur 2025 års investeringsbudget till projekt Gasmotor Påslund, projektnummer 303020 samt

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fatta startbeslut för utredning och projektering.

Johan Virdung
Driftschef VA

Antti Vähäkari
Avdelningschef VA

Gasmotor Påslund		Projektblad nr KF:	KF160
		Projektbladnr Förv:	
		Upprättad den:	2021-03-24
		Upprättad av:	Antti Vähäkari
		Reviderad den:	2024-02-12
Uppdragsgivare/beställare(nämnd):	TFN	Projektnr i Ek.sys:	Nytt
Utförare(nämnd):	TFN	Datum:	
För anläggnings- och fastighetsinvesteringar överstigande 5 mnkr, ange tidpunkt när investeringen beräknas tas i bruk:			
Vid byggnads-, gatu- och VA-investeringsprojekt överstigande totalt 10 mnkr, ska förslag/synpunkter inhämtas från kommunens funktioner för miljöstrategiska frågor samt energi- och klimat-rådgivning. Ange datum:		Miljöstrategiska frågor:	
		Energi-och klimatrådgivning:	

Beskriv process från behov till förslag enligt riktlinjer för investeringsprocess:
(tänk om→optimera→bygg om→bygg nytt)

Påslunds reningsverk är i behov av en gasmotor för att kunna nyttja biogasen fullt ut. Gasmotorn ska drivas av biogas och den driver en generator som tillverkar el och värme till Påslunds reningsverk. Med gasmotorn i drift minskar vi avsevärt fackling av biogasen, speciellt sommartid.

Avloppsreningsverk

Beskrivning av investeringsprojektet:

En gasmotor till Påslunds reningsverk för att tillverka el och värme av biogas.Tidigareläggs till 2025. Utredning är startad av Sweco för att se om det finns lönsamhet i en gasmotor.

Nykeltal			År	Kostnad i tkr	
				Budget	Utfall tom 231231
Driftskostnadsjustering/år:	100	tkr/år	Anvisade medel/utfall tom 2023		
Längd (m):		m	Investering beslutad 2024		
Yta (m²):		m²	Investeringsbudget 2025	4 000	
Antal:			Investeringsplan 2026		
Kapitaltjänskost.just/år:	400	tkr/år	Investeringsplan 2027		
Avskrivningstid (genomsnitt):	15	år	Investeringsplan 2028		
Kalkylnivå 0-3:	3		Investeringsplan 2029		
			Investeringsplan Framtid		
Bilaga kalkyl:			Totalinvestering	4 000	

Tjänsteskrivelse - Stiftelsen Folkets park Värnamo årsredovisning för 2024 samt driftsbidrag för 2025

Ärendebeskrivning

Teknik- och fritidsförvaltningen har erhållit Stiftelsen Folkets park i Värnamos årsredovisning för år 2024. Teknik- och fritidsnämnden har att avge yttrande avseende årsredovisning för stiftelserna. Enligt stiftelseurkunden för Stiftelsen Folkets park Värnamo ska kommunfullmäktige besluta om ansvarsfrihet för stiftelsens styrelse.

Ändamålet för Stiftelsen Folkets park är ”att handha driften av Folkets park och att där bedriva bland annat barn- och familjeverksamhet”.

Stiftelsen Folkets park Värnamo har lämnat en förvaltningsberättelse där det framgår att det under 2024 har arrangerats barnteater vid ett tillfälle, loppmarknad vid fyra tillfällen, arrangemang vid jul, påsk och halloween samt tipspromenader, andra tävlingar och aktiviteter. Bangolfspel har under juni till september erbjudits allmänheten, sällskap och företag. Bangolfen har ingått i kommunens ”sommarpasset”. Folkets park har hyrts ut till aktörer som har anordnat bland annat dans och trädgårdsloppis. Parkområdet har möjliggjort sociala aktiviteter och utgjort en miljö för rekreation.

Driften av parkområdet sköts genom ideellt arbete efter att avtalet med Värnamo kommun om trädgårdstjänster sades upp under våren 2024. Stiftelsen sökte kommunalt bidrag för feriejobb och hade tre ungdomar anställda under sommaren med stöd av en handledare från stiftelsen.

Teknik- och fritidsförvaltningen har noterat att revisorerna lämnat anmärkning på att årsredovisningen inte har upprättats eller överlämnats till revisorerna i tid. Inlämningen måste ske inom sex månader efter att räkenskapsåret har avslutats.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 mars 2025 att driftsbidrag till stiftelserna betalas ut efter att stiftelsernas årsredovisning lämnats in till berörd nämnd och nämnden fattat beslut om att bevilja driftsbidrag.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden
TFN.2025.411

Dnr:

Stiftelsernas driftsbidrag räknas i budgeten upp med 2 % varje år. En höjning av Stiftelsen Folkets parks driftsbidrag från 2024 på 353 332 kronor ger ett driftsbidrag för 2025 på 360 399 kronor.

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bevilja styrelsen för Stiftelsen Folkets park ansvarsfrihet för år 2024 samt

att bevilja Stiftelsen Folkets park driftsbidrag för 2025 med 360 399 kronor.

Nickie King
Handläggare

Johan Arvidsson
Avdelningschef fritid

Årsredovisning

för

Stiftelsen Folkets Park i Värnamo

828000-8007

Räkenskapsåret

2024

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	4
Balansräkning	6
Noter	7

Styrelsen för Stiftelsen Folkets Park i Värnamo får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Värnamo kommun äger sedan år 1978 Folkparken i Värnamo. Stiftelsen Folkets Park i Värnamo bedriver verksamheten.

Stiftelsen har sitt säte i Värnamo kommun. Styrelsen består av sju ledamöter med personliga suppleanter. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Värnamo kommun. Av styrelsens ledamöter och suppleanter ska fyra utses efter förslag från Föreningen Folkets Hus och Park Värnamo. Tre utses av Värnamo kommun. Styrelsen sammanträder enligt stadgar minst två gånger om året.

Ledamöter

Åsa Pettersson
Billy Mähler
Carina Thållén
Behnam Sharo
Michael Hermansson (m)
Håkan Johansson (kd)
vakans (s)

Ersättare

Leif Persson
Dan Stenberg
Ardita Berisha Cani
Irina Palmu
Tobias Pettersson (m)
Arnold Carlzon (kd)
Susanne Abrahamsson (s)

Ordförande

Vice ordförande

Kassör

Sekreterare

Firmatecknare

Åsa Pettersson

vakans

Carina Thållén

Billy Mähler

Åsa Pettersson och Carina Thållén gemensamt
eller styrelsen i dess helhet

Godkänd revisor

Ersättare godkänd revisor

Revisor

Ersättare revisor

Helen Blomstrand, Revisorsgruppen

Marcus Svensson, Revisorsgruppen

Kim Pedersen (s)

Lennart Swerlander (kd)

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har, enligt stadgar, till föremål för sin verksamhet att handha driften av Folkets Park och att där bedriva bland annat barn- och familjeverksamhet. Stiftelsen erhåller driftbidrag från Värnamo kommun.

Parkområdet är offentligt med öppenhet för allmänheten dygnet runt. Stiftelsen arrangerar kulturverksamhet samt ansvarar för uthyrning av allmänna samlingslokaler i fastigheterna.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret 2024

Under året har stiftelsen arrangerat en jazzkväll, fyra loppmarknader samt barnteater vid ett tillfälle. Tyvärr fick en barnföreställning ställas in på grund av artistens sjukdom.

Vid jul, påsk och Halloween har temadekoreringar gjorts i parken som aktiviteter och tipspromenad på teman har erbjudits. Allmänheten, sällskap och företag har erbjudits aktivitet genom bangolfspel under juni, juli, augusti och september. Annan utomhuslek såsom boccia, kubb och boule med mera har erbjudits gratis.

Stiftelsen har genom uthyrningsverksamhet möjliggjort verksamhet för publik arrangör av återkommande dans, privata sammankomster, personalmöten, trädgårdsloppis med mera.

Parkområdet, som är helt öppet, har möjliggjort aktiviteter som lek-, motions- och spelytor. Bänkar och bord används av allmänheten för sociala aktiviteter. Offentlig konst, blomsterrabatter och andra naturliga inslag i parkmiljö erbjuder allmänheten, inklusive barn och familjer, en miljö för rekreation.

Driften av parkområdet sköts genom ideellt arbete. Köp av trädgårdstjänster från Värnamo kommun, genom ett avtal, sades upp av stiftelsen under våren. Tre feriepraktikanter under sommarlovet har med stöd av handledare hållit igång bangolf och hållit parkområdet rent och snyggt. Sommarpasset, en viktig del för skollediga barn, unga och äldre, en aktivitet som förenat generationer, väckt minnen från tider när parken på ett annat sätt än idag var en mötesplats för dans, teater med mera. Stiftelsen Folkets Park har satsat på att få banorna i ett bra spelskick, vilket varit en lyckad satsning.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Stiftelsen fortsätter sitt arbete för att främja ändamålet och därmed öka kulturarrangemang, social gemenskap, utevistelse och allmänna samlingslokaler. Samarbetet med fastighetsägaren Värnamo kommun fortsätter för att skapa ett avtal gällande drift och underhåll av fastigheterna samt planera för framtiden, inklusive ombyggnation.

Stiftelsen har utmaningar vad gäller att kunna erbjuda olika aktiviteter då utbudet begränsas av att framför allt en byggnad inte kan användas på grund av eftersatt underhåll/renoveringar.

Ytan som Värnamo kommun disponerat under flera år ska förhoppningsvis åter bli tillgänglig för stiftelsens verksamhet.

Stiftelsen har under säsongen flertal arrangemang planerade, bland annat barnföreställningar, loppis, musikkvällar och dans. Fortsatt renovering av bangolfen, som kommer att ha en längre säsong än föregående år.

Flerårsöversikt (Tkr)	2024	2023	2022	2021
Nettoomsättning	871	414	504	419
Resultat efter finansiella poster	192	74	-261	-29
Soliditet (%)	97,7	85,0	68,4	90,5

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
	1		
Stiftelsens intäkter			
Intäkter	2	871 260	414 344
Summa stiftelsens intäkter		871 260	414 344
Stiftelsens kostnader	3, 4		
Handelsvaror		-47 455	-19 156
Övriga externa kostnader		-571 327	-266 086
Personalkostnader	5	-51 868	-28 118
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-9 103	-7 766
Summa stiftelsens kostnader		-679 753	-321 126
Rörelseresultat		191 507	93 218
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2 128	2 539
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 219	-22 056
Summa finansiella poster		909	-19 517
Resultat efter finansiella poster		192 416	73 701
Resultat före skatt		192 416	73 701
Skatter			
Skatt på årets resultat		-418	0
Årets resultat		191 998	73 701

Balansräkning

Not
1

2024-12-31

2023-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier

6

37 450

46 553

Summa materiella anläggningstillgångar

37 450

46 553

Summa anläggningstillgångar

37 450

46 553

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

800

0

Övriga fordringar

4 074

0

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

2 553

4 171

Summa kortfristiga fordringar

7 427

4 171

Kassa och bank

Kassa och bank

537 685

392 698

Summa kassa och bank

537 685

392 698

Summa omsättningstillgångar

545 112

396 869

SUMMA TILLGÅNGAR

582 562

443 422

Balansräkning

Not
1

2024-12-31

2023-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början

377 064

303 363

Årets resultat

191 998

73 701

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut

569 062

377 064

Summa eget kapital

569 062

377 064

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

3 066

27 423

Skatteskulder

637

1 509

Övriga skulder

404

26 246

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

9 393

11 180

Summa kortfristiga skulder

13 500

66 358

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

582 562

443 422

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Redovisningsprinciper för enskilda balansposter

Anläggningstillgångar

Tillämpade avskrivningstider:

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier

5-10 år ↻

Not 2 Intäkter

	2024	2023
Nettoomsättningen per rörelsegren		
Försäljning servering och kiosk	38 792	19 789
Driftsersättning, Värnamo kommun	353 332	346 604
Inträden	5 601	1 940
Uthyrning av lokaler och loppis	57 719	35 811
Uthyrning av utrustning	7 130	4 490
Minigolf	52 790	5 710
Övriga erhållna bidrag	355 896	0
	871 260	414 344

Not 3 Handelsvaror

	2024	2023
Inköp kioskvaror	32 426	14 148
Aktivitetskostnader	15 029	5 008
	47 455	19 156

Not 4 Stiftelsens kostnader

	2024	2023
Annonsering	50 798	22 303
Förbrukningsmaterial	6 069	17 397
Administrationskostnader	13 803	12 140
Föreningsavgifter	8 317	8 316
Boksluts- och revisionsarvode	45 180	46 243
Underhåll inventarier	1 867	367
Fastighetskostnader	424 349	144 370
Försäkringspremier	11 586	11 033
Provisioner	5 279	0
Övriga kostnader	4 079	3 917
	571 327	266 086

Not 5 Medelantalet anställda

	2024	2023
Medelantalet anställda	1	1 5

Not 6 Inventarier

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	71 026	56 680
Inköp	0	14 346
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	71 026	71 026
Ingående avskrivningar	-24 473	-16 707
Årets avskrivningar	-9 103	-7 766
Utgående ackumulerade avskrivningar	-33 576	-24 473
Utgående redovisat värde	37 450	46 553

Värnamo den 2 oktober 2025

Åsa Pettersson
Ordförande

Michael Hermansson

Håkan Johansson

Carina Thållén

Billy Mähler

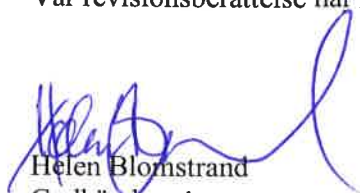

Behnam Sharo

Susanne Abrahamsson

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2 oktober 2025

Helen Blomstrand
Godkänd revisor

Kim Pedersen
Revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen Stiftelsen Folkets Park i Värnamo, org.nr 828000-8007

Rapport om årsredovisningen

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Folkets Park i Värnamo för år 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Den godkände revisorns ansvar* samt *Den icke kvalificerade revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionssed i Sverige och jag som godkänd revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Den godkände revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av

oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den icke kvalificerade revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt stiftelselagen och enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning räkenskapsåret 2024.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförfordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som godkänd revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den godkände revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den godkände revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Anmärkning

Årsredovisningen har inte överlämnats i tid till revisorerna enligt 8 kap 2§ ÅRL.

Årsredovisningen har inte upprättats i tid enligt 8 kap 3§ ÅRL.

Värnamo 2 oktober 2025

Helen Blomstrand
Godkänd revisor

Kim Pedersen
Revisor

Tjänsteskrivelse - Övrig information från förvaltningen

Ärendebeskrivning

Svar på fråga från Kurt Nordin (SD) gällande siktskymmande vegetation på privat mark

Samhällsbyggnadsnämnden är den nämnd som är tillsynsmyndighet när det gäller siktskymmande vegetation på privatägda fastigheter. Teknik- och fritidsnämndens ansvar är att säkerställa att trafiksäkerhet upprätthålls. Det är alltid enskild fastighetsägars ansvar och skyldighet att känna till vad som förväntas avseende skötsel med mera och att tillse att detta blir gjort.

Ärenden om siktskymmande vegetation på privat mark kan inkomma direkt till samhällsförvaltningen. Det händer också att teknik- och fritidsförvaltningen iakttar växtlighet eller annat inom en fastighet, som påverkar trafiksäkerheten och då agerar förvaltningen.

När kommunen uppmärksammar att fastighetsägare inte sköter sin fastighet enligt regelverket påtalar kommunen detta till fastighetsägaren. I de flesta fall känner markägaren inte till detta regelverk och har därför inte ombesörjt nedklippning. Det finns i nästa steg möjlighet för samhällsbyggnadsförvaltningen att utfärda sanktionsavgift om inte fastighetsägaren hör sammar uppmaningen.

Erfarenhet från tjänstepersoner på teknik- och fritidsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen är att när kommunen kontaktar fastighetsägarna så vidtar fastighetsägarna åtgärder. Sanktionsavgifter har nästan aldrig behövt utfärdas.

Svar på fråga från Bo Svedberg (S) om digital säkerhet på nämndernas sammanträden

Nedanstående råd är inhämtade från säkerhetschefen i kommunen.

Teknik- och fritidsförvaltningen

Teknik- och fritidsnämnden

Dnr:

Om bedömningen görs att det är säkerhetsklassad information vid nämndssammanträde kan nämnden överväga att vidta åtgärder. Det är nämnden som har att ta ställning till om det är säkerhetsklassad information.

Om nämnden finner att åtgärd bör vidtas kan nämnden planera för möte i ett skyddat rum, idag finns det ett i källaren på Stadshuset. Detta skulle vara det säkraste alternativet.

Om nämnden vill vidta åtgärder för att höja säkerheten på annat sätt för att minska risken kan nämnden införa egna rutiner. Detta skulle kunna vara:

- lämna mobila enheter (smart-klocka, mobil, smarta nycklar mm) utanför rummet,
- införskaffa en så kallad "brus-låda" där sändande enheter förvaras,
- bedöm agendan och förlägg känsliga samtal/punkter till källaren.

Information om stall i Sörsjö

Information om Forshedabadet

Beslutsförslag

Teknik- och fritidsförvaltningen föreslår teknik- och fritidsnämnden besluta

att godkänna informationen.

Maria Grimstål
Nämndsekreterare

Jesper du Rietz
Förvaltningschef